

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubelskiego 2024

Report on the socio-economic situation of Lubelskie Voivodship 2024

Urząd Statystyczny w Lublinie Statistical Office in Lublin

Lublin 2024

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Lublinie – Lubelski Ośrodek Badań Regionalnych

Statistical Office in Lublin – Lublin Centre for Regional Surveys

Zespół autorski

Editorial team

Sławomir Dziaduch, Aleksandra Jangas-Kurzak, Aneta Olszewska-Welman, Elżbieta Syta, Szymon Szymkiewicz,
Magdalena Ściborek-Rycyk, Piotr Urbański

Kierujący

Supervisor

Krzysztof Markowski

Prace redakcyjne

Editorial work

Aleksandra Jangas-Kurzak, Aneta Olszewska-Welman

Tłumaczenie

Translation

Aleksandra Jangas-Kurzak

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Aleksandra Jangas-Kurzak, Aneta Olszewska-Welman

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

lublin.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

W społeczeństwie informacyjnym i gospodarce opartej na wiedzy bardzo duże znaczenie ma dostęp do rzetelnych danych i możliwość ich profesjonalnej analizy. Od tego często zależy zarówno jakość podejmowanych decyzji na różnych szczeblach zarządzania, jak również powodzenie wielu przedsięwzięć. Urząd Statystyczny w Lublinie wychodząc naprzeciw potrzebom informacyjnym przedsiębiorców, jednostek samorządu terytorialnego, pracowników naukowych oraz mieszkańców naszego regionu, przygotował kolejną edycję „Raportu o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubelskiego”. Publikacja ta obejmuje zjawiska najbardziej istotne z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego regionu, do których można zaliczyć m.in. procesy demograficzne, sytuację na rynku pracy, zmiany cen, kształtowanie się poziomu wynagrodzeń i świadczeń społecznych, zmiany w podstawowych obszarach gospodarki narodowej (tj. w przemyśle, budownictwie, rolnictwie, handlu itp.), wyniki finansowe przedsiębiorstw, nakłady inwestycyjne, itp.

Opracowanie składa się z kilku części, tj. z krótkiej syntezy przedstawiającej podstawowe tendencje, tablicy przedstawiającej dane regionu lubelskiego na tle kraju, zestawu wykresów przedstawiających województwo lubelskie na tle innych województw, części analitycznej oraz tablic przeglądowych prezentujących dane dla województwa lubelskiego, Lublina i miast na prawach powiatu. Część analityczna podzielona została na działy tematyczne, w których przedstawiono najważniejsze zjawiska i tendencje występujące w okresie ostatnich lat. Poszczególne działy zostały wzbogacone licznymi tabelami oraz prezentacją graficzną w postaci zestawu map i wykresów. Z kolei zamieszczone na końcu publikacji tablice prezentują dane dla województwa lubelskiego i Lublina w retrospekcji od 2015.

Mam nadzieję, że niniejsze opracowanie będzie dla Państwa użytecznym źródłem wiedzy w zakresie przedstawianych zagadnień, jak również zachętą do głębszego zaznajomienia się z problematyką bieżących zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dostępną m.in. na naszej stronie internetowej <http://lublin.stat.gov.pl>. Dotyczy to szczególnie publikacji: „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubelskiego” oraz „Biuletyn statystyczny województwa lubelskiego”, które zawierają szczegółowe dane w ujęciu miesięcznym i kwartalnym.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Lublinie

Krzysztof Markowski

dr Krzysztof Markowski

Lublin, kwiecień 2024 r.

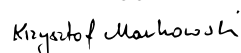
Preface

In information society and knowledge-based economy, the access to reliable data and the possibility of professional data analysis is very important. This is the main factor determining the quality of decisions made on various levels of the management process as well as the success of varied undertakings. In order to meet the information needs of businesses, local governments, academics and residents of the region, the Statistical Office in Lublin prepared another edition of "Report on the socio-economic situation of Lubelskie Voivodship". The thematic scope of the publication covers the most important phenomena in terms of the socio-economic development of the region, including demographic changes, situation on the labour market, price changes, the evolution of the level of wages and social benefits, changes in the key areas of national economy (i.e. industry, construction, agriculture, trade), financial results of enterprises or investment outlays.

The compilation consists of a short synthesis summarizing the main trends observed in the Voivodship, a table presenting the data on Lubelskie Voivodship on the background of the country, a set of graphs depicting Lubelskie Voivodship compared to other regions, the analytical part and an appendix containing review tables presenting the data on Lubelskie Voivodship, Lublin and the others cities with powiat status. The analytical part was divided into thematic sections, in which the most important phenomena and trends in recent years were presented. The sections were enriched by numerous tables and a graphical presentation in the form of a set of maps and charts. On the other hand, the appendix placed at the end of this publication contains the tables showing data for Lubelskie Voivodship and Lublin in retrospection since 2015.

I hope that this study will be a useful source of knowledge in the scope of the presented issues as well as an incentive to acquaint with the problems of current changes in the socio-economic situation of the region available among others on our website <http://lublin.stat.gov.pl>. It especially concerns the following publications: "Information on socio-economic situation of Lubelskie Voivodship" and "Statistical Bulletin of Lubelskie Voivodship" including detailed data on a monthly and quarterly basis.

Director
of Statistical Office
in Lublin

Krzysztof Markowski, PhD

Lublin, April 2024

Spis treści

Contents

	Str. Page
Przedmowa.....	3
Preface.....	4
Znaki umowne. Skróty.....	8
Symbols. Abbreviations	
Synteza.....	9
Executive summary	
Rozdział 1. Chapter 1.	
Województwo na tle kraju	13
Voivodship against the background of the country	
Rozdział 2. Chapter 2.	
Województwo na tle pozostałych województw	16
Voivodship against the background of the other voivodships	
Rozdział 3. Chapter 3.	
Powierzchnia i podział terytorialny województwa	24
Area and territorial division of the Voivodship	
Rozdział 4. Chapter 4.	
Środowisko	26
Environment	
4.1. Powierzchnia.....	26
4.1 Area	
4.2. Zużycie wody. Ścieki przemysłowe i komunalne	29
4.2. Water consumption. Industrial and municipal wastewater	
4.3. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza.....	34
4.3. Pollution and protection of air	
4.4. Ochrona przyrody. Lasy	36
4.4. Nature protection. Forests	
4.5. Odpady przemysłowe i komunalne.....	40
4.5. Industrial and municipal waste	
4.6. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska	45
4.6. Economic aspects of environmental protection	
Rozdział 5. Chapter 5.	
Społeczeństwo	47
Society	
5.1. Kapitał ludzki	47
5.1. Human capital	
Demografia	47
Demography	
Edukacja	55
Education	
Zasoby pracy	65
Labour resources	

	5.2. Jakość życia	76
	5.2. Quality of life	
	Zamożność mieszkańców.....	76
	Inhabitants' wealth	
	Pomoc społeczna i wspieranie rodziny	84
	Social assistance and family support	
	Warunki mieszkaniowe.....	93
	Housing conditions	
	Ochrona zdrowia.....	101
	Health care	
	Kultura.....	107
	Culture	
	Bezpieczeństwo publiczne.....	111
	Public safety	
	Społeczeństwo informacyjne	114
	Information society	
	Aktywność społeczna.....	116
	Social activity	
Rozdział 6.	Gospodarka	118
Chapter 6.	Economy	
	6.1. Produkt krajowy brutto.....	118
	6.1. Gross domestic product	
	6.2. Przedsiębiorczość.....	118
	6.2. Entrepreneurship	
	Podmioty gospodarki narodowej.....	118
	Entities of the national economy	
	Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna	126
	Research and development as well as innovation activity	
	Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach.....	133
	Use of information and communication technologies in enterprises	
	Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych.....	135
	Financial results of non-financial enterprises	
	Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw	139
	Investment outlays of enterprises	
	6.3. Produkcja i usługi	142
	6.3. Production and services	
	Rolnictwo.....	142
	Agriculture	
	Przemysł	149
	Industry	
	Budownictwo	152
	Construction	

	Rynek wewnętrzny.....	158
	Internal market	
	Transport.....	160
	Transport	
	Energia.....	167
	Energy	
Rozdział 7. Chapter 7.	Zarządzanie rozwojem	170
	Development management	
	7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego	170
	7.1. Revenue of budgets of local government units	
	7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego	174
	7.2. Expenditure of budgets of local government units	
	7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego.....	177
	7.3. Result of budgets of local government units	
	7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich	180
	7.4. Projects co-financed by the EU funds	
	7.5. Planowanie przestrzenne i rewitalizacja.....	182
	7.5. Spatial planning and revitalisation	
Rozdział 8. Chapter 8.	Wybrane dane o województwie lubelskim.....	190
	Selected data on Lubelskie Voivodship	
Rozdział 9. Chapter 9.	Wybrane dane o Lublinie	194
	Selected data on Lublin	
Rozdział 10. Chapter 10.	Wybrane dane o miastach na prawach powiatu	196
	Selected data on cities with powiat status	

Znaki umowne

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	oznacza, że zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Zero: (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit
Kropka (*)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji categories of applied classification are presented in abbreviated form
„W tym” “Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy not all elements of the sum are given

Ważniejsze skróty

Main abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning	Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning	Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc thousand	km	kilometr kilometre	°C	stopień Celsjusza centigrade
mln	million million	m ²	metr kwadratowy square metre	d	doła
mld bn	miliard billion	ha	hektar hectare	r.	rok
zł PLN	złoty Polish zloty	km ²	kilometr kwadratowy square kilometre	r/r y/y	rok do roku year on year
szt.	sztuka piece, unit	m ³	metr sześcienny cubic metre	cd. cont.	ciąg dalszy continued
kg	kilogram kilogram	dam ³	dekametr sześcienny cubic decametre	dok. cont.	dokończenie continued
dt	decytona deciton	hm ³	hektometr sześcienny cubic hectometre	pkt	punkt point
t	tona tonne	MW	megawat megawatt	p. proc. pp	punkt procentowy percentage point
mm	milimetr millimetre	kWh	kilowatogodzina kilowatt hour	Dz.U.	Dziennik Ustaw
m	metr metre	GWh	gigawatogodzina gigawatt hour	UE EU	Unia Europejska European Union

Synteza

Demografia w 2023 r.

liczba ludności na 1000 ludności:	-0,7% r/r	Od połowy lat dziewięćdziesiątych XX wieku z roku na rok systematycznie maleje liczba ludności województwa lubelskiego. W porównaniu z 2022 rokiem odnotowano zmniejszenie liczby urodzeń i zgonów. Zarówno przyrost naturalny, jak i saldo migracji ludności na pobyt stały w omawianym okresie było ujemne.
urodzenia żywe	6,69	
zgony	11,35	
przyrost naturalny	-4,67	
saldo migracji stałej	-2,21	

Rynek pracy

pracujący w 2023 r.	-0,9% r/r	W końcu października 2023 r. zaobserwowano spadek w skali roku liczby pracujących w gospodarce narodowej.
stopa bezrobocia rejestrowanego w 2023 r.	7,5%	Stopa bezrobocia rejestrowanego zmalała. Odnotowano mniejszą liczbę bezrobotnych oraz ofert pracy.

Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności w 4 kwartale 2023 r.

pracujący	-0,8% r/r	Według Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności zrównano liczbę pracujących, jak i liczbę bezrobotnych zmniejszyła się. W tym czasie współczynnik aktywności zawodowej zmalał o 1,3 p. proc., wskaźnik zatrudnienia – o 0,2 p. proc., a stopa bezrobocia – o 1,6 p. proc.
stopa bezrobocia	3,5%	

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2023 r.

przeciętne miesięczne wynagrodzenie	+12,9% r/r	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw było wyższe niż rok wcześniej.
-------------------------------------	------------	--

Przeciętne miesięczne emerytury i renty brutto w 2023 r.

z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	+17,4% r/r	W skali roku zwiększyła się liczba emerytów i rencistów pobierających świadczenie z ZUS, a zmniejszyła się liczba emerytów i rencistów pobierających świadczenie z KRUS. Odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty, zarówno z ZUS, jak i KRUS.
rolników indywidualnych	+22,7% r/r	

Rolnictwo w 2023 r.

plony:		Produkcja zbóż ogółem w województwie lubelskim zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego.
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	+5,1% r/r	
rzepak i rzepik	+7,7% r/r	Zmalała średnioroczna cena skupu pszenicy i żyta. Wyższa niż w poprzednim roku była cena skupu żywca wołowego i żywca wieprzowego w wadze żywej, a niższa – drobiu rzeźnego.
ziemniaki	-3,7% r/r	
buraki cukrowe	+0,8% r/r	
pogłowie:		
bydło	-4,0% r/r	
trzoda chlewna	+1,3% r/r	
wartość skupu produktów rolnych ogółem	-18,5% r/r	

Dynamika produkcji rolniczej w 2022 r. (ceny stałe)

globalna	+1,5% r/r	Globalna produkcja rolnicza zwiększyła się w porównaniu z 2021 r., podobnie produkcja końcowa i towarowa. Odnotowano wzrost produkcji zwierzęcej i roślinnej.
końcowa	+3,4% r/r	
towarowa	+1,9% r/r	

Produkcja sprzedana przemysłu w 2023 r.

produkcja sprzedana przemysłu (ceny stałe)	-1,2% r/r	Tempo wzrostu produkcji sprzedanej przemysłu było niższe (w cenach stałych) niż przed rokiem. Wyższy poziom produkcji sprzedanej odnotowano w 20 spośród 30 występujących w województwie działach przemysłu. Wzrosła także wydajność pracy, mierzona wielkością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego.
--	-----------	--

Produkcja sprzedana budownictwa w 2023 r.

produkcja sprzedana budownictwa	+14,5% r/r
produkcja budowlano-montażowa	+7,6% r/r

W skali roku wzrosła produkcja sprzedana budownictwa, produkcja budowlano-montażowa oraz wydajność pracy, mierzona wielkością produkcji sprzedanej budownictwa na 1 zatrudnionego.

Budownictwo mieszkaniowe w 2023 r.

mieszkania oddane do użytkowania	-12,4% r/r
wydane pozwolenia na budowę lub dokonane zgłoszenia z projektem budowlanym rozpoczęte budowy mieszkań	-30,0% r/r
	+4,1% r/r

Zwiększyła się liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto, a zmniejszyła się liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia zgodnie z projektem budowlanym oraz mieszkań oddanych do użytku. Zmniejszyła się przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania oddanego do użytkowania.

Rynek wewnętrzny w 2023 r.

sprzedaż detaliczna	-2,8% r/r
sprzedaż hurtowa	+3,9% r/r

Sprzedaż detaliczna w jednostkach handlowych i niehandlowych była niższa niż rok wcześniej. Wyższa niż przed rokiem była sprzedaż hurtowa w przedsiębiorstwach handlowych.

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w 2023. r.

wynik finansowy brutto	-89,9% r/r
wynik finansowy netto	.
wskaźnik poziomu kosztów	99,4%
wskaźnik rentowności obrotu brutto	0,6%
wskaźnik rentowności obrotu netto	-0,5%

Przedsiębiorstwa niefinansowe osiągnęły straty. Pogorszył się wskaźnik poziomu kosztów oraz wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto oraz wskaźniki płynności finansowej I i II stopnia. Przychody ze sprzedaży na eksport były niższe niż rok wcześniej.

Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2023 r.

nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)	+38,6% r/r
rozpoczęte inwestycje	-15,9% r/r
wartość kosztorysowa rozpoczętych inwestycji	-14,0% r/r

W porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano wzrost wartości nakładów inwestycyjnych. Zmniejszyła się liczba rozpoczętych inwestycji i ich wartość kosztorysowa.

Executive summary

Demography in 2023

number of population per 1,000 population:		
live births	-0.7% y/y	The number of population in Lubelskie Voivodship has been systematically decreasing since the mid-1990s. It was noted that the birth rate and the death rate decreased in comparison with 2022. Both natural increase and net migration for permanent residence were negative in the discussed period.
deaths	6.69	
natural increase	11.35	
net migration for permanent residence	-4.67	
	-2.21	

Labour market

employed persons in 2023	-0.9% y/y	At the end of October the number of employed persons in the national economy decreased in a yearly perspective. The registered unemployment rate decreased. Both smaller number of unemployed persons and number of job offers were noted.
registered unemployment rate in 2023	7.5%	

Labour Force Survey (LFS) in the quarter 4 of 2023

employed persons	-0.8% y/y	According to the Labour Force Survey (LFS), the number of employed persons was lower than a year before, as well as the number of unemployed persons. During this time, the activity rate decreased by 1.3 pp., the employment rate i by 0.2 pp. and the unemployment rate by 1.6 pp.
unemployment rate	3.5%	

Average monthly gross wages and salaries in the corporate sector in 2023

average monthly gross wages and salaries	+12.9% y/y	The average monthly gross wages and salaries in the corporate sector was higher than in the previous year.
--	------------	--

Average monthly gross retirement pay and pension in 2023

from non-agricultural social security system	+17.4% y/y	The number of retirees and pensioners from the Social Insurance Institution increased and the number of retirees and pensioners from the Agricultural Social Insurance Fund decreased in a yearly perspective. The increase in the average monthly gross retirement pay and pension was noted, both from the Social Insurance Institution and the Agricultural Social Insurance Fund.
for farmers	+22.7% y/y	

Agriculture in 2023

departments:		The output of cereals was higher than in the previous year. A decrease in the livestock of cattle and sheeps was noted in a yearly perspective in June 2023, whereas an increase was noted in relation to the livestock of pigs.
basic cereals with cereal mixed	+5.1% y/y	
rape and turnip rape	+7.7% y/y	The average annual purchase price of wheat and rye decreased. Both purchase price of live cattle and purchase price of live pigs were higher than in the previous year whereas the purchase price of poultry for slaughter was lower.
potatoes	-3.7% y/y	
sugar beets	+0.8% y/y	
livestock of:		
cattle	-4.0% y/y	
pigs	+1.3% y/y	.
value of procurement of agricultural products in total	-18.5% y/y	

Indices of agricultural output in 2022 (constant prices)

global output	+1.5% y/y	Global agricultural output increased in comparison with 2021 as well as final output and market output. An increase in the animal and the crop output was noted.
final output	+3.4% y/y	
market output	+1.9% y/y	

Sold production of industry in 2023

sold production of industry (constant prices)	-1.2% y/y	The growth rate of industry sold production was lower (in constant prices) than in the previous year. The higher level of sold production was noted in 20 out of 30 sectors of industry present in the Voivodship. Labour productivity, measured with the amount of sold production per paid employee, increased as well.
---	-----------	---

Sold production of construction in 2023

sold production of construction	+14.5% y/y	Within a year there was an increase in the sold production of construction, construction and assembly production as well as labour productivity, measured with the amount of sold production per paid employee.
construction and assembly production	+7.6% y/y	

Residential construction in 2023

completed dwellings	-12.4% y/y	The number of dwellings in which construction began increased. The number of dwellings for construction of which permits were granted or which were registered with a construction project and the number of completed dwellings both decreased. The average useful floor area of a completed dwelling decreased.
granted building permits or registrations with a construction project	-30.0% y/y	
dwellings in which construction began	+4.1% y/y	

Internal market in 2023

retail sales	-2.8% y/y	In relation to the year before there was a decrease in retail sales in trade and non-trade units, while an increase in the wholesale in trade enterprises was noted.
wholesale	+3.9% y/y	

Financial results of non-financial corporations in 2023

gross financial result	-89.9% y/y	Non-financial enterprises achieved losses.
net financial result	.	The cost level indicator deteriorated, as well as the gross and net turnover profitability and the first and second degree financial liquidity indicators. Revenues from export sales were lower than a year earlier.
cost level indicator	99.4%	
gross turnover profitability indicator	0.6%	
net turnover profitability indicator	-0.5%	

Investment outlays in non-financial corporations in 2023

investment outlays (current prices)	+38.6% y/y	An increase in investment outlays was noted in comparison with the previous year. The number of started investments and their cost estimate value decreased.
started investments	-15.9% y/y	
cost estimate value of the started investments	-14.0% y/y	

Rozdział 1

Chapter 1

Województwo na tle kraju

Voivodship against the background of the country

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie
Table 1. Selected data for Poland and the Voivodship

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Lubelskie
Udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania ^a w powierzchni ogółem w 2022 r. w % Share of devastated and degraded land requiring reclamation and management ^a in total area in 2022 in %	0,2	0,1
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku w 2022 r. w hm ³ Consumption of water for needs of the national economy and population during the year in 2022 in hm ³	8971,4	280,2
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi w 2022 r. w hm ³ Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground in 2022 in hm ³	7842,7	133,5
Ścieki komunalne oczyszczane ogółem w 2022 r. w dam ³ Total municipal wastewater treated in 2022 in dam ³	1360368	52473
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2022 r. w tonach/rok: Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in 2022 in tonnes/year:		
gazowych gases	203623354	5787664
pyłowych particulate	20173	1050
Obszary prawnie chronione ogółem w powierzchni ogółem w 2022 r. w % Total of legal protected area in total area in 2022 in %	32,3	22,7
Lesistość w 2022 r. w % Forest cover in 2022 in %	29,7	23,5
Ludność ^a na 1 km ² powierzchni ogólnej w 2023 r. Population ^a per 1 km ² of total area in 2023	120	80
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2023 r. Natural increase per 1,000 population in 2023	-3,6	-4,7
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2023 r. Net migration for permanent residence per 1,000 population in 2023	0,2	-2,2
Przeciętne trwanie życia w 2022 r. w latach: Life expectancy in 2022 in years:		
mężczyźni males	73,4	73,2
kobiety females	81,1	81,7
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego ^b na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2022/2023 Children aged 3–6 in pre-primary education establishments ^b per 1,000 children aged 3–6 in 2022/2023 school year	949	917

a Stan w dniu 31 grudnia. b W przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych, zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych; łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

a As of 31 December. b In nursery schools, pre-primary sections of primary schools, pre-primary education groups and pre-primary points; including children in units performing health care activities throughout the school year.

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie (cd.)
Table 1. Selected data for Poland and the Voivodship (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Lubelskie
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^a w 4 kwartale 2023 r. w % Employment rate by LFS ^a in 4th quarter 2023 in %	57,1	54,6
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^a w 4 kwartale 2023 r. w % Activity rate by LFS ^a in 4th quarter 2023 in %	58,9	56,5
Stopa bezrobocia według BAEL ^a w 4 kwartale 2023 r. w % Unemployment rate by LFS ^a in 4th quarter 2023 in %	3,1	3,5
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2023 r. Registered unemployed persons per job offer in 2023	19	39
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^b w 2023 r. w zł Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^b in 2023 in PLN	7444,39	6329,15
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2023 r. w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from the non-agricultural social security system in 2023 in PLN	3270,23	2973,13
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2022 r. w zł Average monthly available income per capita in households in 2022 in PLN	2249,79	2088,43
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych ^c w 2022 r. w % At-risk-of-poverty rate after social transfers ^c in 2022 in %	13,7	22,6
Współczynni Giniego ^c w 2022 r. w % Gini coefficient ^c in 2022 in %	26,3	25,7
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2022 r. w % Beneficiaries of social assistance in number of total population in 2022 in %	3,4	3,8
Udzielone świadczenia pomocy społecznej w 2022 r. w tys. zł Social assistance benefits granted in 2022 in thousand PLN	3569296	171526
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2022 r. Children staying in nurseries and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3 in 2022	180	149
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2022 r. Population per out-patient health care unit in 2022	1448	1337
Pracownicy medyczni ^e na 10 tys. ludności w 2022 r.:		
lekarze doctors	34,8	37,6
pielęgniarki nurses	56,8	67,7
Łóżka w szpitalach ^d na 10 tys. ludności w 2022 r. Beds in hospitals ^d per 10 thousand population in 2022	43,5	51,4
Produkt krajowy brutto ^e (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2022 r. w zł Gross domestic product ^e (current prices) per capita in 2022 in PLN	81093	55182

a Wyniki badania zostały uogólnione przy wykorzystaniu danych o ludności rezydującej w mieszkaniach, pochodzących z bilansów opracowanych na podstawie NSP 2021. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. c Na podstawie danych z Europejskiego badania dochodów i warunków życia ludności (EU-SILC). d Stan w dniu 31 grudnia. e Wstępny szacunek.

a The survey results have been generalized using data on resident population of Poland living in households, coming from the balances compiled on the basis of the National Census 2021. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. c Based on data from the European Survey on Income and Living Conditions (EU-SILC). d As of 31 December. e Preliminary estimate.

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie (dok.)
Table 1. Selected data for Poland and the Voivodship (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Lubelskie
Podmioty gospodarki narodowej ^{ab} na 10 tys. ludności w 2023 r. Entities of the national economy ^{ab} per 10 thousand population in 2023	1368	1052
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego ^{ab} na 10 tys. ludności w 2023 r. Commercial companies with foreign capital participation ^{ab} per 10 thousand population in 2023	23	13
Personel wewnętrzny w działalności badawczej i rozwojowej na 1000 osób aktywnych zawodowo ^c w 2022 r. Internal R&D personnel per 1,000 economically active persons ^c in 2022	9,5	6,7
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw niefinansowych ^d w 2023 r. w % Share of profitable enterprises in the total number of non-financial enterprises surveyed ^d in 2023 in %	80,9	82,0
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^d w 2023 r. w % Cost level indicator in non-financial enterprises ^d in 2023 in %	94,6	99,4
Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw ^d w 2023 r. (rok poprzedni=100; ceny bieżące) Indices of investment outlays of enterprises ^d in 2023 (previous year=100; current prices)	114,0	138,6
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych ^e w 2023 r. w szt. Cattle density per 100 ha of agricultural land ^e in 2023 in heads	42,5	25,1
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych ^e w 2023 r. w szt. Pigs density per 100 ha of agricultural land ^e in 2023 in heads	63,1	29,4
Produkcja sprzedana przemysłu ^f (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w przemyśle w 2023 r. w zł Sold production of industry ^f (current prices) per average employed person in industry in 2023 in PLN	896419	651675
Produkcja sprzedana budownictwa ^f (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w budownictwie w 2023 r. w zł Sold production of construction ^f (current prices) per average employed person in construction in 2023 in PLN	989166	586213
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2023 r. Dwellings completed per 1,000 population in 2023	5,9	4,5
Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej ^f w 2022 r. Public roads with hard surface per 100 km ² of total area ^f in 2022	101,5	95,3
Długość linii kolejowych eksploatowanych ^g na 100 km ² w 2022 r. Length of railway lines operated ^g per 100 km ² in 2022	6,2	4,4
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w 2022 r. w % Share of renewable energy sources in production of electricity in 2022 in %	21,0	51,6

a Stan w dniu 31 grudnia. b Bez podmiotów, dla których informacja o adresie siedziby/miejsu zamieszkania nie występuje w rejestrze REGON. c Aktywni zawodowo (wszystkie osoby pracujące oraz uznane za bezrobotne) – na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności – dane średnioroczne. d Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. e Stan w dniu 1 czerwca. Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w dniu 1 czerwca 2023 r. przyjęto dane na temat użytków rolnych wg stanu w dniu 1 czerwca 2020 r. f Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a As of 31 December. b Excluding entities for which the information about the business address does not exist in the REGON register. c Active population (all persons employed and considered unemployed) – based on the Labour Force Survey – average annual data. d Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons. e The data on agricultural land as of 1 June 2020 was used as the basis for the calculations for farm animal stocks on 1 June 2023. f Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

Rozdział 2

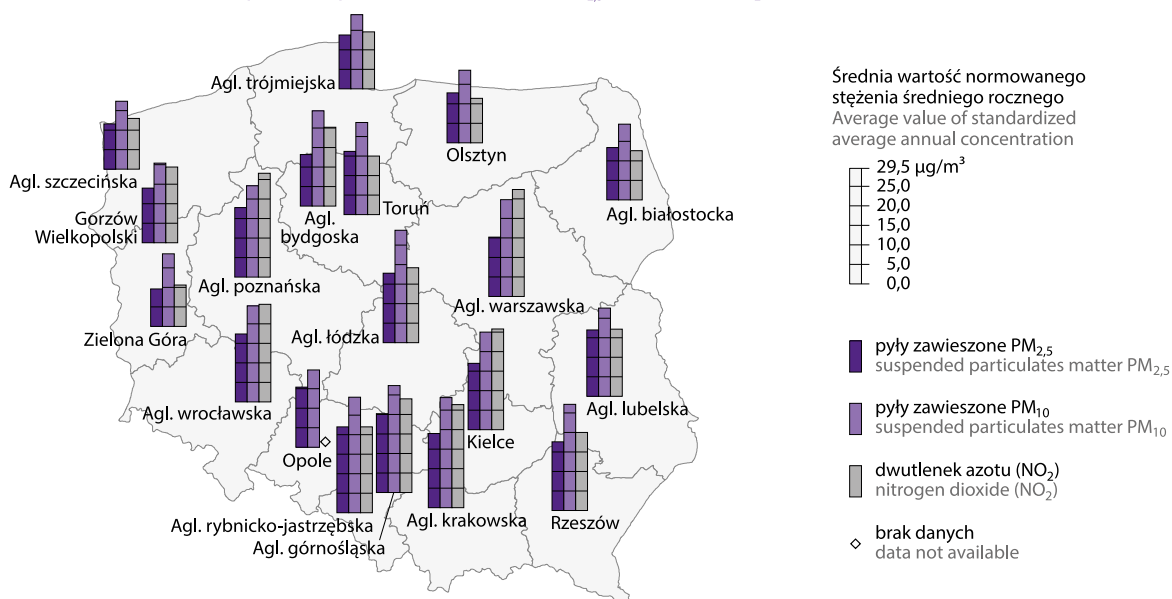
Chaper 2

Województwo na tle pozostałych województw

Voivodship against the background of other voivodships

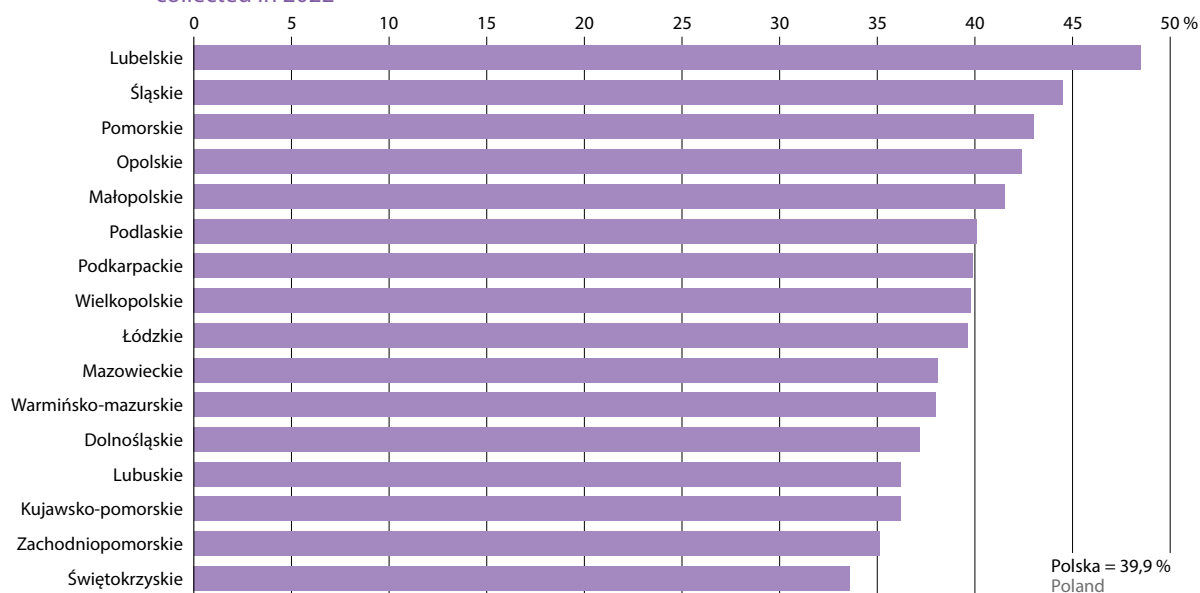
Mapa 1. Stężenie pyłów zawieszonych PM_{2,5}, PM₁₀ i NO₂ w 2022 r.

Map 1. Concentration of suspended particulates matter PM_{2,5}, PM₁₀ and NO₂ in 2022

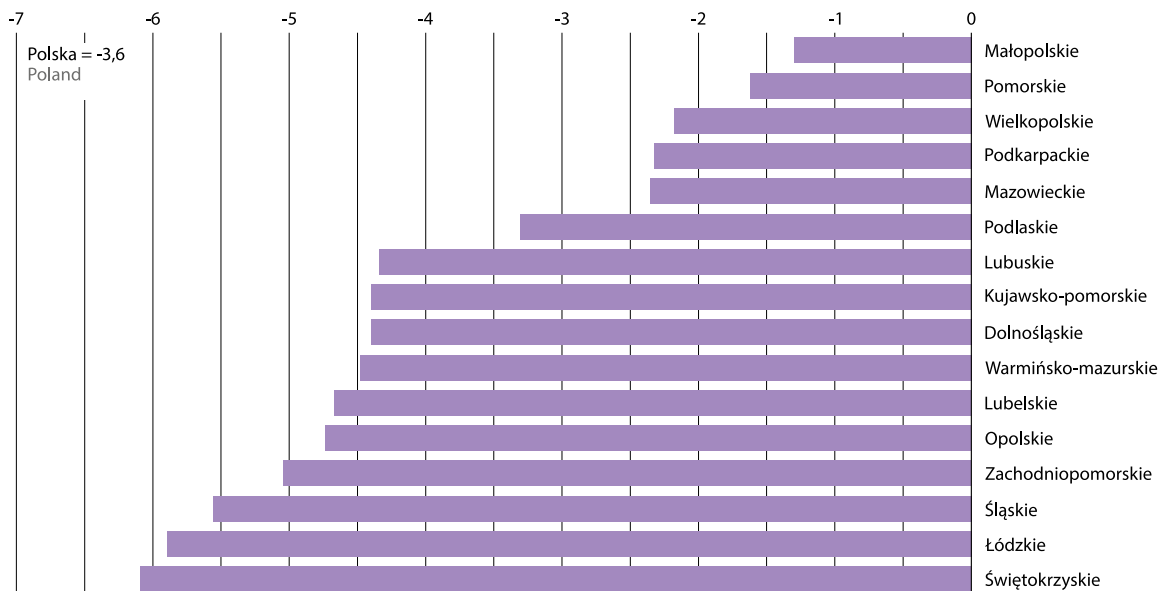
Wykres 1. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w 2022 r.

Chart 1. Municipal waste collected separately during the year in relation to total municipal waste collected in 2022

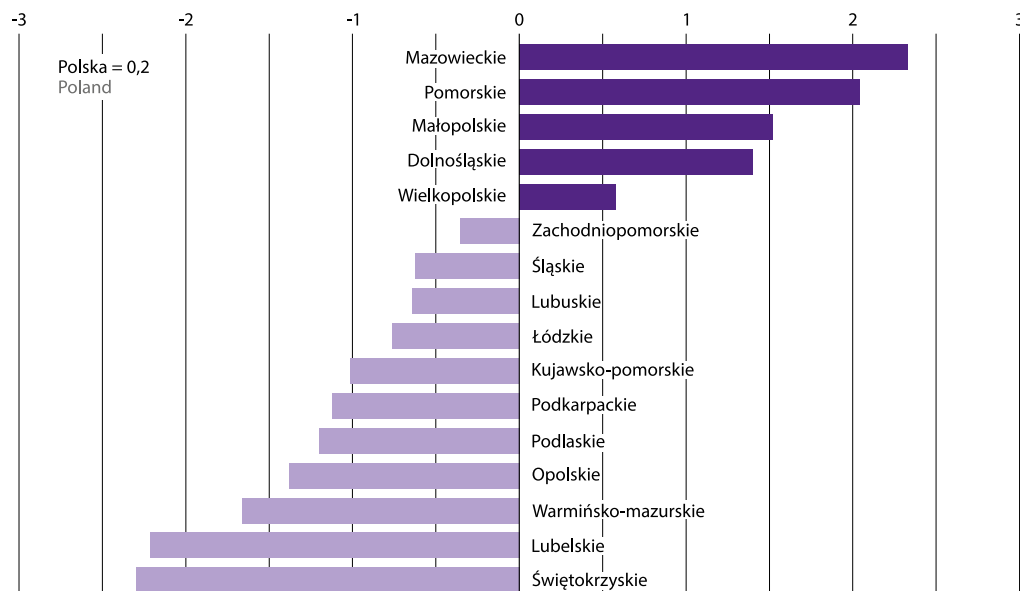
Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2023 r.

Chart 2. Natural increase per 1,000 population in 2023

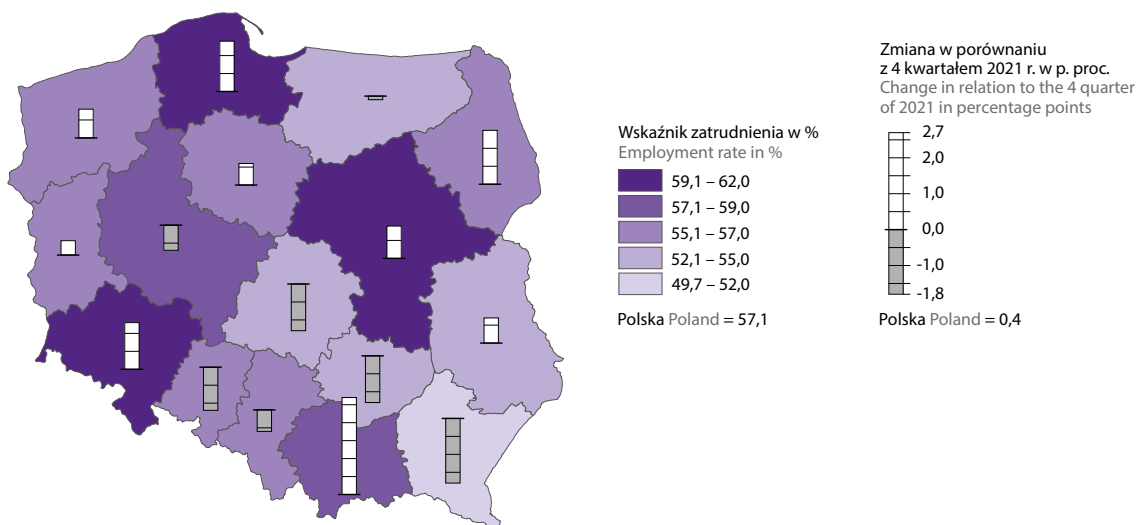
Wykres 3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2023 r.

Chart 3. Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population in 2023

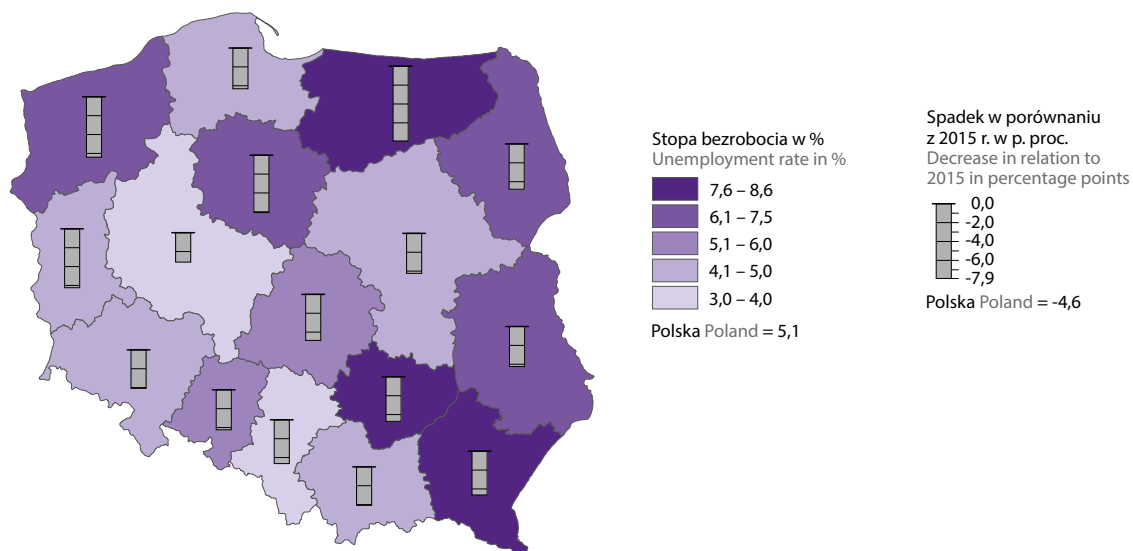
Mapa 2. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 4 kwartale 2023 r.

Map 2. Employment rate by LFS in the 4th quarter of 2023

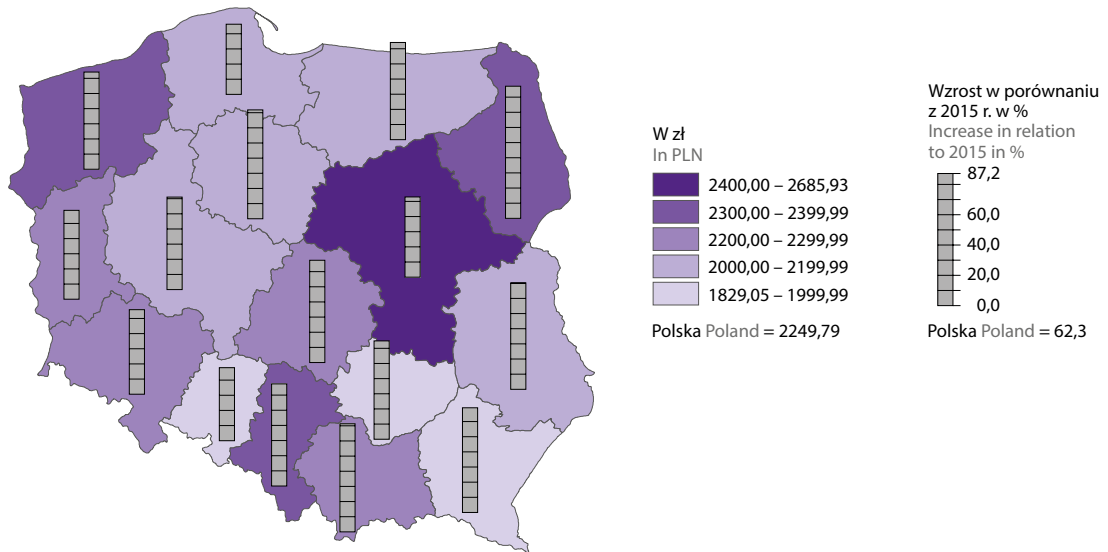

Mapa 3. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)

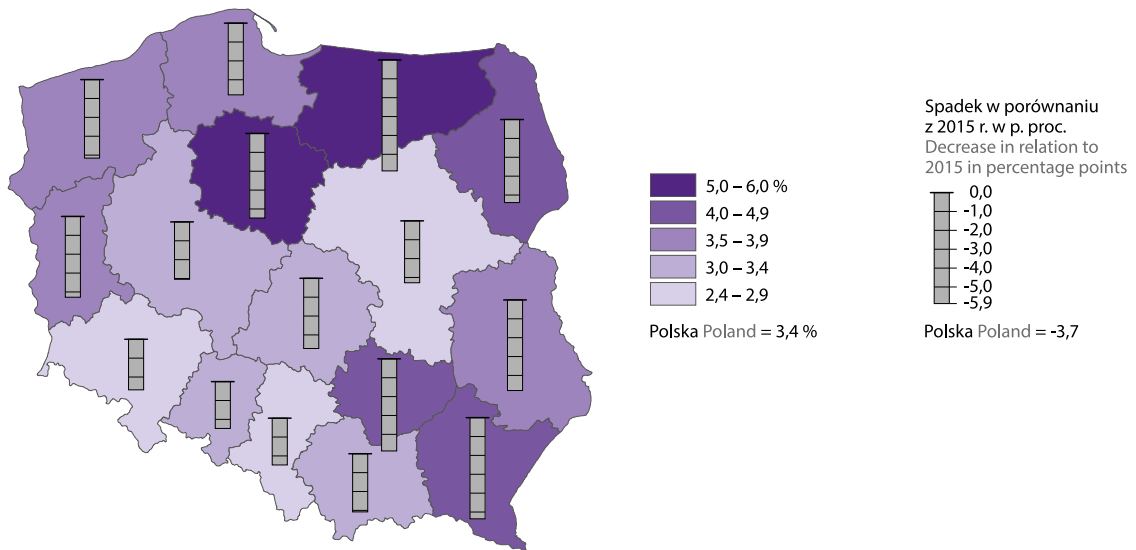
Map 3. Registered unemployment rate in 2023 (as of 31 December)

Mapa 4. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2022 r.
 Map 4. Average monthly available income per capita in households in 2022

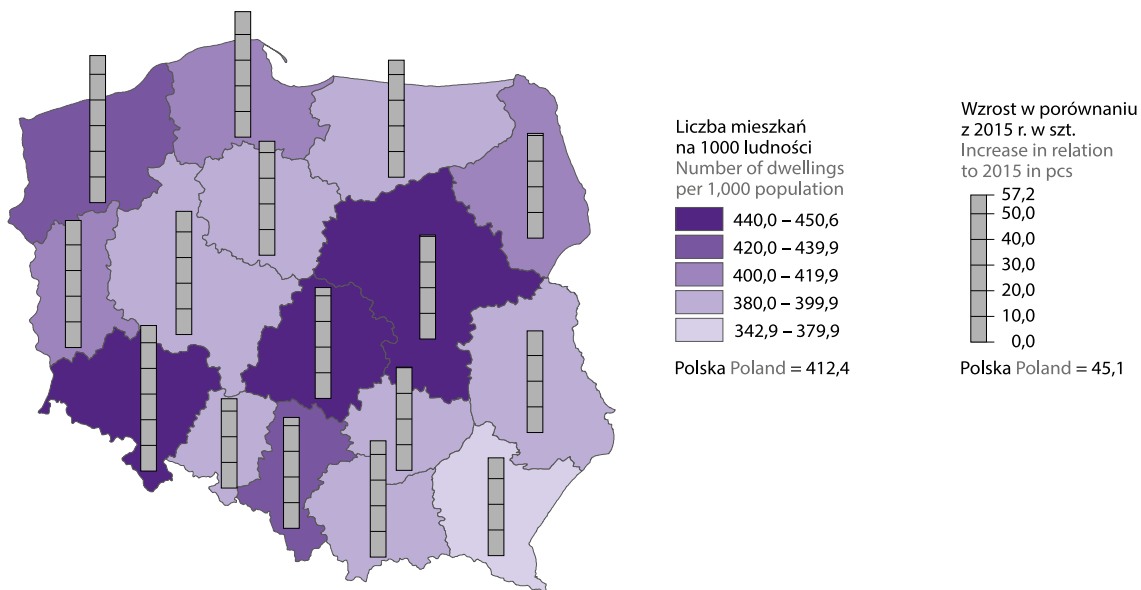

Mapa 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2022 r.
 Map 5. Beneficiaries benefiting from social assistance in number of total population in 2022

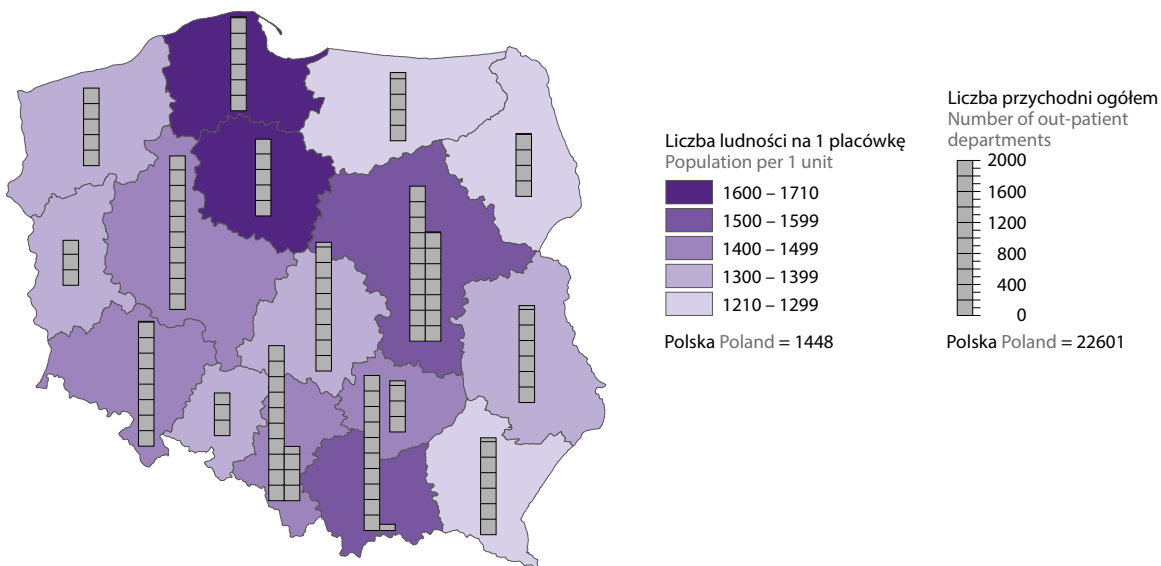
Mapa 6. Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia)

Map 6. Dwellings stocks per 1,000 population in 2022 (as of 31 December)

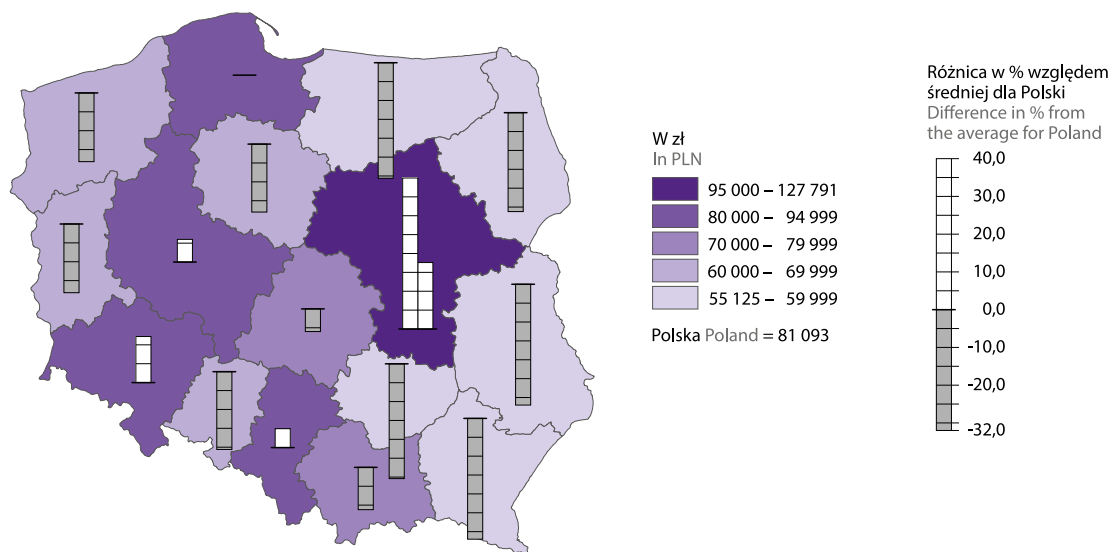
Mapa 7. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia)

Map 7. Out-patient health care units in 2022 (as of 31 December)

Mapa 8. Produkt krajowy brutto^a na 1 mieszkańca w 2022 r. (ceny bieżące)

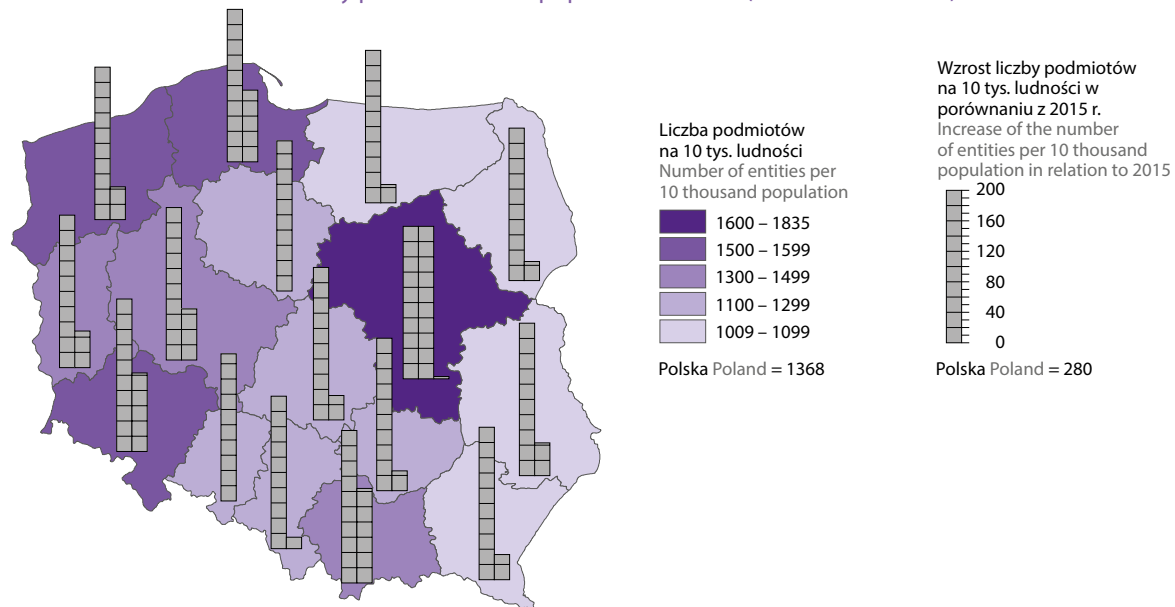
Map 8. Gross domestic product^a per capita in 2022 (current prices)

^a Grupowanie metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności; wstępne szacunki.
^a Grouping by local kind-of-activity unit method; provisional estimates.

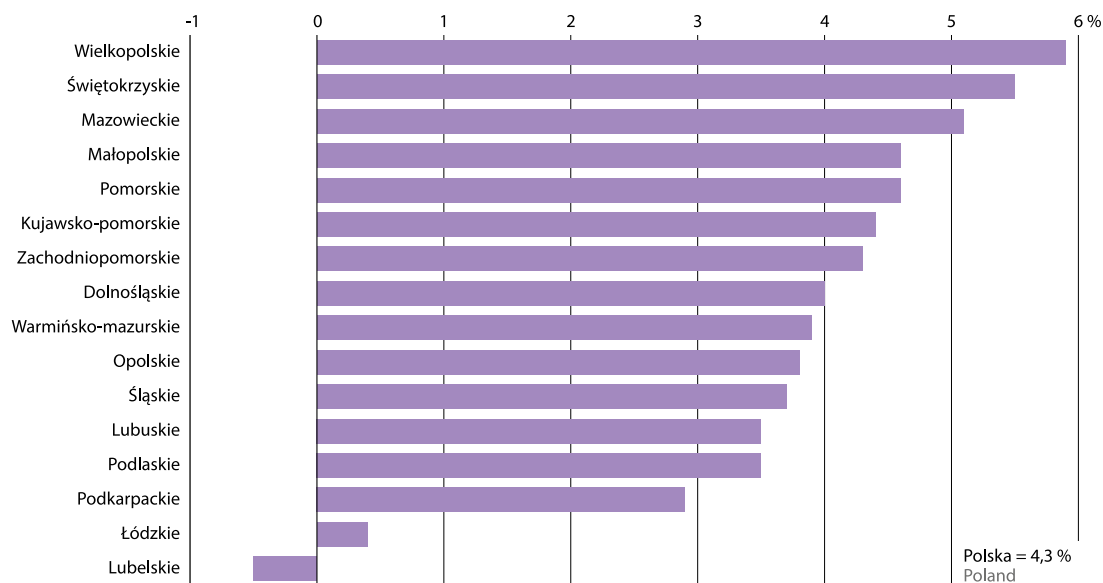
Mapa 9. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)

Map 9. Entities of the national economy per 10 thousand population in 2023 (as of 31 December)

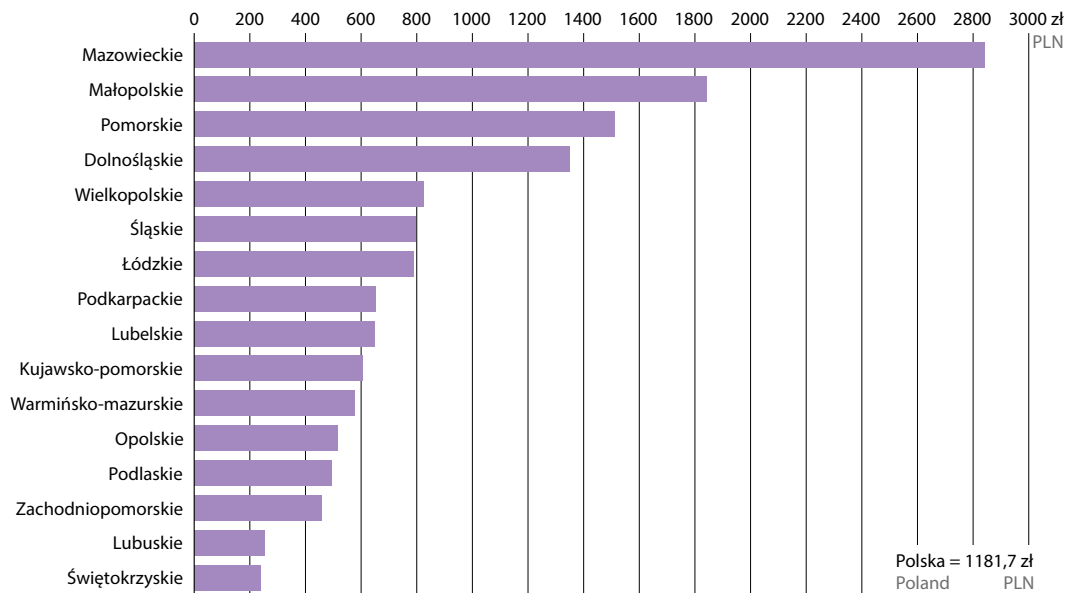
Wykres 4. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2023 r.

Chart 4. Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises in 2023

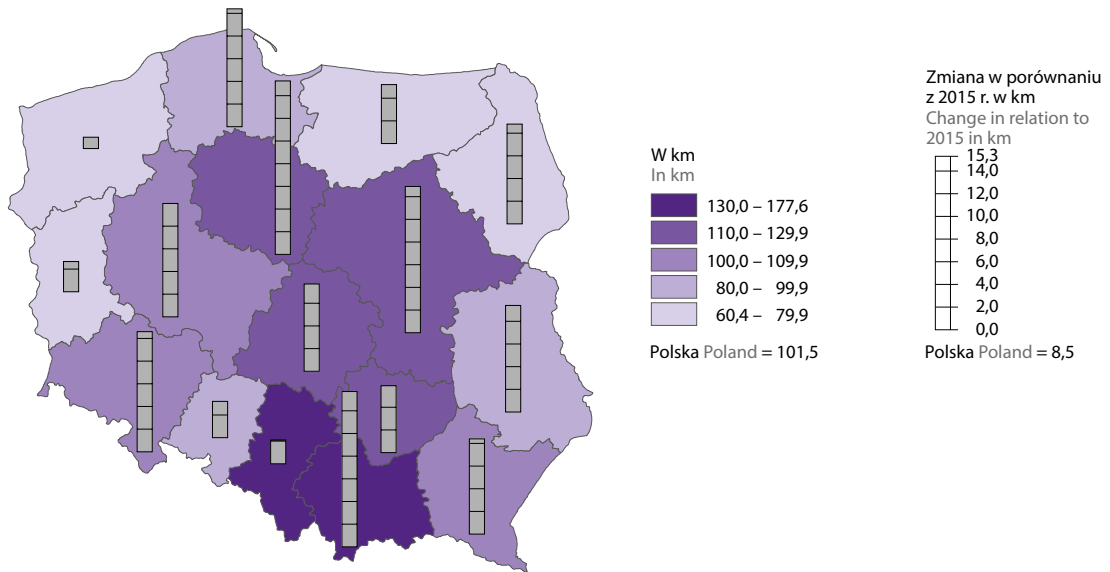
Wykres 5. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2022 r. (ceny bieżące)

Chart 5. Intramural expenditures on research and development per capita in 2022 (current prices)

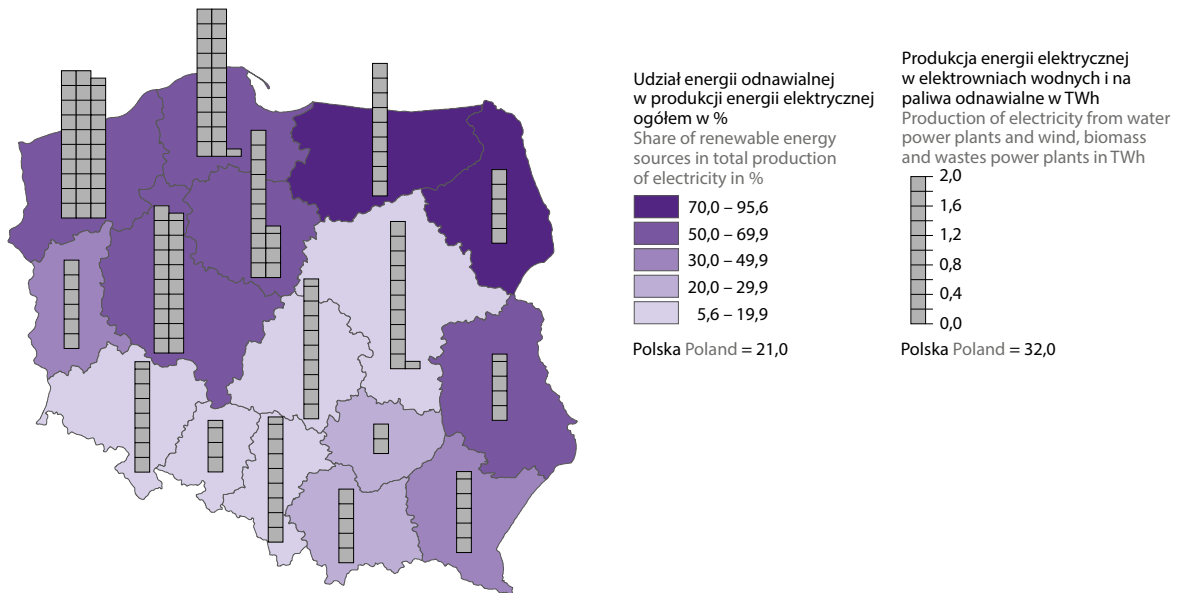
Mapa 10. Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km² powierzchni ogólnej w 2022 r.

Map 10. Hard surface public road per 100 km² of total area in 2022

Mapa 11. Energia ze źródeł odnawialnych w 2022 r.

Map 11. Energy from renewable sources in 2022

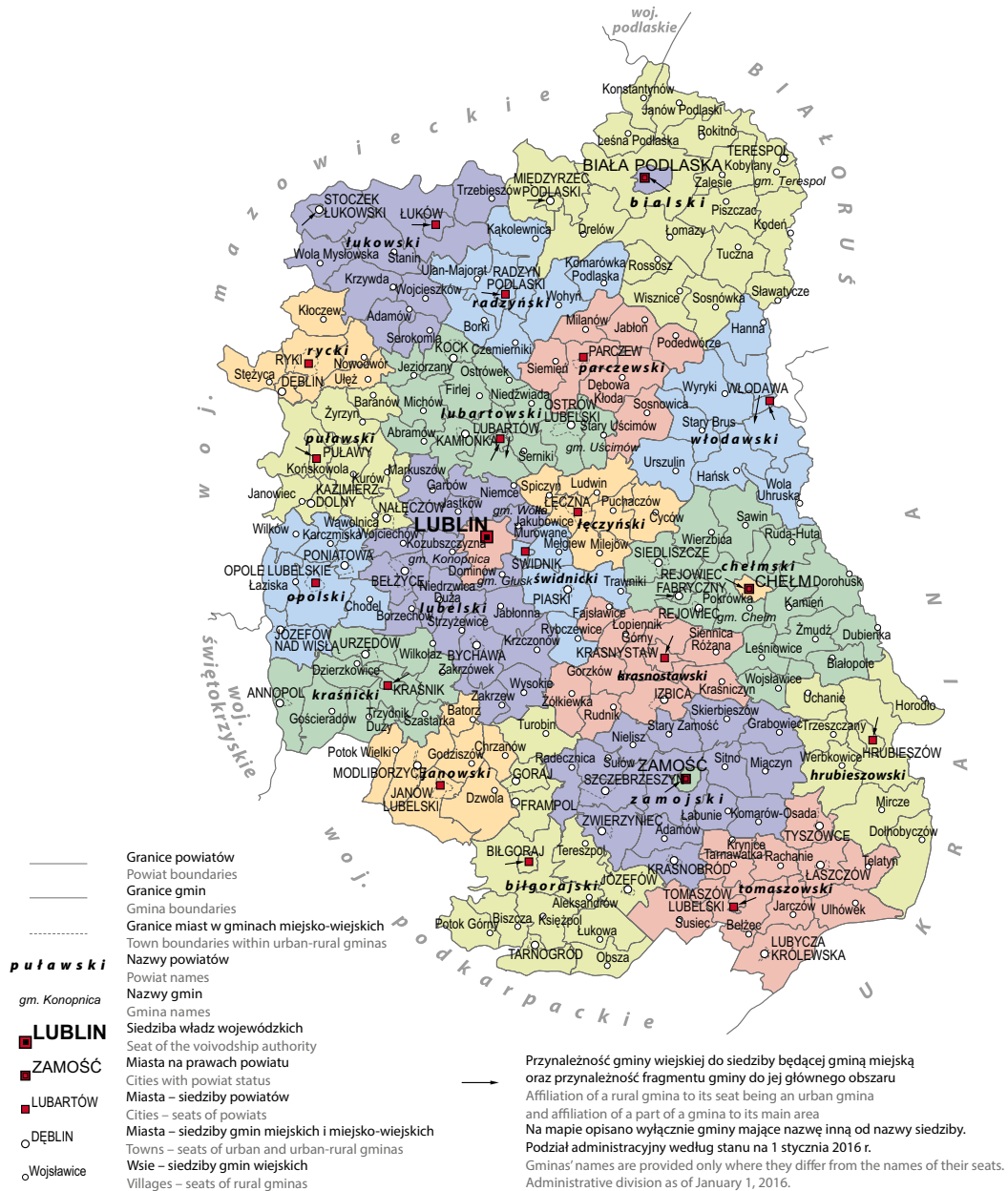
Rozdział 3

Chapter 3

Powierzchnia i podział terytorialny województwa

Area and territorial division of the Voivodship

Mapa 12. Podział administracyjny województwa lubelskiego w 2023 r.
 Stan w dniu 31 grudnia
 Map 12. Administrative division of Lubelskie Voivodship in 2023
 As of 31 December

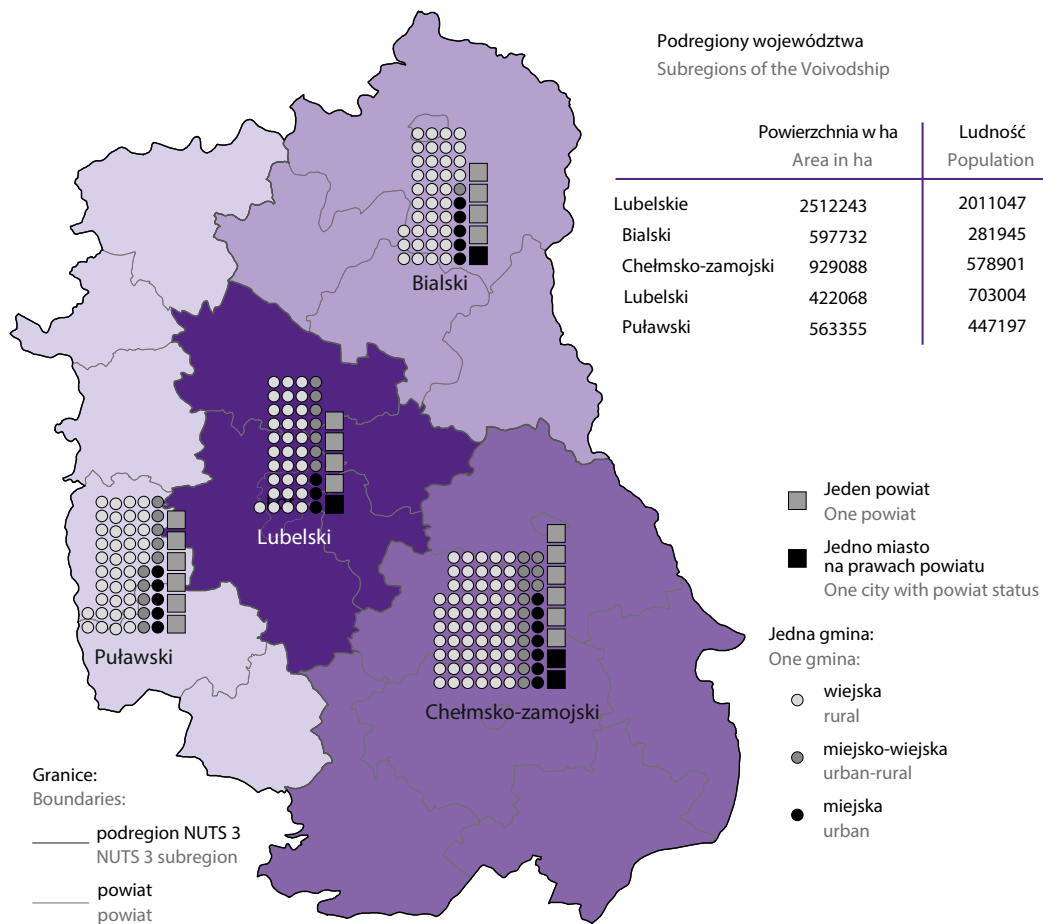

Mapa 13. Podział województwa lubelskiego według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 13. Division of Lubelskie Voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2023

As of 31 December

Powiat Powiat	Powierzchnia w ha Area in ha	Ludność Population	Powiat Powiat	Powierzchnia w ha Area in ha	Ludność Population	Powiat Powiat	Powierzchnia w ha Area in ha	Ludność Population
Bialski	275430	104849	Lubelski	167958	164469	Świdnicki	46835	69274
Biłgorajski	168101	96158	Łęczyński	63661	55721	Tomaszowski	148676	77016
Chełmski	188090	73705	Łukowski	139425	100959	Włodawski	125643	35399
Hrubieszowski	127018	56783	Opolski	81050	55650	Zamojski	187031	100753
Janowski	87530	42796	Parczewski	95219	32223	m. Biała Podlaska	4940	54453
Krasnostawski	103142	59041	Puławski	93377	107020	m. Chełm	3997	57214
Kraśnicki	100530	89215	Radzyński	96500	55021	m. Lublin	14746	329565
Lubartowski	128868	83975	Rycki	61443	51557	m. Zamość	3033	58231

Według stanu w dniu 1 stycznia 2023 r. województwo lubelskie zajmowało powierzchnię 25122 km², co stanowi 8,0% powierzchni kraju. Na jego obszarze (według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r.) mieszkało 2011,0 tys. osób, tj. 5,3% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wynosiła 80 osób (dwunasta lokata w kraju). W miastach mieszkało 46,1% ludności województwa.

Rozdział 4

Chapter 4

Środowisko

Environment

4.1. Powierzchnia

4.1. Area

Na podstawie ewidencji geodezyjnej prowadzonej przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii wynika, że według stanu na 1 I 2023 r. użytki rolne oraz grunty leśne zajmowały 93,8% powierzchni województwa.

W 2022 r. powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji i zagospodarowania zwiększyła się o 0,2% w porównaniu z 2021 r., zaś powierzchnia gruntów zrehabilitowanych w ciągu roku wzrosła o 83,3%, a gruntów zagospodarowanych o 127,8%.

Województwo lubelskie usytuowane jest we wschodniej części Polski i jest trzecim co do wielkości regionem w Polsce. Od północy graniczy z województwem podlaskim (4 km), od zachodu z województwem mazowieckim (372 km) i województwem świętokrzyskim (33 km), od południa z województwem podkarpackim (321 km). Wschodnia granica województwa jest granicą państwa z Białorusią (170 km) i Ukrainą (296 km). Granica z tymi państwami stanowi jednocześnie zewnętrzną granicę Unii Europejskiej.

Województwo lubelskie zajmuje obszar 25122,4 km², co stanowi 8,0% powierzchni kraju. Najwyżej położony punkt – Krągły Goraj – znajduje się w gminie Lubycza Królewska (388,7 m n.p.m.), najniżej położony punkt znajduje się na terenie gminy Stężycza (106,6 m n.p.m.).

Według ewidencji geodezyjnej w 2023 r. największy udział w powierzchni województwa miały użytki rolne (70,1%), a następnie grunty leśne, zadrzewione i zakrzewione (23,7%) oraz grunty zabudowane i zurbanizowane (4,2%). Zdecydowanie mniejszy udział w powierzchni ogólnej miały nieużytki (0,9%) oraz grunty pod wodami powierzchniowymi (0,8%).

W porównaniu z 2022 r. zwiększyła się powierzchnia gruntów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych oraz gruntów pod wodami powierzchniowymi po 0,1%, a także gruntów zabudowanych i zurbanizowanych o 1,0%. Natomiast zmniejszyła się powierzchnia nieużytków o 0,4% i użytków rolnych o 0,1%. W stosunku zaś do 2015 r. powierzchnia gruntów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych zmniejszyła się o 2,1%, natomiast zwiększyła się powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych o 10,2%, a następnie nieużytków o 4,7%, gruntów pod wodami powierzchniowymi o 4,1% oraz użytków rolnych o 0,2%.

Tablica 2. Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania
 Stan w dniu 1 stycznia
 Table 2. Geodetic area by the land use
 As of 1 January

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	w ha in ha				Polska =100 Poland =100
Powierzchnia ogólna Total area	2512246	2512251	2512243	2512243	8,0
w tym: of which					
Użytki rolne Agricultural land	1757368	1768138 ^a	1762965 ^a	1761488 ^a	9,4
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione Forest land as well as woodland and shrubland	608618	594572	595476	596016	6,3
Grunty pod wodami powierzchniowymi Land under surface waters	18938	19291	19705	19721	2,6
Grunty zabudowane i zurbanizowane Built-up and urbanised areas	95796	100151 ^b	104545 ^b	105578 ^b	5,8
Nie użytki Wasteland	22349	22192	23494	23409	5,0

a łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji „grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione”. b łącznie z gruntami przeznaczonymi pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Including woodland and shrubland on agricultural land, classified in the item "Forest land as well as woodland and shrubland" until 2016. b Including areas used for the construction of public roads or railways.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

Grunty zdegradowane – grunty, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także nieodpowiedniej działalności rolniczej.

Grunty zdewastowane – grunty, które w wyniku działalności człowieka lub innych czynników utraciły całkowicie wartości użytkowe.

Rekultywacja gruntów – nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg. Grunty zrehabilitowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolnictwu, leśnemu lub innemu rodzajowi użytkowania.

W końcu 2022 r. powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania wyniosła 3,1 tys. ha (w kraju 62,0 tys. ha). Większość spośród nich stanowiły grunty zdewastowane (98,5%, w Polsce 87,4%). W porównaniu ze stanem w końcu 2021 r. powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji zwiększyła się o 7 ha, tj. o 0,2% (w kraju zmniejszyła się o 309 ha, tj. o 0,5%), natomiast w stosunku do stanu w końcu 2015 r. zmniejszyła się o 49 ha, tj. o 1,5% (w Polsce o 1413 ha, tj. o 2,2%).

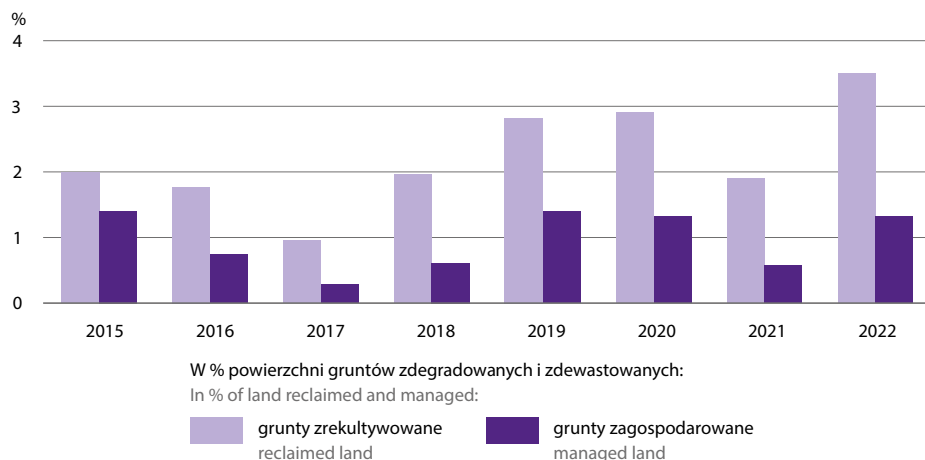
W województwie lubelskim udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji w powierzchni ogółem w 2022 r. wyniósł 0,1% i w stosunku do 2021 r., jak i 2015 r. pozostał na tym samym poziomie (w kraju wyniósł 0,2% i również pozostał na tym samym poziomie zarówno w porównaniu z 2021 r., jak i 2015 r.).

W 2022 r. zrehabilitowano 110 ha gruntów i w odniesieniu do 2021 r. odnotowano wzrost powierzchni gruntów zrehabilitowanych o 83,3%, a w stosunku do 2015 r. o 71,9%. W Polsce zrehabilitowano 3219 ha gruntów, tj. więcej o 44,0% niż w 2021 r. i o 78,1% niż w 2015 r. Powierzchnia gruntów zagospodarowanych w 2021 r. wyniosła 41 ha i była wyższa o 127,8% niż w 2021 r., zaś w porównaniu z 2015 r. niższa o 8,9%. W kraju zagospodarowano 897 ha gruntów, tj. więcej o 61,0% niż w 2021 r. i o 5,3% niż w 2015 r.

Wykres 6. Grunty zrehabilitowane i zagospodarowane w ciągu roku

Chart 6.

Land reclaimed and managed during the year

4.2. Zużycie wody. Ścieki przemysłowe i komunalne

4.2. Water consumption. Industrial and municipal wastewater

W 2022 r. zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności było niższe o 2,6% w stosunku do roku wcześniejszego. Ścieków przemysłowych odprowadzono o 0,8% więcej, a ścieków komunalnych o 1,2% mniej. Udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków wyniósł 58,6% i tym samym był o 0,6 p. proc. wyższy niż w 2021 r.

W 2022 r. zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności wyniosło 280,2 hm³, co stanowiło 3,1% zużycia krajowego i zarówno w porównaniu z 2021 r., jak i 2015 r., było niższe odpowiednio o 2,6% i o 11,5%. W Polsce natomiast zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności wyniosło 8971,4 hm³ i w stosunku do 2021 r. było wyższe o 1,4%, zaś w porównaniu z 2015 r. niższe o 10,8%.

Najwięcej wody zużyto do napełniania i uzupełniania stawów rybnych - 104,7 hm³, tj. 37,3% zużycia wojewódzkiego, co stanowiło 12,6% zużycia krajowego. Zużycie to było niższe o 7,5% niż w 2021 r. i o 17,0% niż w 2015 r. W Polsce do napełniania i uzupełniania stawów rybnych zużyto 832,4 hm³, tj. 9,3% zużycia krajowego i w stosunku do 2021 r. zmniejszyło się ono o 1,1% i o 8,2% w porównaniu z 2015 r.

Na drugim miejscu pod względem zużycia wody był przemysł, gdzie zużyto 100,3 hm³ wody, tj. 35,8% zużycia wojewódzkiego, co stanowiło 1,5% zużycia krajowego i było ono niższe o 0,8% niż w 2021 r. i o 10,9% niż w 2015 r. Na cele produkcyjne w województwie zużyto 97,9% ogółu wody zużytej w przemyśle. W Polsce natomiast przemysł zużył 6 477,6 hm³ wody, w tym 98,9% na cele produkcyjne i w porównaniu z 2021 r. było ono wyższe o 1,7%, zaś w stosunku do 2015 r. niższe o 13,3%. W 2022 r. przychód wody w przemyśle pochodził głównie z poboru wód powierzchniowych (77,6%, w kraju 95,5%) oraz z poboru wód podziemnych (18,9%, w Polsce 3,3%). Pozostałą część stanowiły wody z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych i zakup wody od innych jednostek.

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2022 r. wynosiło 138,0 m³ i było niższe o 41,8% niż średnio w kraju, gdzie wyniosło 237,2 m³ na 1 mieszkańca. Wskaźnik ten w stosunku do 2021 r. zmniejszył się o 2,5 m³ (w Polsce wzrósł o 4,4 m³), zaś w porównaniu z 2015 r. o 9,7 m³ (w kraju zmniejszył się o 24,4 m³).

Tablica 3.
Table 3.

Zużycie wody według potrzeb w ciągu roku

Water consumption by needs during the year

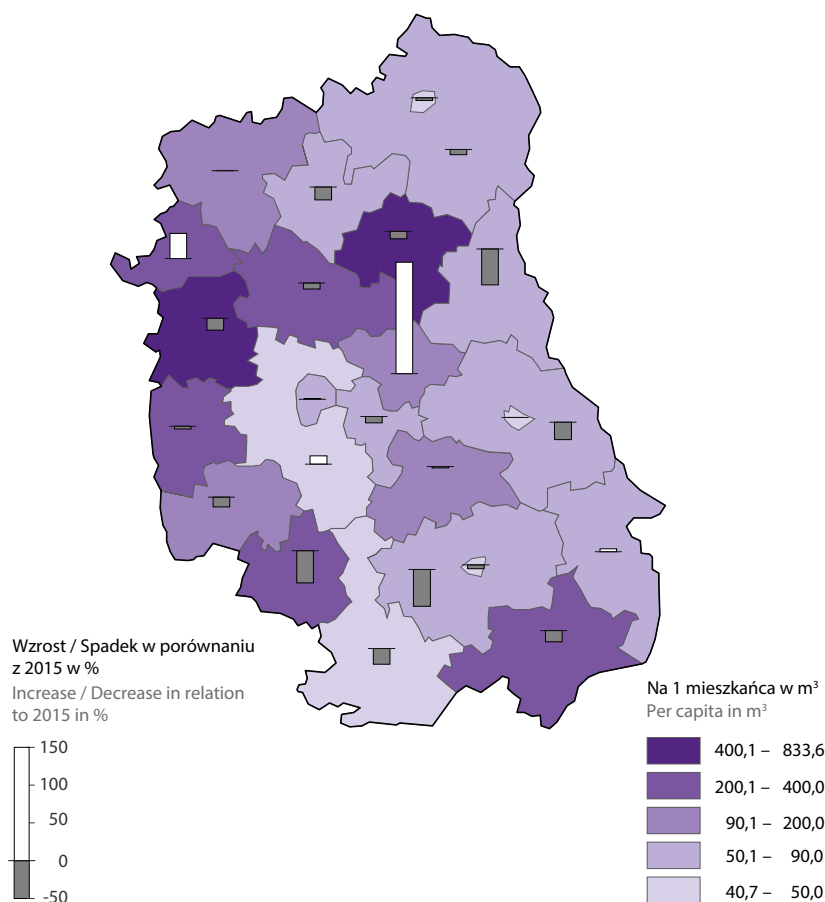
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	w hm ³			in hm ³	
					Polska =100 Poland =100
Ogółem^a Total^a	316,7	274,1	287,7	280,2	3,1
w tym: of which:					
Przemysł Industry	112,6	96,2	101,2	100,3	1,5
Gospodarstwa domowe Households	61,1	61,0	60,6	61,4	4,8

a Do 2018 r. łącznie z nawodnieniami w rolnictwie i leśnictwie.
a Until 2018, includes irrigation in agriculture and forestry.

W 2022 r. omawiany wskaźnik osiągnął najwyższe wartości w powiecie puławskim (833,6 m³) i w powiecie parczewskim (448,7 m³), natomiast najniższy w miastach na prawach powiatu w Białej Podlaskiej (40,7 m³) i w Zamościu oraz w powiecie biłgorajskim (po 41,1 m³). W stosunku do 2015 r. najwyższy wzrost wskaźnika odnotowano w powiecie łączyńskim (o 147,4%) i w powiecie ryckim (o 33,2%), zaś największy spadek w powiecie zamojskim (o 48,7%) i w powiecie włodawskim (o 47,5%).

Mapa 14.
Map 14.

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2022 r.
Water consumption for the needs of the national economy and population in 2022

W 2022 r. w województwie lubelskim odprowadzono do wód lub do ziemi 133,5 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych, czyli o 0,1% mniej niż w 2021 r. (w Polsce o 0,9% więcej) i o 12,7% mniej niż w 2015 r. (w kraju o 11,2%). Ze wszystkich powyższych ścieków 81,0 hm³ (w Polsce 6478,4 hm³) stanowiły ścieki odprowadzone bezpośrednio z zakładów, a 58,0 hm³ (w kraju 1467,4 hm³) siecią kanalizacyjną. Łącznie oczyszczenia wymagało 74 hm³ (w Polsce 2148,3 hm³) ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi, co stanowiło 3,4% ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia w Polsce. Udział ścieków oczyszczonych w ściekach wymagających oczyszczenia odprowadzonych do wód lub do ziemi wyniósł w 2022 r. 99,6% (w kraju 93,6%).

Jako **ścieki wymagające oczyszczenia** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

W 2022 r. w województwie lubelskim odprowadzono ogółem 86,5 hm³ (w kraju 6581,6 hm³) ścieków przemysłowych, czyli o 0,8% więcej niż w 2021 r. (w Polsce o 1,1%) i o 20,6% mniej niż w 2015 r. (w kraju o 14,2%). Z tego 81,0 hm³ (w Polsce 6478,4 hm³) odprowadzono do wód lub do ziemi, a 5,5 hm³ (w kraju 103,2 hm³) siecią kanalizacyjną. Oczyszczenia wymagało 21,5 hm³ (w Polsce 784,0 hm³) ścieków przemysłowych odprowadzonych do wód lub do ziemi, czyli o 9,6 % mniej niż w 2021 r. (w kraju o 11,6%) i o 1,6% więcej niż w 2015 r. (w Polsce o 9,2% mniej). W tym procesowi oczyszczenia poddano 98,6% (w kraju 82,9%) ścieków (w 2021 r. w województwie 98,7%, w Polsce 87,2%; w 2015 r. w województwie 97,9%, w kraju 88,1%). W 2022 r. z ogólnej ilości ścieków przemysłowych oczyszczanych odprowadzonych bezpośrednio do wód lub do ziemi najwięcej było oczyszczanych mechanicznie (59,6%, w Polsce 47,4%).

W 2022 r. w województwie lubelskim siecią kanalizacyjną odprowadzono do wód lub do ziemi 52,5 hm³ (w kraju 1364,3 hm³) ścieków komunalnych, czyli o 1,2% mniej niż w 2021 r. (w Polsce o 0,2%) i o 6,8% więcej niż w 2015 r. (w kraju o 8,4%). W omawianych latach ścieki te były w całości oczyszczone. Najwięcej ścieków komunalnych oczyszczano metodą podwyższonego usuwania biogenów (77,1%, w Polsce 84,4%).

Tablica 4.
Table 4.

Ścieki komunalne i przemysłowe wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi
Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Oczyszczalnie ścieków Wastewater treatment plants	352	350	343	344
Ścieki komunalne odprowadzone w ciągu roku w dam ³ Municipal wastewater discharged during the year in dam ³	49136	51381	53095	52473
Ścieki przemysłowe odprowadzone w ciągu roku w dam ³ Industrial wastewater discharged during the year in dam ³	21182	24090	23816	21522
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludność ogółem ^a Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^a	57,2	58,0	58,0	58,6

a Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów.
a Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances.

Oczyszczalnia ścieków – zespół podstawowych obiektów technologicznych, służących bezpośrednio do oczyszczania ścieków oraz znajdujących się na wspólnym terenie obiektów pomocniczych niezbędnych dla dostawy energii elektrycznej, wody, stworzenia odpowiednich warunków do pracy i obsługi oczyszczalni. Wyróżnia się oczyszczalnie mechaniczne, chemiczne, biologiczne, z podwyższonym usuwaniem biogenów.

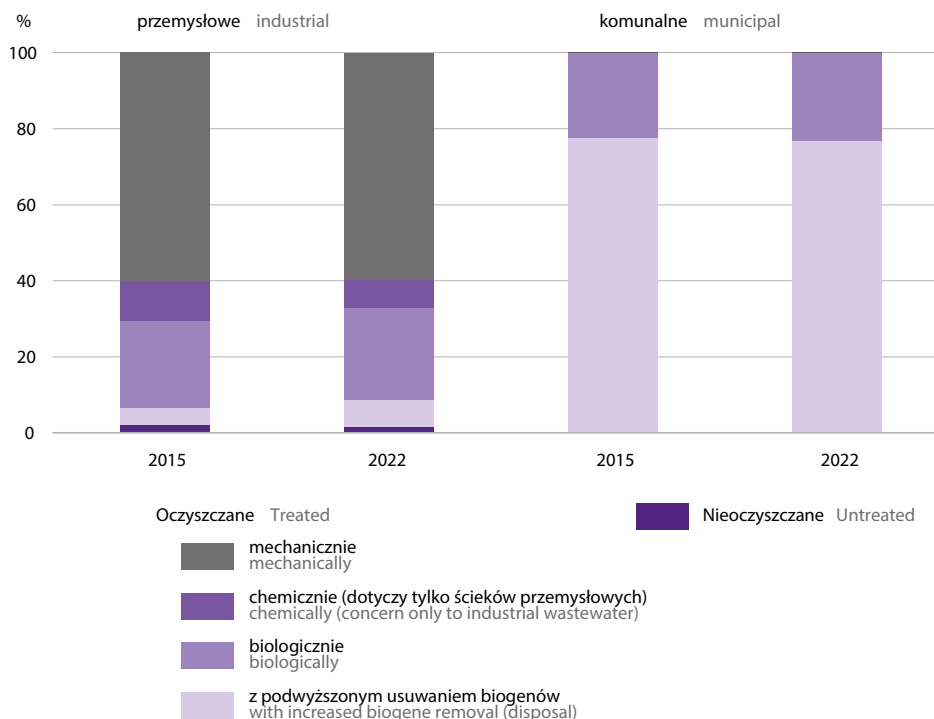
Na terenie województwa lubelskiego funkcjonowało 60 (w kraju 854) oczyszczalni ścieków przemysłowych, co stanowiło 7,0% działających w kraju. W porównaniu z 2021 r. ubyły 2 oczyszczalnie (w Polsce 3), a w stosunku do 2015 r. – 6 (w kraju 75). Przepustowość oczyszczalni wyniosła 132,1 dam³ na dobę (w Polsce 5242,4 dam³ na dobę), czyli o 3,6% mniej niż w 2021 r. (w kraju o 0,9%) i o 3,2% niż w 2015 r. (w Polsce o 3,6%). Wśród oczyszczalni przemysłowych w 2022 r. dominowały oczyszczalnie biologiczne – 70,0% (w kraju 60,2%).

Oprócz oczyszczalni przemysłowych w 2022 r. działały 284 oczyszczalnie komunalne (w Polsce 3260), co stanowiło 8,7% oczyszczalni funkcjonujących w kraju. W porównaniu z 2021 r. w województwie przybyły 3 oczyszczalnie komunalne, co stanowiło wzrost o 1,1%, zaś w stosunku do 2015 r. ubyły 2 oczyszczalnie, co stanowiło spadek o 0,7%. W kraju natomiast w porównaniu z 2021 r. ubyło 16 komunalnych oczyszczalni ścieków, czyli ich liczba zmniejszyła się o 0,5%, zaś w stosunku do 2015 r. ubyło 13, czyli nastąpił spadek o 0,4%. Przepustowość oczyszczalni komunalnych wyniosła 349,2 dam³ na dobę (w Polsce 8674,4 dam³ na dobę), czyli była na wyższym poziomie niż w 2021 r. (o 0,5%, w kraju o 0,3%) i na niższym niż w 2015 r.

(o 0,3%, w Polsce o 2,3%). Wśród oczyszczalni komunalnych w 2022 r. dominowały oczyszczalnie biologiczne i stanowiły 89,8% ogółu tych oczyszczalni (w kraju 74,5%).

Wykres 7.
Chart 7.

Ścieki komunalne i przemysłowe wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi
Municipal and industrial wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

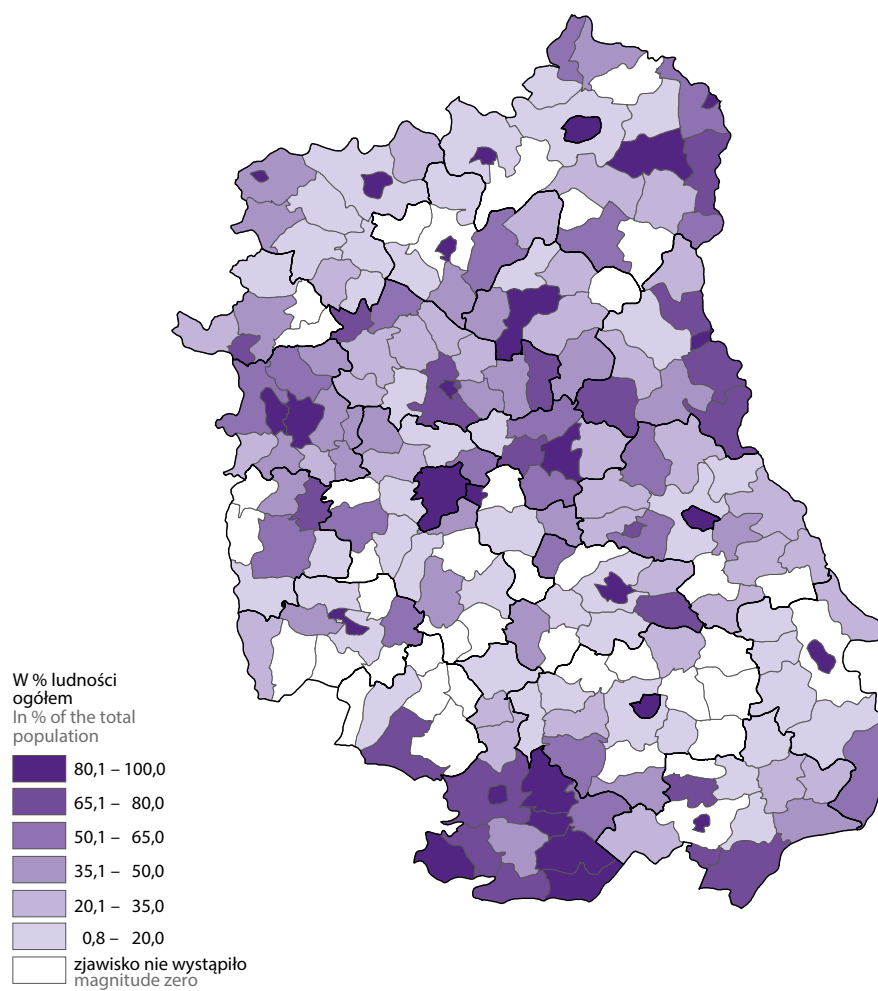
Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności korzystającej z oczyszczalni pracujących na sieci kanalizacyjnej i oczyszczających ścieki z miast i wsi (łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne)

Udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w województwie lubelskim w 2022 r. wyniósł 58,6%, w 2021 r. 58,0%, a w 2015 r. 57,2% i był tym samym dużo niższy od średniej krajowej, który w poszczególnych latach wyniósł odpowiednio 75,7%, 75,2% i 72,7%. Udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w miastach województwa lubelskiego w 2022 r. wyniósł 94,0% wobec 93,8% rok wcześniej i 95,4% w 2015 r., natomiast na wsi 28,1% wobec 27,3% rok wcześniej i 24,4% w 2015 r. W Polsce zaś udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w miastach w 2022 r. wyniósł 95,0%, w 2021 r. 94,6%, a w 2015 r. 94,6%, natomiast na wsi udział ten w 2022 r. wyniósł 47,2%, w 2021 r. 46,5%, a w 2015 r. 39,6%.

W 2022 r. największy odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków odnotowano w gminie wiejskiej Aleksandrów (100,0%), w gminie miejskiej Tomaszów Lubelski (99,99%) i gminie miejskiej Włodawa (99,95%). Najmniejszy odsetek odnotowano w gminach wiejskich: Wysokie (0,8%), Potok Wielki (1,1%) oraz Melgiew (1,8%).

Mapa 15.
Map 15.

Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2022 r.
Population connected to wastewater treatment plants in 2022

4.3. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza

4.3. Pollution and protection of air

W województwie lubelskim w 2022 r. w porównaniu z 2021 r. emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza zmniejszyła się o 10,9%, a zanieczyszczeń gazowych wzrosła o 17,5%. Stopień redukcji zanieczyszczeń pyłowych osiągnął poziom 98,2% i był tym samym wyższy o 0,4 p. proc. niż w 2021 r., zaś gazowych wyniósł 90,8% i był tym samym niższy o 0,3 p. proc. niż w 2021 r. Wśród zanieczyszczeń gazowych największy udział miały zanieczyszczenia dwutlenkiem węgla, a wśród zanieczyszczeń pyłowych – zanieczyszczenia powstałe ze spalania paliw.

Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza to tzw. punktowe źródła emisji zanieczyszczeń, do których zaliczono wszystkie jednostki organizacyjne (zakłady) o największej w skali kraju emisji zanieczyszczeń do powietrza, określonej na podstawie wysokości opłat wniesionych za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze. Są to głównie zakłady sektora energetyczno-przemysłowego, który decyduje o skali i strukturze emisji zanieczyszczeń. W 2022 r. na terenie województwa lubelskiego działało 95 takich zakładów (w Polsce 1844), które stanowiły 5,2% tego typu zakładów działających w kraju. Liczba tych zakładów w stosunku do 2021 r. wzrosła o 5,6% (w Polsce o 0,2%). Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych posiadało 56 zakładów (w Polsce 1056), co stanowiło 58,9% ogółu zakładów w województwie (57,3% ogółu tych zakładów w kraju). W urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń gazowych było wyposażonych 8 zakładów (w Polsce 292), co stanowiło 8,4% ogółu tych zakładów w województwie (15,8% ogółu tych zakładów w kraju).

Przez zanieczyszczanie powietrza rozumie się wprowadzanie przez człowieka, bezpośrednio lub pośrednio, do powietrza: substancji stałych, ciekłych lub gazowych w takich ilościach, które mogą zagrażać zdrowiu człowieka, ujemnie wpływać na klimat, przyrodę żywą, glebę lub wodę, a także spowodować inne szkody w środowisku.

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych – ilość zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych do atmosfery w ciągu roku i obejmuje poszczególne rodzaje tych zanieczyszczeń, tj.: pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadzę i inne emitowane w danym zakładzie zanieczyszczenia pyłowe.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych – ilość zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku i obejmuje następujące rodzaje zanieczyszczeń: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe.

Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2022 r. w województwie lubelskim wynosiła 1,1 tys. t (w Polsce 20,2 tys. t). Ilość wyemitowanych zanieczyszczeń pyłowych zmniejszyła się w stosunku do 2021 r. o 10,9% (w kraju o 9,0%), zaś w porównaniu z 2015 r. o 46,8% (w Polsce o 54,4%). Udział województwa w krajowej emisji zanieczyszczeń pyłowych wytworzonych przez zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza stanowił 5,2% i był niższy o 0,1 p. proc. niż w 2021 r., zaś w porównaniu z 2015 r. wyższy o 0,7 p. proc. Najwięcej w województwie lubelskim było zanieczyszczeń pyłowych pochodzących ze spalania paliw (59,0%), podobnie jak i w kraju (53,4%). Ich ilość w stosunku do 2021 r. zmniejszyła się zarówno w województwie jak i w Polsce, odpowiednio o 1,4% i o 9,9%, natomiast w porównaniu z 2015 r. odpowiednio o 31,8% i o 61,4%. W województwie w 2022 r. emisja zanieczyszczeń pyłowych w przeliczeniu na 1 km² powierzchni wynosiła 0,04 t i w stosunku do 2021 r. zmniejszyła się o 0,01 t, a w porównaniu z 2015 r. o 0,04 t. W Polsce zaś emisja zanieczyszczeń pyłowych na 1 km² powierzchni w 2022 r. wynosiła 0,06 t i tym samym była niższa o 0,01 t niż w 2021 r. i o 0,08 t niż w 2015 r.

Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2022 r. wynosiła 5787,7 tys. t (w kraju 203623,4 tys. t) i wzrosła o 17,5% w porównaniu z 2021 r. i o 15,7% w sto-

sunku do 2015 r. W Polsce natomiast zmniejszyła się zarówno w porównaniu z 2021 r., jak i w stosunku do 2015 r., odpowiednio o 2,8% i o 3,8%. Udział województwa lubelskiego w ogólnopolskiej emisji zanieczyszczeń pyłowych wyniósł 2,8% i tym samym był wyższy o 0,5 p. proc. niż w 2021 r. i 2015 r. Największy udział w zanieczyszczeniach gazowych zarówno w województwie lubelskim, jak i w kraju stanowił dwutlenek węgla, odpowiednio 99,7% i 99,5%. W porównaniu z 2021 r. odnotowano wzrost emisji dwutlenku węgla o 17,5% i o 15,9% w stosunku do 2015 r., natomiast w Polsce nastąpił spadek odpowiednio o 2,8% i o 3,5%. Średnio na 1 km² powierzchni województwa wyemitowano 230,4 t zanieczyszczeń gazowych (w kraju 651,1 t), czyli o 34,3 t/km² więcej niż w 2021 r. i o 31,3 t/km² więcej niż w 2015 r., w Polsce odpowiednio mniej o 18,8 t/km² i o 25,5 t/km².

Tablica 5. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza
Table 5. Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	tys. ton/rok thousand of tonnes/year				Polska=100 Poland=100)
Emisja zanieczyszczeń gazowych Emission of gaseous pollutants					
Ogółem Total w tym: of which:	5000,2	4938,5	4927,1	5787,7	2,8
Dwutlenek siarki Sulphur dioxide	6,0	3,4	3,8	5,2	3,2
Metan Methane	0,04	0,07	0,05	0,05	0,01
Tlenki azotu Nitrogen oxides	6,8	5,4	5,5	5,4	3,2
Tlenek węgla Carbon monoxide	5,7	5,5	3,7	3,6	1,5
Dwutlenek węgla Carbon dioxide	4978,7	4921,4	4911,1	5771,0	2,8
Emisja zanieczyszczeń pyłowych Emission of particulates pollutants					
Ogółem Total w tym: of which:	2,0	1,3	1,2	1,1	5,2
Ze spalania paliw From fuel combustion	0,9	0,6	0,6	0,6	5,8
Niezorganizowana Unorganised	0,0	-	-	-	.

W urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w 2022 r. zatrzymano 98,2% pyłów i 90,8% gazów (bez dwutlenku węgla) wyemitowanych przez zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza, mające siedzibę w województwie lubelskim. W kraju zatrzymano 99,9% pyłów i 75,7% gazów. Stopień zanieczyszczeń pyłowych w województwie w stosunku do 2021 r. i 2015 r. zwiększył się po 0,4 p. proc. (w Polsce odpowiednio pozostał bez zmian i zwiększył się o 0,1 p. proc.). Natomiast stopień redukcji zanieczyszczeń gazowych był niższy o 1,3 p. proc. niż w 2021 r. (w Polsce wyższy o 2,2p. proc.) i wyższy o 1,7 p. proc. niż w 2015 r. (w kraju o 17,1 p. proc.).

4.4. Ochrona przyrody. Lasy

4.4. Nature protection. Forests

W końcu 2022 r. powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w województwie lubelskim wzrosła o 0,04% w stosunku do roku poprzedniego, tj. o 248,6 ha. Jednakże udział procentowy w powierzchni województwa pozostał na tym samym poziomie co rok wcześniej, czyli 22,7%.

W 2022 r. wskaźnik lesistości wyniósł 23,5% i tym samym był wyższy o 0,1 p. proc. od notowanego w 2021 r.

Obszary prawnie chronione w województwie lubelskim pod koniec w 2022 r. zajmowały ogółem 570,3 tys. ha (w kraju 10113,9 tys. ha), co stanowiło 5,6% obszarów prawnie chronionych w Polsce. Powierzchnia obszarów prawnie chronionych wzrosła o 248,6 ha w porównaniu z rokiem wcześniejszym (w kraju o 4849,2 ha), zaś zmniejszyła się o 1202,6 ha w odniesieniu do 2015 r. (w Polsce o 62023,7 ha). Obszary prawnie chronione stanowiły 22,7% powierzchni ogólnej województwa i pozostały na tym samym poziomie zarówno w stosunku do 2021 r., jak i 2015 r. W kraju udział powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych w powierzchni ogólnej kraju był wyższy i w 2022 r. wyniósł 32,3% i był taki sam jak w 2021 r., jednakże niższy niż w 2015 r., który wyniósł 32,5%.

Park narodowy – obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Rezerваты przyrody – obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Park krajobrazowy – obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszar chronionego krajobrazu – tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Obszary Natura 2000 – obszar utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe – fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na walory widokowe lub estetyczne.

Na terenie województwa lubelskiego znajdują się dwa parki narodowe: Poleski Park Narodowy, utworzony w 1990 r., o powierzchni 9759,9 ha i Roztoczański Park Narodowy, utworzony w 1974 r., o powierzchni 8481,8 ha. Stanowią one 5,8% powierzchni parków narodowych w Polsce.

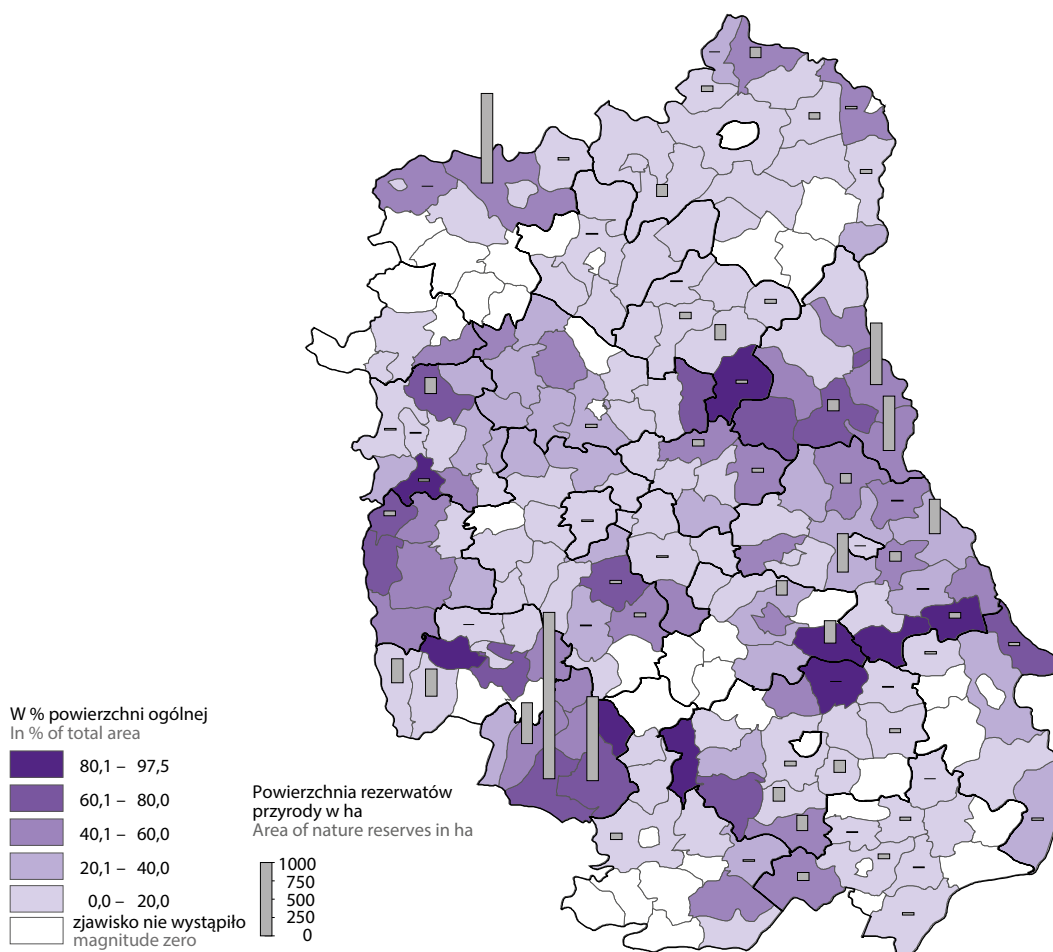
Na terenie województwa występuje również 87 rezerwatów przyrody (w kraju 1512) o łącznej powierzchni 11,9 tys. ha, które stanowiły 6,9% ogólnej powierzchni rezerwatów przyrody w kraju. W 2022 r. ponad połowę powierzchni rezerwatów w województwie lubelskim zajmowały rezerваты leśne (52,2%, w kraju 40,0%). Drugą grupę stanowiły rezerваты torfowiskowe, które zajmowały 26,3% powierzchni ogólnej wojewódzkich rezerwatów przyrody (w Polsce 11,0%).

Na terenie województwa lubelskiego znajdowało się również 17 obszarów chronionego krajobrazu (w kraju 388) o łącznej powierzchni 299,6 tys. ha (bez powierzchni rezerwatów przyrody), co stanowiło 4,3% ogólnej powierzchni obszarów chronionego krajobrazu w Polsce. Funkcjonowało także 17 parków krajobrazowych (w Polsce 126) o łącznej powierzchni 232,2 tys. ha (bez powierzchni rezerwatów przyrody), co stanowiło 9,2% ogólnej powierzchni parków krajobrazowych w kraju.

Poza wyżej wymienionymi formami ochrony przyrody na terenie województwa lubelskiego znajdowało się również 1451 pomników przyrody, z czego najwięcej było pojedynczych drzew – 75,9% (w kraju 35,0 tys. i również najwięcej było pojedynczych drzew – 78,5%), 4 stanowiska dokumentacyjne (w kraju 182), 224 użytki ekologiczne o powierzchni 7,6 tys. ha (w kraju 8329 o powierzchni 56,1 tys. ha) oraz 7 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych o powierzchni 0,8 tys. ha (w Polsce 324 o powierzchni 117,1 tys. ha).

Mapa 16.
Map 16.

Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2022 r.
Area of special nature value under legal protection in 2022

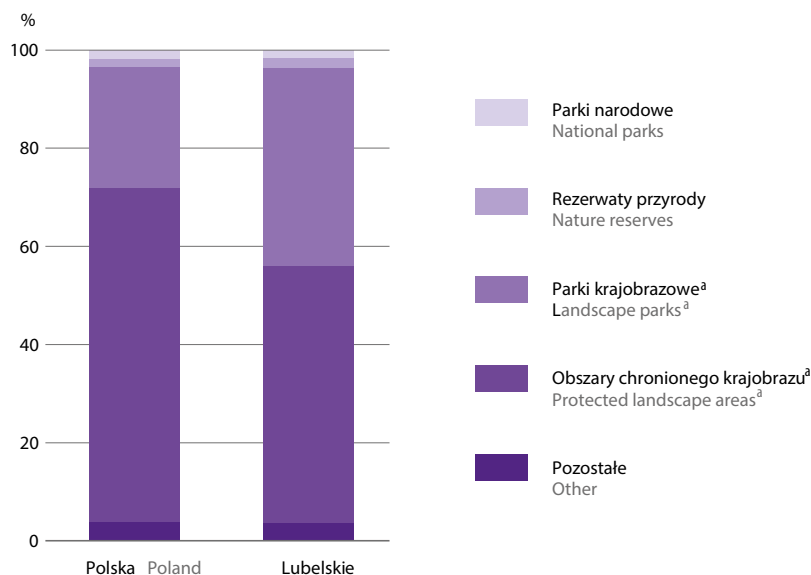
W województwie lubelskim w 2022 r. najwyższy odsetek obszarów prawnie chronionych odnotowano w gminie wiejskiej Chrzanów (97,5%). Na terenie 39 gmin nie było obszarów prawnie chronionych.

Duża część obszarów prawnie chronionych w województwie lubelskim wchodzi w skład Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000. Zakres terenów objętych programem specjalnej ochrony ptaków w 2022 r. wynosił 335,8 tys. ha, co stanowiło 13,4% powierzchni województwa (w kraju 15,9% powierzchni kraju), a specjalne obszary ochrony siedlisk zajmują 165,3 tys. ha, co stanowi 6,6% powierzchni województwa (w Polsce 11,3% kraju).

Na terenie województwa lubelskiego w 2022 r. wśród zwierząt chronionych było 10,4 tys. bobrów europejskich, 413 wilków i 52 rysie, w kraju natomiast 149,9 tys. bobrów europejskich, 4,3 tys. wilków i 558 rysów. Liczebność bobrów w stosunku do 2021 r. zmniejszyła się o 7,4% (w Polsce wzrosła o 1,5%), zaś

wilków i rysiów wzrosła odpowiednio o 55,3% i o 52,9% (w kraju odpowiednio o 14,8% i o 10,1%). W porównaniu z 2015 r. liczebność bobrów europejskich zwiększyła się o 28,5% (w Polsce o 47,9%), wilków o 175,3% (w kraju o 191,6%) oraz rysiów o 48,6% (w Polsce o 43,1%).

Wykres 8. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2022 r.
Chart 8. Area of special nature value under legal protection in 2022

a Bez rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody (stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych) położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

a Excluding nature reserves and other forms of nature protection (documentation sites, ecological areas, landscape-nature complexes) situated in the area of landscape parks and protected landscape areas.

Ważną rolę w ochronie środowiska przyrodniczego i jego składników odgrywają tereny zieleni. Mają one pozytywny wpływ na warunki ekologiczne i pełnią funkcję estetyczną. W 2022 r. w województwie lubelskim powierzchnia parków spacerowo-wypoczynkowych, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej zajmowała 2,8 tys. ha (0,1% powierzchni województwa) i wzrosła od 2015 r. o 55,8 ha, jednakże w stosunku do 2021 r. zmniejszyła się o 8,4 ha (w kraju w obydwu przypadkach wzrosła odpowiednio o 5,4 tys. ha i o 638,7 ha).

Lesistość – stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni danego obszaru (kraju, województwa, powiatu, gminy).

Powierzchnia gruntów leśnych na terenie województwa lubelskiego w 2022 r. wynosiła 597,8 tys. ha (w Polsce 9476,9 tys. ha), co stanowiło 6,3% ogółu gruntów leśnych w kraju. W porównaniu z 2021 r. powierzchnia gruntów leśnych w województwie lubelskim zwiększyła się o 0,2% (w Polsce o 0,1%) i o 0,9% w stosunku do 2015 r. (w kraju o 0,6%). Lasy w 2022 r. zajmowały 589,2 tys. ha (wobec 588,3 tys. ha w 2021 r. i 584,0 tys. ha w 2015 r.). W Polsce natomiast w 2022 r. lasy zajmowały powierzchnią 9274,8 tys. ha, wobec 9264,7 tys. ha w 2021 r. i 9214,9 tys. ha w 2015 r.

W strukturze własnościowej dominowały lasy publiczne – 58,8% (w kraju – 80,8%), a wśród nich zdecydowaną większość (94,9%) stanowiły lasy Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych (w Polsce 95,2%). Udział lasów prywatnych wyniósł 41,2% (w kraju 19,2%).

Województwo lubelskie jest jednym z najsłabiej zalesionych regionów w kraju, co pokazuje wskaźnik lesistości na poziomie 23,5% (w Polsce 29,6%), niższy wskaźnik lesistości występował tylko w województwie

mazowieckim (23,4%) i w województwie łódzkim (21,4%). Natomiast najwyższy wskaźnik lesistości odnotowano w województwie lubuskim (49,4%), a następnie w województwie podkarpackim (38,3%) i w województwie pomorskim (36,5%). W 2022 r. wskaźnik lesistości wzrósł w porównaniu z 2021 r., zarówno w województwie lubelskim, jak i w kraju o 0,1 p. proc. Podobnie w stosunku do 2015 r. wzrósł w województwie lubelskim o 0,3 p. proc. i o 0,2 p. proc w kraju.

Mapa 17.

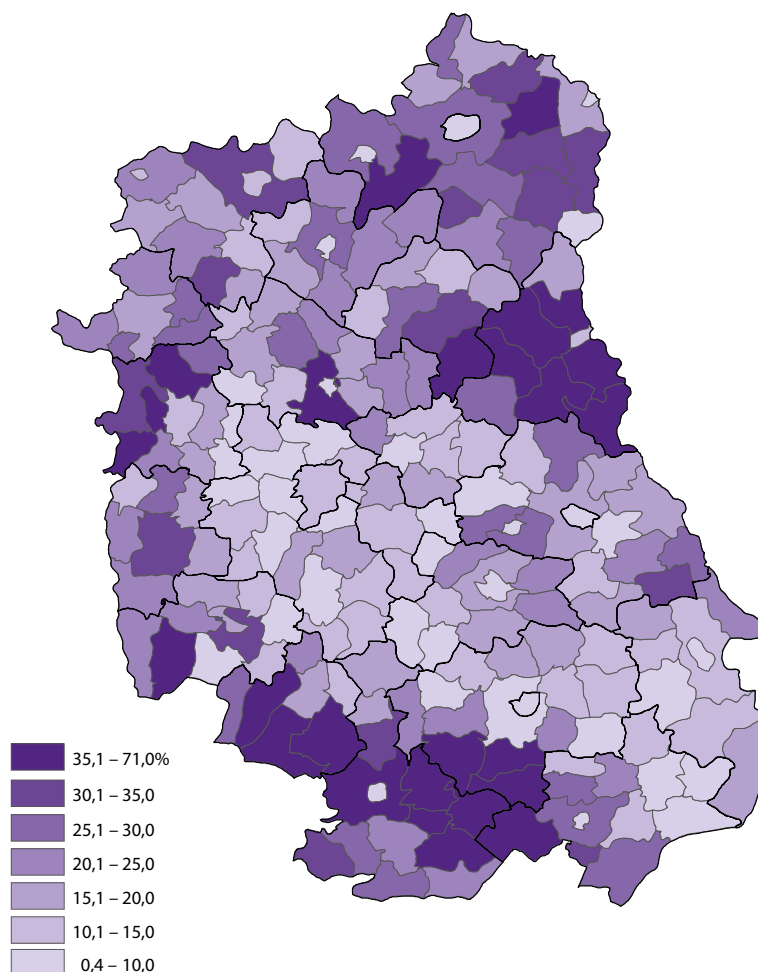
Lesistość w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 17.

Forest cover in 2022

As of 31 December

Wskaźnik lesistości wykazuje duże zróżnicowanie w ujęciu terytorialnym. Jego najwyższy poziom odnotowano w gminie wiejskiej Tereszpol (71,0%) oraz w gminach miejsko-wiejskich Zwierzyniec (70,9%) i Janów Lubelski (66,2%), najniższy zaś w mieście Lubartów (0,5%).

4.5. Odpady przemysłowe i komunalne

4.5. Industrial and municipal waste

W 2022 r. w województwie lubelskim ilość wytworzonych odpadów przemysłowych zwiększyła się o 2,0% w stosunku do 2021 r., natomiast odpadów komunalnych zmniejszyła się o 4,4%. Ilość zebranych selektywnie odpadów komunalnych w ciągu roku 2022 r. zmniejszyła się o 7,2% w porównaniu z rokiem wcześniejszym.

W 2022 r. w województwie lubelskim objętych badaniem było 86 zakładów wytwarzających odpady (w kraju 2256), które wytworzyły łącznie 5,5 mln t odpadów przemysłowych (w Polsce 115,0). Najwięcej wytworzonych odpadów zostało przekazane innym odbiorcom (53,2%, w kraju 57,2%) lub zostało unieszkodliwione we własnym zakresie (44,8%, w kraju 20,7%). Poza tym odzyskowi poddano 1,8% (w Polsce 20,8%) odpadów przemysłowych, a do czasowego magazynowania przekazano 0,3% (w kraju 1,4%) tychże odpadów. Ilość wytworzonych w ciągu roku odpadów przemysłowych wzrosła o 2,0% (w Polsce o 6,8%) w porównaniu z 2021 r., zaś zmniejszyła się w stosunku do 2015 r. o 18,9% (w kraju o 12,2%). Udział odpadów wytworzonych w województwie w wielkości krajowej wyniósł 4,8% i w stosunku do 2021 r. zmniejszył się o 0,2 p. proc. i o 0,4 p. proc. w porównaniu z 2015 r.

Tablica 6.

Table 6.

Odpady przemysłowe

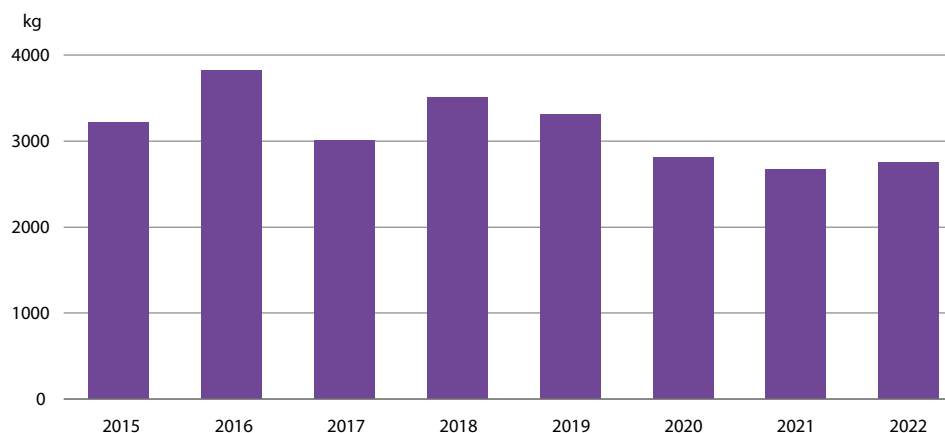
Industrial waste

Wyszczególnienie Specification	2015		2020	2021	2022	
	w tysiącach tonach in thousands tonnes	Polska=100 Poland=100	w tysiącach tonach in thousands tonnes		Polska=100 Poland=100	
Odpady wytworzone (w ciągu roku) – ogółem Waste generated (during the year) – total	6837,8	5,2	5757,4	5439,3	5548,0	4,8
w tym: of which:						
unieszkodliwione we własnym zakresie conditioned by waste producer on site	2379,7	9,0	2795,9	2240,7	2484,6	10,4
przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients	4367,9	5,9	2886,9	3138,4	2950,8	4,5
magazynowane czasowo temporarily stored	7,7	0,4	14,3	12,1	14,6	0,9
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^a ; (stan w końcu roku) – ogółem Waste landfilled to date (accumulated) ^a (as of the end of the year) – total	31604,6	1,9	47433,0	49668,6	52147,6	2,9

a Na składowiskach i w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (w tym hałdach i stawach osadowych) własnych.
a On own landfills and in facilities servicing the extractive industries (including heaps and settling ponds).

W województwie lubelskim według stanu na koniec 2022 r. ilość odpadów przemysłowych składowanych (nagromadzonych) w obiektach własnych wynosiła 52,1 mln ton (w kraju 1828,9 mln t) i była wyższa zarówno w porównaniu z 2021 r., jak i 2015 r., odpowiednio o 5,0% i o 66,6% (w Polsce odpowiednio o 1,0% i o 8,8%). Powierzchnia niezrekutywowana składowania odpadów wynosiła 137,3 ha (w kraju 8003,0 ha) i w stosunku do 2021 zmniejszyła się o 4,2% (w Polsce o 0,6%), zaś w porównaniu z 2015 r. wzrosła o 0,7% (w kraju zmniejszyła się o 4,1%). Udział województwa lubelskiego w ogólnokrajowej ilości składowanych odpadów wynosił 2,9% i tym samym był wyższy o 0,1 p. proc. niż w 2021 r. i o 1,0 p. proc. niż w 2015 r.

Wykres 9. Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku na 1 mieszkańca
Chart 9. Industrial waste generated during the year per capita

Odpady komunalne - odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

W 2022 r. wytworzono 519,4 tys. t odpadów komunalnych (w kraju 13420,3 tys. t), czyli o 4,4% mniej niż rok wcześniej (w Polsce o 1,9%) i o 35,0% więcej niż w 2015 r. (w kraju o 23,5%). Udział województwa lubelskiego w krajowej ilości zebranych odpadów komunalnych wyniósł 3,9% i tym samym był niższy o 0,1 p. proc. niż w 2021 r. i wyższy o 0,3 p. proc. niż w 2015 r. Zdecydowana większość odpadów komunalnych pochodziła z gospodarstw domowych (81,8%, w Polsce 86,3%), podobnie jak w 2021 r. (82,6%, w kraju 85,8%) i w 2015 r. (78,6%, w Polsce 81,8%). Natomiast odpady z innych źródeł, tzw. usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji stanowiły 18,2% (w kraju 13,7%), przy 17,4% w 2021 r. (w Polsce 14,2%) oraz 21,4% w 2015 r. (w kraju 18,2%). Ilość wytworzonych odpadów komunalnych na jednego mieszkańca województwa lubelskiego zwiększyła się ze 180 kg w 2015 r. do 265 kg w 2021 r., a następnie zmniejszyła się do 256 kg w 2022 r. W kraju natomiast ilość ta zwiększyła się z 283 kg w 2015 r. do 360 kg w 2021 r., a następnie zmniejszyła się do 355 kg w 2022 r.

W 2022 r. selektywnie zebrano 251,9 tys. t odpadów (w Polsce 5361,0 tys. t), czyli o 7,2% mniej niż w 2021 r. (w kraju o 1,4%) i o 188,8% więcej niż w 2015 r. (w Polsce o 111,3%).

W 2022 r. udział odpadów zebranych selektywnie stanowił 48,5% ogółu odpadów komunalnych, podczas gdy w 2021 r. udział ten wyniósł 50,0%, zaś w 2015 r. 22,7% (w kraju odpowiednio 39,9%, 39,8% i 23,4%). W strukturze odpadów zebranych selektywnie dominującą frakcją były odpady biodegradowalne (32,9%, w Polsce 35,7%), a następnie szkło (14,1%, w kraju 14,9%), tworzywa sztuczne (14,1%, w Polsce 10,1%), papier i tektura (9,0%, w kraju 10,4%), wielkogabarytowe (8,6%, w Polsce 11,7%) oraz zmieszane odpady opakowaniowe (8,4%, w kraju 10,9%). Spośród odpadów zebranych selektywnie, najwyższą dynamiką wzrostu ilości odpadów w 2022 r. w stosunku do 2021 r. cechowały się odpady takie jak: baterie i akumulatory niebezpieczne (o 347,7%, w kraju o 371,7%) oraz tekstylia (o 14,2%, w Polsce o 9,1%). Natomiast w porównaniu z 2015 r. najwyższy wzrost odnotowano w odniesieniu do odpadów biodegradowalnych (o 333,6%, w kraju o 191,3%), tworzyw sztucznych (o 281,3%, w Polsce o 77,8%) oraz wielkogabarytowych (o 232,6%, w kraju o 139,6%).

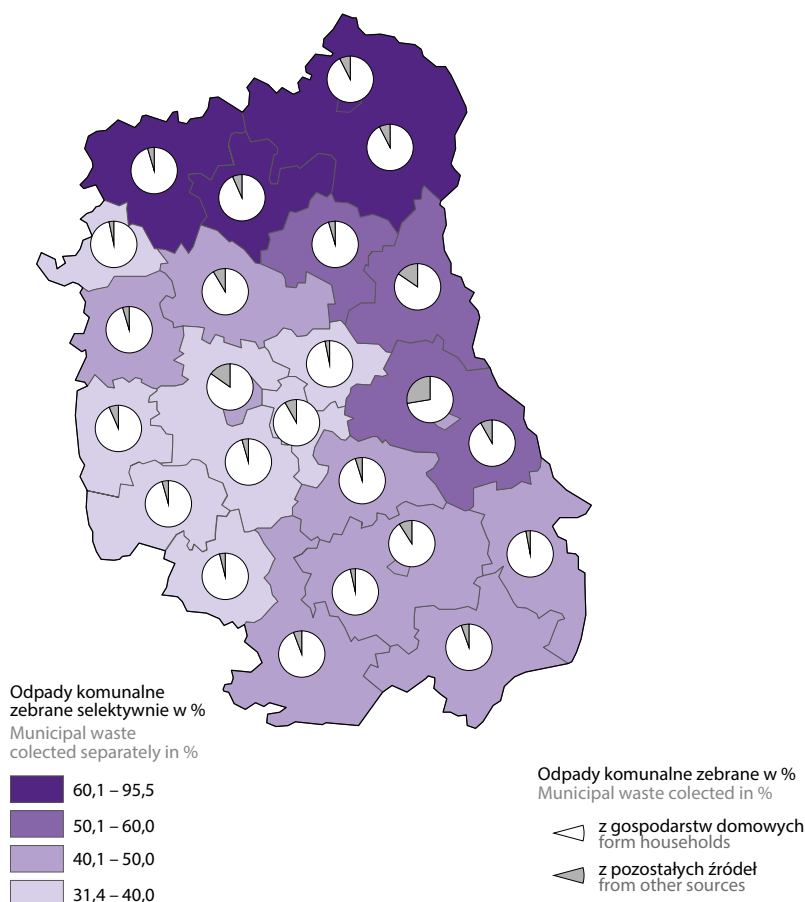
W 2022 r. w ujęciu terytorialnym najwyższą dynamikę wzrostu ilości odpadów zebranych selektywnie, w stosunku do 2021 r, odnotowano w powiatach: zamojskim (o 4,2%), bialskim (o 2,0%) i radzyńskim (1,4%). Natomiast ilość odpadów zebranych selektywnie zmniejszyła się najbardziej w miastach na prawach powiatu Chełm (o 26,9%) i Biała Podlaska (o 22,7%) oraz w powiecie krasnostawskim (o 12,1%). We wszystkich powiatach, tak samo jak w województwie, w strukturze odpadów dominowały odpady biodegradowalne, których największy udział odnotowano w miastach na prawach powiatu Zamościu (52,2%) i Białej Podlaskiej (40,0%) oraz w powiecie lubartowskim (44,7%). Na drugim miejscu było szkło, którego najwięcej zebrano w powiatach: opolskim (25,6%), janowskim (25,0%) oraz chełmskim (23,1%). W porównaniu z 2021 r. najwyższy wzrost odpadów odnotowano w przypadku opakowań wielomateriałowych w powiecie włodawskim (o 10455,3%), tworzyw sztucznych w powiecie tomaszowskim (o 3558,9%) oraz zmieszanych odpadów opakowaniowych w mieście na prawach powiatu Zamościu (o 2855,6%).

Mapa 18.

Map 18.

Odpady komunalne zebrane w 2022 r.

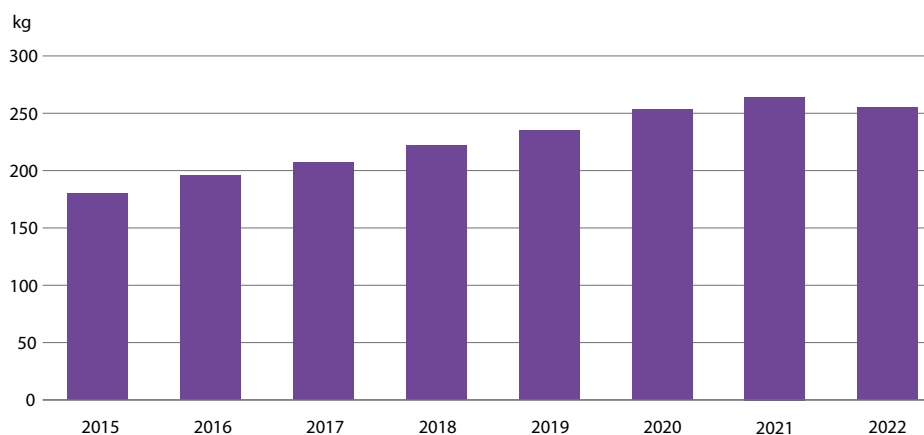
Municipal waste collected in 2022

Tablica 7. **Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku**
Table 7. **Municipal waste collected separately during the year**

Wyszczególnienie Specification	2015		2020	2021	2022			
		w tym z gospodarstw domowych of which from households	ogółem total			w tym z gospodarstw domowych of which from households		
		w tonach in tonnes				Polska =100 Poland =100)	w tonach in tonnes	Polska =100 Poland =100)
Ogółem Total	87208,7	77003,1	250225,1	271368,9	251894,8	4,7	229394,7	4,6
w tym: of which:								
Papier i tektura Paper and cardboard	11062,5	7985,1	20761,4	24539,8	22795,6	4,1	17223,1	3,6
Szkło Glass	19479,5	17171,4	34812,9	37793,8	35634,6	4,5	33484,4	4,5
Tworzywa sztuczne Plastics	9295,4	7958,7	30845,6	35060,1	35447,7	6,6	30643,4	6,2
Metale Metals	1540,4	1442,7	554,7	339,9	259,7	5,3	199,8	4,7
Tekstylia Textiles	48,8	36,9	247,3	205,9	235,1	4,8	230,3	4,8
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne Waste electrical and electronic equipment	3429,2	3387,6	2975,7	2644,7	1844,1	5,0	1747,0	4,9

Wykres 10. **Odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca**
Chart 10. **Municipal waste collected during the year per capita**

Na koniec 2022 r. na terenie województwa lubelskiego funkcjonowały 23 składowiska odpadów (w kraju 259) o łącznej powierzchni 66,7 ha (w Polsce 1624,2 ha), co stanowiło 4,1% powierzchni krajowej. W porównaniu z 2021 r. funkcjonowało o 2 składowiska więcej (w Polsce o 6 mniej), a powierzchnia czynnych składowisk wzrosła o 7,4 ha (w kraju zmniejszyła się o 43 ha). Natomiast w stosunku do 2015 r. liczba składowisk zmniejszyła się o 16 (w Polsce o 88), a ich powierzchnia zmniejszyła się o 27,9 ha (w kraju o 235,6 ha).

W ciągu 2022 r. na terenie województwa lubelskiego zlikwidowane zostały 363 nielegalne wysypiska (w Polsce 10714), z których zebrano 0,7 tys. ton odpadów komunalnych (w kraju 25,0 tys. ton). W latach 2015-2022 zlikwidowano 2,5 tys. (w Polsce 95,8 tys.) nielegalnych wysypisk, a łączna masa odpadów zebranych podczas likwidacji wyniosła 12,8 tys. ton (w kraju 360,7 tys. ton). Na koniec 2022 r. w województwie lubelskim pozostały 74 dzikie wysypiska śmieci (w Polsce 2217) o łącznej powierzchni 2,8 ha (w kraju 211,0 ha).

4.6. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska

4.6. Economic aspects of environmental protection

W 2022 r. w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano zmniejszenie nakładów poniesionych na środki trwałe służące ochronie środowiska (o 3,4%) oraz gospodarce wodnej (o 0,4%).

Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w województwie lubelskim w 2022 r. wyniosły 659,1 mln zł (w kraju 13926,0 mln zł) i były o 3,4% niższe niż w 2021 r. (w Polsce wyższe o 12,5%), natomiast w porównaniu z 2015 r. wyższe o 36,3%. (w kraju niższe o 8,1%). Udział nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska w 2022 r. w województwie lubelskim stanowiły 4,7% nakładów krajowych, wobec 5,5% przed rokiem i 3,2% w 2015 r. nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w 2022 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 325 zł wobec 333 zł w 2021 r. i 226 zł w 2015 r. (w Polsce odpowiednio 368 zł, 326 zł i 394 zł).

Tablica 8. Nakłady^a na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej w latach 2015-2022
Table 8. Outlays^a on fixed assets for environmental protection and water management in 2015-2022

Wyszczególnienie	W tys. zł In thousand PLN	Polska=100 Poland=100	Na 1 mieszkańca ^b w zł Per capita ^b in PLN	Specification
Ochrona środowiska - ogółem	4179271,5	4,7	250,2	Environmental protection - total
w tym:				of which:
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	1562044,0	5,4	93,1	climate and air protection
gospodarka ściekowa i ochrona wód	1816348,4	4,4	108,2	sewage management and waters protection
gospodarka odpadami	196547,6	2,1	11,7	waste management
pozostała działalność związana z ochroną środowiska	489116,8	7,1	29,1	other activity connected with environment protection
Gospodarka wodna – ogółem	757205,4	3,3	45,3	Water management – total
w tym:				of which:
ujęcia i doprowadzenia wody	525156,6	5,2	31,3	water intakes and systems
budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	128849,2	3,8	7,7	construction and modernisation of water treatment plants

a Według lokalizacji inwestycji. b Średnia wartość z danego okresu.
a By site location of investment. b Average value from a given period.

W 2022 r. pod względem kierunków inwestowania w ochronę środowiska najwyższe nakłady na środki trwałe zostały poniesione na gospodarkę ściekową i ochronę wód 318,8 mln zł (w kraju 6506,0 mln zł), co stanowiło 48,4% ogółu tych nakładów (w Polsce 46,7%) oraz na ochronę powietrza i klimatu 247,8 mln zł (w kraju 4455,0 mln zł), co stanowiło 37,6% ogółu tych nakładów (w Polsce 32,0%). W 2022 r. nakłady na gospodarkę ściekową i ochronę wód stanowiły 48,4% w ogólnych nakładach na środki trwałe służące ochronie środowiska (w kraju 46,7%), zaś na ochronę powietrza i klimatu 37,6% (w Polsce 32,0%). W latach 2015 – 2022 nakłady na gospodarkę ściekową i ochronę wód stanowiły od 35% do 65 % ogólnych nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska, natomiast na ochronę powietrza i klimatu od 15% do 48%.

W 2022 r. głównym źródłem finansowania nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska były środki własne inwestorów (52,0%, w kraju 61,3%) oraz środki z zagranicy (18,4%, w Polsce 12,1%), podobnie jak w 2021 r. – odpowiednio 46,6% (w kraju 55,0%) i 26,3% (w Polsce 15,3%). Pozostałe źródła finansowania tych nakładów stanowiły środki z budżetu centralnego, województwa, powiatu i gminy (10,2% wobec 11,9% w 2021 r., w kraju odpowiednio 9,0% i 4,6%) oraz fundusze ekologiczne (7,1% wobec 9,9% w 2021, w Polsce odpowiednio 9,8% i 11,6%), kredyty i pożyczki krajowe (10,2% wobec 3,7% w 2021 r., w kraju odpowiednio 4,2% i 9,5%), a także inne środki w tym nakłady niesfinansowane (2,0% wobec 1,7%

w 2021 r., w Polsce odpowiednio 3,5% i 4,0%).

Wśród efektów rzeczowych inwestycji służących ochronie środowiska w województwie lubelskim w 2022 r. należy wymienić zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń w zakresie: unieszkodliwiania odpadów ogółem 11010 t/rok (w kraju 578538 t/r), redukcji zanieczyszczeń pyłowych (11 t/rok, w Polsce 37860 t/rok) i gazowych (8 t/rok, w kraju 229847 t/rok). Oddano także do użytkowania 6 oczyszczalni ścieków (w Polsce 34) o łącznej przepustowości 1512 m³ na dobę (w kraju 36309 m³ na dobę).

Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w województwie lubelskim w 2022 r. wyniosły 116,7 mln zł (w Polsce 3979,6 mln zł) i tym samym były niższe o 0,4% niż w 2021 r. (w kraju wyższe o 21,7%) i wyższe o 28,2% niż w 2015 r. (w Polsce o 20,8%). Udział nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej w 2022 r. w województwie lubelskim stanowił 2,9% nakładów krajowych, wobec 3,6% przed rokiem i 2,8% w 2015 r. Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 57 zł, wobec 57 zł w 2021 r. i 42 zł w 2015 r. (w kraju odpowiednio 105 zł, 86 zł i 86 zł).

W 2022 r. pod względem kierunków inwestowania w gospodarce wodnej najwyższe nakłady na środki trwałe zostały poniesione na ujęcia i doprowadzenia wody 93,0 mln zł (w Polsce 1692,2 mln zł) i były one wyższe o 10,3% niż w 2021 r. (w kraju o 17,5%). Nakłady te stanowiły 79,7% ogólnych nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej, wobec 72,0% w 2021 r. (w Polsce odpowiednio 42,5% i 44,1%). Nakłady poniesione na ujęcia i doprowadzenia wody w latach 2015 – 2022 stanowiły od 50% do blisko 80% ogółu nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej.

Najważniejszymi źródłami finansowania inwestycji służących gospodarce wodnej w 2022 r. były środki własne jednostek (48,0%, w kraju 44,9%) oraz łącznie środki z budżetu centralnego, województwa, powiatu i gminy 24,0% (w Polsce 25,9%), podobnie w 2021 r. odpowiednio 48,7% i 11,2% (w Polsce odpowiednio 48,6% i 16,3%). Pozostałe źródła finansowania tych nakładów to środki z zagranicy (18,1% wobec 29,4% w 2021 r., w kraju odpowiednio 18,7% i 24,4%) i fundusze ekologiczne (1,6%, wobec 4,8% w 2021 r., w Polsce odpowiednio 5,8% i 5,9%).

Efektami inwestycji służących gospodarce wodnej w województwie lubelskim w 2022 r. były urządzenia zaopatrzenia w wodę (tj. ujęcia wody i uzdatniane wody) o łącznej wydajności 5,6 tys. m³ na dobę (w kraju 135,6 tys. m³ na dobę) oraz sieci wodociągowe 206,1 km (w Polsce 3092,4 km).

Wykres 11.
Chart 11.

Nakłady^a na środki trwałe według źródeł finansowania w latach 2015-2022
Outlays^a on fixed assets by source of financing in 2015-2022

a Według lokalizacji inwestycji. b Łącznie ze środkami z budżetu gmin będących inwestorami. c Środki bezzwrotne i zwrotne uzyskane w ramach międzynarodowych programów funduszy pomocowych (w tym Fundusz Spójności), funduszy strukturalnych, pomocy bilateralnej, ekokonwersji. d Pożyczki, kredyty i dotacje. e W tym bankowe. f W tym nakłady niesfinansowane.

a By site location of investment. b Including funds from budgets of gminas which are investors. c Non-refundable and refundable funds received from international programmes of aid funds (including the Cohesion Fund), structural funds, bilateral assistance, ecological conversion. d Loans, credits and grants. e Of which bank credits and loans. f Of which non-financed outlays.

Rozdział 5

Chapter 5

Społeczeństwo

Society

5.1. Kapitał ludzki

5. 1. Human capital

Demografia

Demography

Województwo lubelskie należy do obszarów depopulacyjnych. W 2023 r. odnotowano spadek liczby mieszkańców województwa lubelskiego. Zarówno przyrost naturalny, jak i saldo migracji ludności na pobyt stały były ujemne. Trwa proces starzenia się ludności.

Stan i struktura ludności

Dane dotyczące ludności — jeśli nie zaznaczono inaczej — podaje się według krajowej definicji zamieszkania i dotyczą liczby stałych mieszkańców gminy skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące; do ludności gminy nie są zaliczani imigranci przebywający w Polsce czasowo, natomiast zaliczani są stali mieszkańcy Polski przebywający czasowo za granicą (bez względu na okres ich czasowego przebywania/nieobecności).

Szacunki stanu i struktury ludności dla lat międzyspisywanych sporządza się metodą bilansową, w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu zmian w kolejnych okresach spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony), migracjami ludności (migracje wewnętrzne i zagraniczne na pobyt stały oraz wewnętrzne na pobyt czasowy), a także przesunięciami ludności z tytułu zmian administracyjnych mających swoje odzwierciedlenie w Rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast oraz nadania niektórym miejscowościom statusu miasta. Dane o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały pochodzą z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (obejmują wyłącznie migracje zarejestrowane). Dane o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach pochodzą ze sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego. Dane o orzeczonych rozwodach i separacjach pochodzą ze sprawozdawczości sądów.

Dane o ludności oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjmując jako bazę wyjściową:

- dla lat 2015–2019 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011,
- dla lat 2020–2023 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021.

Dane prezentowane za lata 2020–2021 zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Raportu.

Według danych szacunkowych w końcu 2023 r. w województwie lubelskim mieszkało 2 111,0 tys. osób, tj. 5,3% ludności w kraju. Pod względem liczby ludności województwo lubelskie zajmowało 9. miejsce w kraju.

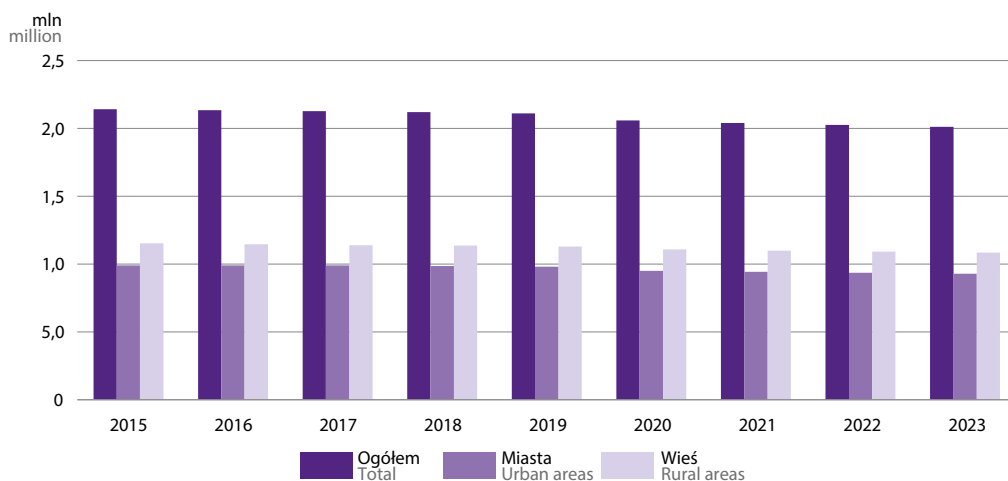
W porównaniu z 2015 r. liczba ludności w województwie lubelskim zmniejszyła się o 128,7 tys. osób. Stan ludności zmniejszył się w prawie wszystkich powiatach. Wyjątkiem był powiat lubelski, w którym odnoto-

wano przyrost liczby mieszkańców o 8,8% (o 13291 osób). Największy przyrost liczby ludności odnotowano w gminie Głusk (o 46,6%), Wólka (o 25,1%) i Konopnica (o 20,4%). Największy spadek liczby ludności odnotowano w powiecie hrubieszowskim (o 13,9%), Chełmie (o 11,0%) oraz powiecie ryckim (o 10,2%). Największy ubytek ludności zaobserwowano w gminie Ulhówek (o 19,3%), Dołhobyczów (o 18,7%) oraz Hanna i Mircze (po 17,5%).

Tablica 9. Ludność
Stan w dniu 31 grudnia
Table 9. Population
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Ogółem Total w tys. osób in thousands	2139,7	2056,9	2024,6	2011,0
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	5,6	5,4	5,4	5,3
Kobiety na 100 mężczyzn Females per 100 males	106	107	107	107
Miasta – w % ogółu ludności Urban areas – in % of total population	46,2	46,2	46,2	46,1
Wieś – w % ogółu ludności Rural areas – in % of total population	53,8	53,8	53,8	53,9
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej Population per 1 km ² of total area	85	82	81	80

Wykres 12. Liczba ludności
Stan w dniu 31 grudnia
Chart 12. Population
As of 31 December

Średnia gęstość zaludnienia w województwie lubelskim w 2023 r. była niższa niż w kraju i wyniosła 80 osób na km² wobec 120 osób na km² w kraju. W miastach na 1 km² przypadało średnio 886 osób.

W poszczególnych powiatach województwa rozmieszczenie ludności nie było równomierne – największe zagęszczenia występowało w Lublinie (2235 osób na 1 km²) i Zamościu (1920), a najmniejsze w powiecie włodawskim (28) i parczewskim (34). W okresie od 2015 r. gęstość zaludnienia zmniejszyła się o 5 osób na 1 km², a w miastach o 124.

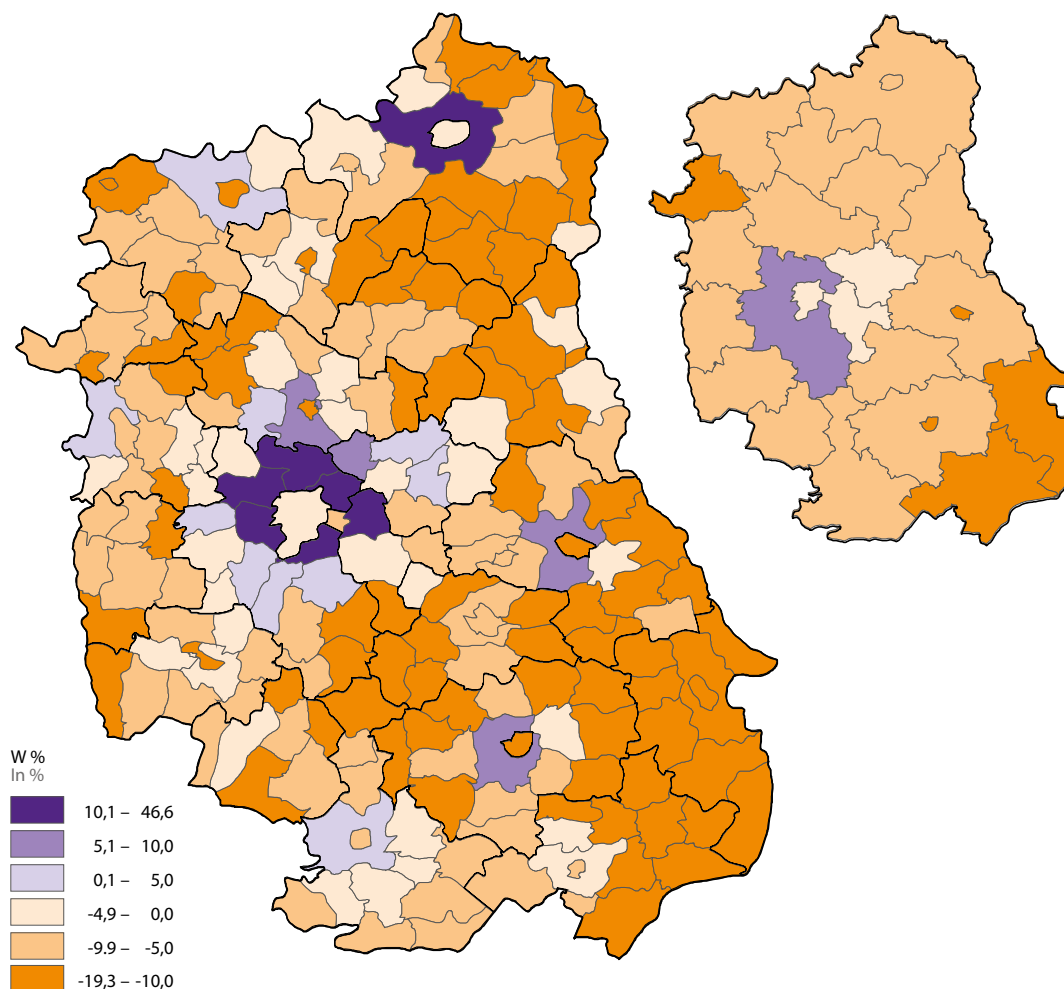
Mapa 19. Zmiana liczby ludności w latach 2015-2023

Stan w dniu 31 grudnia

Map 19.

Population changes in 2015-2023

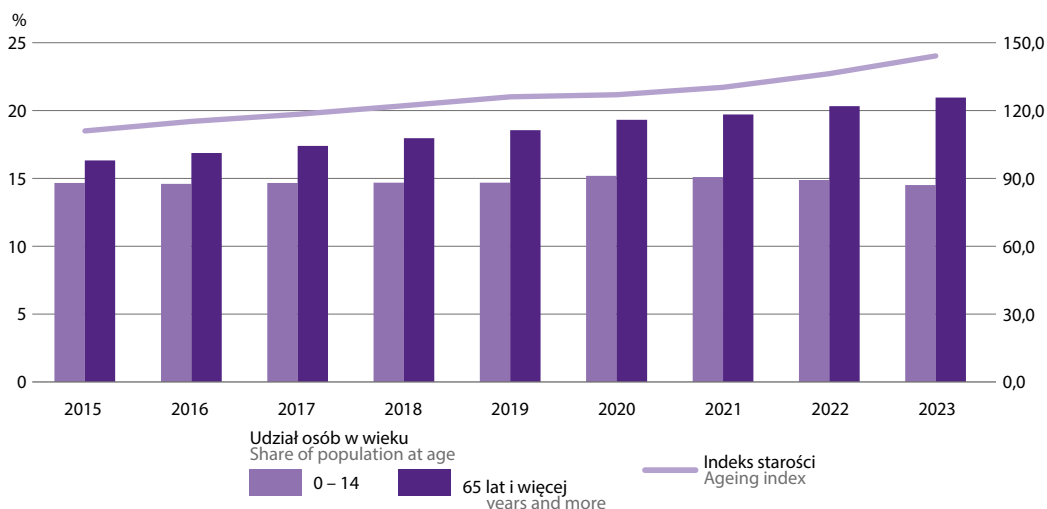
As of 31 December

W 2023 r. w miastach mieszkało 46,1% ogółu ludności województwa lubelskiego (o 0,1 p. proc. mniej niż w 2015 r.). W Lublinie, największym mieście województwa, mieszkało 329,6 tys. osób – 35,6% mieszkańców miast (w 2015 r. – 34,5%). Natomiast najmniejszym miastem województwa w 2023 r. był Józefów nad Wisłą, który liczył 0,8 tys. mieszkańców, a w 2015 r. – Modliborzyce, gdzie mieszkało wtedy 1,4 tys. osób. Wśród powiatów ziemskich najbardziej zurbanizowany był powiat świdnicki (56,4%, a w 2015 r. – 58,7%), a następnie puławski (47,4%, 47,8%) i rycki (44,8%, 46,4%). Najmniejszy udział mieszkańców miast odnotowano w powiecie lubelskim (6,3%, 7,7%) oraz chełmskim (9,9%, 5,6%).

Struktura ludności według płci w województwie lubelskim od wielu lat nie ulega zmianie. W 2023 r. kobiety stanowiły 51,6% ogółu ludności województwa. Średnio na 100 mężczyzn przypadało 107 kobiet. W miastach na 100 mężczyzn przypadało 114 kobiet wobec 101 na wsi. Najwięcej kobiet na 100 mężczyzn przypadało w Lublinie (117), następnie w Chełmie i Zamościu (po 115), Białej Podlaskiej i powiecie puławskim (po 110). Najbardziej wyrównanym pod względem proporcji płci był powiat bialski, w którym na 100 kobiet przypadało 100 mężczyzn.

Wykres 13. Indeks starości
Stan w dniu 31 grudnia
Chart 13. Ageing index
As of 31 December

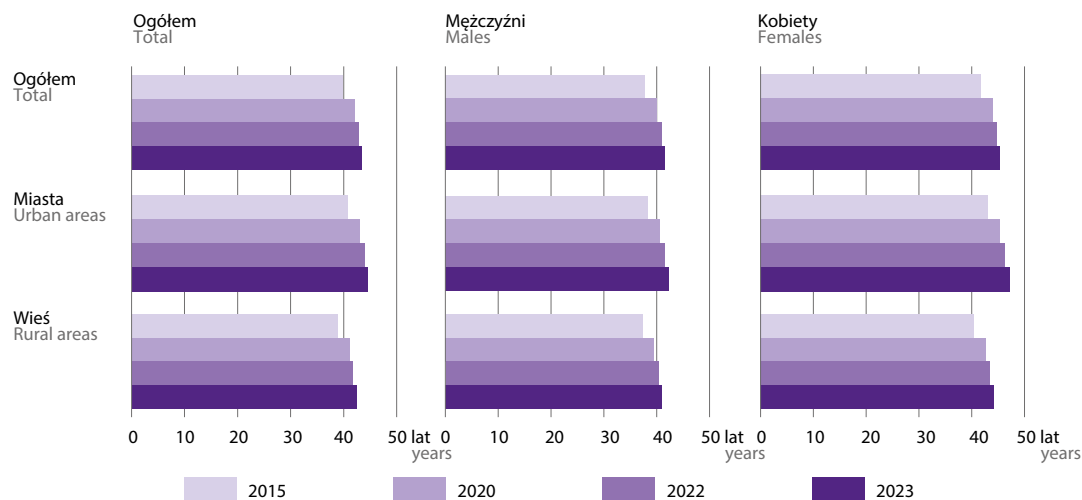

Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w 2023 r. przedstawiała się następująco: ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 17,8% ogółu populacji województwa lubelskiego, ludność w wieku produkcyjnym – 57,8%, a osoby w wieku poprodukcyjnym – 24,4%. W porównaniu z 2015 r. zmniejszył się udział ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, odpowiednio o 0,2 i 4,4 p. proc., a osób starszych wzrósł o 4,6 p. proc.

Struktura ludności według wieku w województwie lubelskim zmienia się z roku na rok. Systematycznie maleje liczba dzieci i młodzieży, a wzrasta liczba ludności w starszych rocznikach. Indeks starości określający relacje międzypokoleniowe „dziadków i wnuków” liczony jako iloraz liczby osób w wieku 65 lat i więcej na 100 osób w wieku poniżej 15 roku życia, w 2023 r. wyniósł 145 wobec 111 w 2015 r. Natomiast współczynnik obciążenia demograficznego mówiący o tym, ile dzieci i osób starszych przypada na 100 osób dorosłych zwiększył się z 45 do 55. Współczynnik wsparcia międzypokoleniowego również wzrósł w tym okresie. W 2023 r. na 100 osób w wieku 50-64 lata przypadało 12 osób w wieku 85 lat i więcej, podczas gdy w 2015 r. – 10.

W wyniku zachodzących zmian demograficznych z roku na rok zwiększa się mediana wieku mieszkańców. W 2023 r. statystyczny mieszkaniec województwa był w wieku 43,5 lat (o 3,7 więcej niż w 2015 r.), przy czym mężczyzna miał 41,6 lat (więcej o 3,7), a kobieta 45,5 lat (więcej o 3,6). Mieszkaniec miasta był starszy od mieszkańca wsi o 2,2 lat, a w 2015 r. o 1,8 lat.

Wykres 14. Mediana wieku ludności
Chart 14. Median age of population

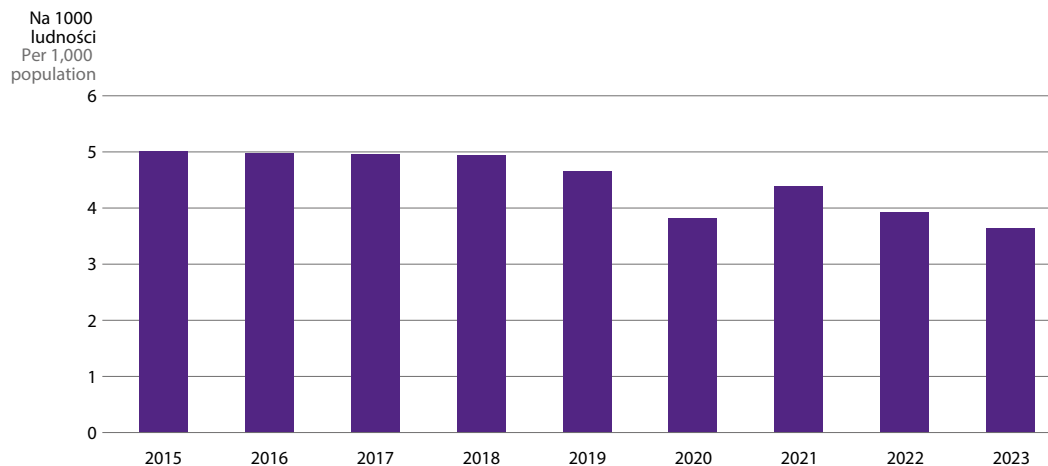

Ruch naturalny ludności

W 2023 r. w województwie lubelskim zawarto 7344 małżeństwa. W porównaniu z 2015 r. liczba nowo zawartych małżeństw zmalała o 31,7%. Ponad połowę małżeństw (53,6%) zarejestrowano na wsi.

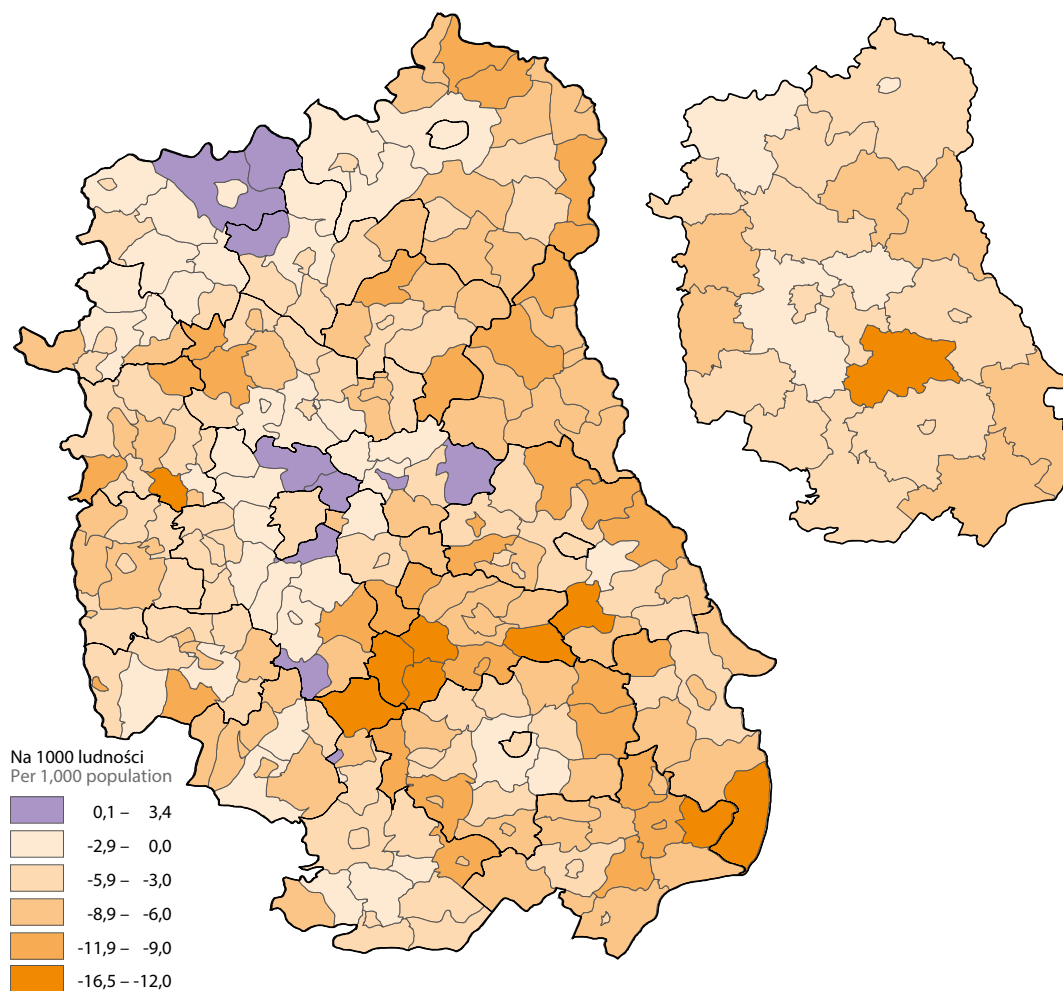
Współczynnik małżeństw (liczba nowo zawartych małżeństw na 1000 ludności) wyniósł 3,64‰, a w 2015 r. – 5,02‰. Częstość zawierania związków małżeńskich w miastach (3,66‰) była większa niż na wsi (3,62‰). Najczęściej związki małżeńskie zawierano w powiecie łukowskim (4,45‰), następnie w Lublinie (4,42‰) i powiecie świdnickim (4,19‰), zaś najrzadziej w powiecie krasnostawskim (2,65‰), Białej Podlaskiej (2,84‰) oraz powiecie hrubieszowskim (2,97‰).

Wykres 15. Małżeństwa zawarte
Chart 15. Marriages contracted

Mapa 20.
Map 20.

Przyrost naturalny ludności w 2023 r.
Natural increase in 2023

W 2023 r. w województwie lubelskim zarejestrowano 13492 urodzenia żywe. W porównaniu z 2015 r. liczba urodzeń zmalała o 31,6%. Na wsi urodziło się więcej dzieci (54,3% ogółu urodzeń żywych) niż w miastach. Wśród noworodków ponad połowę (51,0%) stanowili chłopcy.

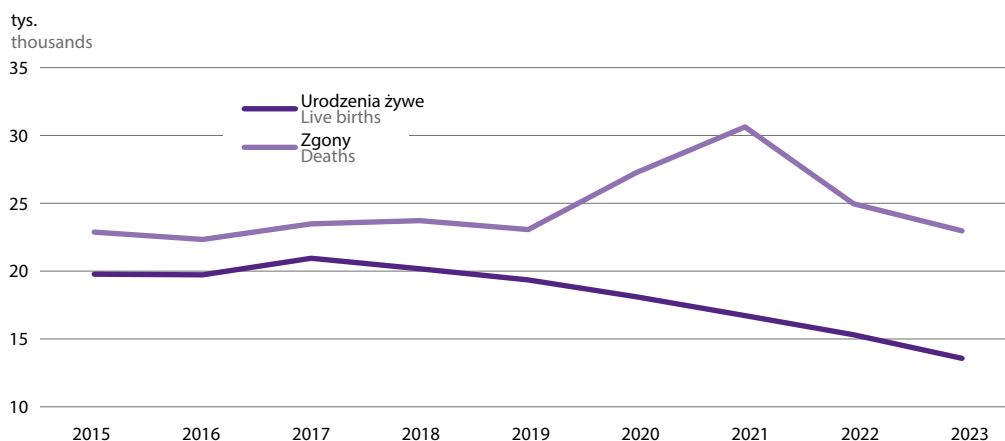
Współczynnik urodzeń (liczba urodzeń żywych przypadająca na 1000 ludności) osiągnął poziom 6,69‰ wobec 9,20‰ w 2015 r. Największe natężenie urodzeń odnotowano w powiecie łukowskim (8,80‰), następnie w Lublinie (7,98‰) i powiecie radyńskim (7,57‰), natomiast najmniejsze w powiecie kraśnostawskim (5,01‰), hrubieszowskim (5,02‰) i tomaszowskim (5,27‰).

W 2023 r. w województwie lubelskim zmarło 22910 mieszkańców. W porównaniu z 2015 r. liczba zgonów zwiększyła się o 0,4%. Na wsi odnotowano 54,9% ogółu zgonów. Struktura zgonów według płci świadczy o nadumieralności mężczyzn, których udział w ogólnej liczbie zgonów wyniósł 51,7%.

Współczynnik zgonów (liczba zgonów na 1000 mieszkańców) osiągnął poziom 11,35‰ wobec 10,65‰ w 2015 roku i w miastach (11,10‰) był niższy niż na wsi (11,58‰). Współczynnik zgonów wykazywał duże zróżnicowanie między poszczególnymi powiatami. Największe natężenie zgonów odnotowano

w powiecie krasnostawskim (14,46‰), następnie włodawskim (13,14‰) i hrubieszowskim (13,10‰), natomiast najmniejsze w powiecie łęczyńskim (8,45‰), lubelskim (8,70‰) oraz Białej Podlaskiej (9,11‰).

Wykres 16. Ruch naturalny ludności
Chart 16. Vital statistics of population

W 2022 r. podobnie jak w latach ubiegłych głównymi przyczynami zgonów w województwie lubelskim były choroby układu krążenia (43,0% ogółu zgonów), choroby nowotworowe (21,7%) i COVID-19 (6,2%). Duży udział miały również zewnętrzne przyczyny zgonów (6,0%). Dla porównania w 2015 r. zgony z powodu chorób układu krążenia stanowiły 47,6% ogółu zgonów, chorób nowotworowych 23,8%, a spowodowane zewnętrznymi przyczynami 6,4%.

W 2023 r. zarejestrowano 38 zgonów niemowląt (dzieci poniżej 1 roku życia). W porównaniu z 2015 r. liczba zgonów niemowląt zmalała o 48,6%. Współczynnik umieralności niemowląt, wyrażający liczbę zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych wyniósł 2,82‰ wobec 3,75‰ w 2015 roku. W miastach osiągnął wyższy poziom (3,08‰) niż na wsi (2,59‰).

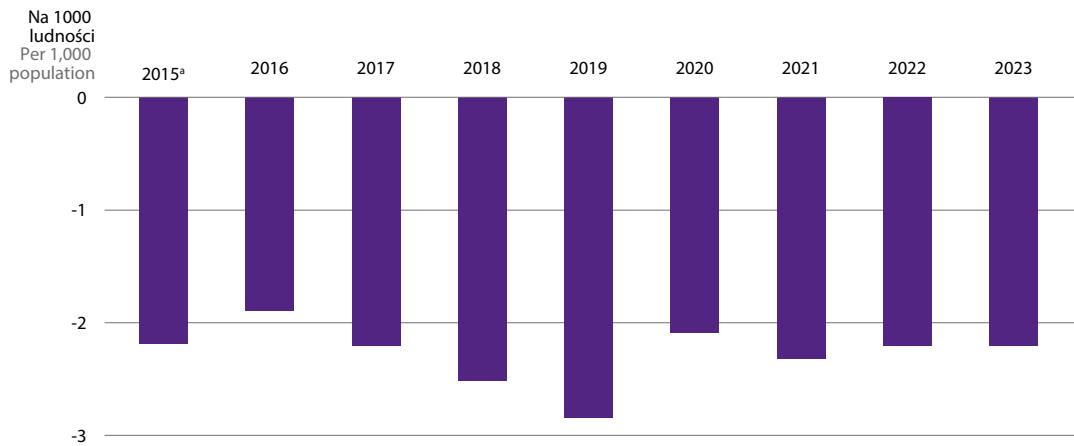
W 2023 roku po raz kolejny w województwie lubelskim odnotowano ujemny przyrost naturalny, w wyniku którego liczba mieszkańców zmalała o 9418 osób (rok wcześniej o 9706 osób, a w 2015 r. o 3101). W miastach odnotowano mniejszy ujemny przyrost naturalny (minus 4171 osób), niż na wsi (minus 5247 osób).

Współczynnik przyrostu naturalnego w omawianym okresie wyniósł minus 4,67‰ wobec minus 1,45‰ w 2015 roku, przy czym w miastach ukształtował się na poziomie minus 4,48‰, a na wsi minus 4,83‰. We wszystkich powiatach województwa w 2023 r. wystąpił ujemny przyrost naturalny. Największy ubytek naturalny ludności odnotowano w powiecie krasnostawskim (minus 9,46‰), następnie w hrubieszowskim (minus 8,08‰) i włodawskim (minus 7,47‰). Najmniejszy ujemny przyrost naturalny odnotowano w powiecie łukowskim (minus 1,41‰).

Migracje ludności

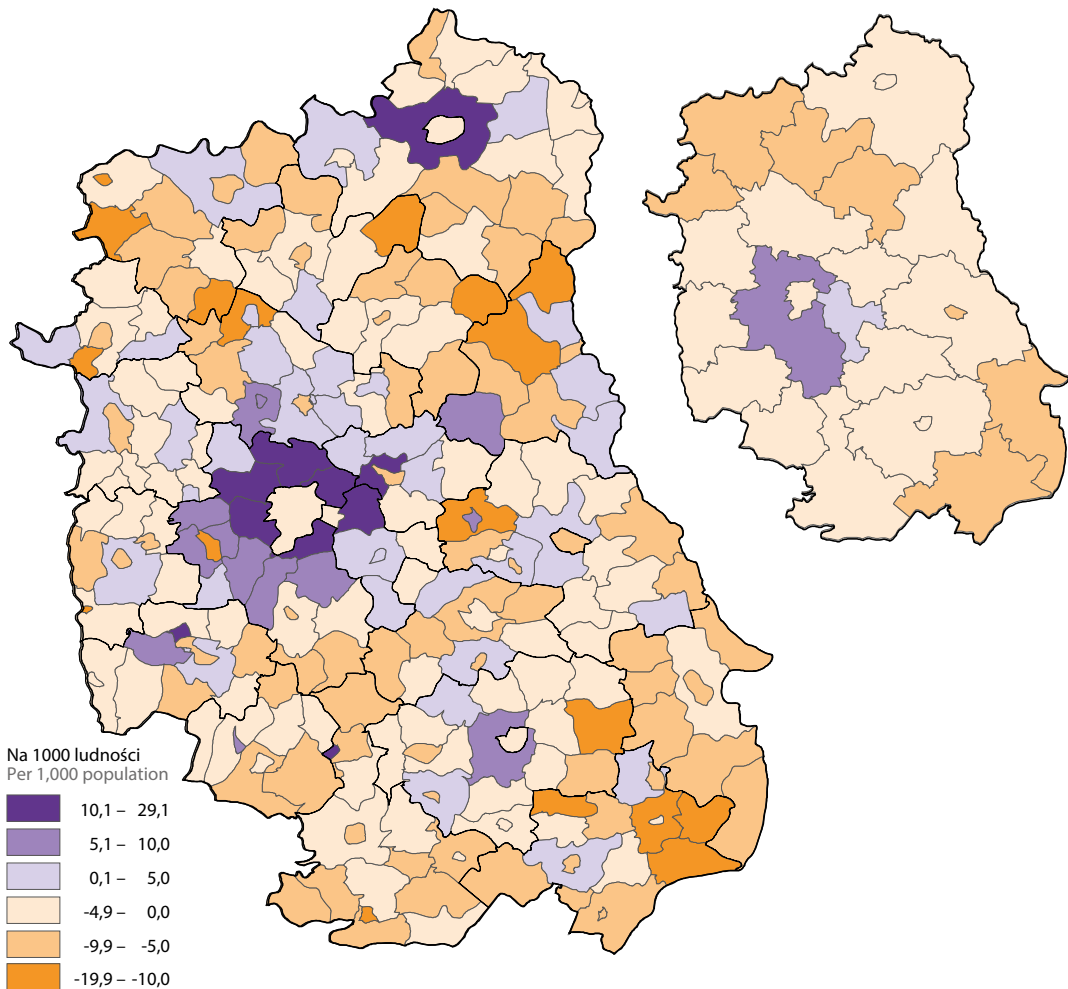
W wyniku ujemnego salda migracji stałych liczba mieszkańców województwa lubelskiego w 2023 r. zmniejszyła się o 4468 osób. W miastach ubyło 3914 mieszkańców, a na wsi 554 osoby. Współczynnik salda migracji ogółem osiągnął wartość minus 2,21‰. Największy ubytek ludności w przeliczeniu na 1000 mieszkańców odnotowano w Chełmie (minus 7,19‰), następnie w powiecie hrubieszowskim (minus 6,72‰) i radzyńskim (minus 6,10‰). Przyrost liczby mieszkańców odnotowano tylko w powiecie lubelskim (9,22‰) świdnickim (0,79‰).

Wykres 17. Saldo migracji ludności na pobyt stały
Chart 17. Net migration of population for permanent residence

^a Tylko migracje wewnętrzne.
 a Only internal migration.

Mapa 21. Saldo migracji ludności na pobyt stały w 2023 r.
Map 21. Net migration of population for permanent residence in 2023

W ruchu wewnętrznym w 2023 r. w województwie lubelskim zameldowano na pobyt stały 19146 osób, a wymeldowano 23853 osoby. W miastach ubyto 7903 mieszkańców, a na wsi 11243 osoby. Tym samym saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały w 2023 r. w województwie lubelskim osiągnęło wartość minus 4707 osób wobec minus 4814 w 2015 r. Współczynnik salda migracji wewnętrznych osiągnął wartość minus 2,33‰ wobec 2,25‰ w 2015 roku.

W wyniku imigracji w województwie lubelskim zameldowano na pobyt stały 622 osoby, a w wyniku emigracji wymeldowano 383 osoby. Tym samym saldo migracji zagranicznych na pobyt stały w 2023 r. w województwie lubelskim osiągnęło wartość 239 osób. Współczynnik salda migracji wewnętrznych osiągnął wartość 0,12‰.

Edukacja

Education

W województwie lubelskim w roku szkolnym 2022/23 liczba placówek wychowania przedszkolnego wzrosła w stosunku do roku szkolnego 2021/22, zaś zmniejszyła się w porównaniu z rokiem szkolnym 2015/16. Natomiast liczba dzieci w tych placówkach zwiększyła się zarówno w stosunku do poprzedniego roku szkolnego, jak i do roku szkolnego 2015/16.

W szkołach podstawowych w województwie lubelskim w omawianym roku szkolnym dziewczęta stanowiły 48,5% ogółu uczniów tych szkół.

Liczba szkół ponadpodstawowych oraz liczba uczniów tych szkół w województwie lubelskim w roku szkolnym 2022/23 wzrosła w stosunku do roku szkolnego 2021/22.

W roku akademickim 2022/23 liczba studentów w szkołach wyższych mających siedzibę na terenie województwa lubelskiego zmniejszyła się w stosunku do roku akademickiego 2021/22.

Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o uczelniach, zdawalności egzaminów i o wydatkach jednostek samorządu terytorialnego, opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki. Od roku akademickiego 2017/18 dane o uczelniach, z wyjątkiem danych o części uczelni prowadzonych przez kościoły i inne związki wyznaniowe opracowano na podstawie Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym POL-on administrowanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki.

Dane dotyczące zdawalności egzaminów pochodzą z Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

Informacje dotyczące wydatków jednostek samorządu terytorialnego zaprezentowano na podstawie sprawozdawczości Ministerstwa Finansów.

Wychowanie przedszkolne

Według stanu na koniec września 2022 roku na terenie województwa lubelskiego funkcjonowały 1342 placówki wychowania przedszkolnego (łącznie z placówkami przy podmiocie leczniczym). W kraju natomiast działało 22505 placówek wychowania przedszkolnego. W porównaniu z wcześniejszym rokiem szkolnym liczba placówek w województwie lubelskim wzrosła o 0,1% (w Polsce wzrosła o 0,3%), natomiast w stosunku do 2015 r. odnotowano 0,6% spadek (w kraju 6,6% wzrost).

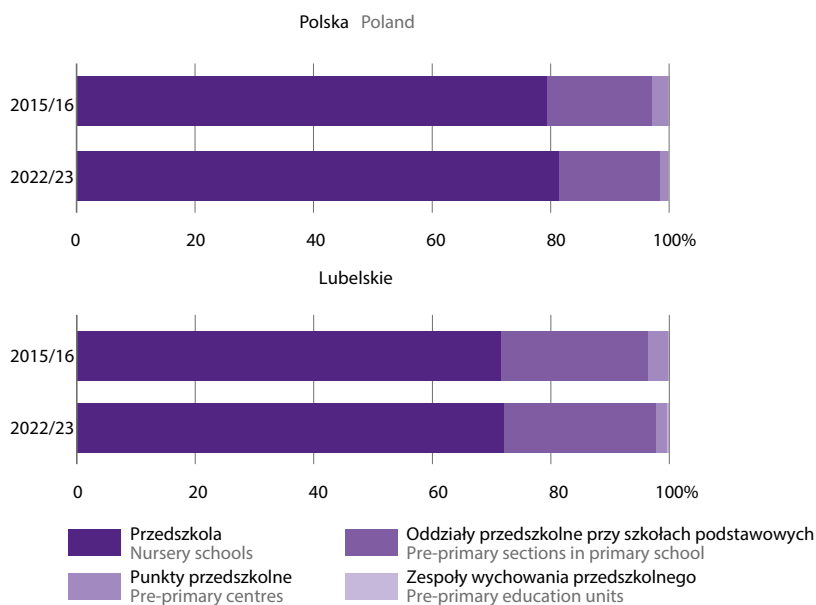
Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczane są przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

Tablica 10. Wychowanie przedszkolne^a
Table 10. Pre-primary education^a

Wyszczególnienie Specification	2015/16	2020/21	2021/22	2022/23
Placówki Establishments	1350	1357	1341	1342
miasta urban areas	403	492	495	505
wieś rural areas	947	865	846	837
w tym przedszkola of which nursery schools	947	865	846	837
w tym specjalne of which special	17	22	24	25
Dzieci Children	59715	71102	73632	76165
miasta urban areas	33605	40749	41983	43435
wieś rural areas	26110	30353	31649	32730
w tym w wieku: 6 lat of which aged: 6	5276	18652	18859	19481
5 lat 5	21132	18274	18673	20325

a Łącznie z dziećmi przebywającymi w placówkach wykonujących działalność leczniczą.
 a Including children staying in the units performing health care activities.

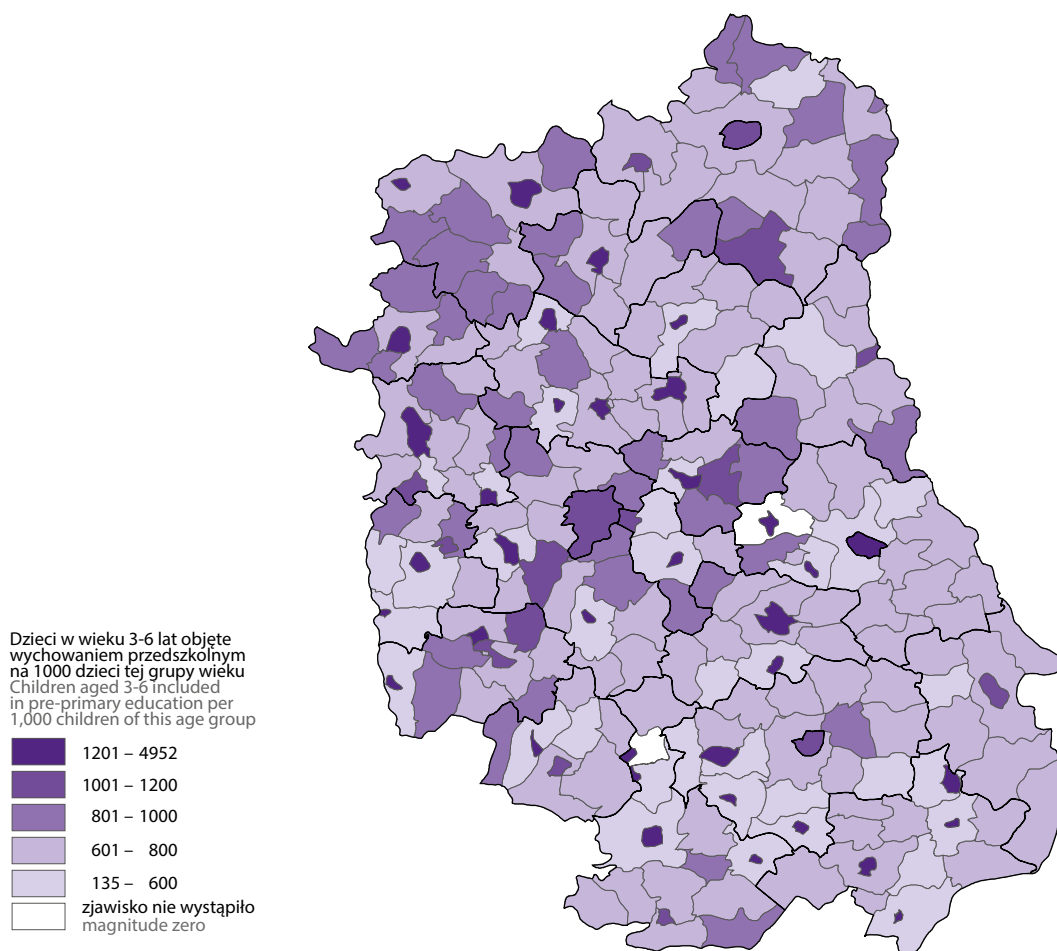
Wykres 18. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego
Chart 18. Children attending pre-primary establishments

Spośród wszystkich placówek wychowania przedszkolnego w województwie lubelskim w 2022 r. najczęściej było oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych (616, z czego 87,3% działało na wsi) oraz przedszkoli (635, z czego 65,5% funkcjonowało w mieście). Pozostałe placówki wychowania przedszkolnego stanowiły 6,8% ogółu placówek, przy czym zespołów przedszkolnych było 8, a punktów przedszkolnych 83. W Polsce natomiast najczęściej było przedszkoli (13756, z czego 68,2% miało siedzibę w miastach) oraz oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych (7305, z czego 75,3% funkcjonowało na wsi). Pozostałe placówki wychowania przedszkolnego w Polsce stanowiły 6,4% ogółu tych placówek, przy czym punktów przedszkolnych było 1399, zaś zespołów wychowania przedszkolnego 45.

Mapa 22.
Map 22.

Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2022/23
Pre-primary education in the 2022/23 school year

Porównując liczbę i rodzaj placówek wychowania przedszkolnego w województwie lubelskim i w kraju w roku szkolnym 2022/23 z wcześniejszym rokiem szkolnym i z rokiem 2015/16 zaobserwować można podobną sytuację. W województwie lubelskim w obydwu omawianych latach najczęściej było oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych (w 2022/23 – 616, w 2021/22 – 623, w 2015/16 – 688) oraz przedszkoli (w 2022/23 – 635, w 2021/22 – 622, w 2015/16 – 540). Natomiast w Polsce najczęściej było przedszkoli (w 2022/23 – 13756, w 2021/22 – 13483, w 2015/16 – 11331) oraz oddziałów przedszkolnych

przy szkołach podstawowych (w 2022/23 – 7305, w 2021/22 – 7463, w 2015/16. – 7838). Jednocześnie analizując powyższe dane widzimy, że w województwie lubelskim liczba przedszkoli wzrosła zarówno w porównaniu z rokiem szkolnym 2021/22, jak i 2015/16, odpowiednio o 2,1% i o 17,6%. Natomiast liczba oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych zmniejszyła się o 1,1% w stosunku do roku szkolnego 2021/22 i o 10,5% w porównaniu z rokiem szkolnym 2015/16. W Polsce również liczba przedszkoli wzrosła w stosunku do roku szkolnego 2021/22 o 2,0% i o 21,4% w porównaniu z rokiem szkolnym 2015/16, zaś liczba oddziałów przedszkolnych zmniejszyła się odpowiednio o 2,1% i 6,8%.

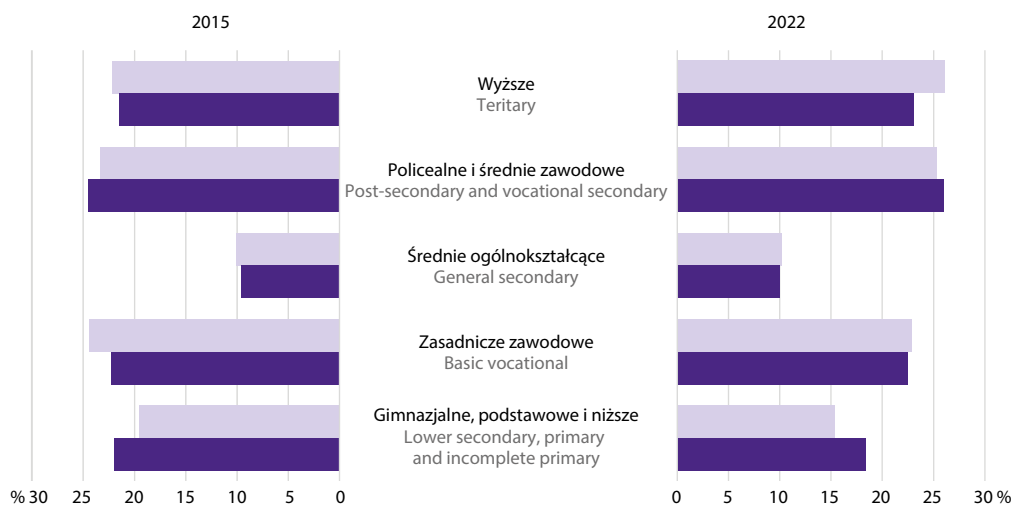
Na początku roku szkolnego 2022/23 wychowaniem przedszkolnym w województwie lubelskim objętych było 76,2 tys. dzieci (w kraju 1534,2 tys.), w tym 43,4 tys. w miastach (w Polsce 1019,4 tys.). Dziewczęta stanowiły prawie połowę (48,9%) ogółu dzieci we wszystkich placówkach wychowania przedszkolnego (w kraju 48,7%). W porównaniu z rokiem szkolnym 2021/22 liczba dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego zwiększyła się o 3,4% (w Polsce o 4,2%), a w stosunku do roku szkolnego 2015/16 o 27,5% (w kraju o 34,5%).

Spośród wszystkich dzieci w wieku od 3 do 6 lat mieszkających w województwie lubelskim wychowaniem przedszkolnym objętych było 91,7% dzieci (w kraju 94,9%). Dzieci 6-letnie uczęszczające do placówek wychowania przedszkolnego stanowiły 96,9% ogółu dzieci w tym wieku w województwie lubelskim (w Polsce 101,2% ogółu dzieci 6-letnich w kraju) (obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci 6-letnich reguluje art. 31 § 4 Ustawy Prawo oświatowe).

Edukacja

Wykres 19.
Chart 19.

Ludność^a według poziomu wykształcenia według BAEL
Structure of population^a by level of education attainment by LFS

a W wieku 15-89 lat.
a Aged 15-89.

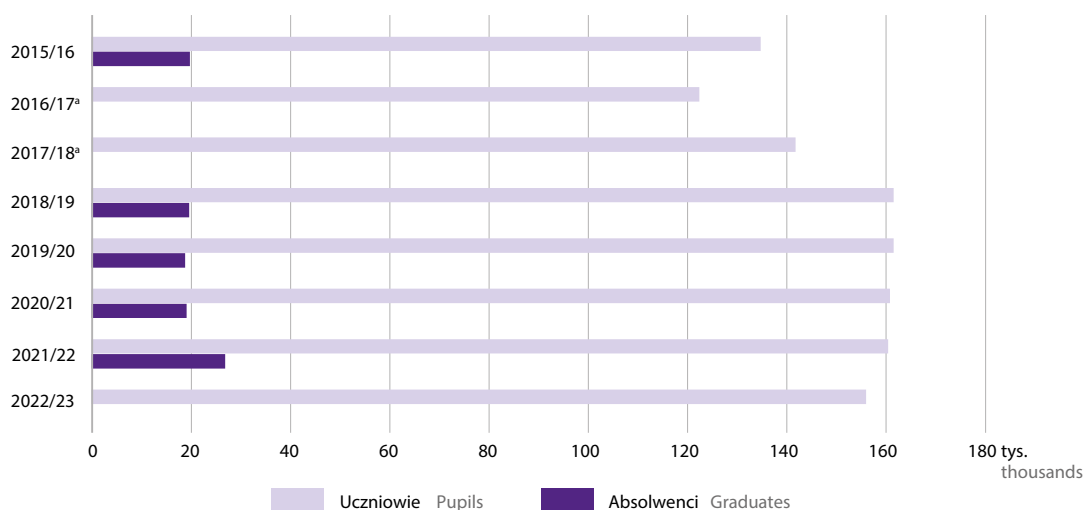
Edukacja w szkołach podstawowych

Według stanu na koniec września 2022 roku na terenie województwa lubelskiego funkcjonowało 909 szkół podstawowych (w Polsce 14073), z czego zdecydowana większość szkół zlokalizowana była na terenach wiejskich (74,9%), podobnie jak i w kraju (58,2%). W porównaniu z rokiem szkolnym 2021/22 liczba szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży zmniejszyła się o 0,8% (w Polsce o 0,5%) i o 6,4% w stosunku do roku szkolnego 2015/16 (w kraju wzrosła o 3,8%).

W badanym roku szkolnym do szkół podstawowych w województwie lubelskim uczęszczało 156,5 tys. dzieci i młodzieży (w Polsce 3122,8 tys.) i było to o 2,8% mniej niż we wcześniejszym roku szkolnym, natomiast o 15,7% więcej niż w roku szkolnym 2015/16 (w kraju w obydwu przypadkach więcej odpowiednio o 0,04% i o 25,9%). Dziewczęta stanowiły 48,5% ogółu uczniów szkół podstawowych w województwie lubelskim, natomiast w Polsce 48,4%.

Wykres 20.
Chart 20.

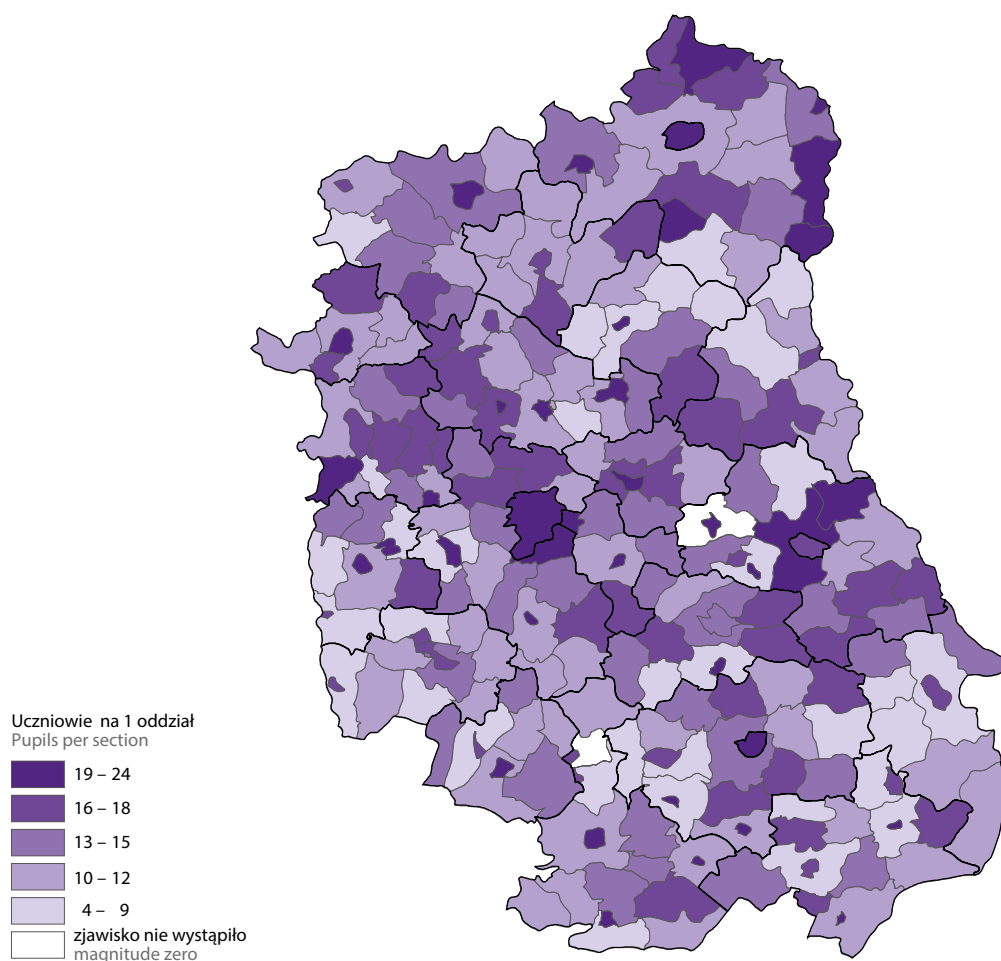
Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych Pupils and graduates of primary schools

^a Brak absolwentów związany jest z reformą systemu edukacji, tj. z przejściem z 6- na 8-letnią szkołę podstawową.
a Lack of graduates is connected with the reform of the educational system i. e. transition from a 6-year to 8-year primary school.

Mapa 23.
Map 23.

Uczniowie w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2022/23
Pupils in primary schools in the 2022/23 school year

Edukacja w szkołach ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych

Do szkół ponadpodstawowych zalicza się: specjalne szkoły przysposabiające do pracy, branżowe szkoły I stopnia, branżowe szkoły II stopnia, licea ogólnokształcące, technika, ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne.

Na początku roku szkolnego 2022/23 w województwie lubelskim w 390 szkołach ponadpodstawowych dla młodzieży kształciło się 93,3 tys. uczniów (w kraju w 6819 szkołach było 1668,2 tys. uczniów). W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym zarówno liczba szkół, jak i liczba uczniów wzrosła, odpowiednio o 3,2% i o 6,3%. W Polsce natomiast liczba szkół ponadpodstawowych wzrosła o 2,1%, a uczniów o 7,8%.

W roku szkolnym 2022/23 w porównaniu z rokiem poprzednim w województwie lubelskim utworzono 1 nową szkołę branżową I stopnia, 5 nowych szkół branżowych II stopnia oraz 9 nowych liceów ogólnokształcących, natomiast zlikwidowano 2 technika i 1 ogólnokształcącą szkołę artystyczną dającą uprawnienia zawodowe. W Polsce natomiast utworzono 1 nową szkołę branżową I stopnia, 90 nowych szkół branżowych II stopnia, 7 techników oraz 67 nowych liceów ogólnokształcących, zlikwidowano zaś 24 ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe.

W roku szkolnym 2022/23 na terenie województwa lubelskiego funkcjonowało 144 liceów ogólnokształcących (w Polsce 2398), w których uczyło się 42,0 tys. młodzieży (w kraju 726,4 tys.). W porównaniu z rokiem szkolnym 2021/22 liczba liceów ogólnokształcących w województwie lubelskim wzrosła o 6,7% (w Polsce o 2,9%), a liczba uczniów o 8,6% (w kraju o 11,3%). Natomiast w stosunku do roku szkolnego 2015/16 liczba liceów ogólnokształcących zmniejszyła się o 5,6% (w Polsce wzrosła o 4,0%), zaś uczniów zwiększyła się o 16,1% (w kraju o 30,2%).

W omawianym roku szkolnym w województwie lubelskim działało 109 techników (w Polsce 1861) i 4 ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe (w kraju 102). W szkołach tych łącznie uczyło się 38,1 tys. młodzieży (w Polsce 671,2 tys.). W porównaniu z rokiem szkolnym 2021/22 liczba techników w województwie lubelskim zmniejszyła się o 1,8% (w kraju wzrosła o 0,04%), zaś liczba ogólnokształcących szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe zmniejszyła się, zarówno w województwie lubelskim, jak i w Polsce, odpowiednio o 20,0% i o 19,0%. Liczba uczniów w technikach w województwie lubelskim wzrosła o 5,4% (w kraju o 8,3%), a w ogólnokształcących szkołach artystycznych dających uprawnienia zawodowe o 8,1% (w Polsce wzrosła o 22,0%). W stosunku do roku szkolnego 2015/16 liczba techników w województwie lubelskim, zmniejszyła się o 24,3%, zaś liczba uczniów w tych szkołach wzrosła o 27,0% (w kraju odpowiednio zmniejszyła się o 2,5% i zwiększyła się o 40,5%). Natomiast liczba ogólnokształcących szkół artystycznych w województwie lubelskim zmniejszyła się o 33,3% (w kraju wzrosła o 16,4%), a liczba uczniów o 5,1% (w Polsce o 9,2%).

W roku szkolnym 2022/23 na terenie województwa lubelskiego funkcjonowało 119 szkół branżowych I stopnia łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy (w kraju 2232), w których uczyło się łącznie 10,0 tys. młodzieży (w Polsce 207,8 tys.). W porównaniu z rokiem szkolnym 2021/22 liczba tych szkół wzrosła o 0,8% (w kraju o 0,04%), natomiast liczba uczniów zmniejszyła się o 3,0% (w Polsce o 5,5%).

W roku szkolnym 2022/23 na terenie województwa lubelskiego funkcjonowało 14 szkół branżowych II stopnia (w kraju 226), w których uczyło się łącznie 0,6 tys. młodzieży (w Polsce 11,4 tys.). Liczba tych szkół w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym wzrosła o 55,6% (w kraju o 66,2%), a liczba uczniów wzrosła 3-krotnie, podobnie jak w Polsce.

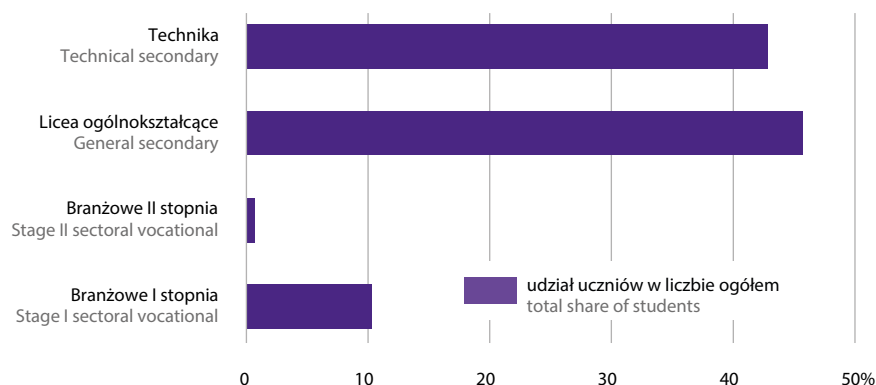
W roku szkolnym 2021/22 świadectwa ukończenia szkoły ponadpodstawowej otrzymało 20,7 tys. uczniów (w Polsce 362,0 tys.), czyli o 15,8% więcej, niż w poprzednim roku szkolnym (w kraju o 19,2% więcej). W województwie lubelskim, podobnie jak i w kraju najwięcej absolwentów ukończyło licea ogólnokształcące (w województwie 47,1% ogółu absolwentów, w kraju 43,2%).

W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/16 liczba absolwentów szkół ponadpodstawowych w województwie lubelskim zmniejszyła się o 3,3%, natomiast w kraju wzrosła o 4,3%.

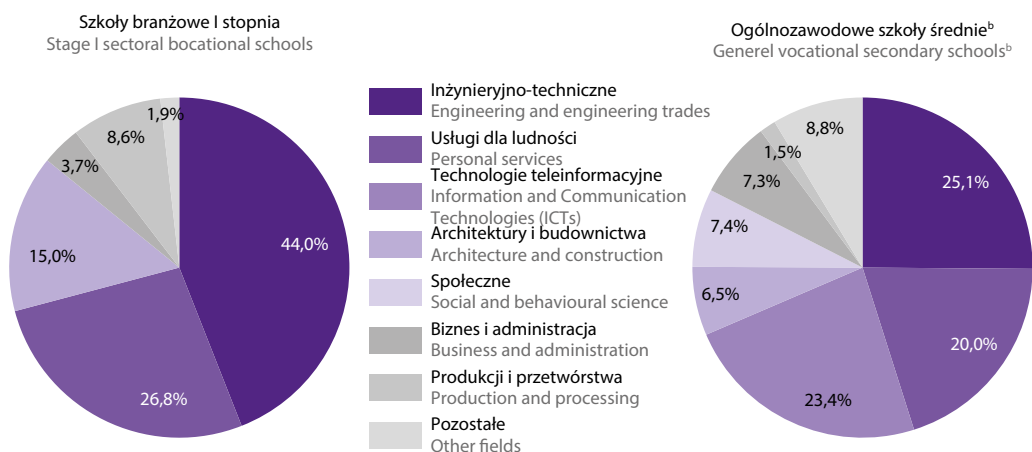
Według stanu na koniec września 2022 r. w województwie lubelskim działało 69 szkół policealnych (w kraju 1287). Z ogólnej liczby 11,1 tys. słuchaczy tych szkół (w Polsce 234,6 tys.), kobiety stanowiły 76,3% (w kraju 71,7%). W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym liczba szkół policealnych zmniejszyła się o 10,4% (w kraju o 5,2%), a słuchaczy o 4,1% (w Polsce wzrosła o 0,9%). Natomiast w stosunku do roku szkolnego 2015/16 liczba szkół policealnych w województwie lubelskim zmniejszyła się o 53,7% (w kraju o 45,4%), liczba słuchaczy w tym okresie zmniejszyła się o 36,5% (w Polsce o 7,9%).

Szkołę policealną w województwie lubelskim w roku szkolnym 2021/22 ukończyło 3,4 tys. słuchaczy (w Polsce 58,2 tys.), czyli o 2,9% mniej niż w poprzednim roku szkolnym (w kraju o 4,0% więcej) i o 44,2% mniej niż w roku szkolnym 2015/16 (w kraju o 25,6% mniej).

Wykres 21. Uczniowie szkół ponadpodstawowych według typów szkół w roku szkolnym 2022/23
Chart 21. Students of post-primary schools by types in the 2022/23 school year

Wykres 22. Absolwenci szkół zawodowych dla młodzieży według podgrup kierunków kształcenia^a w roku szkolnym 2021/22
Chart 22. Students of vocational school for youth by narrow fields of education^a in the 2021/22 school year

a Zgodne z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-2013). b Technika i artystyczne ogólnokształcące dające uprawnienia zawodowe.
a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-2013). b Technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

Wyniki egzaminu maturalnego

W 2023 r. do egzaminu maturalnego przystąpiły w województwie lubelskim 7934 kobiety (w kraju 138365) i 6698 mężczyzn (w Polsce 115130), z czego egzamin dojrzałości zdało 82,4% kobiet (w kraju 84,4%) i 81,1% mężczyzn (w Polsce 84,4%). W porównaniu z 2022 liczba kobiet, które przystąpiły do matury zmniejszyła się o 7,4% (w kraju o 4,6%), zaś mężczyzn o 7,5% (w Polsce o 6,6%). Jednocześnie wskaźnik zdawalności matur w 2023 r. w porównaniu z rokiem wcześniejszym wzrósł w województwie lubelskim wśród kobiet o 3,7 p. proc. (w kraju o 6,2 p. proc.), a wśród mężczyzn o 5,8 p. proc. (w Polsce o 6,9 p. proc.).

Tablica 11. Osoby, które przystąpiły / zdały egzamin maturalny
Table 11. Persons who took or passed matriculation exam

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023 ^a
Kobiety Females				
przystąpiło took	9656	8457	8568	7934
zdało passed	7102	6297	6740	6534
Mężczyźni Males				
przystąpiło took	7807	7453	7244	6698
zdało passed	5617	5094	5454	5431

a Od 2023 r. egzamin maturalny przeprowadzany jest w dwóch formułach - starej (obowiązującej od 2015 r.) i w nowej (obowiązującej od 2023 r.). W 2023 r. podano łącznie liczbę osób zdających egzamin maturalny według nowej i starej formuły.

a Since 2023, the matriculation examination has been carried out in two formulas – the old one (in force since 2015) and the new one (in force since 2023). In 2023, the total number of persons taking the matriculation examination according to the new and old formula was reported.

Szkolnictwo wyższe¹

Według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r. w publicznych i niepublicznych szkołach wyższych mających siedzibę na terenie województwa lubelskiego kształciło się 66,2 tys. studentów (w Polsce w tym czasie uczyło się 1221,9 tys. studentów). Na studiach stacjonarnych kształciło się 50,8 tys. osób (w Polsce 785,6 tys.). Stanowili oni ponad trzy czwarte (76,7%) ogółu studentów (w kraju 64,3%).

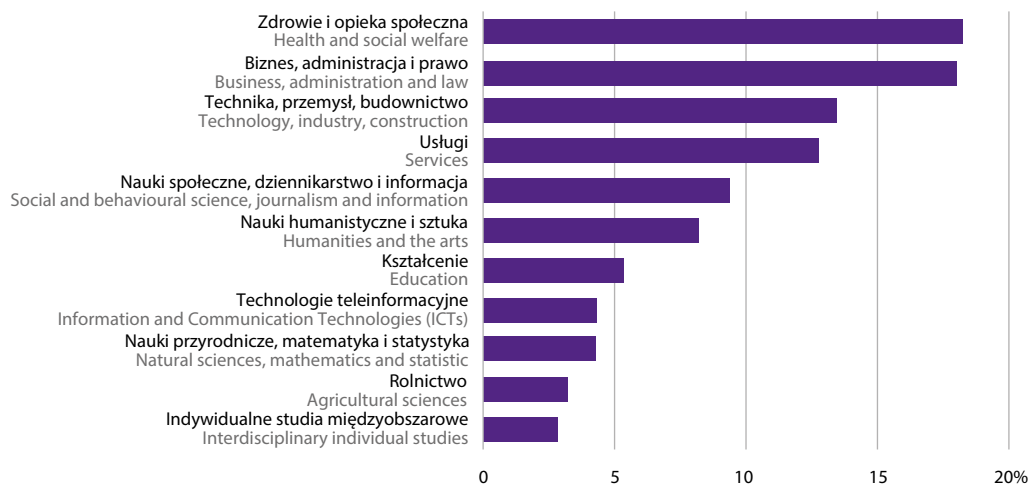
W porównaniu z poprzednim rokiem akademickim liczba studentów na uczelniach mających siedzibę w województwie lubelskim zmniejszyła się o 1,7% (w Polsce wzrosła o 0,5%). W tym czasie liczba studentów na studiach stacjonarnych zmniejszyła się o 2,7%, a na niestacjonarnych wzrosła o 1,6% (w kraju odpowiednio wzrosła o 0,4% i o 0,7%).

W roku akademickim 2022/23 najwięcej osób w województwie lubelskim studiowało na kierunkach z grupy „zdrowie i opieka społeczna” (20,9%) oraz „biznes, administracja i prawo” (16,6%). Natomiast najmniej na kierunkach z grupy „nauki przyrodnicze, matematyka i statystyka” (3,0%) oraz „indywidualne studia międzyobszarowe” (3,4%). W Polsce zaś najwięcej osób studiowało na kierunkach z grupy „biznes, administracja i prawo” (22,6%) oraz „technika, przemysł, budownictwo” (13,2%), natomiast najmniej na kierunkach z grupy „rolnictwo” (1,7%) oraz „nauki przyrodnicze, matematyka i statystyka” (3,3%).

¹ Studentów i absolwentów w województwie lubelskim wykazano zgodnie z siedzibą poszczególnych uczelni łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi. Podane informacje zawierają dane dotyczących uczelni resortu obrony oraz resortu spraw wewnętrznych. Studenci i absolwenci według grup i podgrup kierunków studiów zostali wykazani zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013).

Wykres 23. Struktura absolwentów uczelni według grup kierunków kształcenia^a w roku akademickim 2021/22

Chart 23. Structure of graduates by broad fields of education^a in the 2021/22 academic year

^a Absolwenci, którzy uzyskali dyplomy ukończenia studiów w 2021 r. Łącznie z cudzoziemcami. Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F-2013).

^a Graduates who obtained higher education diplomas in 2021. Including foreigners. According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F-2013).

Kształcenie dorosłych

Według stanu na koniec września 2022 r. w województwie lubelskim działały 42 szkoły dla dorosłych i były to licea ogólnokształcące. W Polsce natomiast funkcjonowało 47 szkół podstawowych dla dorosłych i 769 liceów ogólnokształcących dla dorosłych.

W województwie lubelskim w roku szkolnym 2022/23 w liceach ogólnokształcących dla dorosłych uczyło się 3,4 tys. osób (w Polsce 87,4 tys.), czyli o 2,7% więcej w stosunku do roku szkolnego 2021/22, zaś o 57,0% mniej w porównaniu z rokiem szkolnym 2015/16 (w kraju odpowiednio mniej o 0,1% i o 47,8%). Licea ogólnokształcące dla dorosłych w roku szkolnym 2021/22 ukończyło 1,2 tys. uczniów (w Polsce 27,2 tys.), a więc o 20,0% mniej niż w roku wcześniejszym (w kraju o 19,3%) i o 50,3% mniej niż w roku szkolnym 2015/16 (w Polsce o 47,3%).

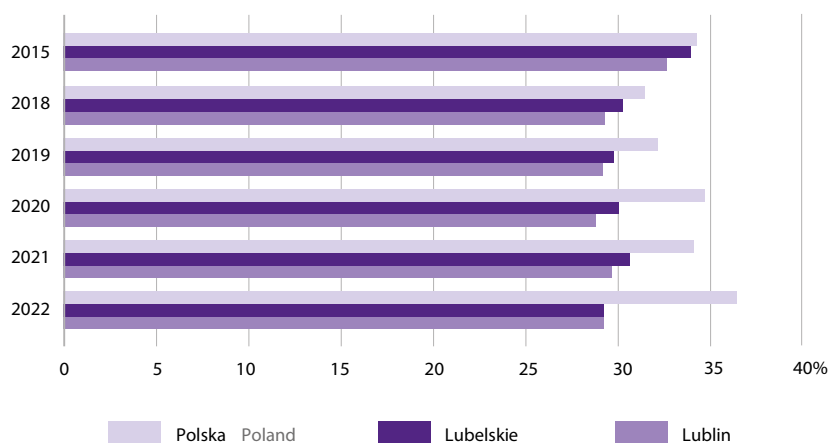
W województwie lubelskim w 2022 r. odsetek osób dorosłych uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu w wieku 25 – 64 lata wyniósł 7,8% (w Polsce 7,6%) i w stosunku do roku wcześniejszego był wyższy o 1,6 p. proc. (w kraju o 2,2 p. proc.). Natomiast w porównaniu z 2015 r. odsetek osób dorosłych uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu w wieku 25 – 64 lata również wzrósł o 4,5 p. proc. (w Polsce o 4,1 p. proc.).

Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na oświatę i wychowanie

Wydatki publiczne na oświatę i wychowanie (z budżetu województwa oraz z budżetów powiatów i gmin) w 2022 r. w województwie lubelskim wyniosły 5,4 mld zł. (w kraju 103,8 mld zł), z czego 2,9 mld zł są to wydatki budżetów gmin bez miast na prawach powiatów (w Polsce 51,4 mld zł). Udział wydatków na edukację w wydatkach ogółem poniesionych przez jednostki samorządu terytorialnego w województwie lubelskim w 2022 r. wyniósł 29,3% (w Polsce 29,3%).

W porównaniu z rokiem wcześniejszym wydatki jednostek samorządu terytorialnego na edukację w województwie lubelskim wzrosły o 6,6% (w kraju o 10,3%), a w stosunku do 2015 r. o 49,5% (w kraju o 61,3%).

Wykres 24. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na edukację
Chart 24. Educational expenditure of budgets of local governments units

Zasoby pracy

Labour resources

W końcu października 2023 r. liczba pracujących w gospodarce narodowej wyniosła 761,8 tys. osób i była niższa o 0,9% w porównaniu z grudniem 2022 r. Województwo charakteryzował wysoki odsetek osób pracujących w rolnictwie.

W końcu 2023 r. w województwie lubelskim zaobserwowano poprawienie się sytuacji na rynku pracy. W ujęciu rocznym zanotowano zmniejszenie ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych oraz spadek stopy bezrobocia. W porównaniu z 2022 r. zaobserwowano zmniejszenie liczby ofert zatrudnienia, którymi dysponowały urzędy pracy. Osoby pozostające bez pracy dłużej niż 1 rok nadal stanowiły znaczącą część bezrobotnych zarejestrowanych, a odsetek tych osób był o 1,6 p. proc. niższy od notowanego przed rokiem.

W 4 kwartale 2023 r. wskaźnik aktywności zawodowej wyniósł 56,5%. Zwiększyła się liczba biernych zawodowo. Wskaźnik zatrudnienia w województwie lubelskim był niższy o 2,5 p. proc. niż średnio w kraju.

Pracujący

Dane o pracujących w gospodarce narodowej (stan na ostatni dzień miesiąca) od grudnia 2022 r. są prezentowane na podstawie administracyjnych źródeł danych. Dane dotyczą pracujących we wszystkich podmiotach gospodarki narodowej.

Dane o pracujących dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Do pracujących zalicza się:

1. pracowników najemnych (od 2022 r. zmiana nazwy, wcześniej zatrudnieni), czyli osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór) lub stosunku służbowego na czas określony i nieokreślony, w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy;
2. pracodawców i pracujących na własny rachunek, łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin;

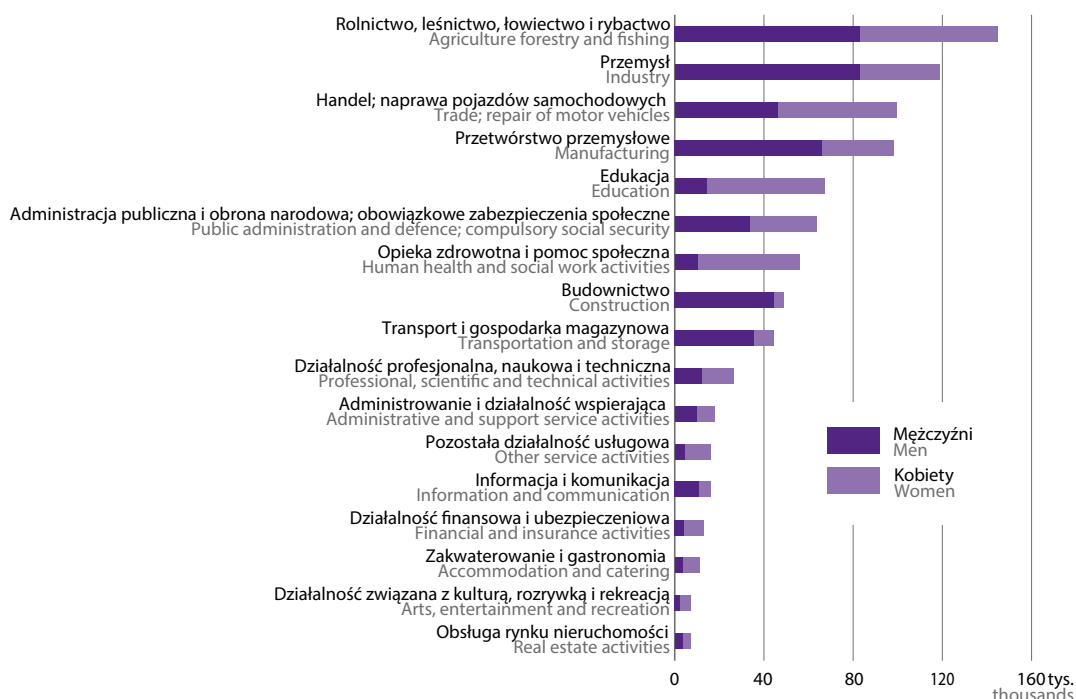
- 3. osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4. członków spółdzielni produkcji rolnej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- 5. duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

W końcu października 2023 r. liczba pracujących w gospodarce narodowej w województwie wyniosła 761,8 tys. osób (5,0% wszystkich pracujących w Polsce). W porównaniu z grudniem 2022 r. liczba pracujących zmniejszyła się o 0,9% (w kraju spadek o 0,4%). Większość pracujących, tj. 54,0% mieszkała na wsi. W stolicy województwa Lublinie pracowało 17,6% ogółu pracujących w województwie. W kraju natomiast liczba pracujących wyniosła 15152,5 tys. osób. Pod względem liczby pracujących województwo lubelskie uplasowało się na 8. miejscu w kraju.

Wykres 25. Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji PKD i płci w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 25. Employed persons in the national economy by PKD/NACE sections and sex in 2023
As of 31 December

W województwie lubelskim występuje najwyższy w kraju odsetek osób pracujących w sektorze rolnictwa (19,1%), podczas gdy w kraju odsetek ten wyniósł tylko 8,2%. W tej sekcji kobiety stanowiły 17,5% ogółu pracujących. Wyraźnie niższy niż w kraju był udział przemysłu. W województwie lubelskim wyniósł on 15,7% zbiorowości pracujących (w kraju 21,2%), a udział kobiet wyniósł 30,0%. Stosunkowo duży odsetek stanowili również pracujący w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (13,1%), w jednostkach prowadzących działalność w zakresie edukacji (8,8%), w administracji publicznej i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych (8,4%), w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (7,4%), w budownictwie (6,4%) oraz w transporcie i gospodarce magazynowej (5,8%).

Wśród ogółu pracujących w gospodarce narodowej w województwie większą część stanowili mężczyźni – w końcu października 2023 r. ich udział wyniósł 53,4% (w kraju - 52,9%). Najwyższy odsetek mężczyzn odnotowano w gminie wiejskiej Leśna Podlaska (62,5%) i Rudnik (59,8%). Spośród 213 gmin w województwie kobiety pracujące stanowiły większość jedynie w mieście Lublin (50,6%).

Najsilniej sfeminizowane były sekcje opieka zdrowotna i pomoc społeczna oraz edukacja. Kobiety stanowiły w tych sekcjach odpowiednio 80,9% i 78,3% pracujących. Najbardziej zmaskulinizowane sekcje to budownictwo gdzie udział mężczyzn wyniósł 91,5%.

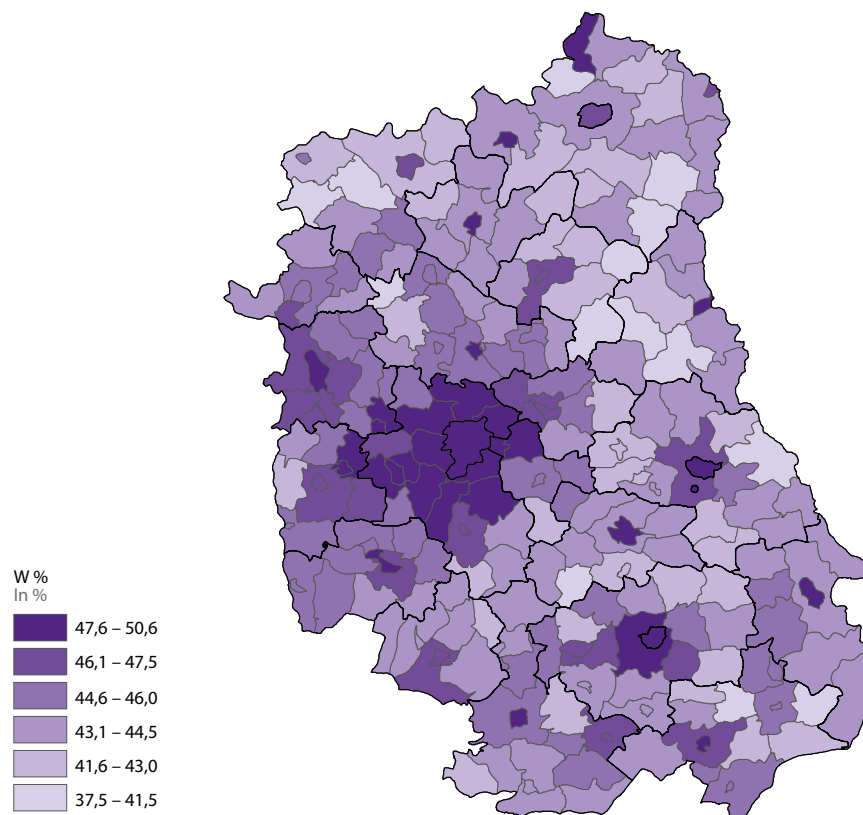
Mapa 24. Udział kobiet w ogólnej liczbie pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 24.

Share of women in the total number of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2023

As of 31 December

Na koniec października 2023 r. średnia wieku pracujących w gospodarce narodowej wyniosła 43,5 lat i była wyższa niż w kraju (42,6 lat). Średnia wieku pracujących kobiet i mężczyzn były podobne, wyniosły odpowiednio 43,4 i 43,5 lat. Analizując średnią wieku w układzie terytorialnym najwyższą średnią wieku pracujących odnotowano w mieście Zwierzyniec i Nałęczów (po 46,0 lat) oraz w mieście Kazimierz Dolny i Tomaszów Lubelski (po 45,9 lat), a najniższą w gminie Wojcieszków (40,8 lat), Kłoczew (40,9 lat) oraz Krzywda (41,0 lat).

Według stanu w końcu października 2023 r. mediana wieku pracujących była wyższa niż średnia w kraju i wyniosła 43,0 lata. Najwyższą wartość mediany odnotowano w gminie miejskiej Kazimierz Dolny i Zwieryniec – po 47,0 lat. Najniższa mediana wieku – 40,0 lat wystąpiła w 2 gminach województwa (Kłoczew i Krzywda).

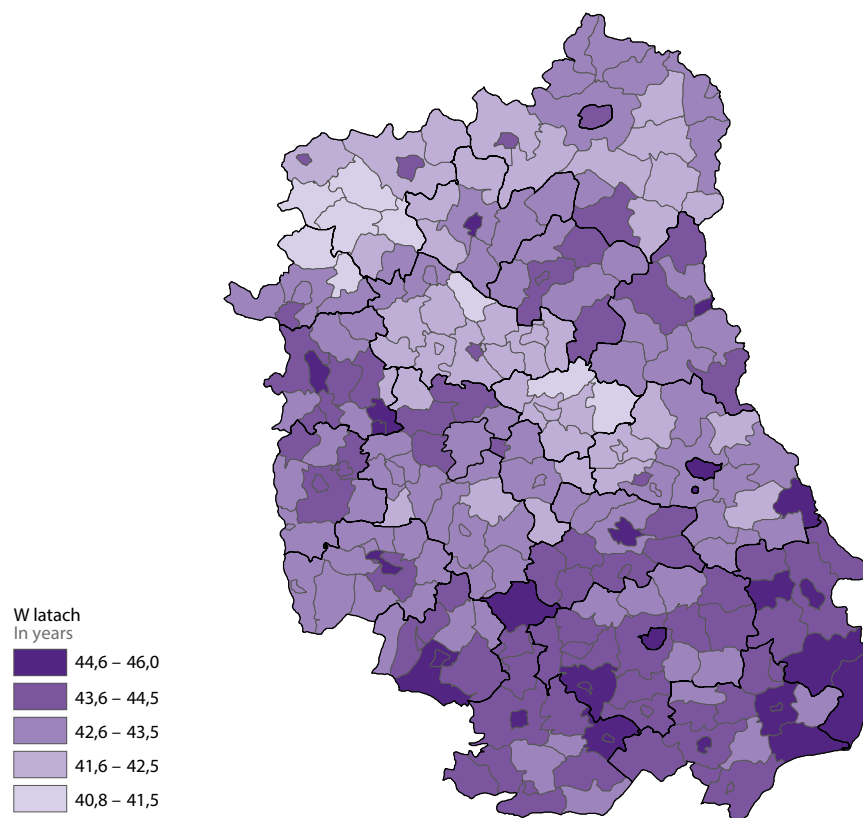
Mapa 25. Średnia wieku pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2023 r.

Stan w dniu 31 października

Map 25.

Average age of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2023

As of 31 October

Zdecydowana większość osób pracujących w gospodarce narodowej zamieszkałych w województwie lubelskim to pracownicy najemni – ich udział w zbiorowości pracujących ogółem wyniósł 70,8%; wśród kobiet pracownicy najemni stanowili 75,1%, a wśród mężczyzn 67,1%.

Wśród pracujących w gospodarce narodowej wyodrębnić można było emerytów i rencistów, niepełnosprawnych oraz cudzoziemców. W końcu października 2023 r. emeryci i renciści z województwa lubelskiego stanowili 4,0% ogółu emerytów i rencistów w kraju, niepełnosprawni - 4,3%, a cudzoziemcy - 2,1%. Większość pracujących wśród emerytów i rencistów oraz osób z niepełnosprawnością stanowiły kobiety (odpowiednio 50,9% i 52,2%), a wśród cudzoziemców - mężczyźni (74,6%).

Bezrobocie rejestrowane

Dane o **bezrobociu rejestrowanym** podano na podstawie badania, które opiera się na rejestracji osób w powiatowych urzędach pracy. Osoby te muszą spełniać kryteria przedstawione w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 690, z późn. zm.), w której określono je jako bezrobotne oraz w ustawie o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 583 z późn. zm.).

W końcu grudnia 2023 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa lubelskiego wyniosła 57,4 tys. osób i była niższa o 6,3% od zanotowanej przed rokiem. Zmiany zaobserwowano również w skali kraju – na koniec 2023 r. liczba bezrobotnych była niższa o 3,0% niż w 2022 r.

W województwie lubelskim w porównaniu z 2022 r., odnotowano zmniejszenie liczby bezrobotnych w większości powiatów, przy czym najwyższy w Lublinie (o 15,6%), Chełmie (o 13,5%) oraz powiecie chełmskim (o 13,3%). Największy wzrost odnotowano natomiast w powiecie tomaszowskim (o 3,8%) oraz lubelskim (o 1,3%).

Spośród bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy na koniec grudnia 2023 r. prawa do zasiłku nie posiadało 50,7 tys. osób, tj. mniej o 8,3% niż przed rokiem. Ich udział w liczbie bezrobotnych ogółem wyniósł 88,4% i był niższy niż na koniec grudnia 2022 r. o 1,9 p. proc. (w kraju 84,8%).

Liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi w końcu grudnia 2023 r. wyniosła 31,8 tys. osób (mniej o 3,9% w porównaniu z grudniem 2022 r.). Udział bezrobotnych zamieszkałych na wsi wyniósł 55,4% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych i był wyższy o 1,3 p. proc. w porównaniu z analogicznym okresem 2022 r., natomiast w kraju udział ten wyniósł 46,2%.

W końcu grudnia 2023 r., w województwie lubelskim kobiety stanowiły 49,3% (w kraju 52,6%). Bezrobotni mężczyźni stanowili 50,7% ogółu zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, a ich liczba była niższa o 4,0% niż rok wcześniej. Spadek w skali roku zaobserwowano również w populacji bezrobotnych kobiet (o 8,6%) natomiast ich odsetek zwiększył się w ujęciu rocznym o 1,2 p. proc.

W końcu grudnia 2023 r. największą grupę stanowiły osoby w przedziale wiekowym 25-34 lata – 26,0% ogółu bezrobotnych (na wsi – 27,9%). Udział osób w wieku do 24 lat wyniósł 14,7% ogółu bezrobotnych (na wsi – 18,4%). W porównaniu z analogicznym okresem 2022 r. w największym stopniu, tj. o 9,7% zmniejszyła się liczba bezrobotnych w grupie 25–34 lata oraz w wieku 55 lat i więcej – o 7,0%.

Na koniec grudnia 2023 r. wśród ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy najwięcej było osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym 25,0% (na wsi – 25,7%) oraz gimnazjalnym i bez wykształcenia szkolnego 23,6% (na wsi – 25,1%), a najmniej ze średnim ogólnokształcącym – 13,4% (na wsi – 12,4%). W porównaniu z tym samym miesiącem 2022 r. największy spadek liczby bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym i bez wykształcenia szkolnego (o 7,5%) oraz wyższym (o 6,7%).

Biorąc pod uwagę czas pozostawania bez pracy, w końcu grudnia 2023 r., najliczniejsza była grupa osób pozostających bez pracy przez ponad 1 rok, stanowiły one 43,1% wszystkich bezrobotnych (na wsi – 43,8%). W tej grupie 28,1% bezrobotnych pozostawało bez pracy dłużej niż 24 miesiące (na wsi – 29,0%). Najmniej liczną grupę, czyli 9,7% wszystkich bezrobotnych, stanowiły osoby pozostające bez pracy przez 1 miesiąc lub krócej.

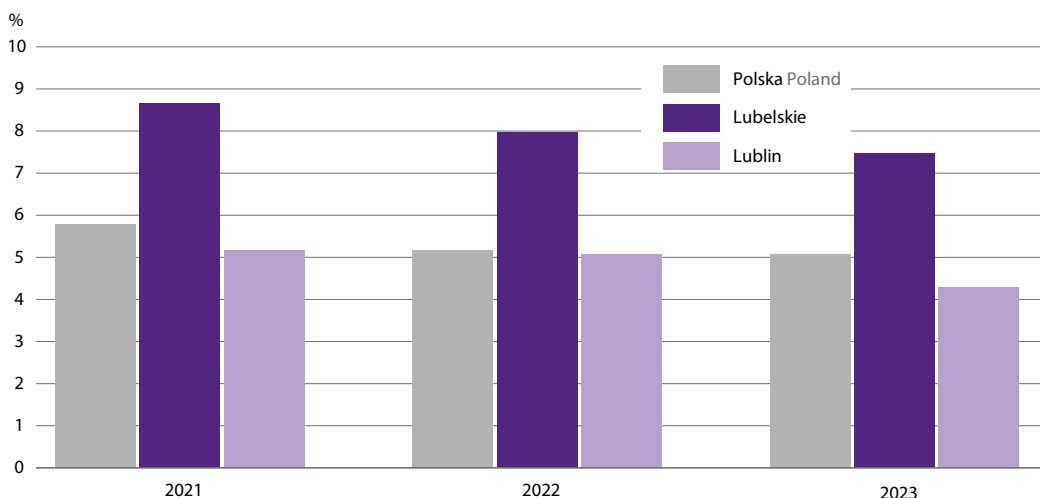
W końcu grudnia 2023 r. udział osób bezrobotnych wcześniej pracujących zawodowo wyniósł 81,2% ogółu (na wsi – 77,9%), przy czym najliczniejsze grupy stanowiły osoby ze stażem pracy poniżej 1 roku – 27,2% ogółu bezrobotnych (na wsi – 26,7%) i ze stażem pracy od 1 do 5 lat – 24,4% ogółu (na wsi – 24,9%). Najmniej było bezrobotnych ze stażem powyżej 20 lat pracy – 6,2% (na wsi – 4,9%). Osoby bez stażu pracy stanowiły natomiast 18,8% ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych (na wsi – 22,1%).

Wykres 26. Stopa bezrobocia rejestrowanego

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 26. Registered unemployment rate

As of 31 December

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Od 2020 r. wskaźnik ten podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowaną — na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2020. Dane te nie są w pełni porównywalne z okresami wcześniejszymi.

Stopa bezrobocia rejestrowanego, zarówno w skali kraju, jak i województwa, była niższa w porównaniu z 2022 r. W końcu grudnia 2023 r. stopa bezrobocia w kraju wyniosła 5,1% i była niższa o 0,1 p. proc. w odniesieniu do poziomu zanotowanego na koniec 2022 r. W województwie lubelskim w końcu 2023 r., stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na poziomie 7,5% i była niższa o 0,5 p. proc. niż w 2022 r. W rankingu województw, lubelskie pod względem wysokości stopy bezrobocia uplasowało się na 13. miejscu. W kraju najniższy poziom bezrobocia odnotowano w województwie wielkopolskim (3,0%), śląskim (3,6%) oraz mazowieckim (4,1%), a najwyższy w województwie podkarpackim (8,6%), warmińsko-mazurskim (8,3%) oraz świętokrzyskim (7,8%).

W województwie lubelskim do powiatów o najwyższej stopie bezrobocia należały: włodawski (15,3%), hrubieszowski (14,7%) oraz krasnostawski (13,8%), o najniższej zaś: łukowski (3,9%), Lublin (4,3%) i łęczyński (5,4%). W porównaniu z grudniem 2022 r. stopa bezrobocia zmniejszyła się w 20 powiatach, w największym stopniu w powiecie chełmskim (o 1,6 p. proc.), Chełmie (o 1,2 p. proc.), Lublinie i powiecie białskim (po 0,8 p. proc.) oraz świdnickim (o 0,7 p. proc.). Stopa bezrobocia zwiększyła się w powiecie tomaszowskim (o 0,4 p. proc.) i lubelskim (o 0,1 p. proc.). Na niezmiennym poziomie stopa bezrobocia pozostała w powiecie biłgorajskim i puławskim.

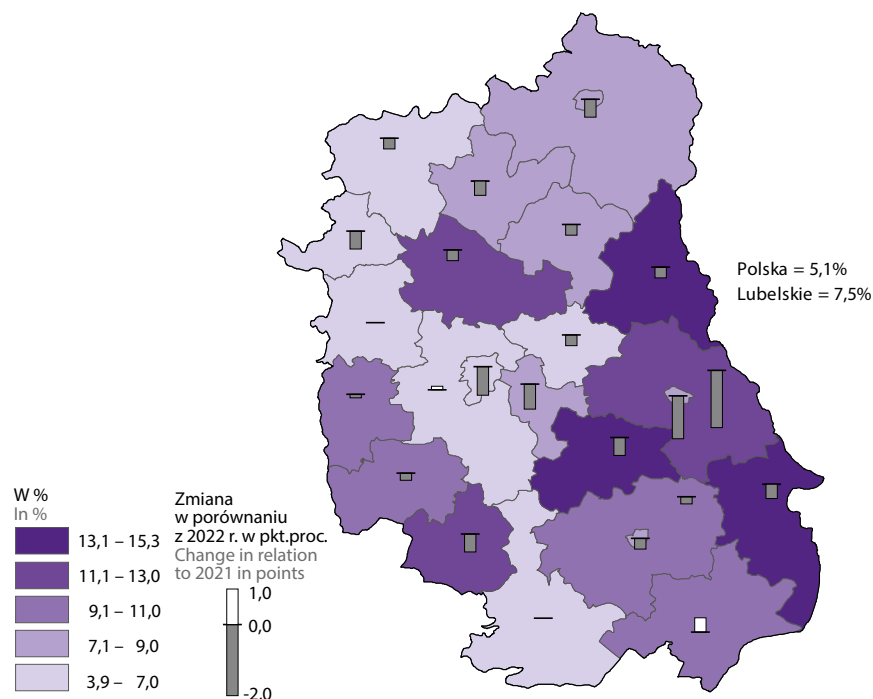
Mapa 26. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 26.

Registered unemployment rate in 2023

As of 31 December

W końcu grudnia 2023 r. większość bezrobotnych stanowiły osoby długotrwale bezrobotne. Grupa ta liczyła 31,8 tys. osób, co stanowiło 55,3% ogólnej liczby bezrobotnych. Było to o 2,9 p. proc. mniej niż w roku poprzednim. Liczba osób należących do omawianej kategorii bezrobotnych była niższa w stosunku rocznym o 10,9%.

W końcu grudnia 2023 r. zarejestrowanych było 3528 osób niepełnosprawnych (6,1% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych), z czego 40,4% stanowiły kobiety. W porównaniu z grudniem 2022 r. liczba bezrobotnych niepełnosprawnych zwiększyła się o 3,7%. Spośród zarejestrowanych niepełnosprawnych 88,7% bezrobotnych nie posiadało prawa do zasiłku. Dla osób niepełnosprawnych przygotowano 69 ofert pracy, co oznacza, że na 1 wolne miejsce pracy przypadało 51 osób niepełnosprawnych, w kraju zaś 39.

W województwie lubelskim w końcu grudnia 2023 r. zarejestrowanych było 2,7 tys. absolwentów. Był to spadek (o 12,2%) w stosunku do 2022 r. Udział absolwentów w ogólnej liczbie bezrobotnych spadł z 5,0% w 2022 r. do 4,7% w 2023 r.

W 2023 r., w województwie lubelskim bilans bezrobotnych kształtował się niekorzystnie, tzn. w ciągu roku zarejestrowano mniej osób niż wyłączono z ewidencji (o 3,9 tys.). Relacja napływu do odpływu z bezrobocia ukształtowała się na poziomie 95,5%, podczas gdy w Polsce wskaźnik ten wyniósł 98,1%.

Wskaźnik płynności rynku pracy, będący stosunkiem liczby bezrobotnych, którzy podjęli pracę w danym okresie do liczby nowo zarejestrowanych bezrobotnych, wyniósł w analizowanym okresie 52,4% i był niższy o 1,5 p. proc. od wskaźnika zanotowanego w grudniu 2022 r.

Powiatowe urzędy pracy w województwie lubelskim w ciągu 2023 r. miały do dyspozycji 46,0 tys. ofert pracy, tj. mniej o 7,0% niż rok wcześniej. W końcu grudnia 2023 r. na 1 ofertę pracy przypadało 39 bezrobotnych (wobec 41 osób w 2022 r.) i wskaźnik ten był wyższy niż w skali kraju. Najkorzystniejszą sytuację odnotowano w powiatach: lubelskim (7 osób na 1 ofertę) oraz radzyńskim (18 osób). W Lublinie na 1 ofertę przypadało 47 osób bezrobotnych.

Aktywność ekonomiczna ludności

Źródłem danych kwartalnych o **ludności aktywnej zawodowo** (tj. pracujących i bezrobotnych według definicji Międzynarodowej Organizacji Pracy oraz wytycznych Eurostatu) oraz o **osobach biernych zawodowo**, tj. tych, którzy pozostają poza siłą roboczą jest Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

Od 1 kwartału 2021 r. w BAEL wprowadzono zmiany metodologiczne wynikające z wdrożenia rozporządzenia ramowego dla statystyki społecznej, tj. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1700 z dnia 10 października 2019 r. oraz jego aktów implementacyjnych. Zmiany dotyczyły m.in. zakresu podmiotowego badania (badanie zasadnicze obejmuje osoby w wieku 15–89 lat, do 2020 r. włącznie były to osoby w wieku 15 lat i więcej) oraz definicji i sposobu wyodrębniania poszczególnych populacji osób na rynku pracy, tj. pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo. Na potrzeby analiz porównawczych zaprezentowano przeliczone dane BAEL dla lat wcześniejszych, z uwzględnieniem definicji obowiązujących od 2021 r.

Według danych BAEL w 4 kwartale 2023 r. zbiorowość osób aktywnych zawodowo w województwie lubelskim liczyła 916 tys. osób, co stanowiło 5,1% ogólnej liczby osób aktywnych zawodowo w kraju. Liczba osób biernych zawodowo wyniosła natomiast 704 tys. osób, co stanowiło 5,6% wielkości krajowej. Liczba aktywnych zawodowo w 4 kwartale 2023 r. zmniejszyła się w stosunku do zanotowanej w analogicznym okresie poprzedniego roku o 2,6%.

W ogólnej liczbie aktywnych zawodowo przeważali mężczyźni (53,4%), a biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania – mieszkańcy wsi (53,7%).

Tablica 12.
Table 12.

Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 4 kwartale według BAEL^a Economic activity of the population aged 15–89 in the 4 quarter by LFS^a

Wyszczególnienie Specification	2021	2022	2023	2023 Polska Poland
Aktywni zawodowo w tys. Economically active persons in thousands	920	940	916	17870
pracujący employed persons	883	891	884	17323
bezrobotni unemployed persons	37	48	32	547
Bierni zawodowo w tys. Economically inactive persons in thousands	718	686	704	12492
Współczynnik aktywności zawodowej w % Activity rate in %	56,2	57,8	56,5	58,9
Wskaźnik zatrudnienia w % Employment rate in %	53,9	54,8	54,6	57,1
Stopa bezrobocia w % Unemployment rate in %	4,0	5,1	3,5	3,1

^a Populacja osób bezrobotnych dotyczy osób w wieku 15–74 lata.
^a The unemployed population includes people aged 15–74.

Wskaźnik obciążenia pracujących osobami niepracującymi (w przeliczeniu na 100 pracujących) wyniósł 83 osoby. Wśród aktywnych zawodowo na 100 mężczyzn przypadło 87 kobiet, a na 100 mieszkańców wsi przypadło 86 z miast.

W województwie lubelskim wśród osób aktywnych zawodowo najwięcej, bo 38,1% ogółu, ukończyło szkołę wyższą. Najmniejszą grupę aktywnych zawodowo (4,6%) stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego.

Do pracujących według BAEL zaliczono osoby w wieku 15–89 lat które w okresie badanego tygodnia: wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód tzn. były zatrudnione w firmie/instytucji publicznej lub u prywatnego pracodawcy, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem, miały pracę, ale jej nie wykonywały:

- a) z powodu choroby lub urlopu wypoczynkowego, urlopu związanego z rodzicielstwem (macierzyńskiego, rodzicielskiego, ojcowskiego lub wychowawczego), organizacji czasu pracy (systemu pracy lub odbioru nadgodzin), szkolenia związanego z wykonywaną pracą,
- b) z powodu sezonowego charakteru pracy, jeśli w okresie poza sezonem nadal regularnie wypełniały zadania i obowiązki związane z pracą lub prowadzeniem działalności (z wyłączeniem obowiązków prawnych lub administracyjnych),
- c) z innych powodów, jeśli przewidywany okres nieobecności w pracy nie przekracza 3 miesięcy.

W 4 kwartale 2023 r. liczba osób pracujących wyniosła 884 tys. i zmniejszyła się w ujęciu rocznym o 0,8%. Liczba pracujących kobiet zwiększyła się o 2,2%, a liczba pracujących mężczyzn zmniejszyła o 3,5%.

Najliczniejszą grupę wiekową wśród pracujących stanowiły osoby w wieku 35-44 lata (30,0% ogółu pracujących). Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia wśród pracujących, najliczniejszą zbiorowość stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (39,0% ogółu pracujących).

W 4 kwartale 2023 r. w sektorze prywatnym pracowało 638 tys. osób (72,2% ogółu pracujących). Wśród nich przeważali mężczyźni (59,2%).

Grupa osób zatrudnionych ogółem w podmiotach publicznych lub u pracodawcy prywatnego liczyła w omawianym okresie 634 tys. osób (71,7% ogółu pracujących). Pracę najemną na czas nieokreślony, tj. stałą wykonywało 502 tys. osób (79,2%), zaś na czas określony 132 tys. osób (20,8%).

Grupa pracodawców oraz pracujących na własny rachunek liczyła w tym czasie 229 tys. osób, stanowiąc 25,9% ogółu pracujących na terenie województwa lubelskiego.

Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL obliczono jako udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Współczynnik aktywności zawodowej wyrażony udziałem pracujących i bezrobotnych w populacji osób w wieku 15-89 lat wyniósł dla województwa lubelskiego w 4 kwartale 2023 r. 56,5% (w kraju – 58,9%). W ujęciu rocznym zaobserwowano spadek aktywności zawodowej, a opisujący ją współczynnik zmniejszył się o 1,3 p. proc. (w skali kraju zaobserwowano wzrost o 0,2 p. proc.).

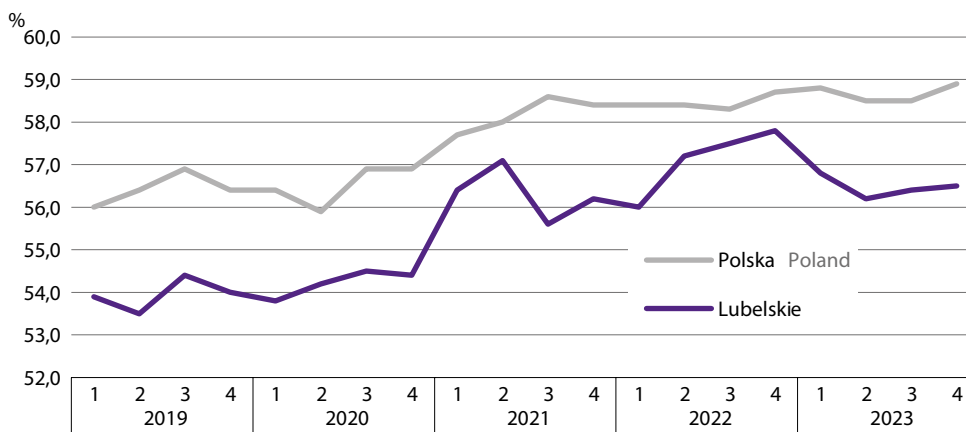
Województwo lubelskie znalazło się w 4 kwartale 2023 r. na 12. miejscu w kraju pod względem współczynnika aktywności zawodowej (najwyższą wartość osiągnął on w województwie mazowieckim – 63,5%, zaś najniższą w województwie podkarpackim – 52,8%).

W 4 kwartale 2023 r. wyższy współczynnik aktywności zawodowej na terenie województwa lubelskiego odnotowano w populacji mężczyzn (62,8%) niż kobiet (50,8%). W miastach współczynnik ten wyniósł 56,3%, a na wsi 56,7%.

Rozpatrując wiek badanych, najwyższy współczynnik aktywności zawodowej odnotowano wśród osób w wieku 35-44 lata (91,4%). Natomiast najniższy współczynnik aktywności zawodowej odnotowano w grupie osób w wieku 55-89 lat (26,2%).

Najwyższy współczynnik aktywności zawodowej według poziomu wykształcenia badanej grupy mieszkańców województwa lubelskiego w wieku 15-89 lat dotyczył osób, które ukończyły szkołę wyższą i wyniósł 81,0%. Wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego współczynnik ten ukształtował się na najniższym poziomie i wyniósł 15,8%.

Wykres 27. Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów
Chart 27. Activity rate by quarters

Wskaźnik zatrudnienia według BAEL obliczono jako udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Wskaźnik zatrudnienia w województwie lubelskim wyniósł 54,6% i był niższy o 2,5 p. proc. niż średnio w kraju (57,1%). W odniesieniu do analogicznego kwartału 2022 r. zmniejszył się on o 0,2 p. proc. (w skali kraju odpowiednio wzrost o 0,1 p. proc.).

Najwyższy wskaźnik zatrudnienia w badanym okresie osiągnął wartość 88,0% i dotyczył grupy osób w wieku 35-44 lata. Z kolei najniższy wskaźnik zatrudnienia odnotowano wśród osób w wieku 55-89 lat (26,0%).

Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia, najwyższy wskaźnik zatrudnienia odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym (80,0%), natomiast najniższy wskaźnik - w grupie osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego (13,9%).

Stopec bezrobocia według BAEL obliczono jako udział bezrobotnych danej kategorii w liczbie aktywnych zawodowo danej kategorii.

W województwie lubelskim w 4 kwartały 2023 r. zbiorowość biernych zawodowo liczyła 704 tys. Ponad połowę tej grupy osób stanowiły kobiety (58,8%) oraz mieszkańcy wsi (53,3%). Większość osób biernych zawodowo to te w wieku 55-89 lat (67,5%).

W strukturze biernych zawodowo mieszkańców województwa lubelskiego, przyjmując za kryterium poziom wykształcenia, najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego (224 tys. osób), a ich udział w tej zbiorowości wyniósł 31,8%.

W województwie lubelskim w 4 kwartale 2023 r. zbiorowość osób nieposzukujących pracy liczyła 563 tys. Ponad połowę osób należących do tej grupy stanowiły kobiety (58,1%) oraz mieszkańcy wsi (55,1%). Przewagę mężczyzn odnotowano w grupie osób nieposzukujących pracy z powodu choroby, niesprawności (64,0%).

5.2. Jakość życia

5.2. Quality of life

Zamożność mieszkańców

Inhabitant's wealth

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób w województwie lubelskim w 2022 r. kształtowało się na poziomie 5909,60 zł i było o 59,7% wyższe w odniesieniu do 2015 r. We wszystkich sekcjach odnotowano poprawę warunków płacowych.

W 2023 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw było wyższe niż w roku poprzednim.

W porównaniu z 2022 r. odnotowano wzrost przeciętnej liczby emerytów i rencistów oraz wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto zarówno wypłacanej przez ZUS jak i rolnikom indywidualnym.

Z roku na rok poprawia się sytuacja materialna gospodarstw domowych w województwie. Odnotowano wzrost (o 70,2%) przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych względem 2015 r. W badaniu z 2022 r. wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych wynosił 22,6% i był jednym z najwyższych w kraju.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie; po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.

Badanie struktury wynagrodzeń według zawodów – realizowane co dwa lata, ma charakter reprezentacyjny i obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Wyniki dotyczą osób pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych, które w roku badania przepracowały cały miesiąc październik. Dane w opracowaniu dotyczą przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń nominalnych brutto, prezentowanych w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy.

Wyniki ostatniej edycji badania struktury wynagrodzeń wykazały, że przeciętne wynagrodzenie brutto w województwie lubelskim za październik 2022 r. wyniosło 6001,25 zł, co oznacza wzrost o 25,1% w porównaniu z 2020 r. i o 61,2% w stosunku do 2016 r. Badanie potwierdza, że mężczyźni zarabiają więcej niż kobiety; w 2022 r. odpowiednio 6178,17 zł wobec 5830,57 zł, co oznacza, że wynagrodzenie kobiet było niższe od wynagrodzenia mężczyzn o 5,6% i stanowiło 97,2% przeciętnego wynagrodzenia w województwie. Wynagrodzenie mężczyzn było o 2,9% wyższe od średniej w województwie. W sektorze publicznym przeciętne wynagrodzenie kształtowało się na poziomie o 12,5% wyższym od średniej wojewódzkiej i o 23,6% wyższym niż w sektorze prywatnym.

Istotną cechą różnicującą wynagrodzenie jest poziom wykształcenia zatrudnionych. W październiku 2022 r. średni poziom płac przekroczyli jedynie pracownicy legitymujący się wyższym wykształceniem. Zatrudnieni ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym otrzymywali wynagrodzenie średnio o 22,1% wyższe od przeciętnego w województwie, a osoby z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzędnym – wyższe o 9,7%. Dla porównania, wynagrodzenie osób z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym było o 30,6% niższe od średniej.

Przeciętne wynagrodzenie brutto za październik 2022 r. rozpatrywane według wieku zatrudnionych zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn zwiększało się wraz ze wzrostem wieku pracowników, a najwyższe wystąpiło u osób w wieku 65 lat i więcej w kwocie: dla mężczyzn 9296,96 zł i dla kobiet 8835,56 zł. Podobnie kształtowały się wynagrodzenia według stażu pracy. Wynagrodzenia na poziomie zbliżonym do przeciętnego wynagrodzenia w województwie wykazano wśród osób w wieku 35-44 lata (na poziomie 5979,60 zł) oraz ze stażem pracy w przedziale 10,0-14,9 lat (5801,80 zł).

Wynagrodzenie młodszych grup wiekowych (do 34 lat) nie osiągnęło średniego poziomu w województwie. W grupie 25–34 lata przeciętne wynagrodzenie stanowiło 90,6% średniej wojewódzkiej, natomiast w kolejnej grupie wiekowej (55–59 lata) przekraczało już tę wielkość o 2,7%. Najniższe wynagrodzenie otrzymywali pracujący mniej niż 2 lata (75,9% średniej płacy w województwie), a przeciętny poziom przekroczyły dopiero osoby z minimum 15-letnim stażem.

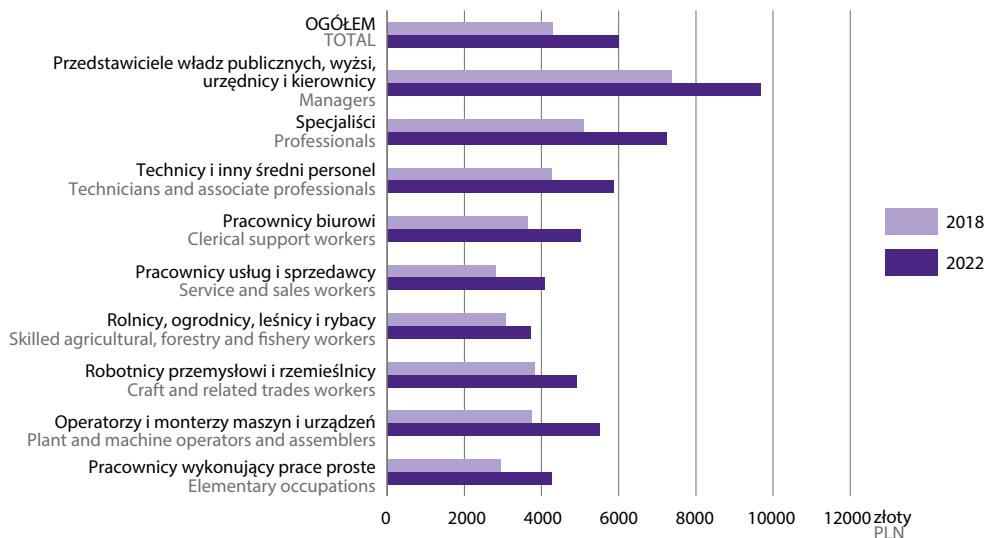
Najlepiej opłacaną wielką grupą zawodów w październiku 2022 r. w województwie lubelskim byli przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy, których przeciętne wynagrodzenie wynosiło 9674,25 zł. Natomiast najniższe uposażenie otrzymywali rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy (3707,31 zł). W porównaniu z październikiem 2020 r. najbardziej wzrosły płace w wielkiej grupie zawodów operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń – o 32,1%, natomiast w grupie rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy odnotowano spadek – o 2,1%.

W październiku 2022 r. w województwie lubelskim wynagrodzenie środkowe (mediana) ukształtowało się na poziomie 5089,00 zł (w kraju 5701,62 zł). Oznacza to, że połowa pracowników otrzymywała wynagrodzenie co najmniej w tej wysokości, a połowa nie niższej niż mediana. Dla mężczyzn wynagrodzenie środkowe miało wartość 5108,11 zł, dla kobiet – 5064,27 zł.

Analiza wynagrodzeń z perspektywy wykonywanego zawodu pozwala stwierdzić, że w październiku 2022 r. wśród 9 grup zawodów tylko w 2 pierwszych poziom przeciętnego wynagrodzenia przekraczał średnią płacę w województwie. Najwyżej wynagradzani byli przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy – o 61,2% powyżej przeciętnej w województwie. W grupie specjaliści wynagrodzenie było przeciętnie o 20,6% wyższe niż w województwie. W pozostałych grupach zawodów przeciętne wynagrodzenie kształtowało się poniżej średniej, najniższy poziom osiągając w grupie rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy (o 38,2% poniżej przeciętnego w województwie), pracownicy usług i sprzedawcy (o 31,7% poniżej średniej) oraz pracownicy przy pracach prostych (o 28,7% poniżej średniej).

Wykres 28.
Chart 28.

Wynagrodzenia według zawodów za październik
Wages and salaries by occupations for October

Omówione powyżej dane dotyczące struktury wynagrodzeń według zawodów dostępne są co dwa lata na poziomie kraju i województw. Natomiast prezentowane informacje o wynagrodzeniach w powiatach pochodzą z badania realizowanego raz w roku, w którym biorą udział podmioty gospodarcze o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

W województwie lubelskim w 2022 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób osiągnęło poziom 5909,60 zł i było wyższe o 11,1% w porównaniu z 2021 r. oraz o 59,7% w odniesieniu do 2015 r. (w kraju odpowiednio o 11,7% i o 61,5%). W analizowanej zbiorowości rozpiętość wynagrodzeń wahała się od 3796,74 zł w zakwaterowaniu i gastronomii do 8599,95 zł w informacji i komunikacji. Wynagrodzenia te stanowiły odpowiednio: 64,2% i 145,5% przeciętnego wynagrodzenia w województwie. Poprawę warunków płacowych względem 2021 r. odnotowano we wszystkich sekcjach działalności gospodarczej. Znaczący wzrost wynagrodzeń odnotowano m.in. w sekcji pozostała działalność usługowa (o 43,0%). Najwolniej rosły wynagrodzenia w sekcji informacja i komunikacja (o 4,0%). Natomiast w porównaniu z 2015 r. najbardziej wynagrodzenia wzrosły w sekcji pozostała działalność usługowa (dwukrotnie więcej), a najmniej w sekcji obsługa rynku nieruchomości (o 44,6%).

W pierwszej części analizy informacje wynikowe o wysokości przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto zaprezentowano na podstawie rocznego badania statystyki publicznej Z-06 o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy (dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących) - na tej podstawie przedstawiono zróżnicowanie terytorialne wynagrodzeń (do poziomu powiatów) w 2021 r. (jako ostatnim dostępnym).

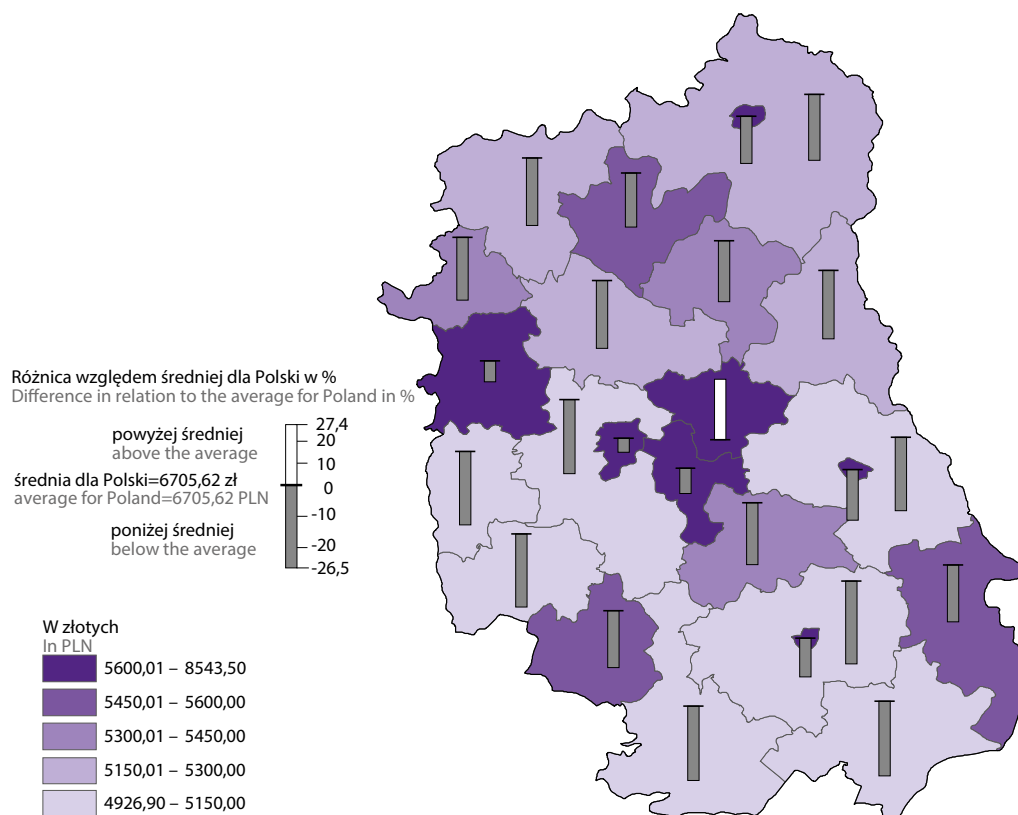
W układzie powiatowym zaobserwowano znaczne zróżnicowanie wysokości wynagrodzeń. Najwięcej zarabiali pracujący w powiecie łączyńskim (8543,50 zł) i Lublinie (6402,56 zł). Najniższe wynagrodzenie otrzymywali natomiast pracujący w powiecie zamojskim (4926,90 zł) oraz tomaszowskim (5100,78 zł).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto było wyższe od średniej wojewódzkiej w powiecie: łączyńskim, puławskim i świdnickim oraz w powiecie grodzkim Lublin. Przeciętne wynagrodzenie brutto w powiecie zamojskim stanowiło tylko 57,7% przeciętnego wynagrodzenia brutto z powiatu łączyńskiego.

W porównaniu z 2021 r. przeciętne wynagrodzenia wzrosły we wszystkich powiatach województwa lubelskiego; najbardziej w łączyńskim (o 19,2%), radzyńskim (o 16,2%), łukowskim (o 15,2%), bialskim (15,1%), Biała Podlaska (o 14,2%), Chełmie (o 13,6%) oraz w powiecie opolskim (o 12,9%).

Mapa 27.
Map 27.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto^a w 2022 r.
Average monthly gross wages and salaries^a in 2022

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

W drugiej części analizy informacje wynikowe o wysokości przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto zaprezentowano na podstawie miesięcznego meldunku o działalności gospodarczej DG-1 (dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; w ramach badania podmioty o liczbie pracujących 50 lub więcej osób badane są metodą pełną, a podmioty o liczbie pracujących od 10 do 49 osób - metodą reprezentacyjną) – na tej podstawie przedstawiono przeciętne miesięczne wynagrodzenia w województwie w sektorze przedsiębiorstw w 2022 r. (jako ostatnim dostępnym).

W 2023 r. w województwie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 6329,15 zł i było wyższe o 12,9% w porównaniu z 2022 r. i o 78,6% z 2015 r. W kraju przeciętne wynagrodzenie brutto wyniosło 7444,39 zł i było również wyższe o 11,9% w odniesieniu do 2022 r. i o 80,6% do 2015 r. W Lublinie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 6777,73 zł.

W stosunku do 2022 r. wzrost wynagrodzeń wystąpił we wszystkich sekcjach sektora przedsiębiorstw w województwie, przy czym najwyższy notowano w administrowaniu i działalności wspierającej (o 24,5%), w przemyśle (o 14,2%) oraz w informacji i komunikacji (o 13,6%).

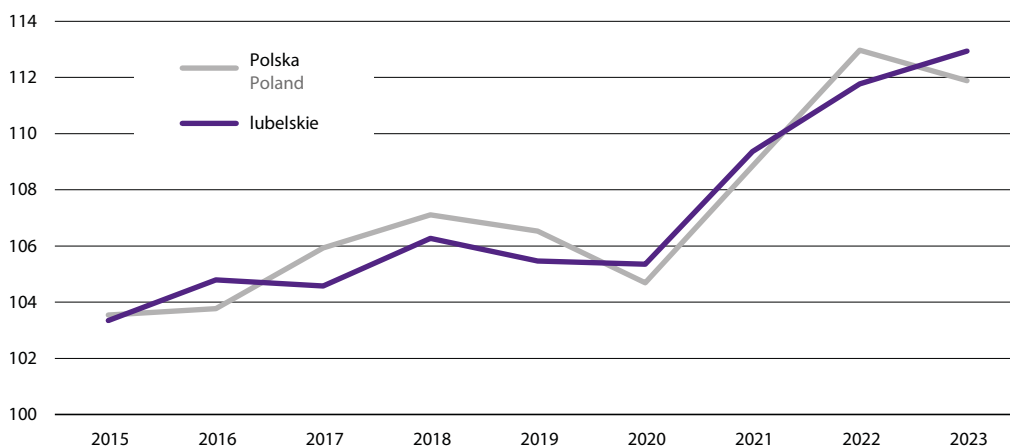
Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty o liczbie pracujących 10 i więcej osób prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

W 2023 r. najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w województwie lubelskim zanotowano w sekcji informacja i komunikacja (o 55,4%), natomiast niższe wynagrodzenia w tym sektorze otrzymywali zatrudnieni m.in. w sekcjach: zakwaterowanie i gastronomia (o 31,7%) oraz administrowanie i działalność wspierająca (o 16,2%).

Tablica 13. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw
Table 13. Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł Average monthly gross wages and salaries in PLN	3543,24	4585,19	5604,38	6329,15
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100) Average monthly gross wages and salaries in relation to the national average (Poland=100)	86,0	84,7	84,2	85,0

Wykres 29. Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw
Rok poprzedni=100
Chart 29. Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector
Previous year=100

W 2023 r. w województwie lubelskim przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 521,6 tys. osób i była wyższa o 0,7% od notowanej w 2022 r. i o 2,8% niż w 2015 r. W kraju, w omawianym roku, świadczenia otrzymywało 8905,8 tys. osób, czyli więcej o 0,6% niż w 2022 r. i o 5,1% niż w 2015 r.

Tablica 14.
Table 14.

Świadczenia społeczne
Social benefits

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. Average monthly number of retirees and pensioners in thousands	507,6	525,1	518,1	521,6
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN	1776,99	2170,28	2533,54	2973,13
w tym emerytura of which retirement pension	1903,84	2250,32	2624,07	3078,49
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł Average monthly gross retirement and other pension of farmers in PLN	1175,20	1383,90	1508,45	1850,40
w tym emerytura of which retirement pension	1201,50	1390,56	1516,02	1861,77

W 2023 r. odsetek osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w województwie, w ogólnej ich zbiorowości w Polsce, wyniósł 5,9%. Świadczeniobiorcy ZUS z terenu województwa lubelskiego stanowili 5,0% całej populacji, zaś świadczeniobiorcy z KRUS – 12,7%.

W 2023 r. w województwie lubelskim emerytury i renty z ZUS otrzymywało 397,6 tys. osób, tj. więcej o 1,7% niż w 2022 r. i o 13,7% w odniesieniu do 2015 r. Najliczniejszą grupę świadczeniobiorców ZUS w 2023 r. stanowili emeryci (78,5% całej zbiorowości), a najmniejszą – osoby pobierający renty z tytułu niezdolności do pracy (8,4%).

W porównaniu z 2022 r. wzrosła o 3,2% liczba emerytów. Zmniejszeniu uległa przeciętna liczba rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 6,8%) oraz liczba osób pobierających renty rodzinne (o 1,1%).

Odmiennie kształtowała się dynamika liczby osób otrzymujących świadczenia emerytalno-rentowe w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych. Emerytury i renty rolnicze w 2022 r. pobierało 124,0 tys. osób (mniej o 2,5% niż w 2022 r. i o 21,5% w stosunku do 2015 r.). W ciągu ostatniego roku spadek (o 2,1%) zaobserwowano w przypadku osób otrzymujących emerytury oraz renty z tytułu niezdolności do pracy (o 4,4%), a także zmniejszeniu uległa zbiorowość osób korzystających z rent rodzinnych (o 1,8%). Podobnie jak w przypadku osób pobierających świadczenia z ZUS, najliczniejszą grupę wśród świadczeniobiorców z KRUS stanowili emeryci, przy czym ich odsetek wyniósł 72,9%. Najniższy udział miały natomiast osoby pobierające renty rodzinne, które stanowiły 3,7% ogółu świadczeniobiorców KRUS.

W województwie lubelskim, w 2023 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 2973,13 zł i była wyższa o 17,4% niż w 2022 r. (w kraju wzrost o 17,2%). To samo świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych ukształtowało się na poziomie 1850,40 zł i zwiększyło się o 22,7% w ciągu roku (w kraju o 23,1%).

W 2023 r. wysokość świadczeń w województwie kształtowała się poniżej średniej krajowej. Województwo lubelskie, podobnie jak przed rokiem, należało do województw, gdzie wypłacana była jedna z najniższych w Polsce przeciętna emerytura i renta z ZUS (14. miejsce w kraju). W przypadku analogicznego świadczenia pobieranego przez rolników indywidualnych województwo plasowało się na 10. miejscu w kraju.

Tablica 15. **Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny**
Table 15. **Average monthly available income**

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	2022 Polska Poland
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym Average monthly available income per capita in a household	1226,74	1679,02	1906,84	2088,43	2249,79
w tym dochód do dyspozycji of which disposable income	1174,92	1629,68	1856,17	2020,71	2194,62

W 2022 r. w województwie lubelskim badaniem budżetów objęto 1,6 tys. gospodarstw domowych, co stanowiło 5,6% wszystkich gospodarstw zbadanych w kraju. Przeciętne gospodarstwo domowe w województwie lubelskim liczyło 2,60 osób (w kraju – 2,47). Przeciętna liczba osób w gospodarstwie zmniejszyła się o 5,1% w porównaniu z 2021 r. i o 8,5% w relacji do 2015 r.

Dochód rozporządzalny to suma bieżących dochodów gospodarstwa domowego z poszczególnych źródeł, pomniejszona o zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych płacone przez płatnika w imieniu podatnika, o podatki od dochodów z własności, podatki płacone przez osoby pracujące na własny rachunek, w tym przedstawiciele wolnych zawodów i osób użytkujących gospodarstwo indywidualne w rolnictwie oraz o składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne - wyniki **Badania Budżetów Gospodarstw Domowych**.

Istotny wpływ na poziom życia członków gospodarstwa domowego ma **dochód rozporządzalny**. Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się stopniową, jednak wyraźną, poprawę sytuacji materialnej gospodarstw domowych zarówno w Polsce, jak i w województwie lubelskim. Wyniki badania budżetów gospodarstw domowych w 2022 r. wykazały, że w województwie lubelskim przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę ukształtował się na poziomie 2088,43 zł i był wyższy o 9,5% w porównaniu z 2021 r. i o 70,2% niż w 2015 r. W kraju dochód rozporządzalny przeciętnego gospodarstwa domowego wyniósł 2249,79 zł i zwiększył się o 9,1% w stosunku do 2021 r. i o 62,3% w relacji do 2015 r.

W strukturze dochodu rozporządzalnego gospodarstw domowych dominowały dochody z pracy najemnej, a następnie dochody ze świadczeń społecznych. Przeciętny dochód rozporządzalny z pracy najemnej na 1 osobę w gospodarstwach domowych wyniósł 1028,78 zł i stanowił 49,3% przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem (w kraju – 1212,61 zł i 53,9%) i w skali roku odsetek ten wzrósł o 3,3 p. proc. Z kolei, przeciętny dochód ze świadczeń społecznych przypadający na 1 osobę w gospodarstwach domowych wyniósł 720,28 zł i stanowił 34,5% (w kraju – 693,09 zł i 30,8%), a w skali roku udział ten zmalał o 0,3 p. proc.

Wskaźnik przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych w stosunku do średniej krajowej wyniósł 92,8%. Województwo lubelskie znalazło się w wśród 9 województw, w których przeciętne dochody były niższe od średniej krajowej. Podobnie jak w 2021 r., najwyższymi przeciętnymi dochodami na 1 osobę dysponowały gospodarstwa domowe z województwa mazowieckiego (2685,93 zł). Dochody te były o 19,4% wyższe niż przeciętny krajowy dochód na osobę. Najniższe dochody wystąpiły w województwie podkarpackim (1829,05 zł) – o 18,7% poniżej średniej krajowej.

Dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki gospodarstwa domowego, jest **dochodem do dyspozycji**, który gospodarstwa domowe przeznaczają na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności. Mieszkaniec województwa lubelskiego w 2022 r. dysponował dochodem, który wyniósł miesięcznie 2020,71 zł i był wyższy o 8,9% od dochodu z 2021 r. oraz był niższy o 7,9% od średniej krajowej.

Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie lubelskim w 2022 r. wyniosły 1399,56 zł (w Polsce – 1475,22 zł). Były one wyższe o 12,3% od wydatków ponoszonych w 2021 r. i o 44,1% w porównaniu z 2015 r. W województwie lubelskim wydatki stanowiły 67,0% dochodu rozporządzalnego, a w 2015 r. było to 79,2% dochodu (w Polsce odpowiednio 65,6% i 78,7%). Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne wyniosły średnio 1331,84 zł (średnio w Polsce 1420,04 zł) i były wyższe o 11,4% w stosunku do 2021 r. i 44,9% do 2015 r.

W 2022 r. w województwie lubelskim gospodarstwa domowe 27,0% swoich wydatków przeznaczały na zakup żywności i napojów bezalkoholowych. Ważną pozycję w wydatkach gospodarstw domowych stanowiły również wydatki na użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii (17,0%). W 2022 r. w województwie lubelskim wydatki na 1 osobę stanowiły 94,9% średniej krajowej.

Wybrane wskaźniki spójności społecznej w oparciu o wyniki Europejskiego Badania Warunków Życia Ludności (EU-SILC):

Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych to odsetek osób z rocznym ekwiwalentnym dochodem do dyspozycji poniżej progu zagrożenia ubóstwem, który wynosi 60% krajowej mediany rocznych ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji uwzględniający transfery społeczne.

Współczynnik Giniego to miara nierówności rozkładu dochodów; przybiera wartość między 0 a 1 (lub jeśli przemnożymy przez 100, między 0 a 100). Wskaźnik ten osiągnąłby wartość 0 (rozkład jednorodny), gdyby wszystkie osoby miały ten sam dochód, natomiast wartość 1, gdyby wszystkie osoby poza jedną miały dochód zerowy. Zatem, im wyższa jest wartość wskaźnika, tym większy jest stopień koncentracji dochodów i większe jest ich zróżnicowanie. W badaniu EU-SILC wskaźnik ten wyliczono dla rocznego ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji gospodarstwa domowego.

W 2022 r. 13,7% populacji ludności Polski uzyskało dochody poniżej progu ubóstwa relatywnego. W porównaniu z 2021 r. wskaźnik ten był niższy o 1,1 p. proc. Ze względu na zróżnicowanie przeciętnego dochodu do dyspozycji w różnych regionach kraju, zjawisko ubóstwa również rozkładało się nierównomiernie.

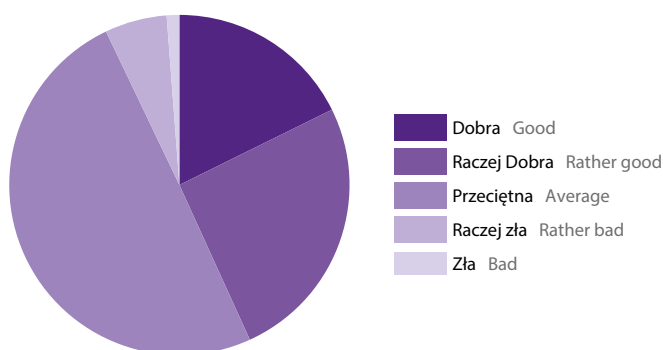
Województwo lubelskie w 2022 r. osiągnęło jeden z najwyższych w Polsce wskaźników zagrożenia relatywnym ubóstwem po transferach społecznych – 22,6%. Wskaźnik ten w porównaniu z 2021 r. był niższy o 0,3 p. proc. W 8 województwach odsetek osób zagrożonych ubóstwem przekroczył średnią wartość dla kraju. Najwyższym odsetkiem wskaźnika zagrożenia ubóstwem relatywnym charakteryzowało się województwo podlaskie (23,4%), najniższy natomiast odnotowano w województwie śląskim (7,8%).

W 2022 r. współczynnik Giniego dla przeciętnego ekwiwalentnego rocznego dochodu do dyspozycji w województwie lubelskim wyniósł 25,7%. W porównaniu z 2021 r. współczynnik ten był niższy o 2,6 p. proc. W porównaniu z krajem współczynnik ten był niższy o 0,6 p. proc. Najmniejszym zróżnicowaniem przeciętnego dochodu wyrażonego tym współczynnikiem charakteryzowało się województwo opolskie (21,5%). Współczynnik Giniego dla Polski wyniósł 26,3% i był niższy o 0,5 p. proc. w porównaniu z 2021 r.

Obserwowana w 2022 r. poprawa sytuacji materialnej gospodarstw domowych miała wpływ na lepszą ocenę ich aktualnej sytuacji finansowej. W 2022 r. jako dobrą albo raczej dobrą swoją sytuację materialną określiło 43,2% gospodarstw (w Polsce 50,0%), a 7,1% jako raczej złą albo złą (w kraju 6,0%). Jako przeciętną swoją sytuację postrzegало 49,7% gospodarstw (dla Polski średnia wyniosła 44,2%).

W województwie lubelskim w skali roku nastąpił spadek odsetka gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację materialną jako dobrą albo raczej dobrą o 5,9 p. proc. (w Polsce spadek o 3,3 p. proc.) oraz wzrost odsetka gospodarstw postrzegających ją jako raczej złą albo złą o 1,9 p. proc. (w kraju wzrost o 1,0 p. proc.). Zwiększył się także udział osób określających swoją sytuację jako przeciętną o 3,9 p. proc. (dla Polski wzrost o 2,5 p. proc.).

Wykres 30. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2022 r.
Chart 30. Subjective evaluation of the material situation of household in 2022

Pomoc społeczna i wspieranie rodziny

Social assistance and family support

W 2022 r. świadczeniem w ramach programu „Rodzina 500 plus” objęto większą liczbę dzieci niż rok wcześniej. Wyższa była również kwota przeznaczona na świadczenia. Kartę Dużej Rodziny posiadało 90,6 tys. rodzin. Przeciętnie w województwie 242 osoby na 10 tys. ludności korzystało ze świadczeń pomocy społecznej. Utrzymuje się spadek liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej, jak i liczby gospodarstw domowych objętych pomocą. Najczęstszą przyczyną udzielania pomocy było ubóstwo. W 2022 r. poniżej kryterium dochodowego funkcjonowało 61,9% gospodarstw domowych. Wzrasta liczba placówek sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3.

W 2022 r. w województwie lubelskim świadczenia społeczne w ramach zadań własnych i zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego przyznano na podstawie decyzji 49,1 tys. osób bez względu na liczbę pobieranych świadczeń, ich rodzaj, formę oraz źródło finansowania (mniej o 3,4 tys. osób niż w 2021 r. i o 60,2 tys. osób w 2015 r.).

Oprócz stacjonarnych form pomocy społecznej realizowana jest również pomoc środowiskowa polegająca na udzielaniu świadczeń pieniężnych i niepieniężnych osobom spełniającym określone kryteria i zakwalifikowanym do otrzymania takiej pomocy w miejscu ich zamieszkania.

Środowiskową pomoc pieniężną stanowią między innymi różnego rodzaju zasiłki np.: stałe, okresowe, celowe, pomoc na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki, pomoc dla cudzoziemców, natomiast pomoc niepieniężna obejmuje m.in: posiłek, schronienie w placówkach dla bezdomnych, ubranie, sprawienie pogrzebu, usługi opiekuńcze, pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej. Osoby potrzebujące mogły otrzymać pomoc zarówno w formie pieniężnej, jak i niepieniężnej. W 2022 r., w województwie lubelskim z obu form pomocy społecznej skorzystało 64,6 tys. osób, tj. o 5,9 tys. mniej niż w 2021 r.

W 2022 r. świadczenia w formie pieniężnej otrzymało na podstawie decyzji w województwie lubelskim 40,0 tys. osób (w 2021 r. – 45,9 tys.). Zasiłki stałe wypłacane osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności przyznano 8,6 tys. osób, zasiłki okresowe – 12,5 tys. osób. Dużą grupę beneficjentów (18,8 tys.) stanowiły osoby korzystające z różnych zasiłków celowych.

Świadczenia w formie niepieniężnej przyznano na podstawie decyzji 24,6 tys. osób (podobnie w 2021 r.). Był to głównie codzienny gorący posiłek (17,6 tys. osób), zapewnienie schronienia w noclegow-

niach, schroniskach i domach dla bezdomnych (0,8 tys. osób), sprawienie pogrzebu zgodnie z wyznaniem zmarłego (0,2 tys. osób), usługi opiekuńcze obejmujące zaspokajanie codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnację, zapewnienie kontaktów z otoczeniem oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi (5,8 tys. osób).

W ramach pomocy społecznej organizowanej i świadczonej przez jednostki samorządu terytorialnego (zadania własne i zlecone), a także realizowanej przez powiatowe centra pomocy rodzinie (zadania własne oraz z zakresu administracji rządowej), na pomoc społeczną w 2022 r. w województwie lubelskim wydano łącznie 171,5 mln zł (więcej o 3,4% niż w 2021 r., a mniej o 6,9% w porównaniu z 2015 r.), co stanowiło 4,8% tego typu wydatków w kraju.

Pomoc pieniężna w 2022 r. wyniosła 107,9 mln zł (więcej o 0,1% niż w 2021 r., a mniej o 16,5% niż w 2015 r.). Wydatki te stanowiły 62,9% wydatkowanej kwoty ogółem. Z tego na zasiłki stałe przeznaczono 52,8 mln zł (więcej o 8,7% niż w 2021 r.), na zasiłki okresowe – 30,5 mln zł (mniej o 2,6% niż w 2021 r.), na zasiłki celowe – 24,1 mln zł (mniej o 12,3% niż w 2021 r.).

W ramach pomocy niepieniężnej na świadczenia wydano 63,6 mln zł, tj. 37,1% kwoty ogółem (więcej o 9,7% niż w 2021 r.). Na zapewnienie posiłków przeznaczono 12,7 mln zł tj. 19,9% kwoty wydatkowanej na pomoc niepieniężną (więcej o 37,8% niż w 2021 r.). Niższą kwotę niż w roku poprzednim wydano na schronienie (3,5 mln zł – mniej o 2,8% niż w 2021 r.). Na usługi opiekuńcze wraz ze specjalistycznymi usługami opiekuńczymi wydatkowano kwotę 46,8 mln zł (więcej o 4,9% niż w 2021 r.).

Wskaźnik osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej wyniósł w województwie 242 osoby na 10 tys. ludności (w 2021 r. – 257).

Środowiskowa pomoc społeczna to pomoc udzielana ludności w miejscu zamieszkania za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej. Dane oszacowano na podstawie Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zawierającego informację o zrealizowanych świadczeniach środowiskowej pomocy społecznej i odbiorcach tej pomocy - gospodarstwach domowych i ich członkach oraz osobach bezdomnych.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej to wszyscy członkowie gospodarstw domowych oraz osoby bezdomne, które w roku badania otrzymały przynajmniej raz jakąkolwiek pomoc świadczoną przez ośrodki pomocy społecznej w miejscu zamieszkania zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 z późn. zmianami).

Tablica 16.
Table 16.

Świadczenia pomocy społecznej
Social assistance benefits

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej (rzeczywista liczb osób) Beneficiaries of social assistance benefits (total real number of persons)	109340	60892	52558	49113
Udzielone świadczenie w tys. zł Benefits granted in thousand PLN	184151,6	171791,4	165852,4	171525,9
pomoc pieniężna financial assistance	129193,2	111435,8	107821,8	107878,6
pomoc niepieniężna non-financial assistance	54958,4	60355,6	58030,6	63647,3
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries per 10 thousand population	510	295	257	242

Dodatkowym wsparciem dla rodzin jest tzw. „Karta Dużej Rodziny”. Jest to program uruchomiony w czerwcu 2014 r. i skierowany do rodzin wielodzietnych, tj. minimum z trójką dzieci poniżej 18 roku życia, 25 roku życia jeśli kontynuują naukę lub/oraz gdy dzieci posiadają orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności. Program oferuje rodzinom szereg zniżek oraz dodatkowych uprawnień przy korzystaniu z usług kulturalno-rozrywkowych oraz transportowych na terenie kraju.

W 2022 r. w województwie lubelskim 90,6 tys. rodzin posiadało tę kartę (72,7 tys. w 2021 r.), co w skali roku oznacza wzrost o 24,7% (w kraju – 27,1%). Stanowiły one 6,2% wszystkich tego typu kart w kraju. W układzie powiatów województwa najwięcej kart przyznano rodzinom w Lublinie (11,9% wszystkich wydanych kart w województwie), w powiecie łukowskim (11,3%) oraz powiecie białskim (11,2%), natomiast najmniej w powiatach: włodawskim (2,5%), Chełmie (2,6%) i powiecie parczewskim (2,8%).

W 2022 r., w województwie lubelskim, ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej skorzystało 35,8 tys. gospodarstw domowych, w których było 77,1 tys. osób. W odniesieniu do 2021 r. liczba gospodarstw domowych uległa w województwie zmniejszeniu o 9,3%, a liczba członków tych gospodarstw spadła o 9,0% (w kraju analogicznie mniej o 6,7% i o 8,0%). Natomiast w porównaniu z 2015 r. liczba gospodarstw domowych była niższa o 44,4%, a liczba członków o 58,1%. W 2022 r. poniżej kryterium dochodowego funkcjonowało w województwie lubelskim 61,9% gospodarstw domowych (w kraju 64,3%). W porównaniu z 2021 r. udział takich gospodarstw domowych zwiększył się o 2,6 p. proc., a w stosunku do 2015 r. zmniejszył się o 8,0 p. proc. (w kraju odpowiednio więcej o 6,6 p. proc. i mniej o 5,2 p. proc.).

W Lublinie wsparcie finansowe w postaci świadczenia ze środowiskowej pomocy społecznej otrzymało 4,6 tys. gospodarstw domowych, w których było 6,8 tys. osób.

Tablica 17.
Table 17.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej

Beneficiaries of social assistance at domicile

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej Households benefiting from social assistance at domicile	64415	43255	39445	35786
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej Beneficiaries of social assistance at domicile	183946	97894	84755	77114
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries of social assistance at domicile per 10 thousand population	858	474	414	380

Beneficjentami środowiskowej pomocy społecznej w 2022 r. w przeliczeniu na 10 tys. ludności było 380 mieszkańców województwa lubelskiego, natomiast w 2015 r. – 858 (w kraju odpowiednio: 344 oraz 710 osób). Wśród województw w 2022 r. odnotowano znaczne zróżnicowanie wartości omawianego miernika. Najmniej korzystną sytuację odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim, w którym na 10 tys. mieszkańców ze wsparcia korzystało 602 osoby, a najbardziej korzystną wyróżniało się województwo śląskie z wynikiem 239 osób.

W ujęciu powiatów województwa lubelskiego najmniej korzystną relacją liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej do liczby ludności wyróżniał się powiat parczewski, w którym wskaźnik przyjął najwyższą wartość (760 osób), a najbardziej korzystną miasto Lublin (205 osób). Wśród gmin województwa największym wsparciem finansowym w przeliczeniu na 10 tys. ludności objęta była gmina miejsko-wiejska Kock (1639 osób), a najmniejszym gmina miejsko-wiejska Nałęczów (99 osób).

Zasięg korzystania z pomocy społecznej w województwie wyniósł 3,8% i był niższy o 0,3 p. proc. w porównaniu z 2021 r. i o 4,8 p. proc. z 2015 r. W Polsce wskaźnik ten wyniósł 3,4%. Zróżnicowanie zasięgu korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej pomiędzy gminami w województwie było duże. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Kock (16,4%), w gminie Dębowa Kłoda (15,4%) oraz w gminie Wiryki (14,3%). Najmniejszy zasięg beneficjentów korzystających z pomocy

społecznej wystąpił natomiast w gminie miejsko-wiejskiej Nałęczów (1,0%), a także w gminie Markuszów (1,2%) oraz w gminie Konopnica (1,3%). W Lublinie omawiany miernik w 2022 r. wyniósł 2,1% i był niższy o 0,5 p. proc. w stosunku do 2021 r. i o 3,2 p. proc. do 2015 r.

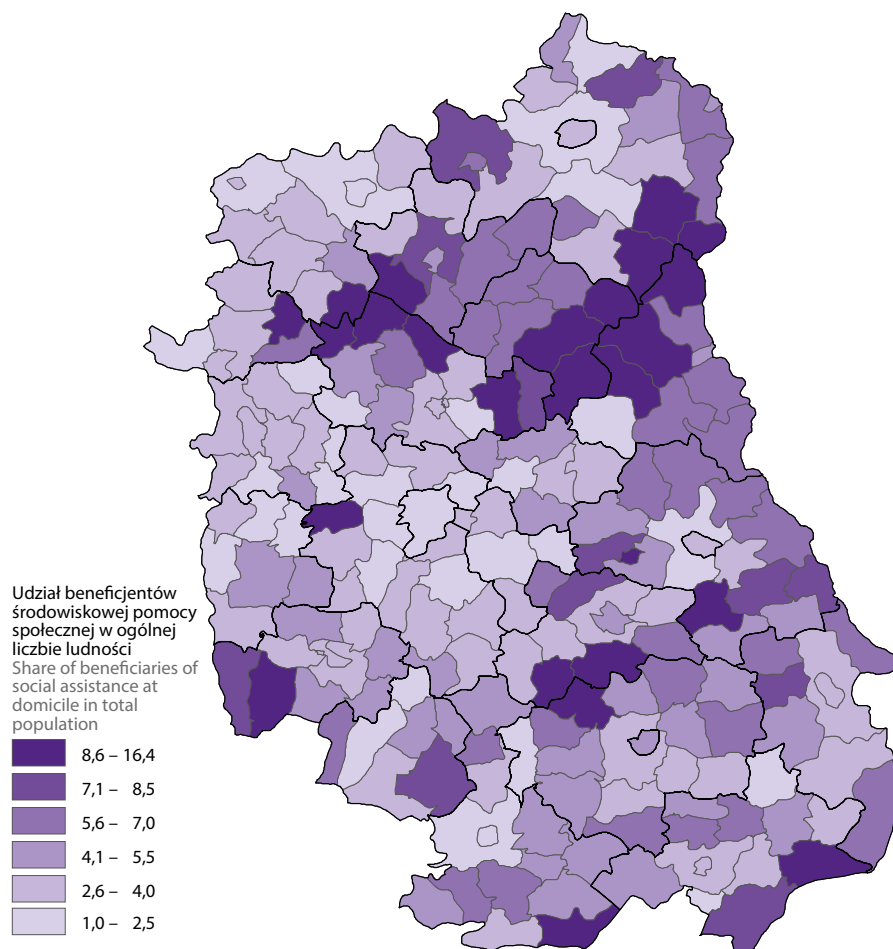
W Polsce zróżnicowanie zasięgu korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej było najwyższe w województwie warmińsko-mazurskim (6,0%) oraz kujawsko-pomorskim (5,2%). Najniższą wartość tego wskaźnika odnotowano natomiast w województwie śląskim (2,4%) oraz dolnośląskim (2,5%). Województwo lubelskie pod względem tego wskaźnika uplasowało się na 6. miejscu w kraju.

Mapa 28.

Map 28.

Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w 2022 r.

Scope of use of social assistance at domicile in 2022

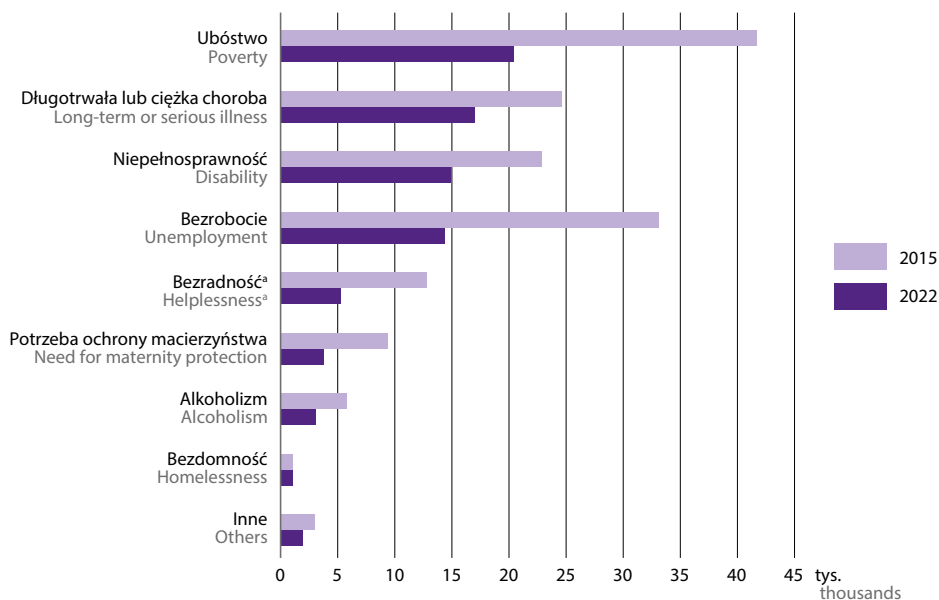

W jednej rodzinie mogło wystąpić kilka przyczyn udzielenia pomocy środowiskowej. W 2022 r., tak jak w roku poprzednim, najczęściej pomocy udzielano z powodu:

- ubóstwa – było ono przyczyną przyznania świadczenia dla 20,5 tys. rodzin (mniej o 7,3% niż w 2021 r. i o 50,9% w stosunku do 2015 r.);
- długotrwałej lub ciężkiej choroby – 17,1 tys. rodzin (mniej o 5,8% niż w 2021 r. i o 34,8% niż w 2015 r.);
- bezrobocia – 14,5 tys. rodzin (mniej o 12,3% niż w 2021 r. i o 56,5% w porównaniu z 2015 r.);

- niepełnosprawności – 15,0 tys. rodzin (w porównaniu z 2021 r. mniej o 5,8% i o 34,8% niż w 2015 r.);
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – 5,3 tys. rodzin (mniej o 7,7% niż w 2021 r. i o 58,5% niż w 2015 r.);
- potrzeby ochrony macierzyństwa – 3,8 tys. rodzin (mniej o 5,8% w porównaniu z 2021 r. i o 59,7% niż w 2015 r.).

Wykres 31. Rodziny, którym na podstawie decyzji przyznano pomoc według przyczyn
Chart 31. Number of families with assigning help (based on the decisions) by reasons

a W sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.
a Care and education as well as household management problems.

Tablica 18. Świadczenie wychowawcze „RODZINA 500+”
Table 18. “FAMILY 500+” child-raising benefit

Wyszczególnienie (Specification)	2016 ^a	2020	2021	2022
Wydatki na świadczenia wychowawcze w tys. zł (Child-raising benefit payments in thousand PLN)	1049637,4	2107046,6	2073056,0	2144348,9
Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie wychowawcze (Monthly average number of children for whom families received a child-raising benefit)	234001	342112	339022	348118

a W okresie kwiecień–grudzień.

Uwaga: Od 1 kwietnia 2016 do 30 czerwca 2019 r. przysługiwało rodzicom lub opiekunom dzieci do 18 roku życia, niezależnie od dochodu na drugie i kolejne dziecko, a w przypadku dochodu w wysokości nie przekraczającej 800 zł na osobę, także na pierwsze lub jedyne dziecko. Od 1 lipca 2019 roku przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18. roku życia, bez względu na dochód osiągnięty przez rodzinę.

a In the period April–December.

Note: From 1 April 2016 to 30 June 2019, it was available to parents or guardians for each child up to the age of 18, regardless of the income for the second and next child, and in the case of income not exceeding 800 PLN per person, also for the first or only child. Since 1 July 2019, child-raising benefit has been granted to every child until 18 years old, regardless of family income.

Świadczenia wychowawcze to świadczenia przyznawane na każde dziecko do ukończenia 18. roku życia w rodzinie naturalnej, jak również umieszczone w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej. Świadczeniem wychowawczym objęto w województwie lubelskim w 2022 r. przeciętnie miesięcznie 348,1 tys. dzieci (w 2021 r. – 339,0 tys.). Wydatki na ten cel wyniosły 2144,3 mln zł (w 2021 r.

– 2073,1 mln zł). Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na którą rodziny otrzymywały świadczenie w 2021 r. była najwyższa w województwie mazowieckim (1080,0 tys.) i śląskim (751,9 tys.), najniższa zaś w województwie opolskim (147,2 tys.).

W 2022 r. na świadczenia rodzinne, mające na celu finansowe wsparcie rodzin z dziećmi i z osobami niepełnosprawnymi, przeznaczono 687,0 mln zł, tj. o 25,5 mln zł więcej (o 3,9%) niż w 2021 r.

Tablica 19. Świadczenia na rzecz rodziny
Table 19. Benefits to the family

Wyszczególnienie Specification	2018	2020	2021	2022
Dobry Start^a Good Start^a				
kwota świadczeń wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł amount of benefits paid (during a year) in thousand PLN	.	70933	70365	72250
liczba dzieci (i osób uczących się), na które wypłacono świadczenie (w ciągu roku) number of children (and learners) for whom benefits have been paid (during a year)	.	236532	234495	240912
Zasiłek rodzinny Family allowance				
kwota świadczeń ^b wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł amount of family allowances ^b (during a year) in thousand PLN	305624	246480	212087	179373
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny children, for which the parents shall receive family allowances	153626	121025	103299	86829
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku. share of children aged under 17 years, for which the parents shall receive family allowances in the total number of children in this age	37,6	29,8	25,7	21,9
Fundusz alimentacyjny Alimony fund				
kwota świadczeń wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł amount of benefits paid (during a year) in thousand PLN	79099	66896	63961	58923
liczba wypłaconych świadczeń number of paid benefits	192688	159110	150745	138137
Ulga prorodzinna w zeznaniach podatkowych PIT Family tax relief in PIT tax returns				
kwota odliczeń od podatku z tytułu ulgi prorodzinnej w tys. zł amount of tax deductions for family tax relief in thousand PLN	281003	278119	286896	.
liczba dzieci ^c number of children ^c	344088	339598	344237	.

a W ramach programu „Dobry Start” dla każdego uczącego się dziecka, rozpoczynającego rok szkolny wypłacane jest jeden raz w roku świadczenie na wyprawkę szkolną. b Wraz z dodatkami. c Liczba dzieci podana została łącznie, tj. dzieci, na które dokonano odliczenia od podatku jak również dzieci, na które przysługiwał zwrot nieodliczonej kwoty ulgi na dzieci.

a As part of the „Good Start” program, for each learning child, at the beginning of the school year, a benefit for a school layette is paid once a year. b Including appendices. c The number of children was given in total, i.e. children for whom the child relief was deducted from tax as well as children who were entitled to the reimbursement of not deducted child relief.

Zasiłki rodzinne pobierało średnio miesięcznie 39,4 tys. rodzin, tj. o 18,6% rodzin mniej niż w 2021 r. Zasiłki rodzinne wypłacano przeciętnie miesięcznie na 86,8 tys. dzieci (mniej o 15,5% w porównaniu z 2021 r.). Udział dzieci w wieku poniżej 18 lat, na które rodzice otrzymali zasiłki rodzinne w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku wynosił 21,9% i był najwyższy w Polsce. Wskaźnik ten był niższy o 3,8 p. proc. w porównaniu z 2021 r. W Polsce wskaźnik osiągnął wartość 16,5% (niższy o 2,9 p. proc. niż w 2021 r.). Wskaźnik ten najniższą wartość osiągnął w województwie dolnośląskim (11,9%).

Od 2018 r. pomoc dla rodzin z dziećmi została poszerzona o wypłatę jeden raz w roku (w wysokości 300 zł) świadczeń na wyprawkę szkolną, dla każdego uczącego się dziecka rozpoczynającego rok szkolny. Świad-

czenie wypłacane jest w ramach programu „Dobry Start” i jest niezależne od uzyskiwanego dochodu. W 2022 r. wsparcie w ramach programu otrzymało w województwie lubelskim 240,9 tys. uczniów, a wartość tego wsparcia wyniosła 72,3 mln zł.

Z funduszu alimentacyjnego może korzystać osoba uprawniona do pobierania alimentów w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów od dłużnika. W 2022 r. wypłacono 138,1 tys. świadczeń z funduszu alimentacyjnego, podczas gdy w 2021 r. było to 150,7 tys. świadczeń. Świadczenia te wypłacono na łączną kwotę 58,9 mln zł, o 7,9% mniejszą niż w roku poprzednim.

Żłobek to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w żłobku jest sprawowana od ukończenia 20 tygodnia życia dziecka, żłobek zapewnia opiekę do 10 godz. dziennie. Żłobki, obok klubów dziecięcych, opiekuna dziennego i niani, zostały wprowadzone ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (tekst jednolity Dz. U. z 6 marca 2018 r. poz. 603). Obecnie pieczę nad działalnością regulowaną ustawą sprawuje Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Klub dziecięcy to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w klubie dziecięcym jest sprawowana od ukończenia 1 roku życia dziecka, klub dziecięcy zapewnia opiekę do 5 godz. dziennie.

Oddział żłobkowy przy przedszkolu – jednostka działająca przy przedszkolu (lub innej instytucji) sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3 nie wpisana do rejestru żłobków i klubów dziecięcych.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r. na terenie województwa lubelskiego działało 219 placówek opieki nad dziećmi do lat 3. Placówki tego typu stanowiły 4,1% wszystkich tego typu placówek w kraju. Wśród wszystkich placówek największy odsetek stanowiły żłobki (90,4%). W końcu 2022 r. najwięcej placówek opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 funkcjonowało w Lublinie (81). W porównaniu z 2021 r. liczba placówek opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 zwiększyła się o 5 placówek.

Spośród wszystkich placówek opieki instytucjonalnej nad dziećmi w wieku do lat 3 – 73,5% żłobków i klubów dziecięcych należało do sektora prywatnego. W sektorze prywatnym 64,6% placówek prowadzonych było przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, natomiast w sektorze publicznym 93,1% placówek było prowadzonych przez samorząd gminny.

Liczba miejsc we wszystkich placówkach opieki nad małymi dziećmi wzrosła z 2,8 tys. w 2015 r. do 8,6 tys. w 2022 r. W porównaniu z 2021 r. liczba miejsc wzrosła o 3,5%, a w stosunku do 2015 r. liczba miejsc zwiększyła się ponad 3-krotnie. W końcu 2022 r. w żłobkach, klubach dziecięcych i oddziale żłobkowym przebywało 7,4 tys. dzieci. Ponad połowę dzieci stanowili chłopcy (52,6%).

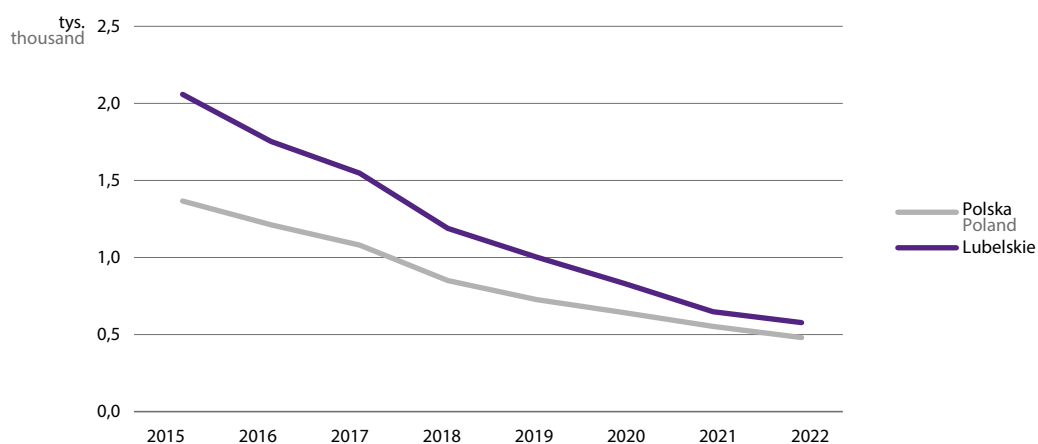
Wskaźnik liczby miejsc w placówkach w przeliczeniu na 1 tys. dzieci w wieku do lat 3 w województwie lubelskim wzrastał w kolejnych latach. Wskaźnik ten wzrósł z 48,5 w 2015 r. do 173,9 w 2022 r. Dla Polski wartość tego wskaźnika w 2022 r. wyniosła 209,5 podczas gdy w 2015 r. – 73,1. Najwyższe wartości tego wskaźnika w województwie lubelskim odnotowano w Lublinie (395,0) oraz w Chełmie (378,9). Wysokie wskaźniki miały także pozostałe powiaty grodzkie: Zamość (324,7) i Biała Podlaska (307,5). Z kolei niższe wartości wskaźnika wyróżniały powiaty ziemskie, m.in: świdnicki (239,7) i puławski (229,1).

Tablica 20. Żłobki i kluby dziecięce
 Stan w dniu 31 grudnia
 Table 20. Nurseries and children's clubs
 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Żłobki Nurseries	52	163	190	198
w tym publiczne of which public	22	41	50	54
Oddziały żłobkowe Nursery sections	7	1	1	-
Kluby dziecięce Children's clubs	15	18	23	21
w tym publiczne of which public	-	4	4	4
Miejsca ^a w tys.: Places ^a in thousands:	2,8	6,9	8,3	8,6
w żłobkach in nurseries	2,4	6,6	7,8	8,2
w klubach dziecięcych in children's clubs	0,2	0,3	0,5	0,4
Dzieci ^a przebywające (w ciągu roku) w tys. : Children ^a staying (during the year) in thousands	3,8	9,2	10,6	11,7
w żłobkach in nurseries	3,3	8,7	10,0	11,1
w klubach dziecięcych in children's clubs	0,3	0,4	0,6	0,6

a Łącznie z oddziałami żłobkowymi.
 a Including nursery sections.

Wykres 32. Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach^a i klubach dziecięcych
 Stan w dniu 31 grudnia
 Chart 32. Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries^a and children's clubs
 As of 31 December

a Łącznie z oddziałami żłobkowymi.
 a Including nursery sections.

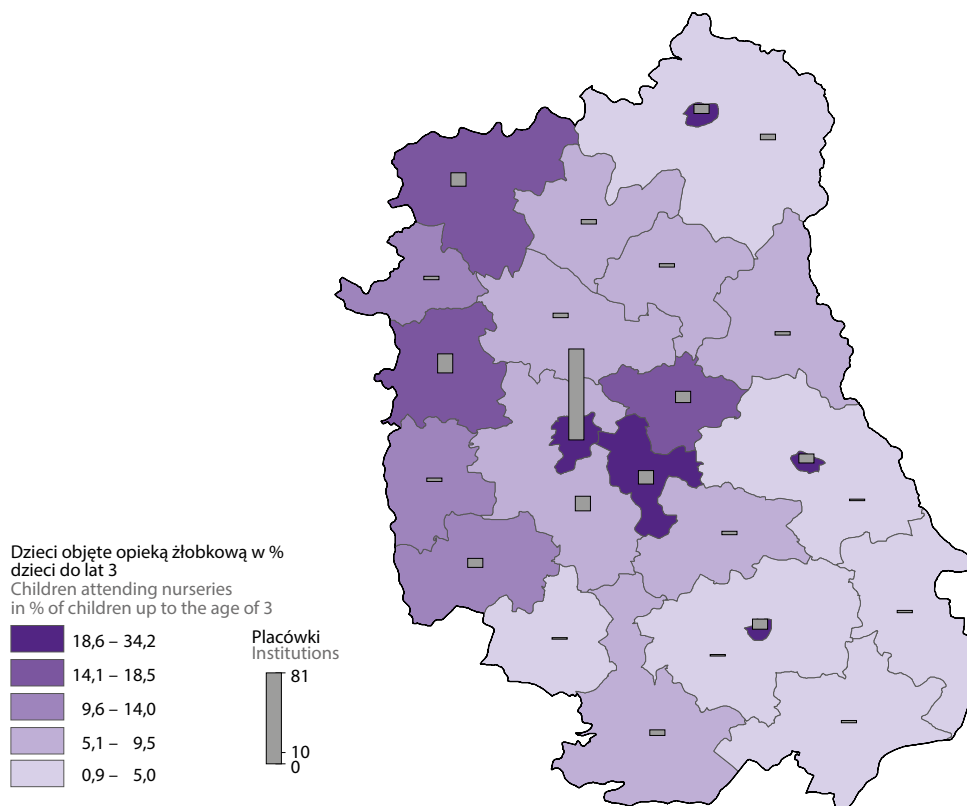
Wskaźnik liczby dzieci w żłobkach, klubach dziecięcych i oddziale żłobkowym na 1000 dzieci w wieku do lat 3 wzrósł z 45,3 w 2015 r. do 148,6 w 2022 r. Analizując opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3 na poziomie województwa warto zauważyć, że podobnie jak w 2021 r. największy odsetek dzieci korzystających ze

żłobków, oddziałów żłobkowych i klubów dziecięcych charakteryzował powiaty grodzkie: Lublin (342,5), Chełm (317,9), Zamość (302,5) oraz Biała Podlaska (262,6). Wśród powiatów ziemskim najwyższe wartości odnotowano m.in. w powiatach: świdnickim (212,1) i puławskim (171,4) natomiast najniższe – chełmskim (9,3) oraz zamojskim (9,5).

Łącznie w ciągu całego 2022 r. z placówek skorzystało 11,7 tys. dzieci. W porównaniu z 2021 r. liczba dzieci w placówkach opieki nad małymi dziećmi wzrosła o 10,0%, a w porównaniu z 2015 r. przybyło ponad 3-krotnie więcej dzieci w tego typu placówkach. Koszty pobytu zostały częściowo lub całkowicie pokryte przez gminy dla 77,7% dzieci przebywającym w tego typu placówkach w ciągu całego roku.

Mapa 29.
Mapa 29.

Żłobki i kluby dziecięce w 2022 r.
Nurseries and children's clubs in 2022

Warunki mieszkaniowe

Housing conditions

W 2022 r., w porównaniu z 2021 r., odnotowano wzrost liczby mieszkań o 1,1%, powierzchni użytkowej o 1,3% oraz izb o 1,1%. Długość sieci wodociągowej zwiększyła się o 0,9%, kanalizacyjnej o 3,0%, a gazowej o 1,8%. Wskaźnik ludności korzystającej z sieci gazowej w % ogółu ludności pozostał na tym samym poziomie co w 2021 r., w przypadku sieci wodociągowej tożsamy wskaźnik wzrósł o 0,2 p. proc., a w przypadku sieci kanalizacyjnej – 0,3 p. proc.

Według stanu na koniec 2022 r. zasoby mieszkaniowe w województwie lubelskim liczyły 800,8 tys. mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej wynoszącej 63455,6 tys. m², w których znajdowało się 3162,7 tys. izb. W porównaniu z 2021 r. odnotowano wzrost liczby mieszkań o 1,1%, a z 2015 r. – o 5,2%, powierzchni użytkowej – odpowiednio wzrost o 1,3% i 8,4% oraz izb – odpowiednio wzrost o 1,1% i o 8,1%. W kraju w porównaniu z poprzednim rokiem wzrost liczby mieszkań wyniósł 1,4%, wobec wzrostu o 10,3% w stosunku do 2015 r., powierzchni użytkowej – odpowiednio wzrost o 1,7% i o 12,9% oraz izb – odpowiednio wzrost o 1,4% i o 10,7%.

Na koniec 2022 r. w miastach zlokalizowanych było 422,4 tys. mieszkań (wzrost o 1,4% w stosunku do 2021 r.), o powierzchni użytkowej 28103,0 tys. m² (wzrost o 1,5%), w których było 1561,3 tys. izb (wzrost o 1,3%). Na terenach wiejskich znajdowało się 378,4 tys. mieszkań (wzrost o 0,7% w stosunku do 2021 r.), o powierzchni użytkowej 35352,7 tys. m² (wzrost o 1,1%), w których było 1601,4 tys. izb (wzrost o 0,9%).

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. w województwie lubelskim przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 79,2 m² i wzrosła o 2,3 m² w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio 75,3 m² i 1,7 m²), a przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na 1 osobę wyniosła 31,3 m² i wzrosła o 3,9 m² (w kraju odpowiednio 31,1 m² i 4,1 m²). Przeciętna liczba izb przypadająca na 1 mieszkanie wyniosła 3,95 wobec 3,84 w 2015 r. (w kraju 3,83 wobec 3,82).

Tablica 21. Zasoby mieszkaniowe^a

Table 21. Dwelling stocks^a
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Mieszkania w tys. Dwellings in thousands	761,5	786,5	792,2	800,8
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności Dwelling stocks per 1,000 population	355,9	382,4	388,7	395,5
Przeciętna w zasobach: Dwelling stocks, average:				
liczba izb w mieszkaniu number of rooms in a dwelling	3,84	3,95	3,95	3,95
powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² useful floor area of a dwelling in m ²	76,9	79,0	79,1	79,2
liczba osób na 1 mieszkanie number of persons per dwelling	2,81	2,62	2,57	2,53

^a Na podstawie bilansów.
^a Based on balances.

Badanie z zakresu gospodarki mieszkaniowej w części dotyczącej stanu zasobów mieszkaniowych, jak i wybranych informacji charakteryzujących warunki mieszkaniowe, zostało przygotowane na podstawie opracowania statystycznego **Bilans zasobów mieszkaniowych** za dany rok (według stanu na 31 grudnia).

Zasoby mieszkaniowe – ogół mieszkań zamieszkałych i niezamieszkałych znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Do zasobów mieszkaniowych nie zalicza się lokali w obiektach zbiorowego zakwaterowania (tj. hoteli pracowniczych, domów studenckich, burs i internatów, domów pomocy społecznej) z wyjątkiem znajdujących się tam mieszkań; pomieszczeń prowizorycznych oraz obiektów ruchomych (tzn. barakowozów, wagonów kolejowych, barek i statków).

Mapa 30.

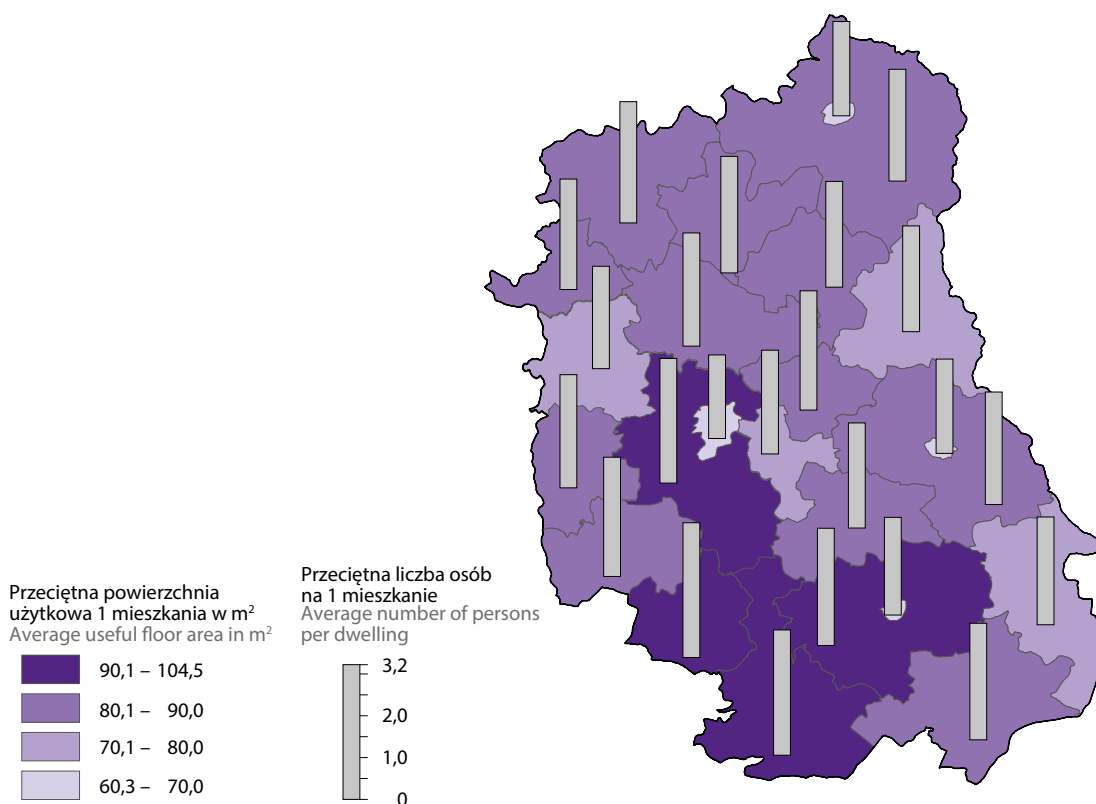
Warunki mieszkaniowe ludności w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 30.

Housing conditions of population in 2022

As of 31 December

W województwie lubelskim wskaźnik dotyczący przeciętnej liczby osób przypadającej na 1 mieszkanie systematycznie maleje – z 2,81 w 2015 r. do 2,53 w 2022 r. (w kraju odpowiednio z 2,72 do 2,42). W układzie terytorialnym notuje się jego wyraźne zróżnicowanie; w województwie w 2022 roku wyniósł od 1,99 w Lublinie do 3,20 w powiecie janowskim. Wyraźnie zróżnicowana jest także przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania. Najmniejsze były mieszkania w miastach na prawach powiatu: Lublin – 60,3 m², Chełm – 64,1 m², Zamość – 67,4 m² oraz Biała Podlaska – 69,7 m², a największe w powiatach lubelskim – 104,5 m² i janowskim – 95,3 m².

Wodociągi to kompleks urządzeń wodociągowych służących do ujęcia wód powierzchniowych i podziemnych, studni publicznych, urządzeń służących do magazynowania i uzdatniania wód, sieci wodociągowe, urządzenia regulujące ciśnienie wody.

W województwie lubelskim w 2022 r. długość sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) osiągnęła 22,7 tys. km i w porównaniu z 2021 r. zwiększyła się o 203,3 km (o 0,9%), a z 2015 r. o 1309,7 km (o 6,1%). Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych wyniosła 405,1 tys. sztuk i zwiększyła się w porównaniu z 2021 r. o 1,5%, a z 2015 r. o 9,6%.

W kraju długość sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) w porównaniu z 2021 r. zwiększyła się o 0,9% i o 7,0% w stosunku do 2015 r., a liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych zwiększyła się odpowiednio o 2,3% i 12,7%.

W 2022 r. na terenach wiejskich w województwie lubelskim zlokalizowanych było 85,0% długości sieci wodociągowej oraz 75,1% przyłączy do budynków mieszkalnych. W porównaniu z rokiem poprzednim długość sieci wodociągowej na terenach wiejskich wzrosła o 0,5%, a w miastach o 3,1%.

Wraz z rozwojem infrastruktury wodociągowej następuje systematyczne zagęszczenie sieci. W 2022 r. wyniosło ono 90,3 km wobec 89,5 km na 100 km² w roku poprzednim (w kraju odpowiednio 108,0 km wobec 107 km na 100 km²). Na terenach wiejskich wskaźnik gęstości sieci wodociągowej w 2022 r. wyniósł 80,1 km na 100 km² i w porównaniu z 2021 r. był wyższy o 0,5 km. Tereny miejskie odznaczały się znacznie większym zagęszczeniem sieci wodociągowej, ze wskaźnikiem zagęszczenia wynoszącym w 2022 r. 326,5 km na 100 km² (wzrost w stosunku do 2021 r. o 6,9 km).

W 2022 r. zużycie wody z wodociągów przez gospodarstwa domowe wyniosło 61,4 hm³ (w kraju 1286,5 hm³) i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyło się o 1,4% (w kraju o 0,5%). Przeciętne zużycie wody przez gospodarstwa domowe przypadające na 1 mieszkańca wyniosło 30,2 m³ (w kraju 34,0 m³) i w porównaniu z 2021 r. zwiększyło się o 0,6 m³ (w kraju o 0,3 m³). W porównaniu z poprzednim rokiem w województwie na obszarach wiejskich zużycie wody na jednego mieszkańca zwiększyło się o 1,2 m³, a w mieście pozostało na tym samym poziomie (w kraju zarówno na obszarach wiejskich, jak i w miastach wystąpił wzrost wartości tego wskaźnika, który wyniósł odpowiednio 0,6 m³ i 0,2 m³).

Tablica 22.

Wodociągi

Stan w dniu 31 grudnia

Table 22.

Water supply system

As of 31 December

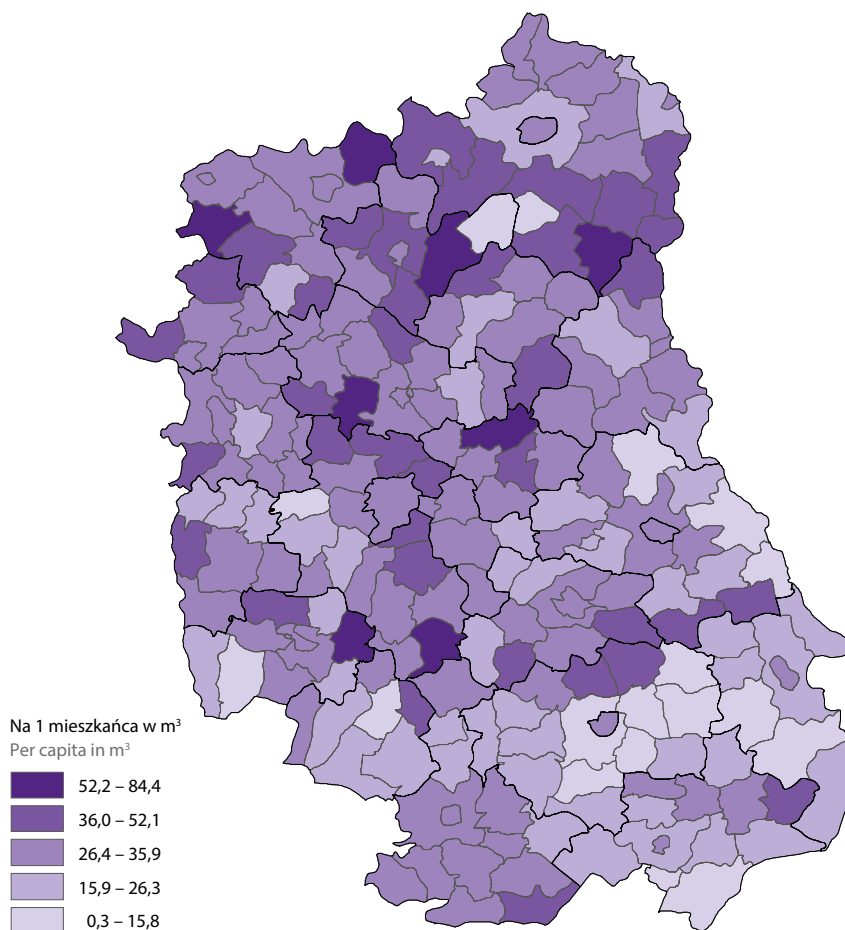
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Sieć wodociągowa (rozdzielcza i przesyłowa) w km Distribution and transmission network in km	21368,2	22293,1	22474,6	22677,9
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in units	369593	393332	399012	405107
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm ³ Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm ³	61,1	61,0	60,6	61,4

W województwie lubelskim w 2022 r. z sieci wodociągowej korzystało 87,7% ogółu ludności (w kraju 92,5%), co w porównaniu z 2021 r. oznaczało wzrost o 0,2 p. proc. (w kraju o 0,1 p. proc.), a w odniesieniu do 2015 r. o 0,9 p. proc. (w kraju o 0,7 p. proc.). W miastach dostęp do wodociągu miało 94,8% ogółu ludności, a na terenach wiejskich 81,6% (w kraju odpowiednio 96,7% i 86,2%).

W 2022 r. w 160 gminach województwa lubelskiego ludność korzystająca z sieci wodociągowej stanowiła ponad 80% ogółu ludności w tych gminach. Udział mieszkańców korzystających z wodociągów wynoszący poniżej 20% odnotowano w gminie Łabunie (7,1%), Miączyn (3,2%) i Bełzec (0,2%).

Mapa 31.
Map 31.

Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w 2022 r.
Consumption of water from water supply systems in households in 2022

Kanalizacja to kompleks urządzeń kanalizacyjnych służący do odprowadzania ścieków: sieć kanalizacyjna, wyloty urządzeń służących do wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, urządzenia podczyszczające i oczyszczające ścieki oraz przepompownie ścieków.

W 2022 r. sieć kanalizacyjna w województwie lubelskim osiągnęła długość 7501,7 km i w porównaniu z 2021 r. zwiększyła się o 220,1 km (o 3,0%) i o 1222,8 km (o 19,5%) do 2015 r. Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych wyniosła 158,7 tys. i zwiększyła się w porównaniu z 2021 r. o 3,2%, a z 2015 r. o 23,9%.

W kraju sieć kanalizacyjna w porównaniu z 2021 r. zwiększyła się o 2,4%, a w stosunku do 2015 r. o 18,7%. Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych zwiększyła się w porównaniu z 2021 r. o 3,5%, a z 2015 r. o 24,2%.

W 2022 r. na terenach wiejskich znajdowało się 59,0% (4422,8 km) długości sieci kanalizacyjnej (w kraju 60,1%) i w stosunku do 2021 r. jej długość wzrosła o 3,2% (135,7 km). Na terenach miejskich długość sieci kanalizacyjnej wyniosła 3078,9,5 km i w ciągu roku wzrosła o 2,8% (o 84,4 km).

Również w przypadku infrastruktury kanalizacyjnej następuje systematyczne zagęszczenie sieci. W 2022 r. gęstość sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 km² wyniosła w województwie 29,9 km i w porównaniu

z 2021 r. wzrosła o 0,9 km na 100 km² (w kraju o 1,3 km). W miastach województwa lubelskiego w 2022 r. zagęszczenie sieci kanalizacyjnej wyniosło 295,6 km na 100 km² i w porównaniu z 2021 r. zwiększyło się o 5,5 km, a na terenach wiejskich wyniosło 18,4 km na 100 km² i w porównaniu z 2021 r. zwiększyło się o 0,6 km.

Ilość ścieków odprowadzonych siecią kanalizacyjną w 2022 r. wyniosła 52,5 hm³ (w kraju 1364,2 hm³) i w porównaniu z 2021 r. była niższa o 1,2%, a z 2015 r. – wyższa o 6,8% (w kraju odpowiednio niższa o 0,2% i wyższa o 8,4%).

Tablica 23. Kanalizacja
Stan w dniu 31 grudnia
Table 23. Sewage system
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Sieć kanalizacyjna ^a w km Sewage system ^a in km	6278,9	7187,3	7281,6	7501,7
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in units	128063	150355	153868	172267
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm ³ Wastewater discharged by sewage system (during the year) in hm ³	49,1	51,4	53,1	52,5
w tym oczyszczone of which treated	49,1	51,4	53,1	52,5

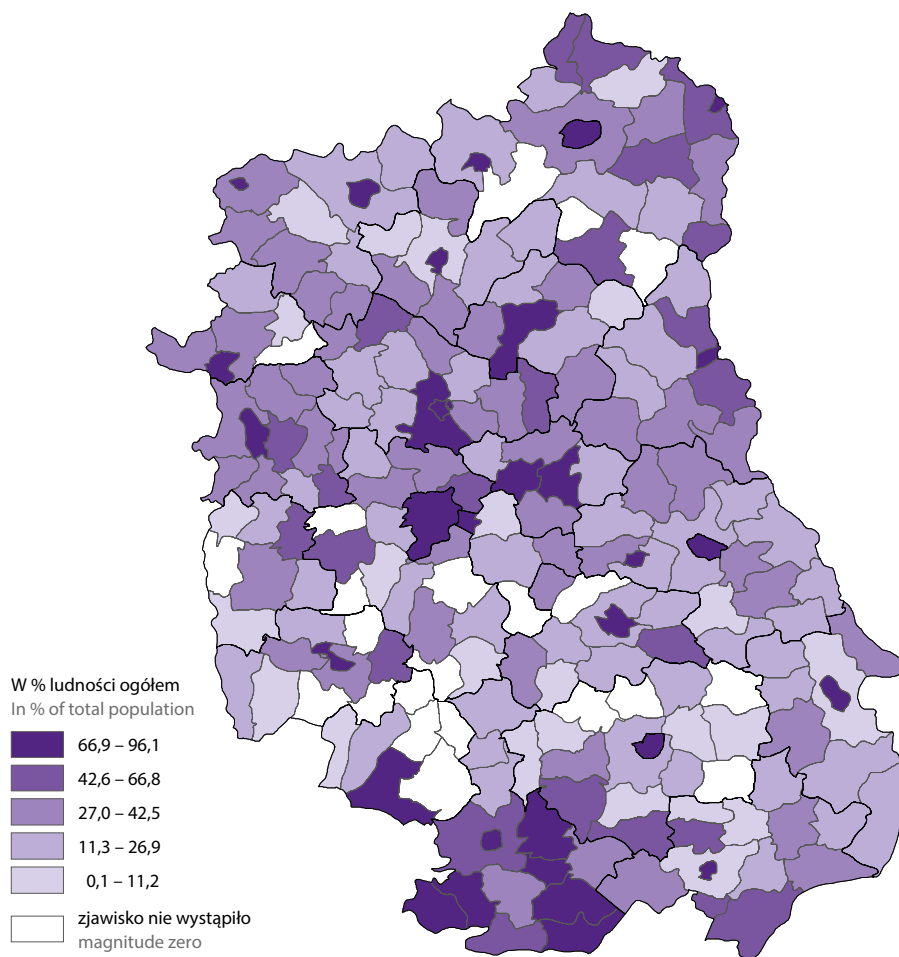
a łącznie z kolektorami.
a Including collectors.

Z sieci kanalizacyjnej w 2022 r. korzystało 54,2% ogółu mieszkańców województwa lubelskiego (w kraju 72,3%). Wskaźnik ten wzrósł o 0,3 p. proc. w porównaniu z 2021 r. i o 2,1 p. proc. w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio wzrost o 0,4 p. proc. i o 2,6 p. proc.). W miastach udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej wyniósł 89,5% (w kraju 90,9%), na obszarach wiejskich 23,9% (w kraju 44,8%).

Wśród gmin województwa lubelskiego największy udział mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej odnotowano w miastach: Puławy (96,1%), Świdnik (95,3%), Lubartów (93,6%), Chełm (93,5%), Włodawa (93,2%) i Lublin (92,4%), natomiast w 22 gminach nie korzystano z sieci kanalizacyjnej.

Mapa 32.
Map 32.

Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2022 r.
Population connected to the sewage system in 2022

Sieć gazowa to system przewodów doprowadzających do odbiorców paliwa gazowe przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przesyłu i dystrybucji gazu. W systemie przewodów rozróżnia się:

- sieć przesyłową i dystrybucyjną (na gaz wysokometanowy i zaazotowany) – przewody uliczne przeznaczone do doprowadzenia gazu do budynków lub innych obiektów za pośrednictwem przyłączy;
- przyłącza – system przewodów łączących sieć dystrybucyjną z budynkami i innymi obiektami.

Na koniec 2022 r. długość sieci gazowej ogółem w województwie lubelskim wynosiła 9966,6 km i w porównaniu z 2021 r. zwiększyła się o 180,7 km (o 1,8%) i o 1311,8 km (o 15,2%) w stosunku do 2015 r. Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych wyniosła 177,2 tys. i zwiększyła się w porównaniu z 2021 r. o 2,7%, a z 2015 r. o 23,6%. W kraju sieć gazowa ogółem osiągnęła długość

171,2 tys. km i w porównaniu z 2021 r. zwiększyła się o 3,3% i o 17,3% w stosunku do 2015 r., a liczba przyłączy prowadzących do budynków wyniosła 3,4 mln i zwiększyła się w porównaniu z 2021 r. o 3,5%, a z 2015 r. o 26,2%.

Na terenach wiejskich długość sieci gazowej ogółem wynosiła 6788,6 km i stanowiła 68,1% całej sieci gazowej województwa lubelskiego, a liczba przyłączy do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych wynosiła – 90,7 tys. (51,2% ogółu). W odniesieniu do 2021 r. długość sieci na obszarach wiejskich wzrosła o 101,6 km (o 1,5%), a w miastach o 79,0 km (o 2,5%).

Także i w przypadku infrastruktury gazowej następuje systematyczne zagęszczenie sieci gazowej ogółem. W 2022 r. wyniosło ono 39,7 km na 100 km² (w kraju 54,7 km) i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyło się o 0,7 km na 100 km² (w kraju o 1,7 km). Na obszarach wiejskich wskaźnik zagęszczenia sieci gazowej w 2022 r. wyniósł 28,8 km na 100 km² i w porównaniu z 2021 r. był wyższy o 0,4 km. Gęstość sieci na terenach miejskich była dużo wyższa i w 2022 r. wyniosła 305,6 km na 100 km² (wzrost o 5,6 km w stosunku do 2021 r.).

W 2022 r. w województwie lubelskim zużycie gazu z sieci ogółem przez gospodarstwa domowe wyniosło 2230,0 GWh (w kraju 56414,4 GWh) i w porównaniu z 2021 r. zmalało o 8,1% (w kraju o 5,1%), przy równoczesnym wzroście liczby odbiorców o 3,0% (w kraju o 2,2%).

W miastach, w stosunku do 2021 r. miał miejsce spadek zużycia gazu o 1,4% (w kraju o 4,6%) przy wzroście liczby odbiorców o 2,9% (w kraju o 1,6%), a na obszarach wiejskich odnotowano spadek zużycia gazu o 19,3% (w kraju o 6,2%), podczas gdy liczba odbiorców zwiększyła się o 3,6% (w kraju o 4,9%).

W 2022 r. przeciętne zużycie gazu z sieci na 1 mieszkańca wyniosło 1098,2 kWh i w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyło się o 7,8% (w kraju 1491,4 kWh i spadło o 4,9%), przy czym w miastach zużycie gazu na 1 mieszkańca wyniosło 1593,1 kWh i spadło o 0,5% (w kraju 1771,7 kWh i spadło o 4,0%), a na terenach wiejskich – 672,6 kWh i spadło o 18,7% (w kraju 1077,0 kWh i spadło o 6,1%).

Tablica 24. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych

Stan w dniu 31 grudnia

Table 24. Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Sieć gazowa w km Gas supply system in km	8654,8	9590,5	9785,9	9966,6
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt. Connections leading to residential and non-residential buildings in units	143356	166048	172598	177238
Odbiorcy gazu z sieci ^a w tys. Consumers of gas from gas supply system ^a in thousands	318,8	355,1	364,7	375,8
Zużycie gazu z sieci (w ciągu roku): Consumption of gas from gas supply system (during the year):				
w GWh in GWh	1678,2	2021,2	2427,2	2230,0
na 1 mieszkańca w kWh per capita in kWh	783,0	978,8	1185,0	1098,2

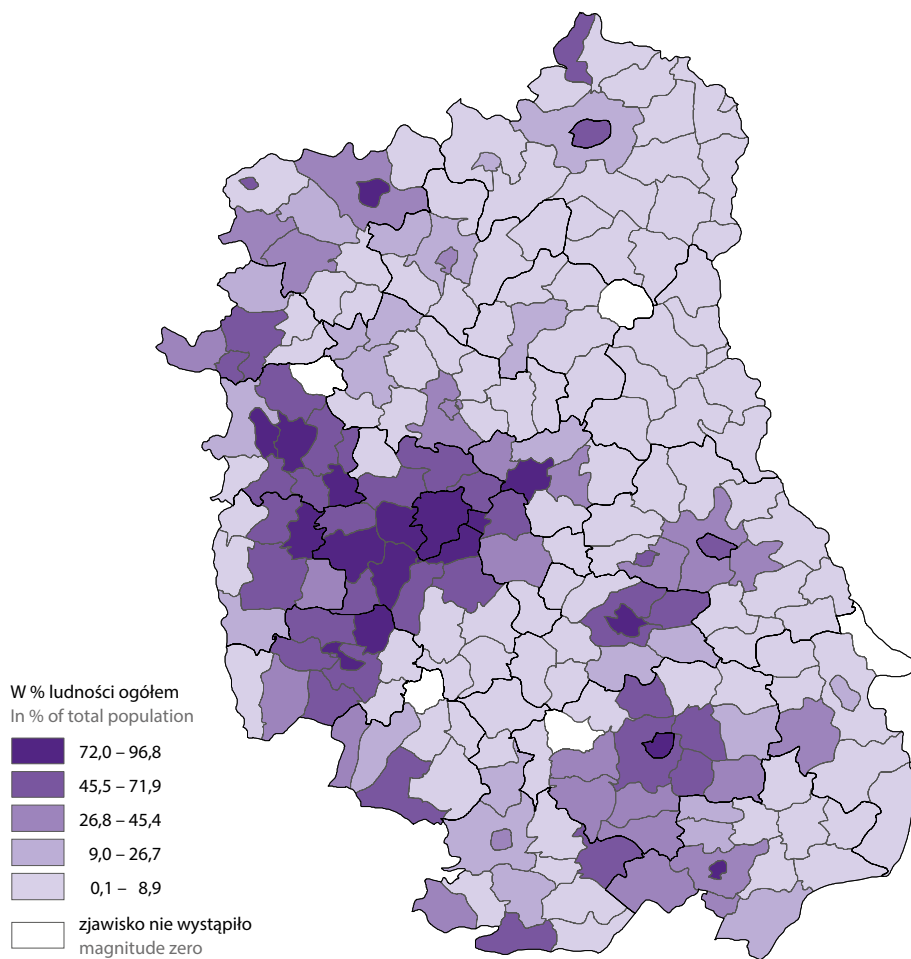
a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.
a Including gas customers using collective gas-meters

W województwie lubelskim w 2022 r. z sieci gazowej korzystało 46,8% ogółu ludności, tak samo jak w 2021 r. (w kraju 55,9% wobec 55,6% w 2021 r.). W miastach wskaźnik ten wyniósł 73,1% (w kraju 72,2%), a na wsi 24,3% (w kraju 32,0%).

Najwyższy odsetek mieszkańców korzystających z sieci gazowej wystąpił w miastach: Tomaszów Lubelski (96,8%), Kraśnik (96,6%) oraz Świdnik (94,9%). W 125 gminach korzystający z sieci gazowej stanowili poniżej 20% ogółu ludności.

Mapa 33.
Map 33.

Ludność korzystająca z gazu z sieci w 2022 r.
Population connected to the gas supply system in 2022

Ochrona zdrowia

Health care

W końcu 2022 r., w województwie lubelskim, w głównym miejscu pracy, pracowało 7,6 tys. lekarzy oraz 2,0 tys. lekarzy dentyistów. Placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej było mniej o 0,9% w porównaniu z 2021 r. Mieszkaniec województwa lubelskiego w 2022 r. skorzystał średnio z 9 porad lekarskich. W województwie lubelskim było 46 szpitali ogólnych, co stanowiło 5,1% wszystkich szpitali w Polsce. Na 10 tys. mieszkańców województwa przypadało 51 łóżek, a na jedno łóżko w szpitalach ogólnych przypadało 195 osób. W porównaniu z 2021 r. zmniejszyła się liczba aptek, a 2606 osób przypadało w województwie na 1 aptekę i punkt apteczny. Na jedną jednostkę systemu ratownictwa medycznego przypadało przeciętnie 18,4 tys. mieszkańców województwa. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” były wyższe o 23,9% w porównaniu z 2021 r.

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej działało 1514 placówek. Było ich w stosunku do 2021 r. mniej o 0,9% i o 5,4% w porównaniu z 2015 r. Stanowiły one 5,8% wszystkich placówek w kraju. Przychodnie stanowiły 82,4% wszystkich placówek w województwie. W miastach województwa lubelskiego zlokalizowanych było 73,0% wszystkich przychodni oraz 56,2% praktyk lekarskich.

W województwie lubelskim, w 2022 r., na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej przypadało 1337 osób (w kraju – 1448). Analizując gminy województwa lubelskiego, najlepszy dostęp ludności do placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej odnotowano w mieście Tomaszów Lubelski, gdzie na 1 podmiot przypadało średnio 602 osoby. Najmniej korzystną sytuację odnotowano natomiast w gminie Łuków – 9240 osób na 1 podmiot. W Lublinie na 1 podmiot przypadało średnio 952 osoby.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna realizowana jest przez poradnie, przychodnie i praktyki lekarskie (tj. przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria i izby chorych oraz zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne).

Stacjonarna opieka zdrowotna to całodobowa opieka lekarska i pielęgniarska świadczona w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej (tj. szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, oddziały opieki paliatywnej, sanatoria).

Ratownictwo medyczne to system, który tworzy się w ramach realizacji zadań państwa polegających na zapewnieniu pomocy każdej osobie znajdującej się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego.

W ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w województwie lubelskim udzielono 18,8 mln porad (więcej o 4,2% niż w 2021 r.) i stanowiły one 5,7% wszystkich porad w kraju. Najczęściej korzystano z porad udzielanych w przychodniach (97,2% ogółu porad). Udzielono w nich 99,8% ogółu porad z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, 98,2% specjalistycznych porad lekarskich oraz 80,1% porad stomatologicznych.

W 2022 r. przeciętnie mieszkaniec województwa skorzystał z 9 porad w placówkach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. Najwięcej porad w województwie lubelskim udzielono w mieście Lubartów i Tomaszów Lubelski (po 20 porad) oraz w Zamościu (19 porad) i Puławach (17 porad).

Tablica 25. Placówki opieki zdrowotnej

Stan w dniu 31 grudnia

Table 25.

Health care facilities

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Przychodnie Out-patient departments	1186	1203	1243	1247
Praktyki lekarzy i lekarzy dentyków ^a Medical and dental practices ^a	414	308	284	267
Porady udzielone ^{bcd} w tys: Consultations provided ^{bcd} in thousands:	19122,9	16036,1	18256,6	19051,7
lekarskie medical	16137,3	14429,5	16370,2	17035,5
stomatologiczne dental	2985,6	1606,6	1886,4	2016,2
Szpitala ogólne General hospitals	57	45	47	46
łóżka w szpitalach ogólnych beds in general hospitals	11307	10738	10570	10406
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	52,8	51,2	51,9	51,4
wykorzystanie łóżek w % usage of beds in %	71,4	57,3	65,2	67,3
średni pobyt chorego w dniach average patient stay in day	6,1	5,6	5,6	6,1

a Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub przychodniami. b Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów. c W ciągu roku. d Łącznie z poradami z izb przyjęć udzielanymi pacjentom niehospitalizowanym.

a Data concern practices that have signed a contract with the National Health Fund or out-patient departments. b Including consultations paid by patients. c During the year. d Including consultations provided to non-hospitalised patients in admission rooms.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r. w województwie lubelskim funkcjonowało 46 szpitali ogólnych (w kraju – 896), co stanowiło 5,1% wszystkich szpitali w Polsce. Było ich mniej o 2,1% w porównaniu z 2021 r. i o 19,3% z 2015 r. W placówkach tych do dyspozycji pacjentów było 10,4 tys. łóżek. W porównaniu z 2021 r. liczba łóżek zmniejszyła się o 1,6% i o 8,0% z 2015 r. Na 10 tys. mieszkańców województwa przypadało 51 łóżek, podczas gdy w Polsce wskaźnik ten wyniósł 43. Na jedno łóżko w szpitalach ogólnych przypadało 195 osób (w kraju – 230).

W 2022 r. w szpitalach ogólnych w trybie stacjonarnym leczonych było 403,9 tys. osób (łącznie z ruchem międzyoddziałowym), tj. 5,5% leczonych w szpitalach ogólnych w kraju. Najwięcej pacjentów odnotowano na oddziałach: chirurgicznych – 99,1 tys., ginekologiczno-położniczych – 47,1 tys. i chorób wewnętrznych – 42,9 tys.

Kolejnym wskaźnikiem opisującym działalność oddziałów jest przeciętne wykorzystanie łóżek w ciągu roku. W województwie lubelskim wskaźnik ten dla wszystkich szpitali ogólnych wyniósł 67,3% i był wyższy o 2,1 p. proc. niż w 2021 r.

Wskaźnik przeciętnego wykorzystania łóżek ogółem w szpitalach w 2022 r. w województwie wyniósł 246 dni. Najwyższą wartość tego wskaźnika odnotowano na oddziałach: nefrologicznym (357), gastrologicznym (318) oraz toksykologicznym (310).

W 2022 r. jeden chory przebywał na oddziale szpitalnym w szpitalach ogólnych województwa lubelskiego średnio 6,1 dnia. Najdłużej na leczeniu przebywali pacjenci oddziałów psychiatrycznych (35,7 dnia), terapii uzależnień (22,9 dnia) oraz opieki paliatywnej i hospicyjnej (22,3 dnia).

Według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r. opiekę długoterminową świadczyło 47 placówek, które posiadały 2,7 tys. łóżek. W ciągu roku w placówkach tych przebywało 6,7 tys. pacjentów, z tego 37,0% w zakładach opiekuńczych typu ogólnego.

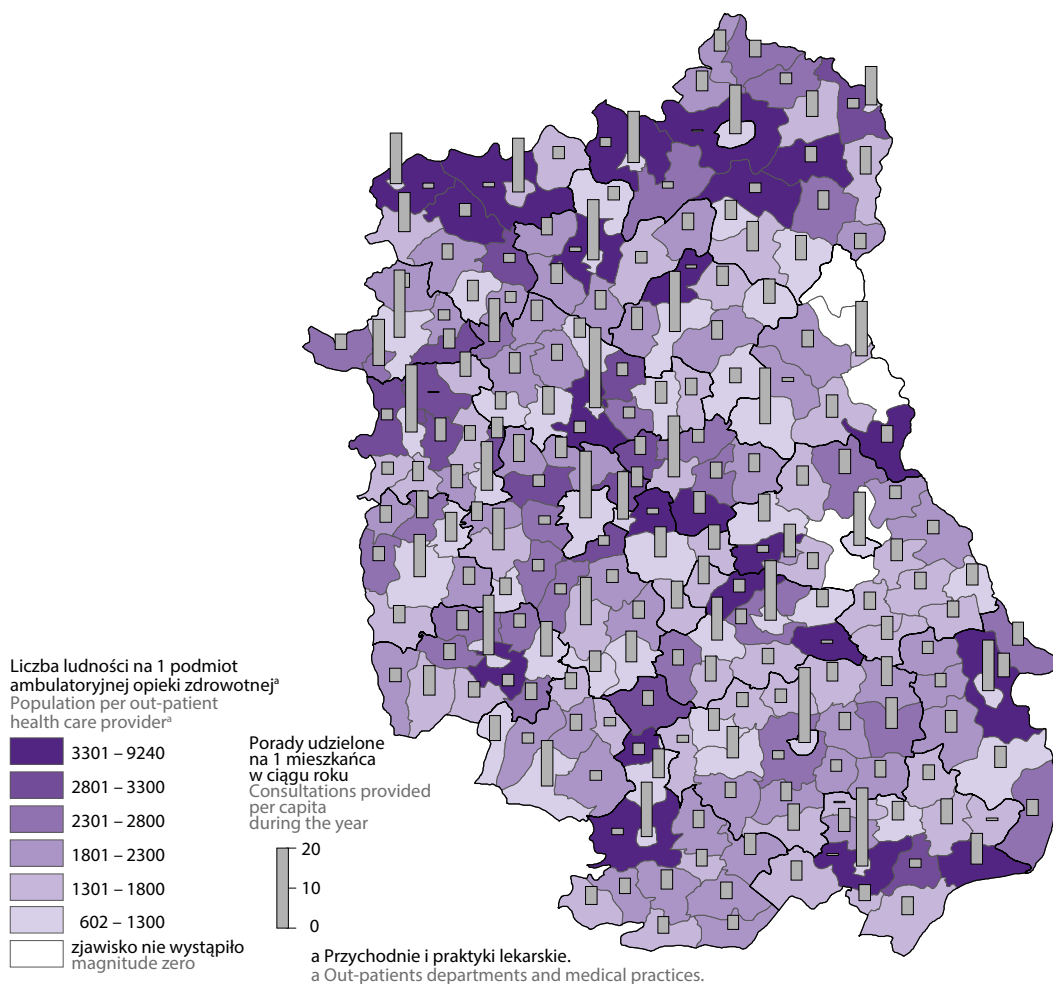
W 2022 r., w województwie funkcjonowało również 5 zakładów stacjonarnej opieki psychiatrycznej, z tego 3 szpitale psychiatryczne. Liczba łóżek we wszystkich tego typu zakładach wyniosła 1,0 tys., większość z nich należała do szpitali psychiatrycznych (94,7%).

Mapa 34. Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 34. Out-patient health care in 2022

As of 31 December

Od 2019 r. dane dotyczące **lekarzy, lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych** opracowywane są w oparciu o źródła administracyjne, w tym rejestry:

- posiadających prawo wykonywania zawodu (lekarzy i lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych),
- płatników składek ZUS,
- podmiotów wykonujących działalność leczniczą,
- praktyk lekarskich,
- praktyk pielęgniarek i położnych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, bez względu na główne miejsce pracy.

W związku z przejściem na nowe źródło dane nie są porównywalne z danymi opublikowanymi w poprzednich edycjach Raportu, opartymi o metodę sprawozdawczości.

W końcu 2022 r., w województwie lubelskim, pracowało 7,6 tys. lekarzy, było ich więcej o 2,5% w porównaniu z 2021 r. i o 4,6% z 2019 r. Lekarze stanowili 5,8% wszystkich lekarzy w kraju. Lekarzy dentystów było 2,0 tys. (więcej o 0,3% w porównaniu z 2021 r.) i stanowili oni 5,8% wszystkich tego typu lekarzy w Polsce. W województwie było również 2,1 tys. farmaceutów (bez techników farmacji), 1,8 tys. fizjoterapeutów oraz 0,8 tys. diagnostów laboratoryjnych. Personel medyczny reprezentowało również 13,7 tys. pielęgniarek oraz 1,8 tys. położnych. W porównaniu z 2021 r. liczba pielęgniarek zwiększyła się o 0,3%, a położnych zmniejszyła się o 3,4%. Pielęgniarki w 2022 r. stanowiły 6,4% wszystkich pielęgniarek w kraju, a położne 6,1%.

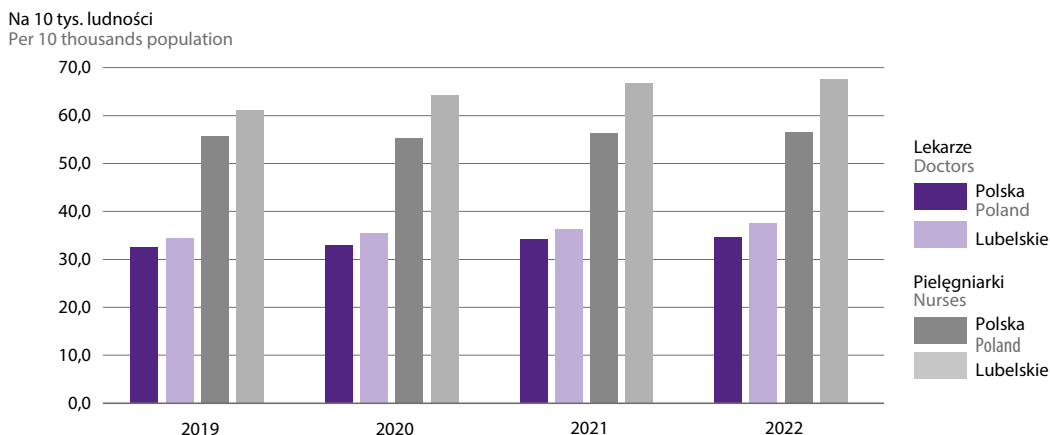
W 2022 r., liczba lekarzy przypadająca na 10 tys. ludności wyniosła 38 (w kraju 35). W Polsce wskaźnik ten wahał się od 24 w województwie lubuskim do 43 w województwie mazowieckim. Pod względem powiatowym, w województwie lubelskim, najniższy wskaźnik odnotowano w powiecie chełmskim (5), a najwyższy w Lublinie (128).

Liczba lekarzy dentystów w Polsce przypadająca na 10 tys. mieszkańców w 2022 r. przekroczyła 9 osób i wahała się od 6 osób w województwie kujawsko-pomorskim do 11 osób w województwie łódzkim. W województwie lubelskim średnio przypadają około 10 lekarzy dentystów na 10 tys. ludności, z tego najwięcej w Lublinie (średnio 27 lekarzy dentystów).

Wykres 33. Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności

Stan w dniu 31 grudnia

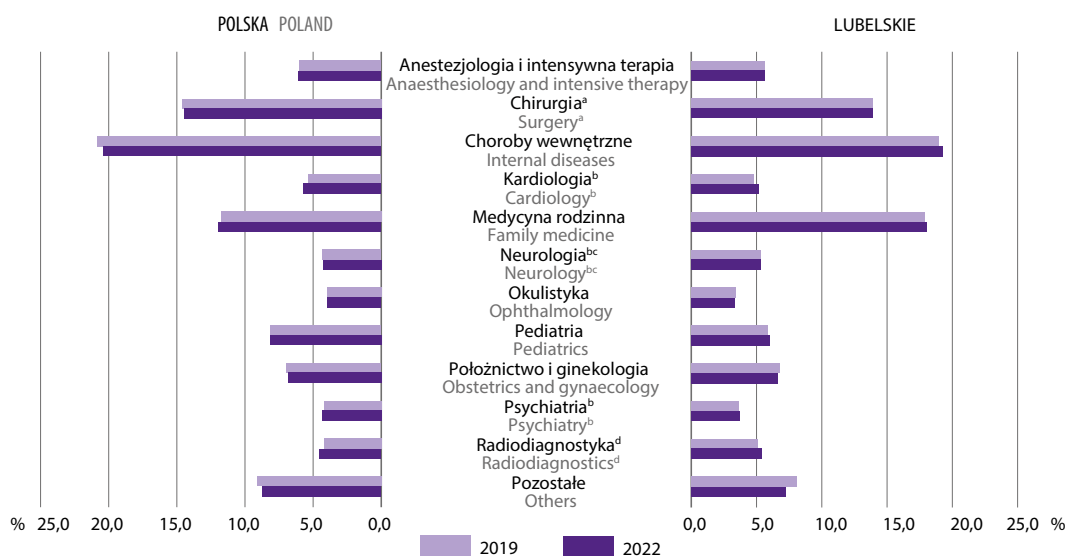
Chart 33. Doctors and nurses per 10 thousand population As of 31 December

Liczba pielęgniarek pracujących bezpośrednio z pacjentem na 10 tys. mieszkańców w 2022 r. wyniosła 68 (w kraju 57). Wskaźnik ten był jeden z najwyższych w Polsce. W powiatach województwa lubelskiego najniższy wskaźnik odnotowano w powiecie chełmskim (15) i lubelskim (19), a najwyższy w Zamościu (182) i Lublinie (159). Analizując podział terytorialny w kraju najniższą wartość tego wskaźnika odnotowano w województwie pomorskim – niespełna 46 pielęgniarek na 10 tys. mieszkańców. Poza województwem lubelskim najwięcej pielęgniarek na 10 tys. mieszkańców odnotowano w województwie świętokrzyskim (69). Natomiast liczba położnych w kraju przypadająca w 2022 r. na 10 tys. kobiet wyniosła 14 i wahała się od 11 położnych w województwie lubuskim do 17 w województwach lubelskim, podlaskim i podkarpackim.

W analizowanym roku liczba lekarzy specjalistów, w województwie lubelskim, wyniosła 5,3 tys. osób (6,0% wszystkich lekarzy specjalistów w kraju). W porównaniu z 2021 r. było ich więcej o 2,5% i o 4,9% w stosunku do 2019 r. (w kraju odpowiednio wzrost o 0,5% i 3,7%). Z ogólnej liczby lekarzy specjalistów pracujących w województwie w 2022 r. największy odsetek stanowili lekarze chorób wewnętrznych (19,3%). W strukturze wyróżniali się także lekarze specjaliści w zakresie: medycyny rodzinnej (18,1% ogółu lekarzy specjalistów), chirurgii (13,9%), położnictwa i ginekologii (6,7%), pediatrii (6,0%) oraz anestezjologii i intensywnej terapii (5,6%).

Wykres 34. Lekarze specjaliści
Stan w dniu 31 grudnia
Chart 34. Medical specialists
As of 31 December

a Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, ortopedii i traumatologii narządu ruchu, neurochirurgii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szczękowej, kardiochirurgii oraz urologii i chirurgii naczyniowej. b Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. cd Także: c - neuropatologii, d - radiologii i diagnostyki obrazowej, radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej. a General, paediatric and thoracic surgery, orthopaedics and traumatology, orthopaedics and traumatology of the locomotor system, neurosurgery, oncological, plastic, maxillo-facial surgery, cardiosurgery as well as urology and vascular surgery. b Including children's specialists. cd Also: c - neuropathology, d - radiology and imaging diagnostics, oncological radiotherapy and children's radiology.

Sprzedaż leków i środków medycznych w 2022 r. prowadziły 724 apteki i 53 punkty apteczne. W porównaniu z 2021 r. nastąpił spadek liczby aptek o 1,4% i o 11,6% w odniesieniu do 2015 r. Liczba aptek w województwie stanowiła 6,2% ogółu aptek w kraju. W efekcie tych zmian zwiększyła się liczba ludności obsługiwanej przez 1 placówkę. W 2022 r. przeciętnie było to 2606 osób (w kraju 2956 osób).

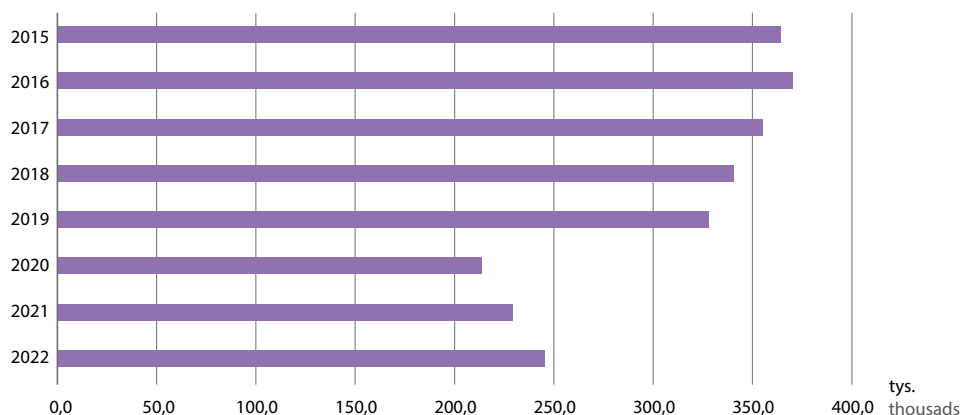
Szybką pomoc medyczną w nagłych przypadkach w 2022 r. świadczyło na terenie województwa lubelskiego 110 jednostek systemu ratownictwa medycznego (w kraju – 1857). Na jedną jednostkę przypadało przeciętnie 18,4 tys. mieszkańców (w kraju – 20,3 tys.).

W 2022 r. zespoły wyjazdowe ratownictwa medycznego dokonały 166,2 tys. wyjazdów na miejsce zdarzenia (mniej o 0,8% niż 2021 r.), z tego 79,2% to wyjazdy do domu, a 3,2% do zdarzeń w ruchu uliczno-drogowym. Z ich pomocy skorzystało 166,8 tys. osób (mniej o 0,7% niż w 2021 r.).

W trybie ambulatoryjnym świadczeń w nagłych wypadkach udzielało 24 izby przyjęć i 16 szpitalnych oddziałów ratunkowych. Z ich usług skorzystało 245,9 tys. osób, więcej o 7,0% niż w 2021 r. Najczęściej udzielano pomocy o charakterze chirurgicznym (40,1% ogółu świadczeń), z zakresu chorób wewnętrznych (13,1%) oraz o charakterze ogólnym (11,6%). Najrzadziej natomiast udzielano porad w zakresie ginekologii i położnictwa (2,3%).

Wykres 35. Świadczenia udzielone w trybie ambulatoryjnym w szpitalnych oddziałach ratunkowych i izbach przyjęć

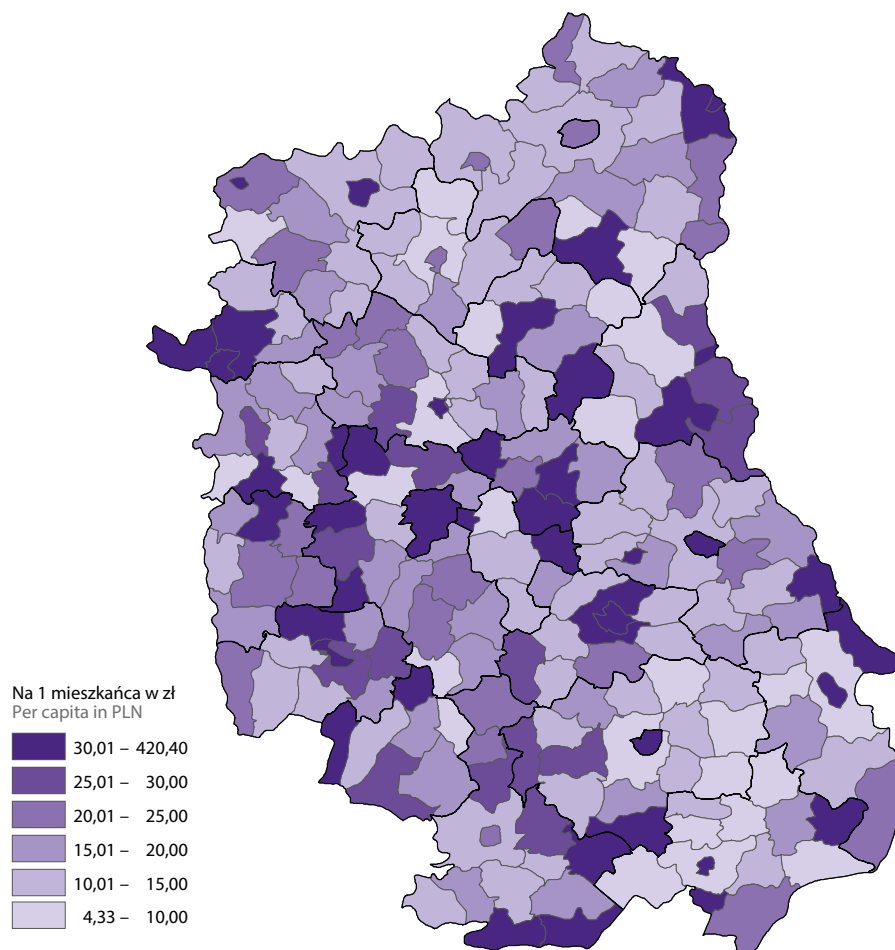
Chart 35. Outpatient health services provided in hospital emergency wards and admission rooms

W 2022 r., w województwie lubelskim, wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” wyniosły 84,9 mln zł (w porównaniu z 2021 r. więcej o 23,9% i o 62,0% z 2015 r.). Wydatki stanowiły 3,4% łącznych wydatków na ten cel z budżetu kraju natomiast w województwie lubelskim stanowiło to 0,6% wszystkich wydatków gmin i miast na prawach powiatu. W województwie lubelskim na 1 mieszkańca wydatkowano średnio 41,79 zł (w kraju – 65,25 zł). Kwota ta była wyższa o 25,0% w porównaniu z 2021 r. i o 71,0% z 2015 r. W województwie lubelskie wydatki na 1 mieszkańca z działu „Ochrona zdrowia” były jednymi z najniższych w kraju. Pod względem terytorialnym w województwie najniższe wydatki na 1 mieszkańca odnotowano w gminach: Urszulin – 4,33 zł, Chrzanów – 5,12 zł i Wola Mysłowska – 5,58 zł, natomiast najwyższe w gminie Garbów – 420,40 zł, Terespol – 419,76 zł oraz Potok Wielki – 354,55 zł. W Lublinie wydano średnio 71,14 zł na 1 mieszkańca.

Mapa 35.
Map 35.

Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2022 r.
Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Health care” division in 2022

Kultura
Culture

Według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r. na terenie województwa lubelskiego działało 560 bibliotek publicznych. W porównaniu z 2021 r. zmniejszyła się (o 5,4%) liczba muzeów i oddziałów muzealnych. Widzowie i słuchacze teatrów i instytucji muzycznych stanowili 1,4% ogółu widzów w kraju. W odniesieniu do 2021 r. zwiększyła się liczba kin stałych (o 3,3%) oraz wzrosła liczba widzów w tych kinach (o 59,0%). Zwiększyła się liczba centrów, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic na terenie województwa. Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego były wyższe o 15,3% w porównaniu z 2021 r.

W 2022 r. na terenie województwa lubelskiego funkcjonowało 560 bibliotek publicznych, w tym 335 filii bibliotecznych. Biblioteki publiczne w województwie stanowiły 7,3% wszystkich placówek tego typu w kraju. Większość bibliotek publicznych i filii prowadziło działalność na wsi (73,4%). Na terenie województwa działało również 129 punktów bibliotecznych.

W porównaniu z 2021 r. placówek bibliotecznych (biblioteki łącznie z filiami oraz punktami bibliotecznymi) było mniej o 1,3% i o 9,0% w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio spadek o 1,1% i 9,7%). Na 1 placówkę biblioteczną przypadało przeciętnie w województwie 2939 mieszkańców (w kraju – 4473). Najwięcej ludności na 1 placówkę biblioteką odnotowano w Chełmie (11587 osób) i Białej Podlaskiej (9128 osób), a najmniej w powiecie lubartowskim (1627 osób) i parczewskim (1553 osoby). W Lublinie na 1 placówkę przypadało 7887 osób.

Na koniec 2022 r. księgozbiór bibliotek publicznych liczył 6447,9 tys. woluminów, co stanowiło 5,2% całego księgozbioru w kraju. Było ich więcej o 0,2% w porównaniu z 2021 r. i o 3,3% z 2015 r.

W stosunku do 2021 r. zwiększyła się o 2,3% liczba zarejestrowanych czytelników (w kraju wzrost o 5,9%). W 2022 r. liczba czytelników wyniosła 292,9 tys. co stanowiło 5,8% wszystkich czytelników w kraju.

W 2022 r. liczba wypożyczeń w województwie lubelskim wyniosła 5440,9 tys. co stanowiło 5,8% wszystkich wypożyczeń w kraju. W porównaniu z 2021 r. wypożyczeń było więcej o 1,9%, a mniej o 24,7% z 2015 r. Przeciętny czytelnik w 2022 r. wypożyczył 19 pozycji (podobnie w kraju). Najwięcej – średnio 24 woluminów wypożyczył czytelnik w Białej Podlaskiej, a najmniej – po 15 woluminów – w powiecie parczewskim i Chełmie. W kraju najwyższy wskaźnik odnotowano w województwie świętokrzyskim (22 woluminy), a najniższy w pomorskim (15).

W 2022 r. w województwie lubelskim funkcjonowały 53 muzea (łącznie z oddziałami muzealnymi), stanowiły one 5,5% wszystkich muzeów w kraju. W porównaniu z 2021 r. było ich mniej o 5,4%.

Muzea odwiedziło 1306,2 tys. osób, co oznacza wzrost o 52,2% w porównaniu z 2021 r. W zorganizowanych grupach odwiedziło muzea 33,9% zwiedzających, przy czym większość stanowiły grupy młodzieży (19,6% spośród ogółu zwiedzających). Z ogólnej liczby zwiedzających, 31,6% osób skorzystało z „bezpłatnych” wstępów do muzeów. Największym zainteresowaniem cieszyły się muzea interdyscyplinarne – 42,4% ogółu zwiedzających, historyczne – 20,2%, sztuki – 16,7% oraz muzea martyrologiczne – 11,7%. Na 1000 mieszkańców muzea w województwie lubelskim odwiedziło 643 osoby (w kraju – 970).

Muzea miały w swoich zasobach 358,7 tys. szt. zbiorów muzealnych (więcej o 6,0% niż w 2021 r.). Dominowały eksponaty z etnografii (19,1% ogółu muzealiów), archeologii (17,9%), a także muzealia z dziedziny historii i sztuki (po 15,1%) oraz numizmaty (12,0%).

W 2022 r. działalność wystawienniczą w województwie lubelskim prowadziło także 9 galerii i salonów sztuki. Stanowiły one 2,9% wszystkich galerii w kraju. Placówki te zorganizowały w tym czasie 106 wystaw (o 8,2% więcej niż w 2021 r., a o 21,5% mniej niż w 2015 r.). Zaprezentowano na nich 108 ekspozycji. Liczba zwiedzających lubelskie galerie sztuki wynosiła 56,4 tys. osób i była większa o 36,8% w porównaniu z 2021 r. Na 1 galerię sztuki w województwie przypadało przeciętnie 6,3 tys. zwiedzających (w kraju – 9,6 tys.). Średnio 1 wystawę obejrzało 0,5 tys. osób (w kraju – 0,8 tys.). Galerie posiadały 5,2 tys. eksponatów własnych, w tym największe były zbiory: rysunku (75,6% zbiorów), malarstwa (10,5%), fotografii (7,8%) oraz grafiki (5,4%).

Tablica 26. Instytucje kultury
Stan w dniu 31 grudnia
Table 26. Cultural institutions
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Biblioteki publiczne i punkty biblioteczne Public libraries and library service points	757	709	698	689
Muzea i oddziały muzealne ^a Museums with branches ^a	53	57	56	53
Teatry i instytucje kultury Theatres and music institutions	8	7	5	5
Centra, domy i ośrodki kultury Centres of culture, cultural centres and establishments	172	187	188	188
Kluby i świetlice Clubs and community centres	18	44	45	47
Kina stałe Indoor cinemas	30	31	30	31
Ludność na 1 placówkę biblioteczną Population per library establishment	2827	2901	2920	2939
Zwiedzający muzea i oddziały muzealne ^{ab} na 1000 ludności Museums and exhibition visitors ^{ab} per 1,000 population	528	272	419	643
Liczba ludności na 1 instytucję kultury ^c Number of population per 1 culture institution ^c	11262	8904	8748	8615

a Od 2020 r. do muzeów zaliczane są wyłącznie muzea działające w oparciu o uzgodniony z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego statut bądź regulamin, zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach. b W ciągu roku. c Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice.

a Starting from 2020, museums include only museums operating on the basis of a statute or regulations agreed with the minister responsible for culture and protection of national heritage, pursuant to Art. 6 of the Act of 21 November 1996 on museums. b During the year. c Centre of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres.

Działalność sceniczną w 2022 r. w województwie lubelskim prowadziło 5 teatrów i instytucji muzycznych. Teatry i instytucje muzyczne zorganizowały 805 przedstawień i koncertów (więcej o 67,7% niż w 2021 r.). Stawiły one 1,5% wszystkich spektakli w kraju. We wszystkich imprezach uczestniczyło 131,8 tys. widzów i słuchaczy, tj. o 93,3% więcej niż w 2021 r. W porównaniu z 2015 r. zmniejszyła się zarówno liczba przedstawień i koncertów, jak i widzów oraz słuchaczy, tj. odpowiednio: o 24,9% i o 35,0%.

Średnia liczba przedstawień przypadająca na 1 podmiot wyniosła 161. Największą ich część stanowiły przedstawienia teatrów: dramatycznego i lalkowego – 57,8% wszystkich przedstawień oraz koncerty filharmonii i orkiestrę – 30,6%. Zwiększyła się również frekwencja – z 142 osób na jedno przedstawienie lub koncert w 2021 r. do 164 osób w 2022 r. Biorąc pod uwagę średnią liczbę widzów i słuchaczy przypadających na 1 przedstawienie i koncert, najwięcej osób uczestniczyło w przedstawieniach zorganizowanych przez operetkę – 308 widzów i słuchaczy oraz filharmonię – 132 osoby. W teatrze dramatycznym jedno przedstawienie obejrzało średnio 138 osób, w lalkowym – 135, a występy orkiestr i chórów wysłuchało 221 osób. Teatry i instytucje muzyczne dysponowały 1,6 tys. miejsc na widowni w stałych salach (mniej o 1,3% w porównaniu z 2021 r.).

Według stanu w końcu 2022 r., w województwie lubelskim, działalność prowadziło 31 kin (więcej o 1 placówkę w porównaniu z 2021 r. i z 2015 r.), z tego 9 znajdowało się w Lublinie. Stanowiły one 5,8% wszystkich kin w kraju. Kina stałe posiadały 61 sal projekcyjnych i dysponowały 11,8 tys. miejsc na widowni. Liczba sal projekcyjnych zwiększyła się o 5,2% w porównaniu z 2015 r., a liczba miejsc na widowni wzrosła o 2,8%.

W kinach stałych, w województwie lubelskim, wyświetlono 71,6 tys. seansów. W porównaniu z 2021 r., ogólna liczba seansów zwiększyła się o 47,7%. W ciągu całego 2022 r. na seansach filmowych obecnych było 1550,6 tys. widzów (więcej o 59,0% niż w 2021 r., a mniej o 0,3% niż w 2015 r.). Filmy produkcji pol-

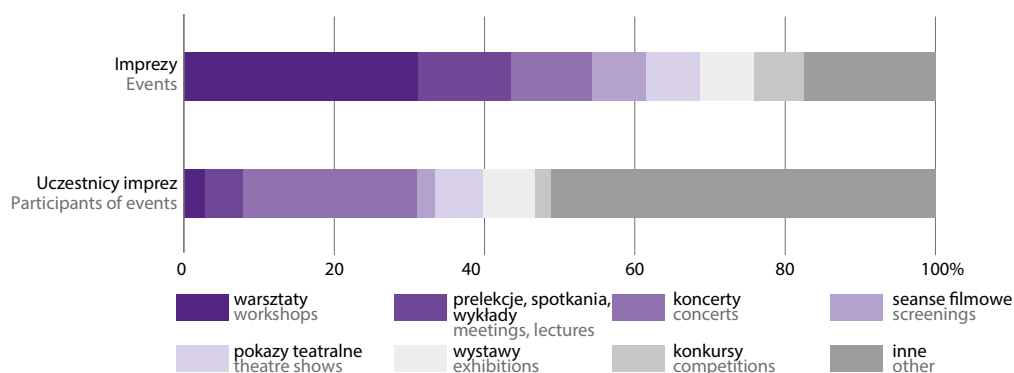
skiej zgromadziły 418,8 tys. widzów (więcej o 81,1% niż w 2021 r.). W województwie lubelskim widzowie oglądający filmy polskie stanowili 27,0% ogółu widzów w kinach stałych. Przeciętna frekwencja na jednym seansie w 2021 r. wyniosła 22 osoby (w kraju 19 osób).

W 2022 r. w województwie lubelskim działało 235 instytucji, takich jak: centra kultury, domy kultury, ośrodki kultury, kluby i świetlice. Spośród wymienionych instytucji 67,2% zlokalizowanych było na wsi. Było ich więcej o 0,9% w porównaniu z 2021 r. i o 23,7% z 2015 r.

Najwięcej centrów, domów i ośrodków kultury, klubów oraz świetlic zlokalizowanych było w powiecie łukowskim i bialskim – odpowiednio 35 i 26, najmniej we włodawskich i lubartowskich (po 4). Miasta na prawach powiatu skupiały 21 instytucji – najwięcej instytucji zlokalizowanych było w Lublinie (15), najmniej w Białej Podlaskiej i Chełmie (po 1).

Wykres 36. Imprezy i uczestnicy imprez organizowanych przez placówki kultury w 2022 r.

Chart 36. Events and participants of events organized by culture institutions in 2022

Centra, domy i ośrodki kultury, kluby oraz świetlice zorganizowały 14,2 tys. imprez (więcej o 51,6% niż w 2021 r. i o 20,8% w 2015 r.). Wśród imprez organizowanych przez instytucje kultury dominowały warsztaty (31,2%), prelekcje, spotkania, wykłady (12,4%), koncerty (10,7%), seanse filmowe (7,3%), pokazy teatralne (7,2%), wystawy (7,0%) czy konkursy (6,8%). W imprezach zorganizowanych przez centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice uczestniczyło 1816,2 tys. osób (więcej o 27,2% niż w 2021 r., a mniej o 7,1% w 2015 r.). Przeciętnie w 1 imprezie uczestniczyło 128 osób, przed rokiem 153 osoby. Ośrodki w Lublinie zorganizowały najwięcej, bo 4,8 tys. imprez, które zgromadziły 581,3 tys. uczestników (więcej o 8,5% niż w 2021 r.).

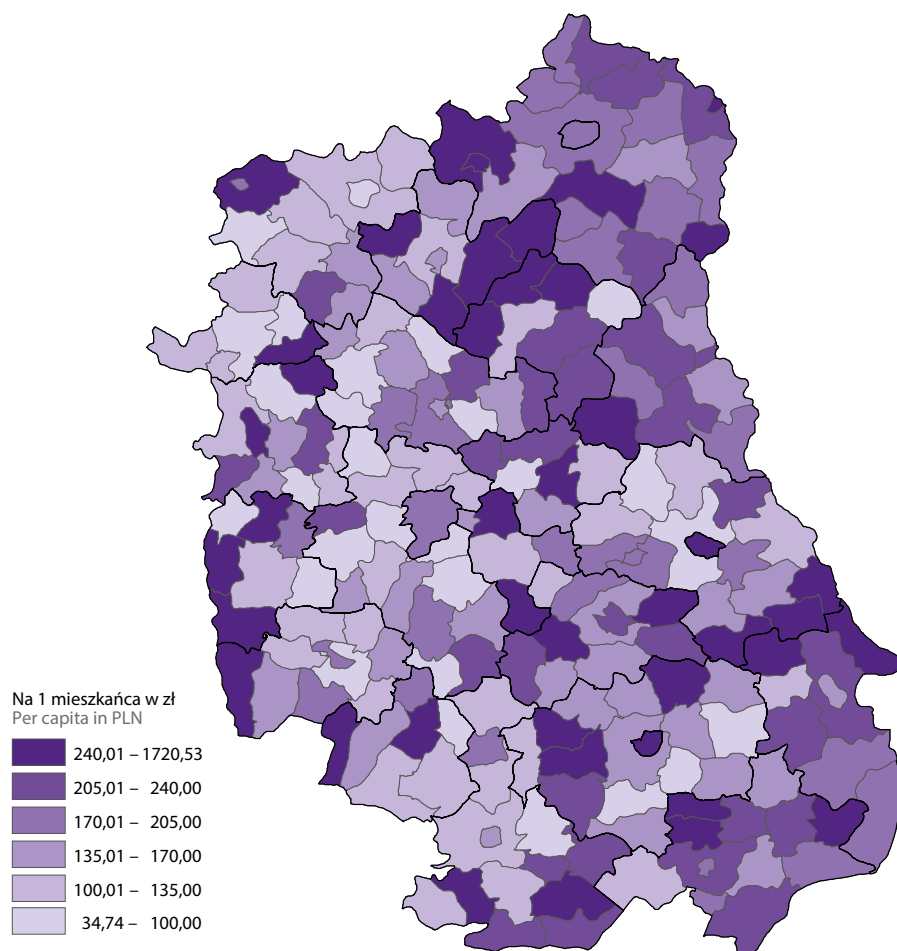
W 2022 r. wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego z budżetów gmin i miast na prawach powiatu w województwie lubelskim wyniosły 444,0 mln zł. W porównaniu z 2021 r. wydatków tych było więcej o 15,3% i o 79,2% z 2015 r. Wydatki te stanowiły 5,1% wszystkich wydatków z budżetów gmin i miast na prawach powiatu poniesionych w województwie.

W 2022 r. wydatki budżetu gmin i miast na prawach powiatu na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 218,69 zł (w 2021 r. – 188,04 zł). W kraju na 1 mieszkańca wydano średnio 228,13 zł (w 2021 r. – 198,21 zł). W województwie lubelskim największe wydatki na kulturę w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano w gminie Ułęż (1720,53 zł), Białopole (1009,49 zł) i Baranów (909,54 zł), natomiast najmniejsze w gminie Kraśnik (34,74 zł) i Chrzanów (46,90 zł). W Lublinie wydano średnio 179,56 zł. W kraju natomiast największe wydatki na 1 mieszkańca odnotowano w województwie dolnośląskim (293,18 zł), a najmniej w śląskim (195,70 zł).

Mapa 36.**Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2022 r.**

Map 36.

Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Culture and national heritage” division in 2022

Bezpieczeństwo publiczne

Public safety

W 2023 r. liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję zmniejszyła się o 3,7% w porównaniu z 2022 r., a wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję był wyższy o 4,2 p. proc.

W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba wypadków drogowych wzrosła o 1,1%, a liczba rannych w wypadkach – o 2,5%. Liczba ofiar śmiertelnych wypadków drogowych pozostała taka sama jak w 2022 r.

W 2023 r. w województwie lubelskim odnotowano 33,3 tys. przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych, co stanowiło 4,2% ogólnej liczby przestępstw w kraju. Liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję zwiększyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 3,7% i o 0,9% w stosunku do 2015 r. W kraju odnotowano spadek liczby przestępstw stwierdzonych w stosunku do 2022 r. o 8,2% i 1,0% w porównaniu z 2015 r.

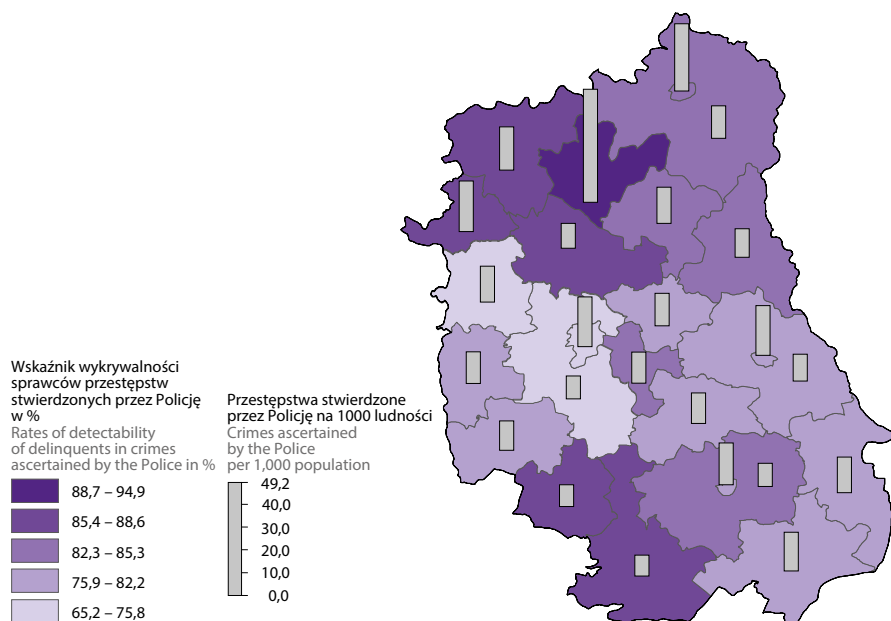
Przestępstwo stwierdzone jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym jest to przestępstwo skarbowe.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

W województwie lubelskim w 2023 r. w ogólnej liczbie przestępstw dominowały przestępstwa o charakterze kryminalnym – 16,8 tys. (50,4%) i było ich mniej o 5,1% niż w 2022 r. Przestępstw o charakterze gospodarczym odnotowano 11,4 tys. (stanowi to wzrost o 32,7%), a liczba przestępstw drogowych wyniosła 3,4 tys. i była niższa o 10,4% niż w 2022 r. W kraju, w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano wyższą liczbę przestępstw o charakterze kryminalnym, gospodarczym i drogowym (odpowiednio o 5,3%, 17,0% i 13,2%).

Mapa 37.
Map 37.

Zagrożenie przestępczością w 2023 r.
Crime risk in 2023

W 2023 r. wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w województwie wyniósł 79,7% i był wyższy o 4,2 p. proc. niż w 2022 r. oraz o 8,7 p. proc. niż w 2015 r. (w kraju wyniósł 71,5% i był wyższy o 0,4 p. proc. niż w 2022 r. oraz 6,8 p. proc. niż w 2015 r.). Liczba przestępstw stwierdzonych na 1000 ludności w województwie w 2023 r. wyniosła 16,4 wobec 15,8 w 2022 r. i 15,4 w 2015 r. (w kraju odpowiednio: 21,0, 22,8 i 20,8).

W 2023 r. najwyższy wskaźnik zagrożenia przestępczością (liczba przestępstw stwierdzonych na 1000 ludności) odnotowano w powiecie radzyńskim (49,2). Za nim plasowały się miasta na prawach powiatu: Biała Podlaska (29,3), Lublin (21,7) i Chełm (21,6) oraz powiat rycki (22,0). Najniższy zaś wystąpił w powiatach: biłgorajski, janowski, lubelski (kolejno: 9,2; 9,4 i 9,9).

Najwyższy wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w 2023 r. odnotowano w powiecie radzyńskim (94,9%), najniższy zaś wystąpił w Lublinie (65,2%).

Dane o **wypadkach drogowych** pochodzą z Systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji (SEWiK) prowadzonego przez Komendę Główną Policji i obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni. Za ranną ofiarę wypadku drogowego uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

W 2023 r. na drogach województwa lubelskiego odnotowano 794 wypadki (co stanowiło 3,8% ogólnej liczby wypadków w kraju), tj. więcej o 1,1% niż w 2022 r. i o 36,6% mniej niż w 2015 r. (w kraju odpowiednio mniej o 1,8% i o 36,5%). Liczba ofiar śmiertelnych wypadków była tożsama z 2022 r. i niższa o 35,6% w porównaniu z 2015 r. Liczba rannych w wypadkach wzrosła o 2,5% w porównaniu z ubiegłym rokiem oraz spadła o 41,9% z 2015 r.

W 2023 r. wskaźnik wypadków drogowych na 100 tys. ludności osiągnął wartość niższą niż średnia w kraju i wyniósł 39,3 wobec 38,7 w 2022 r. i 58,4 w 2015 r. (w kraju odpowiednio: 55,5, 56,4 i 85,7). Liczba ofiar śmiertelnych na 100 wypadków drogowych była wyższa niż średnia w kraju i wyniosła 15,2 wobec 15,4 w 2022 r. i 15,0 w 2015 r. (w kraju odpowiednio: 9,0, 8,9 i 8,9). Liczba rannych na 100 wypadków drogowych była niższa niż średnia w kraju i wyniosła 105,2 wobec 103,8 w 2022 r. i 114,7 w 2015 r. (w kraju odpowiednio: 115,2, 116,0 i 120,7).

Tablica 27.
Table 27.

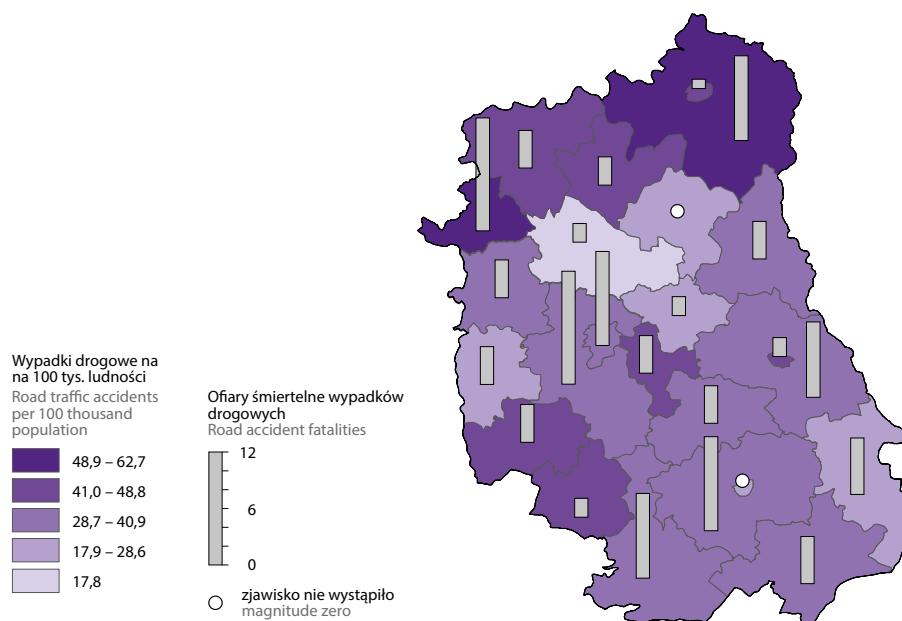
Wypadki drogowe oraz ich skutki
Road accidents and their effects

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Wypadki Accidents	1252	931	785	794
Ofiary śmiertelne Fatalities	188	156	121	121
na 100 wypadków per 100 road accident	15,0	16,8	15,4	15,2
Ranni Injured persons	1436	947	815	835
na 100 wypadków per 100 road accident	114,7	101,7	103,8	105,2

W 2023 r., spośród powiatów województwa lubelskiego, najwyższa liczba wypadków drogowych na 100 tys. mieszkańców odnotowana została w powiecie bialskim (62,7), najniższa zaś – w lubartowskim (17,8). Najwięcej ofiar śmiertelnych odnotowano w powiatach lubelskim i ryckim (po 12), a w powiecie parczewskim i mieście na prawach powiatu Zamość nie było ofiar śmiertelnych wypadków.

Mapa 38.
Map 38.

Bezpieczeństwo na drogach w 2023 r.
Road safety in 2023

Społeczeństwo informacyjne
Information society

W województwie lubelskim w 2023 r. 92,3% gospodarstw domowych posiadało dostęp do Internetu, natomiast 88,3% osób w tych gospodarstwach z niego korzystało. Wzrósł odsetek osób korzystających z Internetu, w tym osób korzystających z niego regularnie. W porównaniu z 2022 r. zwiększyła się grupa osób, która dokonywała zakupów przez Internet.

W 2023 r. dostęp do Internetu posiadało 92,3% gospodarstw domowych (wobec 92,4% w 2022 r.). Dla porównania w 2023 r. w Polsce dostęp do Internetu miało 93,3% gospodarstw (podobnie w 2022 r.). W ogólnej liczbie gospodarstw domowych, województwo lubelskie w 2023 r. zajęło 12. miejsce w kraju pod względem gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu. Najwięcej gospodarstw domowych z dostępem do Internetu było w województwie mazowieckim (95,1%).

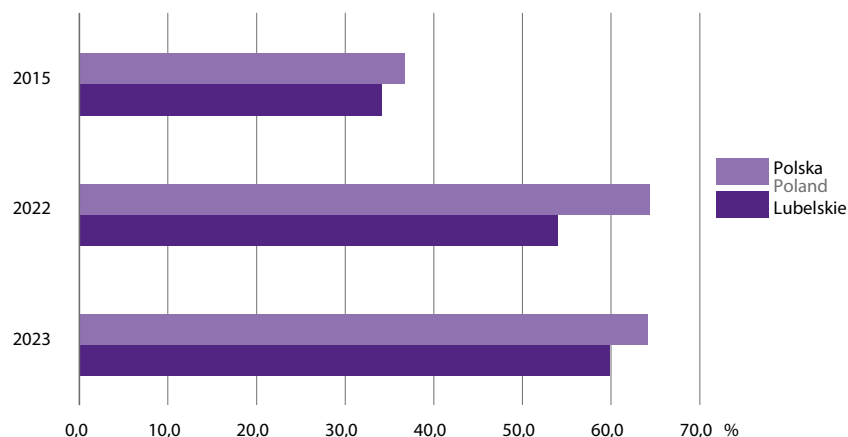
W skali roku udział gospodarstw domowych korzystających z Internetu poprzez szerokopasmowe łącze internetowe zmniejszył się o 0,2 p. proc i osiągnął poziom 92,0% (w kraju wzrost o 0,2 p. proc. do 92,8%), a przez szerokopasmowe łącze mobilne zwiększył się o 11,9 p. proc. do poziomu 81,8% (w kraju wzrost o 3,1 p. proc. do 73,7%). W Lublinie 97,6% gospodarstw domowych posiadało dostęp do Internetu, natomiast 96,5% gospodarstw posiadało łącza szerokopasmowe.

Tablica 28. Gospodarstwa domowe^a posiadające dostęp do Internetu w domu oraz osoby^b korzystające z InternetuTable 28. Households^a with access to the Internet at home and the Internet users^b

Wyszczególnienie Specification	2015	2021	2022	2023
Odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu w domu Percentage of households with access to the Internet at home	78,6	90,3	92,4	92,3
Odsetek osób korzystających z Internetu Percentage of individuals using the internet	72,0	86,3	87,8	88,3
Odsetek osób regularnie (co najmniej raz w tygodniu) korzystających z Internetu Percentage of individuals using the Internet regularly (at least once a week)	62,3	80,0	81,3	83,2

a Dane dotyczą gospodarstw domowych z co najmniej 1 osobą w wieku 16–74 lata. b Osoby w wieku 16–74 lata.
a Data concern households with at least one person aged 16–74. b Persons aged 16–74.

Wśród mieszkańców województwa w wieku 16–74 lata odsetek osób korzystających z Internetu w 2023 r. wyniósł 88,3%; o 0,5 p. proc. więcej niż w 2022 r. Regularnie (co najmniej raz w tygodniu) korzystało z Internetu 83,2% osób w wieku 16–74 lata (wobec 81,3% w roku 2022 r.). W 2023 r. w kraju regularnie korzystało z Internetu 85,3% osób (mniej o 0,4 p. proc. niż w 2022 r.).

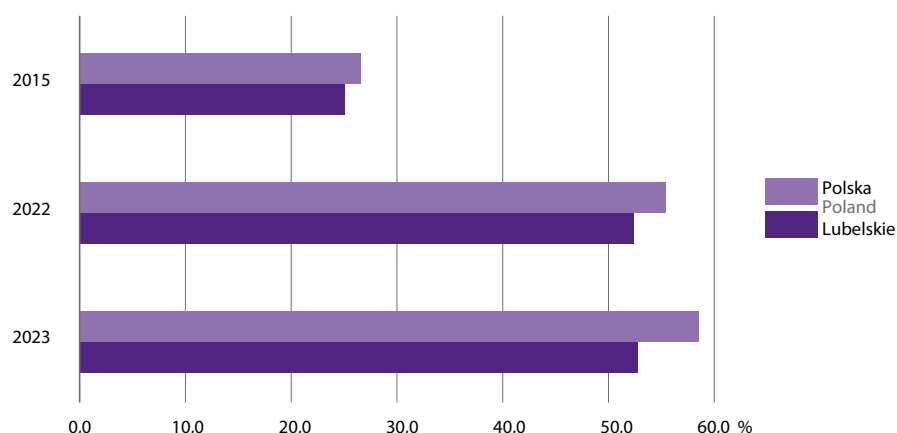
Wykres 37. Osoby^a zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcyChart 37. Individuals^a ordering goods or services via the Internet for private use during the last 12 months

a Osoby w wieku 16–74 lata.
a Persons aged 16–74.

W 2023 r. zakupów przez Internet w województwie dokonywało 60,1% osób w wieku 16-74 lata. W porównaniu z 2022 r. odnotowano wzrost odsetka osób zamawiających przez Internet towary lub usługi o 5,9 p. proc. i o 25,9 p. proc. do 2015 r. W kraju wskaźnik ten w latach 2015-2022 zwiększył się o 27,4 p. proc. do 64,3%. W ogólnej liczbie gospodarstw domowych, województwo lubelskie w 2023 r. zajęło 12. miejsce w kraju pod względem odsetka osób zamawiających przez Internet, najwyższy natomiast odsetek takich osób był w województwie małopolskim (70,7%).

Wykres 38. Osoby^a korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Chart 38. Individuals^a using e-government services during the last 12 months

a Osoby w wieku 16–74 lata.
a Persons aged 16–74.

W 2023 r. odsetek osób w wieku 16-74 lata korzystających z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy wyniósł 52,8%, tj. więcej o 0,4 p. proc. w odniesieniu do 2022 r. i o 27,7 p. proc. do 2015 r. W kraju odsetek ten wyniósł 58,5% i był wyższy o 3,1 p. proc. w stosunku do 2022 r. i o 31,9 p. proc. do 2015 r. W województwie podczas korzystania z usług e-administracji najczęściej wykonywanymi czynnościami było wyszukiwanie informacji na stronach administracji publicznej (35,8%) oraz otrzymanie urzędowej korespondencji lub dokumentów na swoje konto na stronie internetowej lub w aplikacji jednostek administracji publicznej (28,2%).

Aktywność społeczna

Social activity

W województwie lubelskim w 2023 r. wpisanych do rejestru REGON było 9,2 tys. fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, co stanowiło 4,3% wszystkich podmiotów wpisanych do rejestru REGON.

W 2023 r. w rejestrze REGON wpisanych było 7,7 tys. stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz 1,5 tys. fundacji. W stosunku do 2022 r. liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych w województwie wzrosła o 6,9% i o 15,7% w porównaniu z 2015 r. Liczba fundacji była wyższa o 8,1% w porównaniu z 2022 r. i o 64,2% niż w 2015 r. Na terenie województwa lubelskiego widoczne było zróżnicowanie liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ujęciu terytorialnym. Według stanu w końcu 2023 r., podobnie jak rok wcześniej, najwięcej ich funkcjonowało na terenie Lublina (2256, tj. 24,5%) natomiast najmniej funkcjonowało w powiecie parczewskim (155, tj. 1,7%) oraz w powiecie włodawskim (184, tj. 2,0%).

W województwie lubelskim w 2023 r. wpisane do rejestru REGON fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne stanowiły 4,3% wszystkich podmiotów wpisanych do rejestru REGON. Wszystkie fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne stanowiły 5,3% wszystkich tego typu podmiotów w kraju.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r. w województwie lubelskim przypadało 46 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. ludności (w kraju podobnie). Porównując powyższy wskaźnik do innych województw, lubelskie zajęło 8. miejsce w kraju. Najlepszą sytuację wśród powiatów województwa lubelskiego odnotowano w Lublinie (68) oraz Zamościu (55), najmniej korzystnie przedstawiała się sytuacja w powiecie chełmskim (33) i łukowskim (34).

Tablica 29. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON

Stan w dniu 31 grudnia

Table 29.

Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Ogółem Total	7557	8178	8585	9194
na 10 tysięcy ludności per 10 thousand population	35	40	42	46

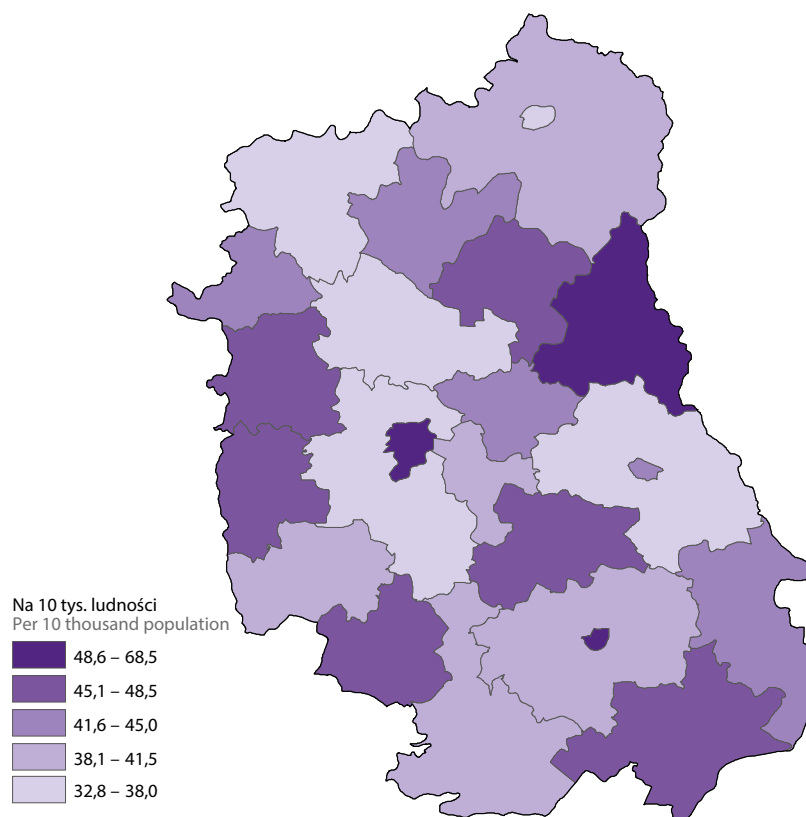
Mapa 39.**Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2023 r.**

Stan w dniu 31 grudnia

Map 39.

Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register in 2023

As of 31 December

Rozdział 6

Chapter 6

Gospodarka

Economy

6.1. Produkt krajowy brutto

6. 1. Gross domestic product

W 2022 r. według wstępnych szacunków w województwie lubelskim wytworzono 112047 mln zł produktu krajowego brutto – 3,7% wartości w kraju. PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniósł 55182 zł, co uplasowało województwo na przedostatnim miejscu wśród wszystkich województw.

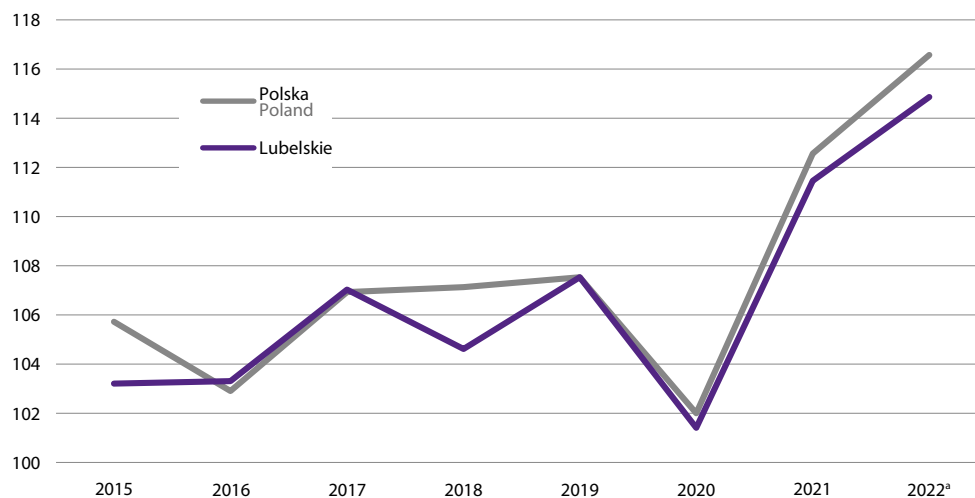
Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

Według wstępnego szacunku w 2022 r. wartość produktu krajowego brutto wytworzonego w województwie lubelskim wyniosła 112047 mln zł i w stosunku do 2021 r. w cenach bieżących wzrosła o 14,9%, a w porównaniu z 2015 r. o 62,0%. W kraju wartość PKB kształtowała się na poziomie 3067495 mln zł i w porównaniu z poprzedzającym go rokiem wzrosła o 16,6%, a w stosunku do 2015 r. o 70,6%. Udział województwa w wytworzeniu krajowego PKB wyniósł 3,7%, tyle samo, co w 2021 r. i mniej o 0,1 p. proc. niż w 2015 r. W przeliczeniu na każdego mieszkańca w województwie wytworzono 55182 zł PKB, więcej o 7571 zł niż w 2021 r. i o 22916 zł niż w 2015 r. W 2022 r. województwo lubelskie zajmowało przedostatnie miejsce wśród regionów. Omawiany wskaźnik stanowił 68,0% wartości średniej krajowej, podczas gdy w 2021 r. był on wyższy o 0,7 p. proc., a w 2015 r. – o 1,0 p. proc. Najwyższy poziom PKB na 1 mieszkańca uzyskany w 2022 roku w regionie warszawskim stołecznym przewyższał 3-krotnie wartość PKB na 1 mieszkańca województwa lubelskiego. Według wstępnych szacunków w 2022 r. PKB województwa lubelskiego według parytetu siły nabywczej na 1 mieszkańca w PPS wyniosło 19200 € i stanowiło 54,2% średniej wartości tego wskaźnika dla Unii Europejskiej (dla 27 krajów) i było o 46,6% wyższe niż w 2015 r.

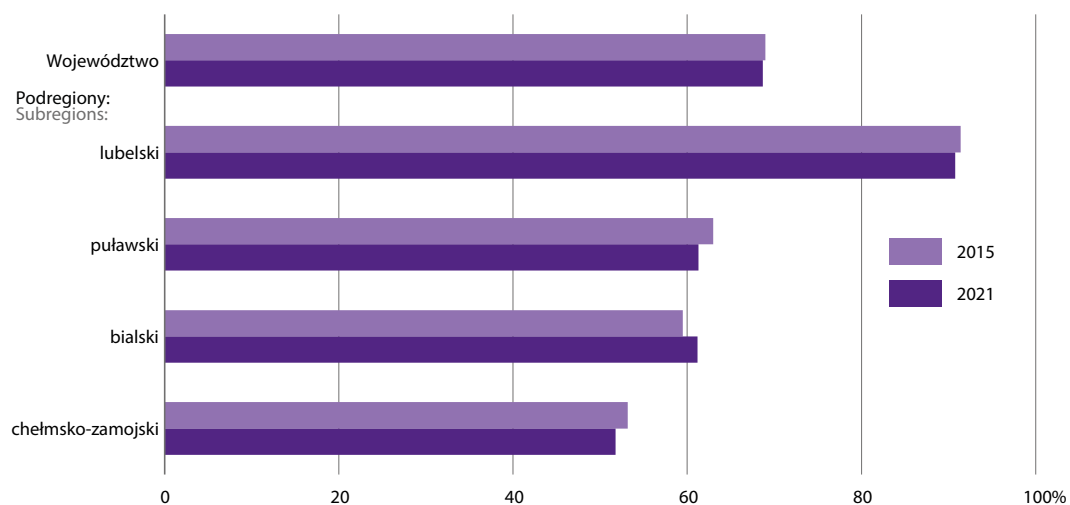
W 2021 r. w podregionie lubelskim wytworzono 45,7% PKB województwa lubelskiego. Na drugiej pozycji uplasował się podregion chełmsko-zamojski z udziałem 21,9%, następnie podregion puławski – 19,9%, a na ostatnim miejscu podregion bialski – 12,5%. W porównaniu z 2015 r. zwiększył się udział podregionu lubelskiego (o 1,7 p. proc.) i bialskiego (o 0,2 p. proc.), a zmniejszył się udział podregionu chełmsko-zamojskiego (o 1,0 p. proc.) i puławskiego (o 0,9 p. proc.). W 2021 r. w podregionie lubelskim wytworzono 1,7% PKB w kraju, tyle samo, co w 2015 r. W województwie lubelskim PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca kształtował się następująco: podregion lubelski – 62923 zł (więcej o 20192 zł niż w 2015 r.), podregion puławski – 42468 zł (więcej o 13013 zł), podregion bialski – 42408 zł (więcej o 14592 zł) i podregion chełmsko-zamojski – 35844 zł (więcej o 10974 zł). Tylko PKB per capita podregionu lubelskiego przekroczył średnią dla województwa i był od niej wyższy o 32,2%. PKB w przeliczeniu na jednego mieszkańca w podregionie puławskim stanowiło 89,2% wartości średniej wojewódzkiej, w podregionie bialskim – 89,1% , a w podregionie chełmsko-zamojskim – 75,3%. Żaden z podregionów nie przekroczył średniej ogólnopolskiej. PKB per capita w podregionie lubelskim stanowił 90,8% jej wartości, w puławskim – 61,3%, w bialskim – 61,2%, a w chełmsko-zamojskim – 51,8%. Wskaźnik dyspersji regionalnego PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów dla województwa lubelskiego w 2021 r., wyniósł 22,2% i zmniejszył się w stosunku do 2015 r. o 0,7 p. proc.

Wykres 39. Dynamika produktu krajowego brutto (ceny bieżące)

rok poprzedni=100

Chart 39. Indices of gross domestic product (current prices)
previous year=100

a Wstępny szacunek.
a Preliminary estimate.

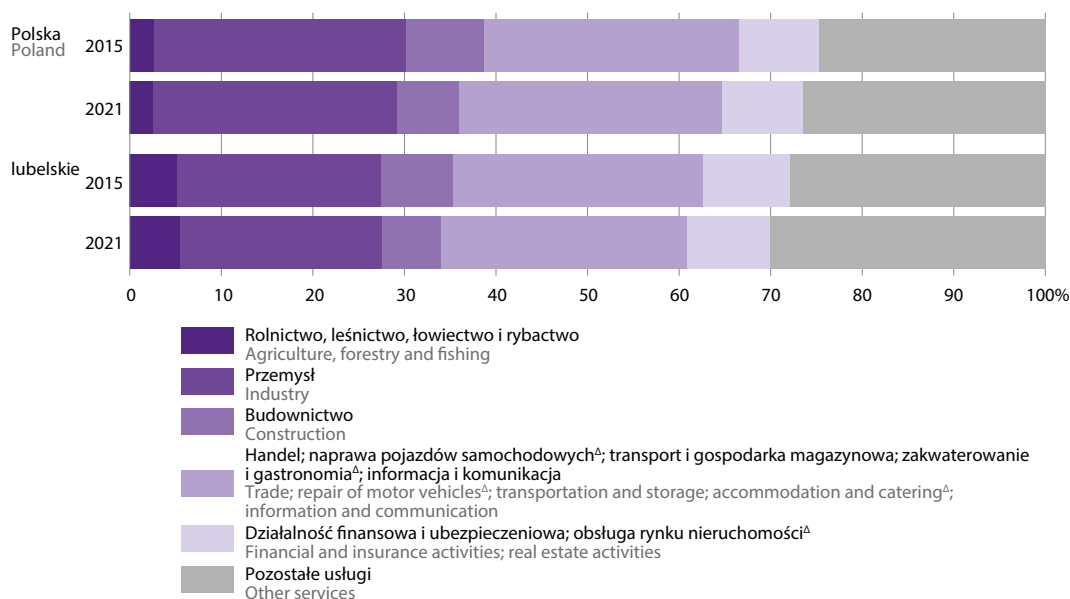
Wykres 40. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według podregionów (ceny bieżące)**Odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju**Chart 40. Gross domestic product per capita by subregions (current prices)
Relative deviations from the national average value

Wskaźnik dyspersji (miara zróżnicowania) regionalnego PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów (NUTS 3) został obliczony jako suma wartości bezwzględnych różnic między wartościami dla podregionów danego województwa a wartością PKB na 1 mieszkańca dla tego województwa, ważonych udziałem liczby ludności poszczególnych podregionów w województwie, wyrażona w procentach PKB na 1 mieszkańca dla danego województwa.

Wartość dodana brutto (WDB) mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

W 2021 r. wartość dodana brutto w województwie lubelskim wyniosła 84861 mln zł, co stanowiło 3,7% wielkości krajowej. W porównaniu z 2015 r. była ona wyższa o 38,3%. Największą część wartości dodanej brutto wygenerowały jednostki oferujące pozostałe usługi – 29,9% (27,8% w 2015 r.). Drugą grupą pod względem udziału w tworzeniu WDB w województwie lubelskim były jednostki z grupy: handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia oraz informacja i komunikacja – 26,9 % (27,4%). Kolejną grupą były jednostki przemysłowe (tj. z sekcji: górnictwo i wydobywanie, przetwórstwo przemysłowe, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja) – 22,0% wielkości wojewódzkiej (22,4%). Działalność finansowa i ubezpieczeniowa oraz obsługa rynku nieruchomości wygenerowały 9,2% WDB (9,5%), budownictwo – 6,6% (7,8%), a rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – 5,5% (5,1%). Wydajność pracy mierzona WDB na 1 pracującego wyniosła w 2021 r. 118828 zł, co stanowiło 76,6% wielkości krajowej. W 2015 r. była ona niższa o 38149 zł i stanowiła 71,1% wielkości krajowej.

Wykres 41. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)
Chart 41. Gross value added by kind of activity (current prices)

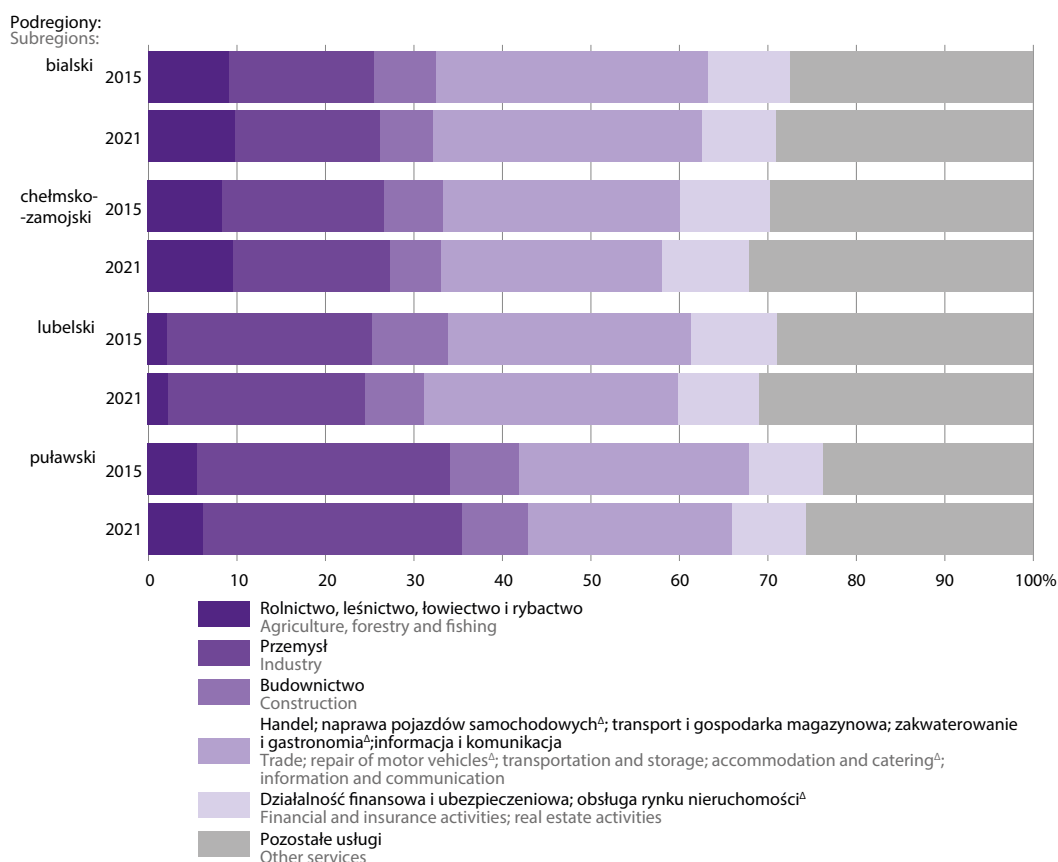

W 2021 r. wartość dodana brutto w podregionie lubelskim wyniosła 38790 mln zł (45,7% wielkości wojewódzkiej) i w porównaniu z 2015 r. była ona wyższa o 43,8%. Największą część wartości dodanej brutto wygenerowały jednostki z grupy: pozostałe usługi – 31,0% (28,9% w 2015 r.). W podregionie chełmsko-zamojskim WDB wyniosła 18549 mln zł (21,9%), w stosunku do 2015 r. była ona wyższa o 31,8%. Naj-

większą część wartości dodanej brutto wygenerowały jednostki z grupy: pozostałe usługi – 32,2% (29,5% w 2015 r.). W podregionie puławskim WDB wyniosła 16898 mln zł (19,9%) i w porównaniu z 2015 r. była ona wyższa o 32,6%. Największą część wartości dodanej brutto wygenerowały jednostki z przemysłu – 29,4% (28,7% w 2015 r.). W podregionie białskim WDB wyniosła 10625 mln zł (12,5%), więcej o 40,9% niż w 2015 r. Największą część wartości dodanej brutto wygenerowały jednostki z grupy: handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia oraz informacja i komunikacja – 30,4% (30,6% w 2015 r.).

Najwyższą wydajność pracy mierzoną WDB na 1 pracującego w 2021 r. odnotowano w podregionie lubelskim – 137416 zł (88,6% wartości krajowej), więcej o 40832 zł niż w 2015 r. Na drugim miejscu pod tym względem uplasował się podregion białski – 112127 zł (72,3%), więcej o 35704 zł niż w 2015 r. W podregionie puławskim wydajność pracy ukształtowała się na poziomie 106216 zł (68,5%) i wzrosła w porównaniu z 2015 r. o 33770 zł. Podregion chełmsko-zamojski był ostatnim spośród podregionów pod względem WDB na 1 pracującego – 104190 zł (67,2%), tj. więcej o 35989 zł niż w 2015 r.

Wykres 42. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów (ceny bieżące)
Chart 42. Gross value added by kind of activity and subregions (current prices)

6.2. Przedsiębiorczość

6.2. Entrepreneurship

Podmioty gospodarki narodowej

Entities of the national economy

Liczba podmiotów gospodarki narodowej stale rośnie. Tendencja wzrostowa utrzymuje się od 2005 r. W największym stopniu przyczynił się do tego wzrost liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółek.

Podmiot gospodarki narodowej to osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej oraz osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą.

W systemie REGON pojęcie podmiotu gospodarki narodowej jest tożsame z pojęciem jednostki prawnej. Posiadanie osobowości prawnej nie jest kryterium określenia podmiotu jako jednostki prawnej. Dane nie obejmują osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

W województwie lubelskim na koniec 2023 r. do rejestru REGON wpisanych było 211,7 tys. podmiotów gospodarki narodowej, co stanowiło 4,1% podmiotów w kraju. Liczba podmiotów wzrosła o 2,7% w porównaniu z 2022 r i o 22,2% w stosunku do roku 2015 (w kraju analogicznie o 3,1% i o 23,1%).

Tablica 30.
Table 30.

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON^a

Entities of the national economy in the REGON register^a

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	2023 w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Ogółem Total	173184	192737	206117	211650	4,1
sektor publiczny public sector	5750	5090	5058	5085	4,5
sektor prywatny private sector	166363	184816	197208	20411	4,1
W tym: Of which:					
spółki companies	22382	24702	27429	28806	3,0
fundacje foundations	924	1233	1403	1508	4,1
stowarzyszenia i organizacje społeczne associations and social orga- nizations	6633	6945	7182	7677	5,7
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity	129484	145662	155530	158820	4,4

a W podziale według sektorów własności bez podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON.
a The division by ownership sectors does not include entities for which the information about ownership form does not exist in the REGON register.

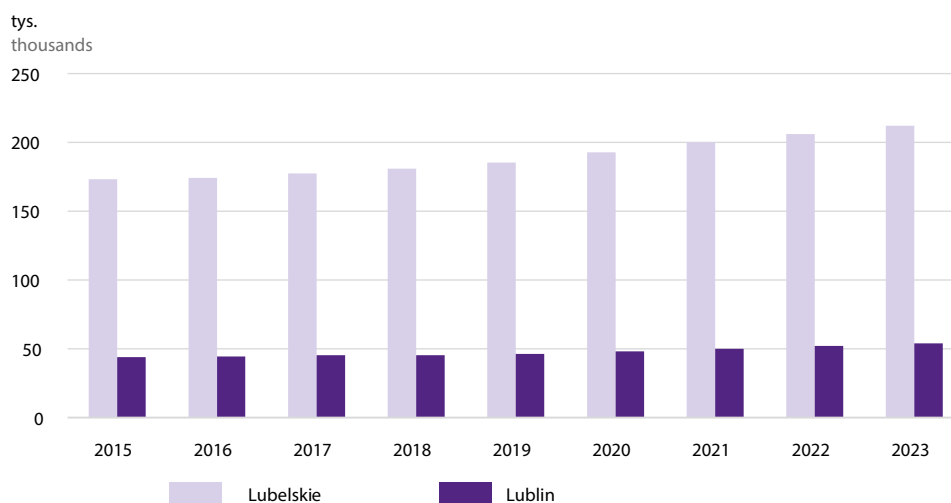
Wykres 43. Podmioty gospodarki narodowej

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 43.

Entities of the national economy

As of 31 December

W 2023 r. z ogólnej liczby podmiotów w rejestrze REGON, najwięcej zarejestrowanych było w podregionie lubelskim – 42,6%, a następnie w chełmsko-zamojskim – 25,6%, puławskim – 20,0%, a najmniej w białskim – 12,5%. Jeden na trzy podmioty funkcjonował w powiatach grodzkich (Biała Podlaska, Chełm, Lublin i Zamość), a w samym Lublinie jeden na cztery. W powiatach ziemskich najwięcej podmiotów gospodarki narodowej działało w powiecie lubelskim (8,1%) i puławskim (5,3%), zaś najmniej w parczewskim (1,3%), włodawskim (1,4%) oraz janowskim (1,9%). W porównaniu z 2022 r. zanotowano wzrost ogólnej liczby podmiotów we wszystkich powiatach - powiecie lubelskim (o 6,0%) oraz w powiecie łączyńskim (4,6%). Najmniejszy wzrost liczby podmiotów odnotowano w powiecie chełmskim (o 0,1%).

W 2023 r. wpisano do rejestru REGON 16,3 tys. podmiotów gospodarki narodowej, mniej o 6,0% niż w 2022 r. Wśród podmiotów rozpoczynających działalność gospodarczą przeważały osoby fizyczne (79,9%), spółki handlowe stanowiły 10,8%. Z ogólnej liczby podmiotów zarejestrowanych w 2022 roku 4,3% jednostek nie przetrwało do końca grudnia. W województwie lubelskim w 2023 r. z rejestru REGON wykreślono 9,8 tys. podmiotów, o 1,8% więcej niż w poprzednim roku. W większości (88,8%) były to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, a spółki handlowe stanowiły 6,5% (w tym z udziałem kapitału zagranicznego – 20,0% wykreślonych spółek handlowych)

W strukturze podmiotów gospodarki narodowej w województwie przeważały jednostki małe o przewidywanej liczbie pracujących do 9 osób. W 2022 r. stanowiły one 97,0% zarejestrowanych podmiotów. W tej grupie najwięcej jednostek funkcjonowało w sekcji „Handel; naprawa pojazdów samochodowych” i „Budownictwo”. Podmioty średnie liczące od 10 do 49 pracujących obejmowały 2,5% wszystkich podmiotów. W tej grupie najwięcej podmiotów było w sekcji „Edukacja” oraz „Handel; naprawa pojazdów samochodowych”. Jednostki duże powyżej 49 pracujących stanowiły 0,5% ogółu podmiotów, najwięcej z nich działało w sekcji „Edukacja” oraz „Przetwórstwo przemysłowe”.

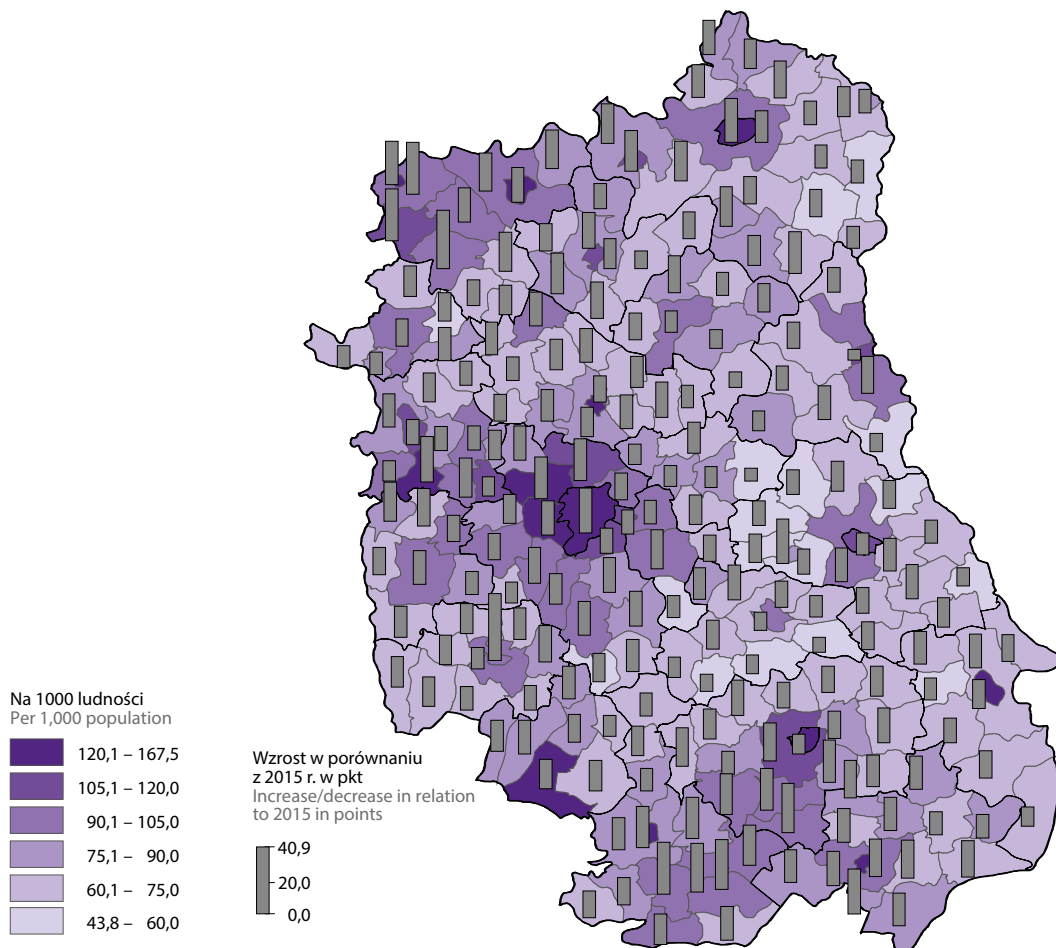
Mapa 40. Podmioty gospodarki narodowej w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Mapa 40.

Entities of the national economy in 2023

As of 31 December

Z ogólnej liczby podmiotów w 2023 r. najliczniejszą grupę stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Ich udział wyniósł 75,0% ogółu podmiotów. Znaczący udział w rejestrze miały również spółki – 13,6%. Ponad połowę z nich stanowiły spółki handlowe, a przede wszystkim spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. W porównaniu z 2015 r. liczba podmiotów gospodarki narodowej w województwie lubelskim w 2023 r. wzrosła o 22,2%. W największym stopniu zwiększyła się liczba fundacji – odnotowano ich o 63,2% więcej. Liczba spółek handlowych wzrosła o 49,7%, a stowarzyszeń i organizacji społecznych – o 15,7%. Zmniejszyła się natomiast liczba przedsiębiorstw państwowych, spółdzielni i spółek cywilnych. Struktura podmiotów ze względu na formę prawną w analizowanym okresie uległa nieznacznej zmianie.

W porównaniu z 2015 r. zwiększył się udział spółek handlowych, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i fundacji, zmniejszył się natomiast udział spółek cywilnych, spółdzielni oraz stowarzyszeń i organizacji społecznych.

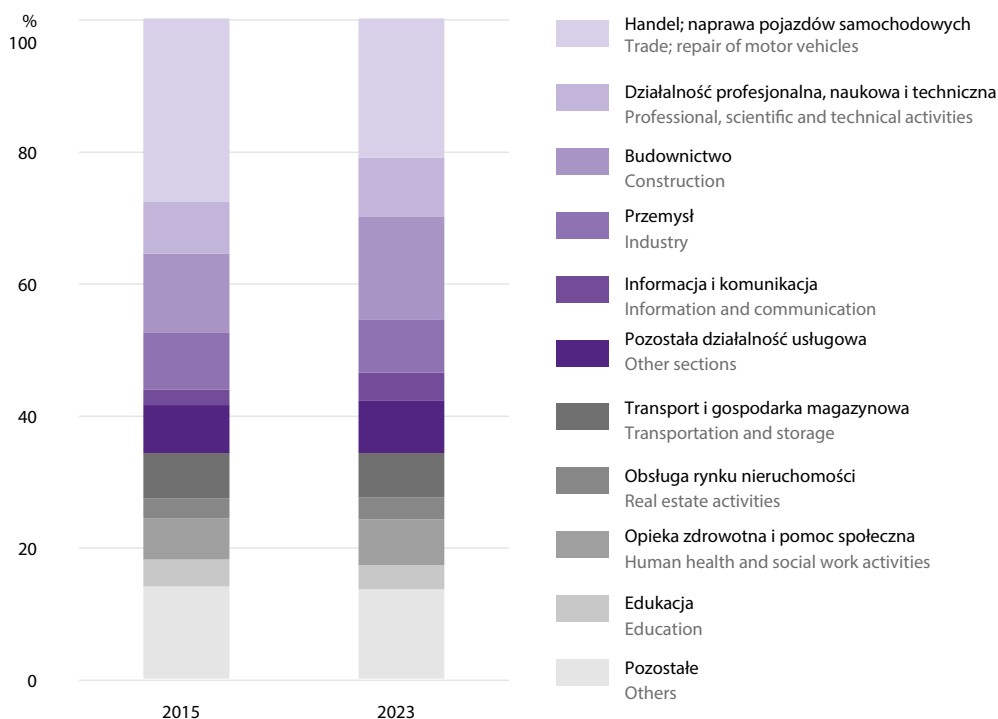
W rejestrze REGON w końcu 2023 r. na terenie województwa wpisanych było 18,6 tys. spółek handlowych. Stosunkowo duży udział stanowiły spółki należące do sekcji: „Handel; naprawa pojazdów samochodowych” – 22,6%, „Przemysł” – 14,5%, „Budownictwo” – 13,1% oraz „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” – 11,3%. W pozostałych sekcjach udziały stanowiły poniżej 10%.

W porównaniu z rokiem 2015 wyższe udziały zaobserwowano w sekcjach takich jak „Transport i gospodarka magazynowa”, „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Informacja i komunikacja”, „Budownictwo”, niższym udziałem spółek handlowych charakteryzowały się m.in. sekcje „Handel; naprawa pojazdów samochodowych” i „Przemysł”. W grupie spółek handlowych, według rodzaju kapitału największy procentowy wzrost wystąpił w liczbie spółek zagranicznych (o 57,9%), największy spadek odnotowano w liczbie jednoosobowych spółek Skarbu Państwa (o 33,3%).

Wykres 44. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji PKD.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 44. Entities of the national economy by selected PKD sections
As of 31 December

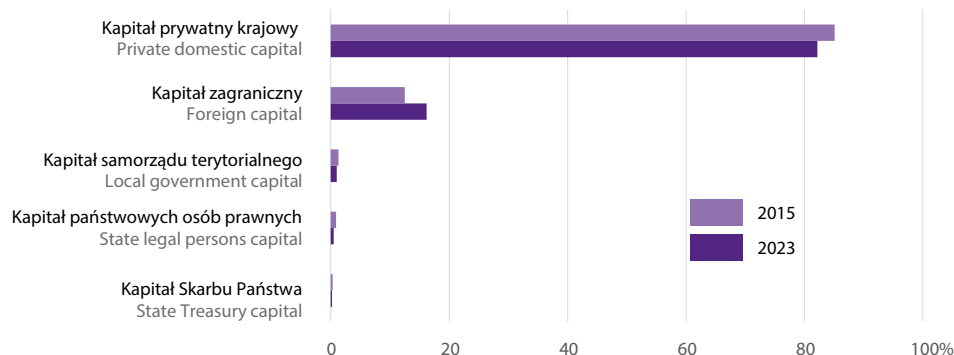

Wykres 45. Spółki handlowe według rodzaju kapitału^a

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 45. Commercial companies by type of capital^a

As of 31 December

^a Danych dotyczących liczby spółek według rodzaju kapitału nie należy sumować na „ogółem”, ponieważ ujmują one spółki według występowania w nich rodzaju kapitału, a nie kapitału przeważającego.

^a Figures for the number of companies by capital type should not be sum to “total” as they list companies by share of capital type rather than their predominant capital.

Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna**Research and development as well as innovation activity**

W 2022 r. wartość nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową wyniosła 1316,6 mln zł i w porównaniu z 2021 r. była wyższa o 18,6%. W ciągu ostatnich lat rosną nakłady na działalność badawczą i rozwojową w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Udział środków pochodzących z sektora przedsiębiorstw finansujących działalność badawczą i rozwojową w nakładach wewnętrznych wyniósł 25,3%. W województwie lubelskim wdrożenie innowacji w latach 2020–2022 wykazało 32,4% przedsiębiorstw przemysłowych oraz 18,4% przedsiębiorstw usługowych.

W badaniu z zakresu działalności badawczej i rozwojowej według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r. 322 podmioty w województwie lubelskim wykazały prowadzenie działalności badawczej i rozwojowej. W porównaniu z 2021 r. ich liczba wzrosła o 7,3%. Stanowiły one 4,3% wszystkich podmiotów tego typu w kraju.

Wartość nakładów wewnętrznych poniesionych na działalność badawczą i rozwojową w województwie lubelskim w 2022 r. wyniosła 1316,6 mln zł i stanowiła 2,9% wszystkich poniesionych tego typu nakładów w kraju. W porównaniu z 2021 r. wartość nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową zwiększyła się o 18,6% i o 79,4% z 2015 r.

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) jest to ogół działań polegających na prowadzeniu i wspieraniu badań naukowych i prac rozwojowych. Jest to praca twórcza, prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla wiedzy już istniejącej.

W strukturze nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową według rodzajów kosztów, podobnie jak w latach poprzednich dominowały nakłady bieżące, które w 2022 r. stanowiły 83,9% wszystkich nakładów wewnętrznych na badania naukowe i prace rozwojowe (w kraju – 85,1%). W stosunku do 2021 r. były wyższe o 16,5% (w kraju wzrost o 19,6%), natomiast w odniesieniu do 2015 r. zanotowano w województwie wzrost o 124,1% (w kraju wzrost o 185,9%). W nakładach bieżących dominowały nakłady osobowe – 62,0% (w kraju – 58,1%). Nakłady inwestycyjne stanowiły 16,1% nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową (w kraju – 14,9%).

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R to wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez jej własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania.

W strukturze nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową według sektorów finansujących w województwie lubelskim dominowały środki pochodzące z sektora rządowego, które w 2022 r. stanowiły 62,3% i były niższe o 6,7 p. proc. w stosunku do 2021 r., a wyższe o 3,1 p. proc. do 2015 r.

W 2022 r., w województwie lubelskim najwięcej nakładów wewnętrznych bieżących na działalność badawczą i rozwojową przeznaczonych było na badania podstawowe (50,1%), w Polsce natomiast na prace rozwojowe (58,4%).

Tablica 31. Nakłady wewnętrzne^a na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące)

Table 31. Intramural expenditure^a on research and development by development by source of funds (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	733,7	1023,0	1109,7	1316,6
sektor finansujący: funding sector:				
Rządowy Government	434,0	688,0	765,3	819,7
Przedsiębiorstw Business enterprise	117,8	261,4	248,4	332,7
Szkolnictwa wyższego Higher education	.	.	.	34,9
Prywatnych instytucji niekomercyjnych Private non-profit	.	.	.	3,9
Reszta świata Rest of the world	.	45,2	59,0	125,3

a Bez amortyzacji środków trwałych.

a Excluding depreciation of fixed assets.

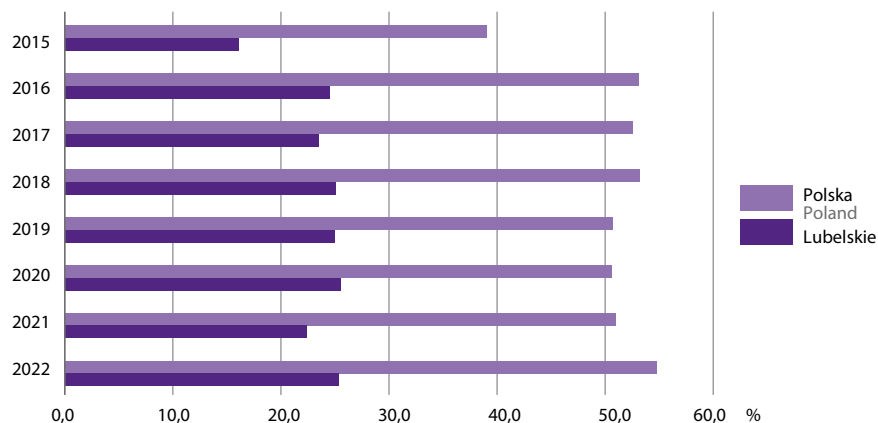
W 2022 r., w województwie lubelskim, 25,3% nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową była finansowana ze środków sektora przedsiębiorstw (w kraju – 54,8%). W porównaniu z 2021 r. udział tych nakładów uległ zwiększeniu o 2,9 p. proc. (w kraju wzrósł o 3,8 p. proc.) i o 9,2 p. proc. w porównaniu z 2015 r. (w kraju wzrost o 15,8 p. proc.).

W ciągu ostatnich lat, w województwie lubelskim, jak i w Polsce, rosną nakłady na działalność badawczą i rozwojową w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

W 2022 r. nakłady na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w województwie lubelskim wyniosły 648 zł i były wyższe o 19,7% w porównaniu z 2021 r. i o 89,4% z 2015 r. W Polsce natomiast średnia wartość nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową przypadająca na 1 mieszkańca wyniosła 1182 zł i wzrosła rok do roku o 19,2%.

Wykres 46. **Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych przez sektor przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R**

Chart 46. Share of intramural expenditure on R&D financed from business enterprise sector in intramural expenditure on R&D

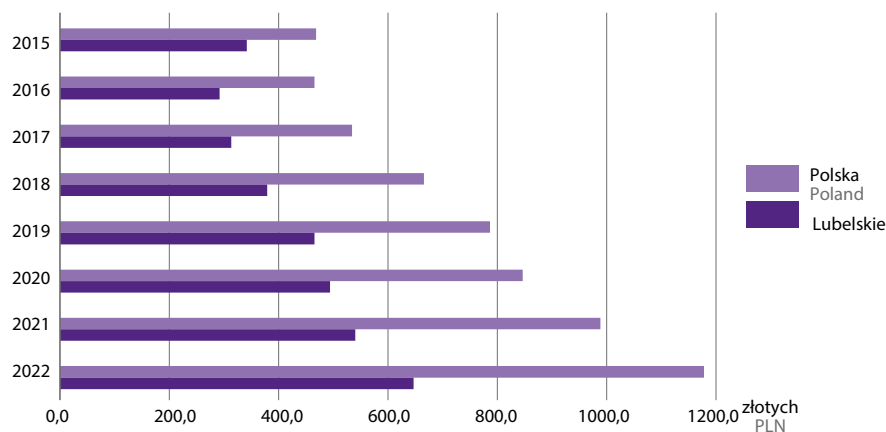
W województwie lubelskim w 2022 r. największym udziałem w strukturze nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową wyróżniał się sektor szkolnictwa wyższego, którego koszty związane z prowadzonymi pracami stanowiły 61,2% (w kraju – 32,0%).

W 2022 r. analiza nakładów wojewódzkich brutto na działalność badawczą i rozwojową według źródeł pochodzenia środków wskazuje, iż większość z nich została sfinansowana ze środków zewnętrznych (76,1%) i było ich o 14,1% więcej w porównaniu z 2021 r. i o 68,7% więcej niż w 2018 r. Nakłady wewnętrzne na finansowanie działalności badawczo-rozwojowej stanowiły zaledwie 23,9% wszystkich nakładów.

W województwie lubelskim głównym źródłem pochodzenia środków zewnętrznych były instytucje rządowe i samorządowe, których środki stanowiły 81,5% środków zewnętrznych przeznaczonych na finansowanie prowadzenia badań naukowych i prac rozwojowych. Środków tych było o 7,0% więcej niż w 2021 i o 62,9% niż w 2018 r. Środki te stanowiły 5,5% wszystkich tego typu środków w kraju.

Wykres 47. **Nakłady wewnętrzne^a na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca**

Chart 47. Intramural expenditure^a on research and development per capita

^a Bez amortyzacji środków trwałych.
^a Excluding depreciation of fixed assets.

Tablica 32.
Table 32.

Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R według pochodzenia środków (ceny bieżące)
Intramural expenditure^a on R&D by origin of funds (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2018	2020	2021	2022	2022 Polska=100 Poland =100
	w mln zł in million PLN				
Ogółem Total	806,6	1023,0	1109,7	1316,6	2,9
nakłady finansowane ze środków: expenditures financed by:					
Wewnętrznych Internal funds	212,5	251,6	231,0	314,1	1,2
Zewnętrznych External funds	594,1	771,4	878,7	1002,5	5,1
w tym od instytucji rządowych i samorządowych of which funds from general government	501,5	686,2	763,2	816,9	5,5

^a Bez amortyzacji środków trwałych.
^a Excluding depreciation of fixed assets.

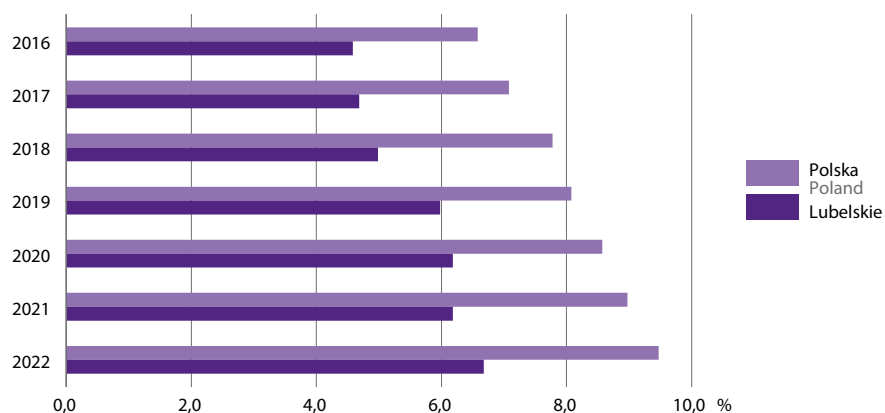
Personel wewnętrzny B+R są to osoby pracujące (zatrudnieni, pracujący właściciele oraz nieodpłatnie pomagający członkowie ich rodzin) w jednostce statystycznej, które wnoszą wkład w wewnętrzną działalność badawczą i rozwojową tej jednostki.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia liczby osób faktycznie zaangażowanych w działalność B+R. Jeden EPC oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczą i rozwojową.

W 2022 r. rzeczywiste zaangażowanie personelu wewnętrznego w prowadzone badania naukowe i prace rozwojowe wyniosło 6286,8 ekwiwalentów pełnego czasu pracy (EPC) i wzrosło w skali roku o 8,9% (w kraju wzrost o 5,8%). Personel wewnętrzny B+R (mierzony w EPC) na 1000 osób aktywnych zawodowo w województwie lubelskim w 2022 r. wyniósł 6,7 EPC (był niższy o 0,5 EPC w porównaniu z 2021 r.). Wskaźnik ten był niższy o 2,8 EPC niż w Polsce, osiągając poziom 9,5 EPC. Województwo lubelskie pod względem wielkości tego wskaźnika ukształtowało się na 6. miejscu w kraju.

Wykres 48.
Chart 48.

Personel wewnętrzny B+R^a na 1000 osób aktywnych zawodowo^b
Internal R&D person^a per 1,000 economically active persons^b

^a W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC). ^b Do obliczenia relacji przyjęto za podstawę (mianownik) liczbę aktywnych zawodowo i pracujących na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) — przeciętne w roku.

^a In full time equivalent (FTE). ^b For calculating the ratios, as the base (denominator) numbers of economically active and employed persons were adopted on the basis of the Labour Force Survey (LFS) — annual averages.

Badacze (pracownicy naukowo-badawczy) są to osoby prowadzące badania naukowe oraz ulepszające lub rozwijające koncepcje, teorie, modele, techniki, oprzyrządowanie, oprogramowanie lub metody operacyjne.

W 2022 r. w województwie lubelskim zarejestrowano 4014,0 pracujących badaczy (w EPC), co stanowiło 63,8% personelu wewnętrznego w działalności badawczo-rozwojowej (w kraju – 72,5%). W porównaniu z 2021 r. liczba badaczy w województwie wzrosła o 3,6%, podczas gdy w kraju wzrost ten wyniósł 5,6%. Badacze w województwie stanowili 3,4 wszystkich badaczy w kraju.

Działalność innowacyjna obejmuje wszystkie działania o charakterze rozwojowym, finansowym i komercyjnym podejmowane przez przedsiębiorstwo, których zamierzonym celem jest innowacja. Działalność innowacyjna obejmuje także działalność badawczą i rozwojową (B+R), która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji.

Badania dotyczące innowacji prowadzone są w dwóch grupach: wśród przedsiębiorstw przemysłowych oraz wśród przedsiębiorstw wybranych działów PKD w sektorze usług. Badaniami tymi objęte są przedsiębiorstwa, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W województwie lubelskim wdrożenie innowacji w latach 2020–2022 wykazało 32,4% przedsiębiorstw przemysłowych oraz 18,4% przedsiębiorstw usługowych. W Polsce udział przedsiębiorstw innowacyjnych w przemyśle kształtował się na poziomie 32,2%, natomiast w sektorze usług przedsiębiorstwa innowacyjne stanowiły 32,1%. W porównaniu z 2021 r. nastąpił wzrost odsetka przedsiębiorstw przemysłowych i usługowych, które wprowadziły innowacje produktowe i procesowe. Zarówno innowacje produktowe, jak i innowacje procesów biznesowych częściej wprowadzały przedsiębiorstwa przemysłowe niż usługowe.

W latach 2020–2022 w ramach innowacji produktowych, nowe lub znacząco ulepszone wyroby wprowadziło 13,4% przedsiębiorstw przemysłowych i 9,7% usługowych, natomiast nowe lub znacząco ulepszone usługi – 3,6% przedsiębiorstw przemysłowych i 2,8% usługowych.

Innowacje procesów biznesowych wdrożyło 29,8% przedsiębiorstw przemysłowych oraz 10,2% przedsiębiorstw usługowych. Przedsiębiorstwa przemysłowe oraz podmioty usługowe najczęściej wprowadzały nowe lub znacząco ulepszone metody wytwarzania wyrobów lub świadczenia usług (odpowiednio 17,8% i 6,4%).

Największy odsetek przedsiębiorstw przemysłowych, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych wystąpił w działach produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (100,0%), produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych (85,7%), produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana (72,1%), produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli (62,5%), natomiast w usługach – w działach działalność pocztowa i kurierska (100,0%), badania naukowe i prace rozwojowe (60,0%) oraz badania naukowe i prace rozwojowe (49,1%).

Tablica 33. Przedsiębiorstwa innowacyjne według rodzajów wprowadzonych innowacji
Table 33. Innovative enterprises by types of introduced innovations

Wyszczególnienie Specification	2015-2017	2019-2021	2020-2022	2020-2020 Polska Poland
	w % ogółu przedsiębiorstw in % of total enterprises			
Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych ^a Industrial enterprises, which introduced product or business process ^a innovations	20,1	22,9	32,4	32,2
nowe lub ulepszone produkty new or improved products	14,6	12,8	14,2	15,2
nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a new or improved business processes ^a	14,0	19,1	29,8	28,1
Przedsiębiorstwa usługowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych ^a Service enterprises, which introduced product or business process ^a innovations	8,0	16,1	18,4	32,1
nowe lub ulepszone produkty new or improved products	3,9	5,7	11,3	8,2
nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a new or improved business processes ^a	6,2	14,6	10,2	30,1

a W latach 2015-2017 dane dotyczą innowacji procesowych.
 a In the years 2015-2017 the data relate to process innovations.

W 2022 r. w województwie lubelskim nakłady poniesione na działalność innowacyjną w grupie przedsiębiorstw przemysłowych wyniosły 763,1 mln zł, tj. o 44,6 mln zł więcej niż w 2021 r. Środki te stanowiły 2,9% nakładów wszystkich przedsiębiorstw przemysłowych działających w Polsce.

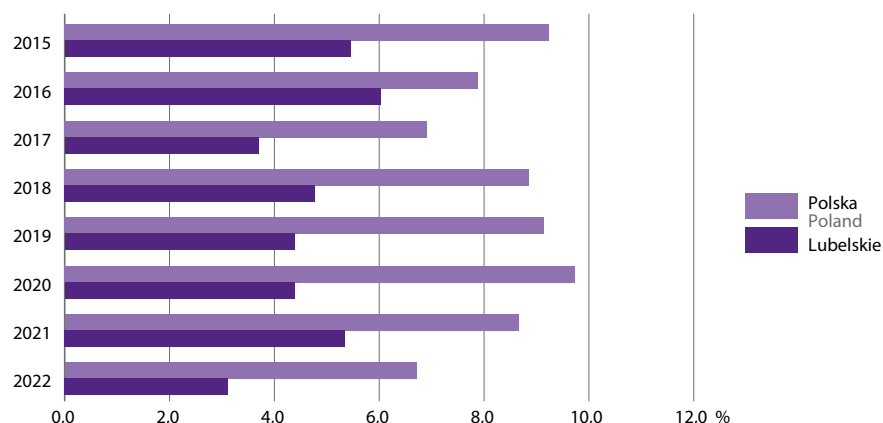
Nakłady na działalność innowacyjną przedsiębiorstw sektora usług z województwa lubelskiego wyniosły w 2022 r. 385,3 mln zł, co stanowiło 1,3% wydatków poniesionych przez wszystkie przedsiębiorstwa z tego sektora w kraju.

W województwie lubelskim w 2022 r. udział przychodów przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych wprowadzonych na rynek w latach 2020–2022 w przychodach ze sprzedaży ogółem wyniósł 3,2%, podczas gdy w kraju wskaźnik ten osiągnął wartość 6,9%. W porównaniu z rokiem 2015 wartość tego udziału zmniejszyła się o 2,4 p. proc., podczas gdy w kraju w analogicznym okresie odnotowano spadek o 2,4 p. proc.

Wśród przedsiębiorstw z sektora usług w województwie lubelskim udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych (wprowadzonych na rynek w latach 2020–2022) w przychodach ogółem w 2022 r. wyniósł 1,4%. Dla przedsiębiorstw usługowych w Polsce wskaźnik ten osiągnął wartość 2,7%.

Wykres 49. Udział przychodów przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach ze sprzedaży ogółem

Chart 49. Share of revenue of industrial enterprises from sale of new or improved products in total sales revenue

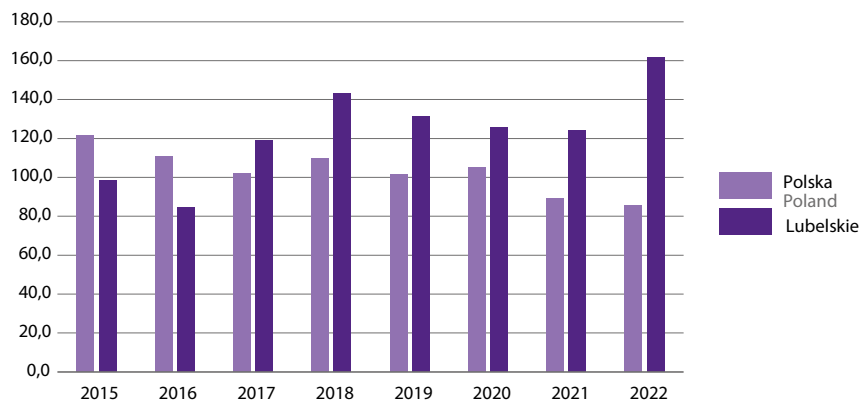
W 2022 r. w Urzędzie Patentowym RP na terenie województwa lubelskiego odnotowano 328 zgłoszeń wynalazków dokonanych przez podmioty krajowe. W porównaniu z 2021 r. było ich więcej o 29,1% i o 55,5% w porównaniu z 2015 r. Stanowiły one 10,1% wszystkich zgłoszonych wynalazków w kraju.

W 2022 r. przyznano w Urzędzie Patentowym RP 179 patentów na wynalazki przez podmioty krajowe, co stanowiło 8,0% wszystkich zgłoszonych patentów w kraju. W porównaniu z 2021 r. nastąpił spadek liczby przyznanych patentów na wynalazki o 34,7% i o 3,2% mniej niż w 2015 r.

W Urzędzie Patentowym RP w 2022 r. na terenie województwa lubelskiego odnotowano 30 zgłoszeń wzorów użytkowych dokonanych przez podmioty krajowe (o 30,4% więcej niż w 2021 r., a 37,5% mniej w porównaniu do 2015 r.) oraz udzielono 27 praw ochronnych dla tego rodzaju własności przemysłowej (o 6,9% mniej niż w 2021 r., a o 22,7% więcej w porównaniu z 2015 r.). Zgłoszenia wzorów użytkowych stanowiły 4,9% wszystkich zgłoszeń w kraju, a udzielone prawa ochronne 5,3%.

Wykres 50. Zgłoszenia wynalazków dokonane^a przez podmioty krajowe^a na 1 mln mieszkańców

Chart 50. Patent applications^a filed by domestic entities^a per million inhabitants

^a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.
^a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.
 Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Wskaźnik liczby zgłoszeń wynalazków złożonych przez podmioty krajowe w Urzędzie Patentowym RP w 2022 r. w województwie lubelskim wyniósł 162 zgłoszenia na 1 milion mieszkańców, co oznacza wzrost w porównaniu z 2021 r. i 2015 r. (odpowiednio o 38 i 26 zgłoszeń na 1 milion mieszkańców). W Polsce wskaźnik ten był niższy i wyniósł 86. W województwie lubelskim wskaźnik ten był najwyższy w kraju, natomiast najniższy odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim – 32.

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach

Use of information and communication technologies in enterprises

W 2023 r., w województwie lubelskim, 98,7% przedsiębiorstw posiadało dostęp do Internetu szerokopasmowego. Najczęściej przedsiębiorstwa wyposażone były w szerokopasmowe łącza internetowe o prędkości od 100 do 500 Mbit/s. Odsetek przedsiębiorstw, które otrzymywały zamówienia przez sieci komputerowe nie zmienił się w ujęciu rocznym. W 2022 r. z otwartych danych publicznych w celach biznesowych korzystało 10,9% przedsiębiorstw.

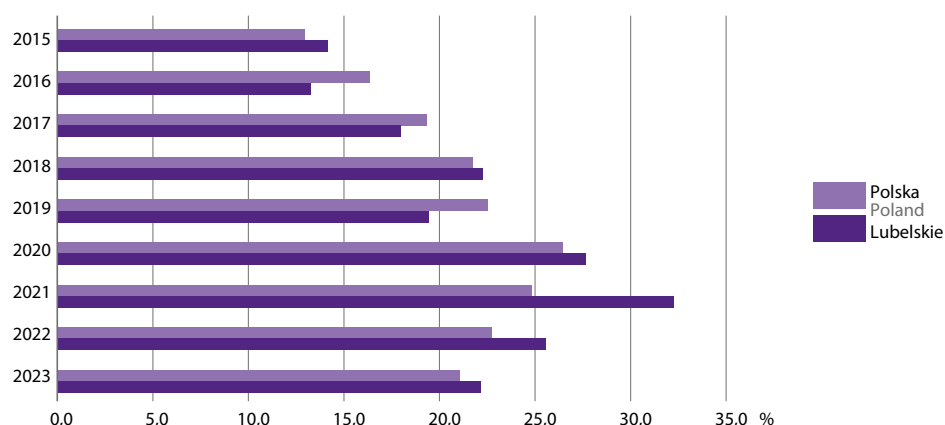
W województwie lubelskim w 2023 r. dostęp do Internetu szerokopasmowego deklarowało 98,7% przedsiębiorstw, tj. mniej o 0,8 p. proc. niż w 2022 r., a więcej o 4,7 p. proc. w porównaniu z 2015 r. (w kraju 98,7%). Udział przedsiębiorstw z dostępem do łączy szerokopasmowych z roku na rok ulega poprawie, podobna tendencja utrzymuje się również w kraju.

Pod pojęciem **technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT)** zwanych zamiennie technologiami informacyjno-telekomunikacyjnymi, teleinformatycznymi lub technikami informacyjnymi kryje się rodzina technologii przetwarzających, gromadzących i przesyłających informacje w formie elektronicznej.

Badanie dotyczące wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach (SSI-01) obejmuje podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Wykres 51. Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu^a

Chart 51. Enterprises with Internet access^a

a Dostęp do Internetu o prędkości 30–100 Mbit/s.
a Internet access 30–100 Mbit/s.

W 2023 r. w województwie lubelskim 78,6% ogółu przedsiębiorstw korzystało ze stałych szerokopasmowych połączeń internetowych, tj. o 5,1 p. proc. mniej niż w kraju. Najczęściej przedsiębiorstwa w województwie lubelskim wyposażone były w szerokopasmowe łącza internetowe o prędkości od 100 do 500 Mbit/s – 24,4% (w kraju 29,7%). Mniejszy był udział przedsiębiorstw dysponujących stałym łączem o przepustowości z zakresu do 30 Mbit/s (11,0%; w kraju 7,7%). Przepustowością przynajmniej 30 Mbit/s, ale mniej niż 100 Mbit/s dysponowało 22,2% przedsiębiorstw (w kraju 21,1%), natomiast przepustowość

przynajmniej 500 Mbit/s, ale mniej niż 1 Gbit/s dysponowało 11,4% przedsiębiorstw (w kraju 13,3%). Najmniej przedsiębiorstw było wyposażonych w stałe łącza o prędkości przynajmniej 1 Gbit/s (9,7%; w kraju 12,0%).

W 2022 r., odsetek przedsiębiorstw prowadzących sprzedaż poprzez sieci komputerowe w województwie lubelskim wyniósł 14,6% (w kraju 18,0%). W porównaniu z 2021 r. wskaźnik ten pozostał na niezmiennym poziomie (w kraju wzrost o 1,0 p. proc.). Natomiast w porównaniu z 2015 r. wskaźnik ten wzrósł o 6,8 p. proc. (w kraju wzrost o 5,6 p. proc.).

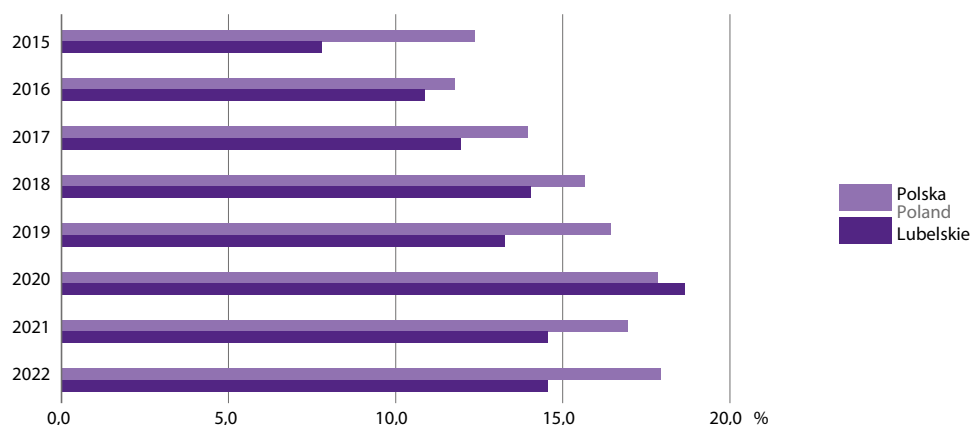
Sprzedaż elektroniczną za pośrednictwem stron internetowych przedsiębiorstwa prowadzą głównie za pośrednictwem własnych stron internetowych lub aplikacji (10,6% przedsiębiorstw sprzedających przez strony), nieco rzadziej korzystają z zewnętrznych platform handlowych (8,4%).

W 2022 r. 12,0% przedsiębiorstw otrzymywało zamówienia od odbiorców indywidualnych; natomiast 9,5% od innych przedsiębiorstw lub jednostek administracji publicznej

Do **sprzedaży elektronicznej** zaliczyć należy zamówienia i rezerwacje składane na stronie internetowej przedsiębiorstwa (w sklepie internetowym, aplikacji, poprzez extranet), na internetowych platformach handlowych, w serwisach aukcyjnych oraz za pośrednictwem systemu EDI (elektroniczna wymiana informacji, która zapewnia automatyczne przetwarzanie). Z transakcji elektronicznych wykluczone są zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail), faksem lub przez telefon. Do podstawowych cech odróżniających sprzedaż elektroniczną od sprzedaży tradycyjnej zaliczyć można dostępność ofert handlowych z wielu źródeł w krótkim czasie i o każdej porze.

Wykres 52.
Chart 52.

Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe
Enterprises receiving orders via computer networks

Działalność administracji publicznej generuje duże ilości danych, które w większości mają charakter publiczny i stanowią użyteczne źródło informacji dla podmiotów gospodarczych. Ponadto pełnią one funkcję wspomagającą w procesie planowania i podejmowania decyzji biznesowych. W 2022 r. z otwartych danych publicznych w celach biznesowych korzystało 10,9% przedsiębiorstw. Przedsiębiorstwa wykazywały największe zainteresowanie otwartymi danymi publicznymi z kategorii gospodarka i finanse (9,0%), natomiast najmniejsze – informacjami z danych z zakresu kultury, sportu i turystyki (1,3%). Odsetek przedsiębiorstw identyfikujących dane publiczne, które mogłyby być wykorzystywane w celach biznesowych, lecz nie zostały udostępnione w ramach otwartych danych publicznych wyniósł 3,0% (o 0,4 p. proc. więcej niż w kraju).

Otwarte dane publiczne wytworzone przez urząd administracji publicznej (lub na jego zlecenie), które są dostępne dla każdego zainteresowanego do wykorzystania, przetwarzania i udostępniania w dowolnych celach.

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych

Financial results of non-financial enterprises

W 2023 r. w województwie lubelskim badane przedsiębiorstwa niefinansowe osiągnęły straty. Pogorszył się wskaźnik poziomu kosztów oraz wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto oraz wskaźniki płynności finansowej I i II stopnia. Przychody ze sprzedaży na eksport były niższe niż rok wcześniej.

Dane dotyczą **przedsiębiorstw niefinansowych** (jednostek prawnych) prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007), działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007), szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

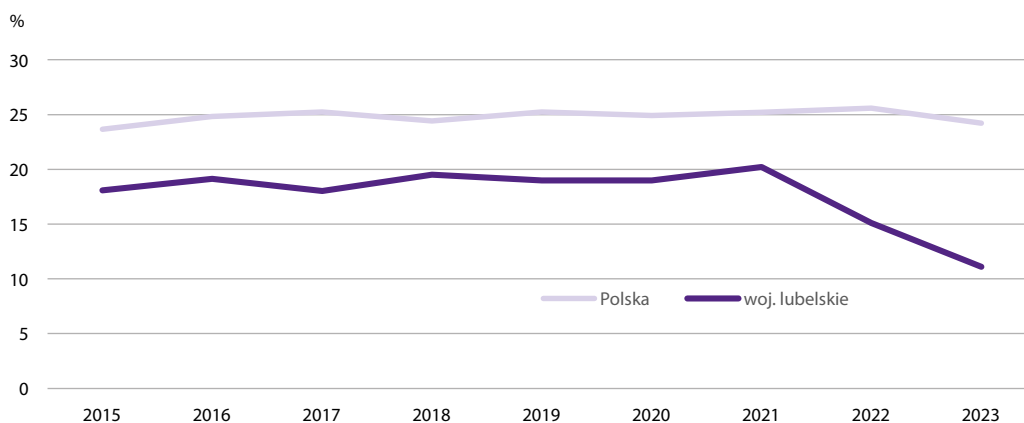
Przychody z całokształtu działalności uzyskane w 2023 r. przez przedsiębiorstwa mające siedzibę w województwie lubelskim wyniosły 173410,0 mln zł i były wyższe o 26,3% niż w 2022 r. i o 228,8% niż w 2015 r. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów osiągnęły wartość 165480,0 mln zł i zwiększyły się w porównaniu z 2022 r. o 24,6% i o 224,6% w stosunku do 2015 r. Ich wzrost w ujęciu rocznym odnotowano w większości sekcji, przy czym największy (w ujęciu wartościowym) w budownictwie oraz w handlu; naprawie pojazdów samochodowych.

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport (eksport) obejmują wewnątrzwspólnotową dostawę do krajów członkowskich UE oraz eksport do krajów pozaunijnych.

Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów przeznaczonych na eksport w 2023 r. wyniosły 18423,8 mln zł i były o 8,1% niższe od osiągniętych w 2022 r. Udział sprzedaży na eksport w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółu badanych podmiotów wyniósł 11,1% i w porównaniu z 2022 r. był niższy o 4,0 p. proc. W ogólnej wartości sprzedaży eksportowej 79,0% stanowiły przychody ze sprzedaży produktów, natomiast 21,0% – przychody ze sprzedaży towarów i materiałów.

Wykres 53. **Udział przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem**

Chart 53. Share of revenue from sale of products, goods and materials for export in total revenue from sale of products, goods and materials

W 2023 r. koszty uzyskania przychodu z całokształtu działalności wyniosły 154443,3 mln zł i w skali roku zwiększyły się o 24,8% i o 230,4% w stosunku do 2015 r. W 2023 r. w strukturze rodzajowej kosztów w stosunku do 2022 r., zwiększył się udział wynagrodzeń brutto (o 2,3 p. proc.; do 17,8%), usług obcych (o 1,4 p. proc.; do 15,7%), ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń (o 0,9 p. proc.; do 4,9%), amortyzacji (o 0,7 p. proc.; do 6,9%), podatków i opłat (o 0,1 p. proc.; do 6,0%) i pozostałych kosztów rodzajowych (o 0,1 p. proc.; do 1,6%), zmniejszył się zaś udział zużycia materiałów i energii (o 5,4 p. proc.; do 47,1%).

Koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów wyniósł 154443,3 mln zł i był wyższy o 24,8% w stosunku do 2022 r. Największy ich wzrost (w ujęciu wartościowym), podobnie jak dla przychodów ze sprzedaży, odnotowano w handlu; naprawie pojazdów samochodowych oraz w budownictwie.

Wyniki finansowe:

- wynik finansowy brutto oblicza się jako różnicę przychodów ogółem i kosztów ogółem;
- wynik finansowy netto (zysk lub strata) to wynik finansowy brutto pomniejszony o obowiązkowe obciążenia.

W 2022 r. wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ukształtował się na poziomie 11036,7 mln zł, co oznacza wzrost o 22,4% w stosunku do 2021 r. Pogorszył się wynik na pozostałej działalności operacyjnej (z -485,1 mln zł w 2022 r. do -1978,4 mln zł w 2023 r.) i wynik na operacjach finansowych (z -485,1 mln zł w 2022 r. do -1978,4 mln zł w 2023 r.).

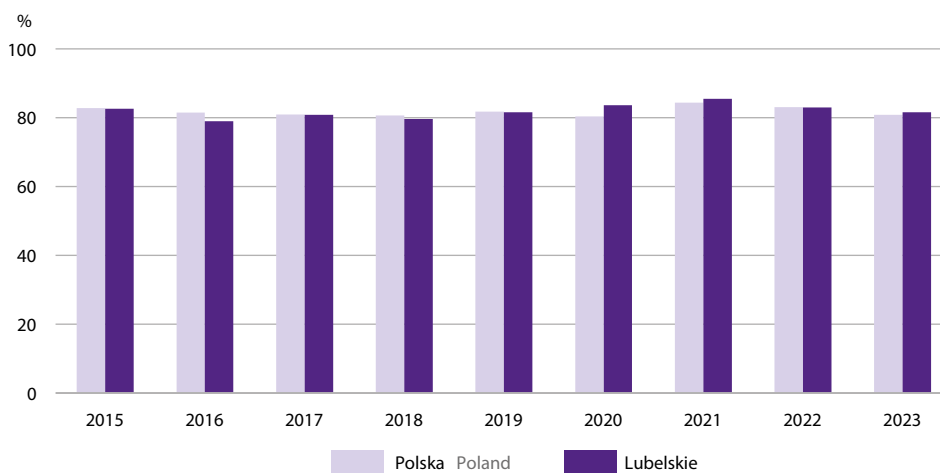
Wynik finansowy brutto osiągnął wartość 1054,4 mln zł, tj. o 89,9% mniejszą niż w 2022 r.; zysk brutto wyniósł 7593,0 mln zł, a strata brutto 6538,6 mln zł. Obciążenia wyniku finansowego brutto zwiększyły się w skali roku o 21,6% (do 1853,6 mln zł). W rezultacie wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie -799,2 mln zł i był niższy o 9740,7 mln zł (tj. o 108,9%) od wyniku osiągniętego rok wcześniej; zysk netto zmniejszył się o 32,9%, a strata netto wzrosła ponad piętnastokrotnie. Poprawę wyniku finansowego netto odnotowano jedynie w działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz obsłudze rynku nieruchomości oraz w budownictwie, w pozostałych grupach miało miejsce pogorszenie. Największe pogorszenie wyniku finansowego netto miało miejsce w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 509,2 mln zł do 388,8 mln zł).

Zysk netto w 2023 r. wykazało 81,6% badanych przedsiębiorstw, tj. o 1,4 p. proc. mniej niż przed rokiem. Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej kwocie przychodów z całokształtu działalności osiągnął 50,7% i był niższy niż w 2022 r.

Wykres 54.

Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw

Chart 54. Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of surveyed enterprises

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów ogółem do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności sprzedaży brutto to relacja wyniku finansowego ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności obrotu netto to relacja wyniku finansowego netto do przychodów ogółem;
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych);
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych o zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych).

Pomimo wyższej dynamiki przychodów z całokształtu działalności od dynamiki kosztów, wskaźnik poziomu kosztów uległ pogorszeniu z 92,4% w 2022 r. do 99,4% w 2023 r. (w kraju wyniósł 94,6%, wobec 94,0% przed rokiem). W skali roku zmniejszyły się wskaźniki rentowności obrotu brutto (z 7,6% do 0,6%) oraz obrotu netto (z 6,5% do -0,5%), wskaźnik płynności finansowej I stopnia (z 99,9% do 88,9%) oraz płynności finansowej II stopnia (ze 147,8% do 146,6%). W kraju odnotowano spadek wartości wskaźników rentowności w porównaniu z 2021 r., i tak wskaźnik rentowności obrotu brutto był niższy o 0,6 p. proc., obrotu netto – o 0,7 p. proc., natomiast wskaźniki płynności finansowej I stopnia oraz płynności finansowej II stopnia były wyższe odpowiednio o 0,7 p. proc. i o 1,8 p. proc.

Tablica 34. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych
Table 34. Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprise

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	2023 Polska Poland
	w % in %				
Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	91,5	93,2	92,4	99,4	94,6
Wskaźnik rentowności sprzedaży brutto Gross sales profitability indicator	8,3	7,6	6,8	6,7	5,5
Wskaźnik rentowności obrotu brutto Gross turnover profitability indicator	8,5	6,8	7,6	0,6	5,4
Wskaźnik rentowności obrotu netto Net turnover profitability indicator	7,2	5,7	6,5	-0,5	4,3
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia First degree financial liquidity indicator	33,7	31,7	99,9	88,9	39,7
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia Second degree financial liquidity indicator	113,9	98,0	147,8	146,6	107,2

Aktywa obrotowe są częścią kontrolowanych przez jednostkę zasobów majątkowych wykorzystywanych w działalności operacyjnej o wiarygodnie określonej wartości, powstałych w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych. Obejmują zapasy (rzeczowe aktywa obrotowe) oraz krótkoterminowe: należności, inwestycje oraz rozliczenia międzyokresowe.

Wartość aktywów obrotowych badanych przedsiębiorstw niefinansowych wyniosła na koniec 2023 r. 6485,1 mln zł, co oznacza wzrost o 4,9% w skali roku. Wartość zapasów ukształtowała się na poziomie 12182,2 mln zł, tj. o 2,6% wyższym niż rok wcześniej. Odnotowano wzrost należności krótkoterminowych (o 28,0%) i krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych (o 7,4%) natomiast w przypadku inwestycji krótkoterminowych odnotowano spadek o 5,4%. W rzeczowej strukturze aktywów obrotowych wzrósł udział należności krótkoterminowych (z 26,0% w 2022 r. do 31,8% w 2023 r.), natomiast zmniejszył się udział zapasów (z 18,7% na 18,3%), inwestycji krótkoterminowych (z 54,3% na 49,0%), udział krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych nie zmienił się (0,9%).

Zobowiązania długo- i krótkoterminowe (bez funduszy specjalnych) badanych przedsiębiorstw niefinansowych na koniec 2022 r. wyniosły 54061,3 mln zł i były o 13,9% wyższe niż przed rokiem. Zobowiązania długoterminowe stanowiły 32,3% ogółu zobowiązań (wobec 27,4% rok wcześniej). Wartość zobowiązań długoterminowych wyniosła 17454,4 mln zł i była o 34,1% wyższa niż w końcu 2022 r. Zobowiązania krótkoterminowe badanych przedsiębiorstw wyniosły 36607,0 mln zł i w skali roku były wyższe o 6,3%, w tym zobowiązania z tytułu: kredytów i pożyczek – o 3,1%, podatków, cel, ubezpieczeń i innych świadczeń – o 24,7%, dostaw i usług – niższe o 0,4%. Relacja zobowiązań z tytułu dostaw i usług do należności z tego tytułu w końcu 2022 r. wyniosła 66,6% wobec 87,1% w 2022 r.

Z analizy wskaźników sprawności działania przedsiębiorstw wynika, że w porównaniu z 2022 r. skrócił się cykl spłaty zobowiązań z tytułu dostaw i usług – o 6 dni (do 25 dni), cykl rotacji zapasów – o 6 dni (do 27 dni) oraz wydłużył cykl rotacji należności krótkoterminowych z tytułu dostaw i usług – o 2 dni (do 38 dni).

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw

Investment outlays of enterprises

W 2022 r. wartość nakładów inwestycyjnych w podmiotach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób była w skali roku wyższa o 10,1%.

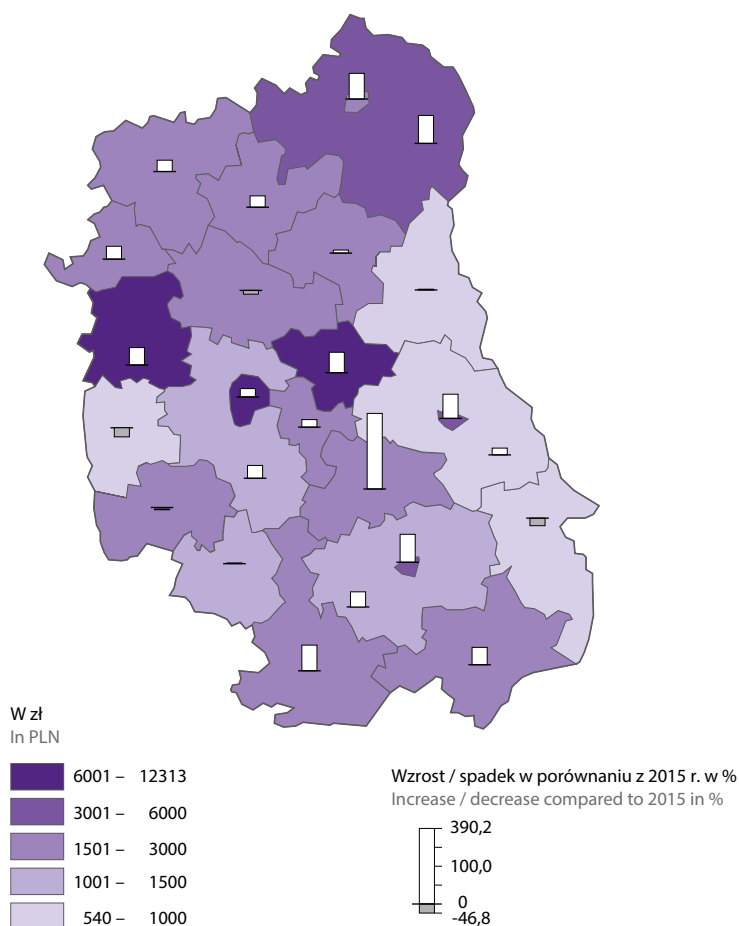
W 2023 r. w stosunku do 2022 r. odnotowano wzrost o 38,6% nakładów inwestycyjnych w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Zmniejszyła się liczba rozpoczętych inwestycji (o 15,9%) oraz ich wartość kosztorysowa (o 14,0%).

Nakłady inwestycyjne to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Mapa 41.
Map 41.

Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach^a na 1 mieszkańca w 2022 r. (ceny bieżące)

Investment outlays in enterprises^a per capita in 2022 (current prices)

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; by investment location.

W pierwszej części analizy dane o **nakładach inwestycyjnych** dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (na podstawie rocznych sprawozdań: SP, F-03, F-02/dk, SP-3); dane prezentowane są zgodnie z lokalizacją inwestycji.

W 2022 r. nakłady inwestycyjne realizowane w województwie lubelskim przez przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób wyniosły 6819,7 mln zł (2,7% ogółu nakładów w kraju) i były wyższe w porównaniu z 2021 r. o 10,1% (w kraju o 20,8%) i o 53,1% w stosunku do 2015 r. (w kraju o 49,2%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca nakłady wyniosły 3539 zł (o 49,0 % mniej niż średnio w kraju) i były wyższe o 11,0% w porównaniu z 2021 r. i o 61,6% w stosunku do 2015 r. W kraju wyniosły one 6592 zł i były wyższe o 21,3% niż w 2021 r. i o 51,6% niż w 2015 r. Najwyższe nakłady na 1 mieszkańca osiągnięto w powiecie łęczyńskim (12313 zł) i puławskim (7130 zł), najniższe zaś w powiecie włodawskim (540 zł) i hrubieszowskim (755 zł). Najwyższy wzrost dynamiki nakładów w porównaniu z 2015 r. wystąpił w powiecie krasnostawskim – 390,2% (o 2310 zł), a najwyższy spadek – w powiecie opolskim – o 46,8% (o 786 zł).

W drugiej części analizy dane o **nakładach inwestycyjnych** dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób (na podstawie kwartalnego sprawozdania F-01/I-01²); dane prezentowane są zgodnie z siedzibą inwestora.

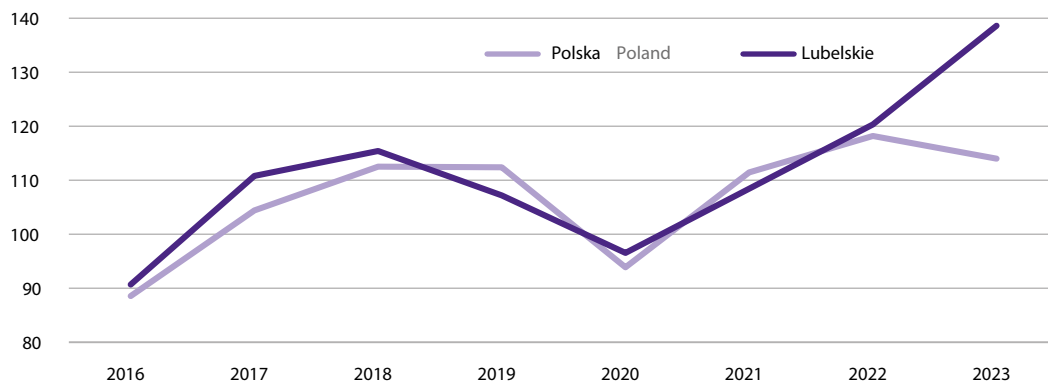
Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych w 2023 r. przez przedsiębiorstwa niefinansowe, mające siedzibę na terenie województwa wyniosła 8350,1 w mln zł i były (w cenach bieżących) o 38,6% wyższe niż rok wcześniej (w kraju o 14,0%)

Wykres 55. Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące)

Rok poprzedni = 100

Chart 55. Indices of investment outlays of non-financial enterprises (current prices)

Previous year = 100

Nakłady na środki trwałe to nakłady na: budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentację projektowo-kosztorysową; maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem); środki transportu; inne, tj. melioracje wodne, poprawę walorów (ulepszenie) gruntów, zasadzenia wieloletnie, inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

² Dane dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych (jednostek prawnych) prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007); działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007); szkół wyższych; samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

Pozostałe nakłady to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

Tablica 35. Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)
Table 35. Investment outlays (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Ogółem Total				
w mln zł in million PLN	3850,4	4618,2	6024,0	8350,1
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	2,8	3,1	3,1	3,7
W tym – w % – nakłady na: Of which – in % – outlays on:				
Budynki i budowle Buildings and structures	54,8	49,6	57,5	46,9
Zakupy Purchases	44,6	50,0	42,3	60,2
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi machinery, technical equipment and tools	39,1	45,4	37,1	52,3
środków transportu transport equipment	5,5	4,6	5,2	7,9

W 2023 r., w województwie lubelskim z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych na budynki i budowle wydatkowano 4630,6 mln zł (o 33,6% więcej niż rok wcześniej), na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 3148,8 mln zł (o 40,8% więcej), a na środki transportu – 478,3 mln zł (o 53,7% więcej). Zakupy inwestycyjne osiągnęły wartość 3627,1 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim były wyższe o 42,4%, a udział tych zakupów w nakładach ogółem wzrósł w skali roku o 17,9 p. proc.

Najwyższą dynamikę wzrostu wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych w 2023 r., w porównaniu z 2022 r., odnotowano w sekcji „transport, gospodarka magazynowa” (o 125,4%), a najwyższą dynamikę spadku – w sekcji „obsługa rynku nieruchomości” (o 66,3%). W 2023 r. inwestowały głównie przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie „przemysłu”, na który przypadało 89,4% ogółu poniesionych nakładów.

Wartość kosztorysowa inwestycji dotyczy nakładów na budowę środków trwałych zarówno rozpoczętą i zakończoną, jak również rozpoczętą i niezakończoną w roku sprawozdawczym, przyjmując wartość w cenach bieżących wynikającą z dokumentacji projektowo-kosztorysowej, z uwzględnieniem ewentualnych zmian w wartości kosztorysowej dokonanych do końca roku sprawozdawczego.

Przez **inwestycje nowo rozpoczęte** rozumie się te budowy środków trwałych, których realizację faktycznie rozpoczęto w roku sprawozdawczym.

W 2023 r. w województwie lubelskim inwestorzy rozpoczęli realizację 5065 nowych inwestycji mniej o 15,9% niż w roku poprzednim), o łącznej wartości kosztorysowej 2798,6 mln zł (mniej o 14,0%). W kraju w omawianym roku liczba rozpoczętych inwestycji zmniejszyła się o 5,4%, a ich wartość kosztorysowa była niższa o 9,6%. W województwie lubelskim na ulepszenie (tj. przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację) istniejących środków trwałych przypadało 50,9% wartości kosztorysowej wszystkich inwestycji nowo rozpoczętych (rok wcześniej 52,5%).

6.3. Produkcja i usługi

6.3. Production and services

Rolnictwo

Agriculture

Produkcja zbóż ogółem w województwie lubelskim w 2023 r. wzrosła o 6,8% w stosunku do roku poprzedniego i wyniosła 3717,0 tys. t., co stanowiło 10,4% produkcji krajowej.

Według stanu w czerwcu 2023 r. liczebność stada **bydła** w województwie lubelskim w stosunku do czerwca 2022 r. zmniejszyła się o 4,0%, a **owiec** o 7,1%, zaś **trzody chlewnej** wzrosła o 1,3%.

Średnioroczna **cena skupu pszenicy** w województwie lubelskim w 2023 r. była niższa o 36,3% niż w roku wcześniejszym, a **żyta** o 35,7%. Natomiast **cena skupu żywca wołowego i wieprzowego** w wadze żywej wzrosła odpowiednio o 0,3% i o 23,1%. **Cena skupu drobiu rzeźnego** była niższa o 7,0% w czerwcu 2023 r. w stosunku do czerwca 2022 r. Podobnie cena **mleka** w skupie była niższa o 12,0% niż rok wcześniej.

Wartość **rolniczej produkcji globalnej** w cenach stałych w województwie lubelskim w 2022 r., w porównaniu z 2021 r. wzrosła o 1,5%, co było wynikiem wzrostu zarówno wartości produkcji roślinnej, jak i zwierzęcej, odpowiednio o 1,7% i o 0,9%.

Tablica 36. **Plony wybranych ziemiopłodów rolnych**
Table 36. Yields of selected agricultural crops

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	2023 Polska Poland
	z 1 ha w dt per 1 ha in dt				
Zboża ogółem Cereals in total	37,0	48,5	48,5	51,8	49,9
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi of which basic cereals including cereal mixed	37,2	47,8	46,9	49,3	45,6
w tym: of which:					
pszenica wheat:	44,1	57,4	54,0	57,8	53,8
żyto rye	29,5	33,0	32,0	34,1	35,5
mieszanki zbożowe cereal mixtures	30,9	33,7	32,7	34,0	32,5
Rzepak i rzepik Rape and turnip rape	24,8	29,8	33,9	36,5	33,9
Ziemniaki ^a Potatoes ^a	214	398	324	312	296
Buraki cukrowe Sugar beets	518	540	651	656	650

^a Bez uprawy w ogrodach przydomowych.
^a Excluding kitchen gardens.

Według wynikowego szacunku powierzchnia upraw **zbóż ogółem** w 2023 r. wyniosła 717,9 tys. ha i była o 0,1% wyższa niż w 2022 r. (w kraju o 0,1% niższa). Plony zbóż ogółem oszacowano na poziomie 51,8 dt/ha i były one o 6,8% wyższe od uzyskanych w roku wcześniejszym (w Polsce o 0,8%). Zbiory zbóż ogółem w 2023 r. w województwie lubelskim wzrosły o 6,8% w stosunku do 2022 r. (w kraju wzrosły o 0,6%) i wyniosły 3717,0 tys. t. (w Polsce 35850,8 tys. t.), co stanowiło 10,4% produkcji krajowej.

Łączna powierzchnia zasiewów **zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi** określona na podstawie wynikowego szacunku w 2023 r. wyniosła 613,7 tys. ha i była niższa w porównaniu z 2022 r. o 1,1% (w kraju o 1,0%). Plony uzyskane ze zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oszacowano na poziomie 49,3 dt/ha, czyli o 5,1% wyższym w stosunku do roku wcześniejszego (w Polsce o 0,7% niższym). Zbiory również oszacowano na wyższym o 4,0% poziomie niż w 2022 r. (w kraju o 1,6% niższym) i wyniosły one 3026,1 tys. t. (w Polsce 26501,0 tys. t.), co stanowiło 11,4% zbiorów krajowych.

Powierzchnia upraw **pszenicy ogółem** w województwie lubelskim w 2023 r. wyniosła 313,5 tys. ha i w stosunku do roku wcześniejszego była niższa o 4,9% (w kraju o 2,7%), jednakże zbiory wzrosły o 1,8% (w kraju zmniejszyły się o 2,0%) i wyniosły 1813,4 tys. t. (w Polsce 13177,6 tys. t.). Tym samym zbiory wojewódzkie stanowiły 13,8% zbiorów ogólnopolskich. Plony w województwie lubelskim były wyższe o 7,0% (w kraju o 0,7%).

W przypadku **żyta** powierzchnia zasiewów w województwie lubelskim w 2023 r. wyniosła 32,7 tys. ha i była o 20,8% wyższa w stosunku do roku wcześniejszego (w kraju o 9,9%). Natomiast uzyskane plony były o 6,6% wyższe niż w 2022 r. (w Polsce o 1,4% niższe), co jednocześnie wiązało się ze zbiorami o 28,4% wyższymi, które w województwie lubelskim wyniosły 111,5 tys. t. i tym samym stanowiły 4,3% zbiorów ogólnokrajowych. W Polsce zbiory żyta wyniosły 2581,2 tys. t. i w porównaniu z rokiem wcześniejszym były o 8,4% wyższe.

Powierzchnia upraw **mieszanek zbożowych ogółem** w województwie lubelskim w 2023 r. wyniosła 18,5 tys. ha i w stosunku do 2022 r. była o 19,3% niższa (w kraju o 17,7%). Plony jakie rolnicy uzyskali z 1 hektara były o 4,0% wyższe niż rok wcześniej (w Polsce o 5,8 % niższe) i wyniosły 34,0 dt. Zbiory natomiast oszacowano na poziomie 63,1 tys. t. (w kraju 922,9 tys. t.), czyli o 16,0% niższym niż w 2022 r. (w Polsce o 22,5%), co stanowiło 6,8% zbiorów ogólnokrajowych.

Według wynikowego szacunku powierzchnia upraw **rzepaku i rzepiku** w 2023 r. w województwie lubelskim wyniosła 131,9 tys. ha i była o 5,2% wyższa w stosunku do 2022 r. (w kraju o 2,3%). Uzyskane plony oszacowano na poziomie 36,5 dt/ha, a więc o 7,7% wyższym od uzyskanych w roku poprzednim (w Polsce o 0,3%). Zbiory również były o 13,3% wyższe i wyniosły 481,5 tys. t., co stanowiło 12,9% zbiorów ogólnokrajowych. W Polsce zbiory rzepaku i rzepiku wyniosły 3739,5 tys. t. i tym samym były o 2,5% wyższe od uzyskanych w 2022 r.

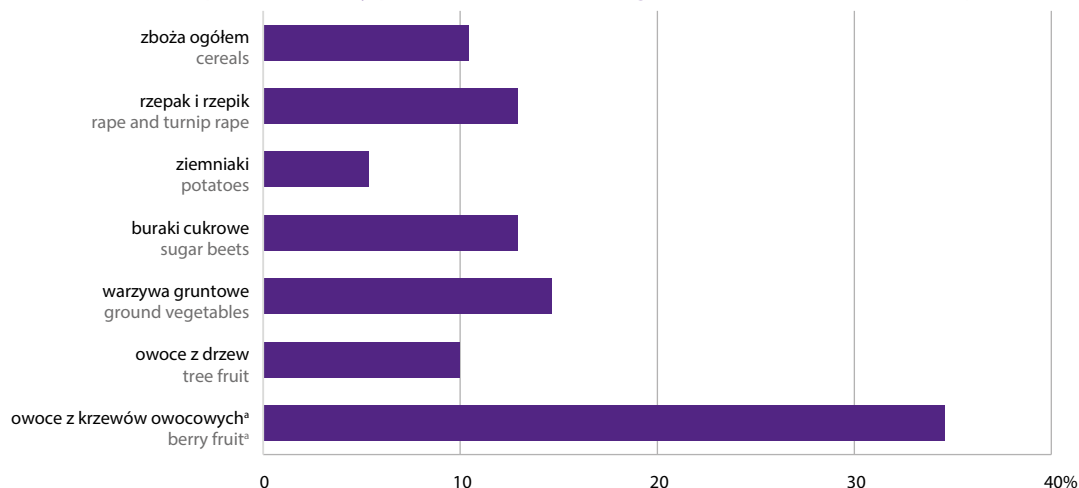
Powierzchnia upraw **ziemniaków**³ w 2023 r. w województwie lubelskim wyniosła 9,4 tys. ha i tym samym była o 5,2% niższa od zanotowanej w roku wcześniejszym (w kraju o 3,8%). Natomiast plony oszacowano na poziomie 312 dt/ha, czyli o 3,7% niższym od uzyskanych w 2022 r. (w Polsce o 3,9%). W województwie lubelskim w omawianym roku zbiory ziemniaków ukształtowały się na poziomie 293,3 tys. t. (w kraju 5590,0 tys. t.), czyli o 8,6% niższym niż w 2022 r. (w Polsce o 7,3%) i stanowiły 5,2% zbiorów krajowych.

Powierzchnia upraw **buraków cukrowych** w 2023 r. w województwie lubelskim wzrosła w porównaniu z rokiem wcześniejszym o 31,0% (w kraju o 17,6%) i wyniosła 33,5 tys. ha. Plony ukształtowały się na poziomie 656 dt/ha i były o 0,8% wyższe w stosunku do 2022 r. (w Polsce o 1,9%). Zbiory buraków cukrowych w województwie lubelskim zwiększyły się w porównaniu z rokiem poprzednim o 31,9% i wyniosły 2194,3 tys. t., co stanowiło 13,0% zbiorów krajowych. W Polsce zbiory buraków cukrowych wyniosły 16940,8 tys. t. i były o 19,7% wyższe niż 2022 r.

³ Ziemniaki bez powierzchni i produkcji w ogrodach przydomowych.

Wykres 56. Udział województwa w krajowej produkcji wybranych ziemiopłodów rolnych i ogrodnich w 2023 r.

Chart 56. Share of voivodship in the country production of selected agricultural and horticultural crops in 2023

a Łącznie z plantacjami jagodowymi, truskawkami i poziomkami gruntowymi.
a Including berry plantations, strawberries and wild strawberries.

Według stanu w czerwcu 2023 r. pogłowie **bydła** w województwie lubelskim liczyło 347,0 tys. szt., co stanowiło 5,5% ogólnego pogłowia bydła w kraju. W porównaniu z czerwcem 2022 r. liczebność stada w województwie lubelskim zmniejszyła się o 4,0%, zaś w kraju o 1,3%. W stosunku do 2015 r. w województwie lubelskim odnotowano spadek pogłowia bydła o 5,3%, natomiast w Polsce wzrost o 6,7%.

Pogłowie **krów** w województwie lubelskim w czerwcu 2023 r. wyniosło 116,4 tys. szt. i w stosunku do analogicznego okresu roku wcześniejszego zmniejszyło się o 3,6% (w Polsce o 1,9%). Krowy stanowiły 33,6% w ogólnej strukturze stada bydła (w kraju 34,1%), a ich udział w porównaniu z czerwcem 2022 r. zwiększył się o 0,1 p. proc. (w Polsce zmniejszył się o 0,2 p. proc.). W porównaniu z 2015 r. pogłowie krów w województwie lubelskim zmniejszyło się o 22,0%, zaś w kraju o 11,4%.

Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w województwie lubelskim w czerwcu 2023 r. w porównaniu z czerwcem 2022 r. zmniejszyła się z 26,1 do 25,1, czyli o 3,9%, w Polsce natomiast z 43,1 do 42,5, czyli o 1,4%. W stosunku do 2015 r. odnotowano zmniejszenie się obsady bydła na 100 ha użytków rolnych w województwie lubelskim o 1,1%, w kraju zaś wzrost o 3,7%.

Według stanu na dzień 1 czerwca 2023 r. pogłowie **trzody chlewnej** w województwie lubelskim liczyło 407,4 tys. sztuk, co stanowiło 4,3% ogólnego pogłowia w kraju. W porównaniu z rokiem wcześniejszym liczebność stada wzrosła o 1,3% (w Polsce zmniejszyła się o 1,8%), natomiast w stosunku do 2015 r. zmniejszyła się o 29,1% (w kraju o 18,9%). Pogłowie **loch ogółem** w województwie lubelskim według stanu na dzień 1 czerwca 2023 r. wynosiło 24,8 tys. szt. i w porównaniu z dniem 1 czerwca 2022 r. zmniejszyło się o 4,2% (w Polsce o 2,6%), natomiast w stosunku do 2015 r. o 51,7% (w kraju o 37,6%).

Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych w województwie lubelskim w czerwcu 2023 r. w porównaniu z czerwcem 2022 r. wzrosła z 29,0 do 29,4, czyli o 1,2%, w Polsce natomiast zmniejszyła się z 64,3 do 63,1, czyli o 1,8%. W stosunku do 2015 r. odnotowano spadek zarówno w województwie lubelskim, jak i w kraju, odpowiednio o 26,1% i o 21,1%.

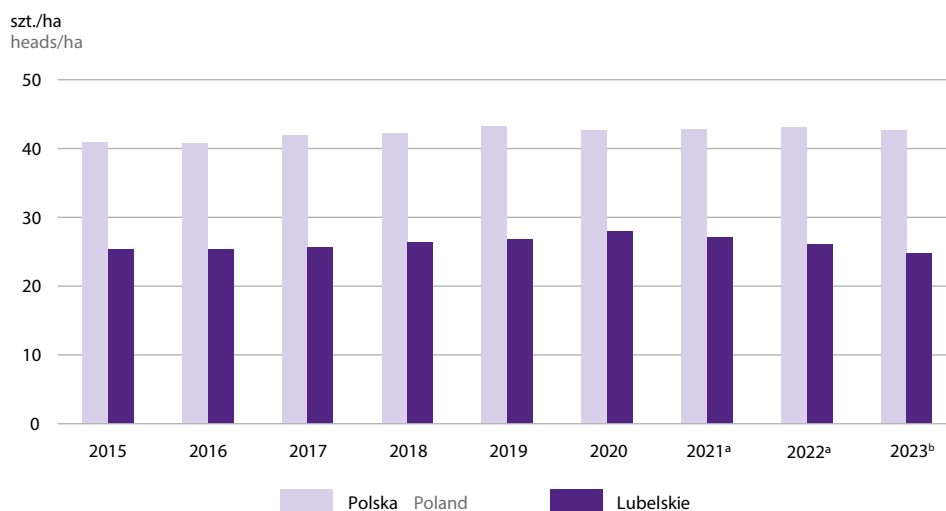
Według stanu w czerwcu 2023 r. pogłowie **owiec** w województwie lubelskim liczyło 17,8 tys. szt. (w Polsce 277,9 tys. szt.), co stanowiło 6,4 % ogólnego pogłowia owiec w kraju. W porównaniu z analogicznym miesiącem 2022 r. odnotowano spadek pogłowia owiec o 7,1% (w kraju o 4,3%), podobnie w odniesieniu do stanu z czerwca 2015 r. wzrost zarówno w województwie lubelskim, jak i w kraju, odpowiednio o 44,7% i o 22,1%.

Wykres 57. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych

Stan w dniu 1 czerwca

Chart 57. Cattle density per 100 ha of agricultural land

As of 1 June

a Jako podstawę przeliczeń przyjęto powierzchnię użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r. b Jako podstawę przeliczeń przyjęto powierzchnię użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2023 r.

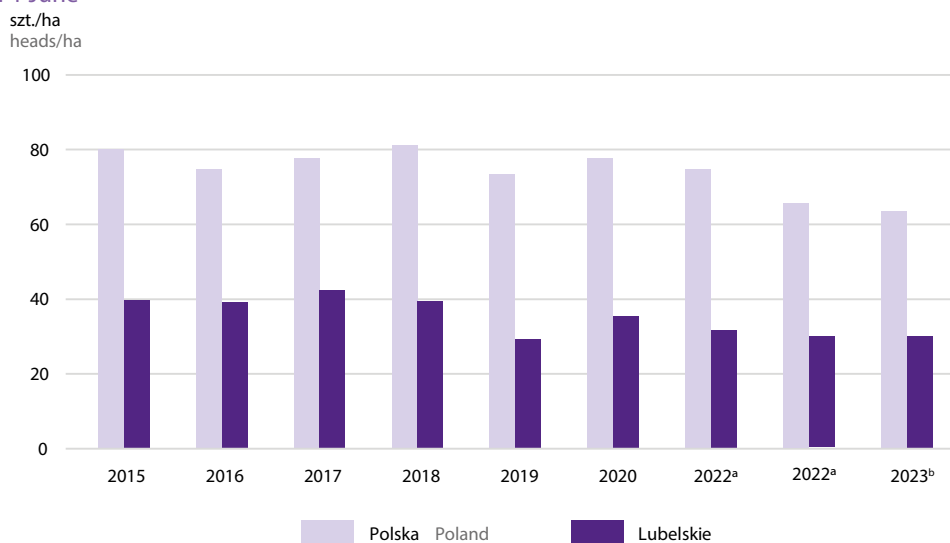
a The data on agricultural land as of June 1, 2020 was used as the basis for the calculations. b The data on agricultural land as of June 1, 2023 was used as the basis for the calculations.

Wykres 58. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych

Stan w dniu 1 czerwca

Chart 58. Pig density per 100 ha of agricultural land

As of 1 June

a Jako podstawę przeliczeń przyjęto powierzchnię użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r. b Jako podstawę przeliczeń przyjęto powierzchnię użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2023 r.

a The data on agricultural land as of June 1, 2020 was used as the basis for the calculations. b The data on agricultural land as of June 1, 2023 was used as the basis for the calculations.

Pogłowie **maciorek** w czerwcu 2023 r. wyniosło 10,4 tys. szt. (w Polsce 139,5 tys. szt.) i zmniejszyło się w ciągu roku o 2,3%, a w porównaniu z czerwcem 2015 r. wzrosło o 25,3%. W kraju natomiast zmniejszyło się, zarówno w stosunku do 2022 r., jak i 2015 r., odpowiednio o 0,7% i o 2,7%. Maciorki stanowiły 58,1% w ogólnej strukturze stada owiec w województwie lubelskim, a ich udział w porównaniu z czerwcem 2022 r. zwiększył się o 2,8 p. proc., a w stosunku do czerwca 2015 r. zmniejszył się o 9,0 p. proc. W kraju natomiast udział maciorek w stadzie również zwiększył się w porównaniu z czerwcem 2022 r. o 1,8 p. proc., zaś zmniejszył się w stosunku do czerwca 2015 r. o 12,8 p. proc.

Wartość skupu **produktów rolnych** w 2023 r. w województwie lubelskim wyniosła 5726,8 mln zł (według cen bieżących, bez podatku VAT), a w kraju 105347,8 mln zł. Udział województwa lubelskiego w skupie ogólnokrajowym wyniósł 5,4%. W porównaniu z rokiem wcześniejszym wartość skupu produktów rolnych zmniejszyła się o 18,5% (w Polsce o 4,8%), zaś w stosunku do 2015 r. wzrosła o 41,6% (w kraju o 84,7%).

W 2023 r. skupiono 916,0 tys. t **ziarna zbóż ogółem** (w Polsce 13944,8 tys. t), w tym 915,4,1 tys. t zbóż konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), a w kraju 13892,8 tys.t. Skup ziarna zbóż ogółem w województwie lubelskim stanowił 6,6% skupu krajowego. W porównaniu z rokiem wcześniejszym wielkość skupu ziarna zbóż ogółem wzrosła o 11,7% (w Polsce o 14,6%) oraz konsumpcyjnych i paszowych wzrosła po 11,9% (w kraju o 14,8%). Natomiast w stosunku do 2015 r. wzrosła odpowiednio o 17,6% i o 18,2% (w Polsce odpowiednio o 16,2% i o 16,8%).

Skup **ziemniaków** ogółem w 2023 r. ukształtował się na poziomie 46,5 tys. t (w kraju 1776,2 tys. t.), co stanowiło 2,6% skupu ogólnokrajowego. W porównaniu z 2022 r. odnotowano wzrost ilości skupionych ziemniaków o 0,7% (w Polsce o 8,9%), zaś w stosunku do 2015 r. o 78,0% (w kraju o 16,1%).

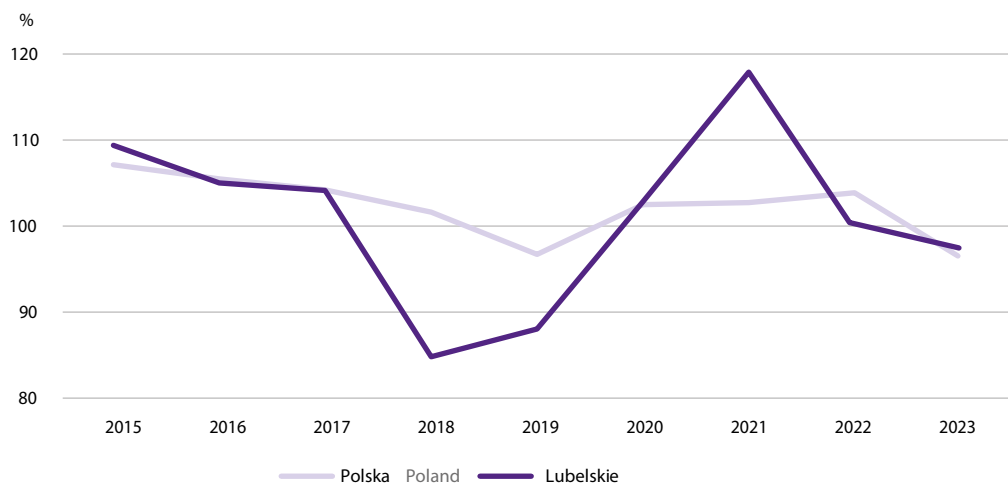
Wykres 59.

Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej)

rok poprzedni=100

Chart 59.

Indices of procurement of total animals for slaughter (in live weight)
previous year=100

W 2023 r. skupiono 268,2 tys. t **żywca rzeźnego** w wadze żywej (w Polsce 6545,0 tys. t.) i w porównaniu z rokiem wcześniejszym odnotowano spadek o 2,5% (w kraju o 3,7%), zaś w stosunku do 2015 r. o 3,8% (w kraju wzrost o 12,9%). Udział województwa lubelskiego w skupie ogólnokrajowym wyniósł 4,1%. W badanym roku skupiono 104,8 tys. t **żywca wieprzowego**, czyli o 0,8% mniej niż w roku poprzednim i o 20,5% mniej jak w 2015 r. W Polsce natomiast skupiono 2296,8 tys. t. żywca wieprzowego i było to o 3,5% mniej niż w 2022 r., zaś o 2,1% więcej niż w 2015 r. Skup w województwie lubelskim stanowił 4,6% skupu krajowego. Skup **żywca wołowego** ukształtował się na poziomie 21,6 tys. t. i był o 37,0% mniejszy

niż w 2022 r. i o 44,2% mniejszy niż w 2015 r. W Polsce skupiono 716,7 tys. t żywca wołowego i było to o 3,7% mniej niż w 2022 r. i o 13,9% mniej niż w 2015 r. Skup wojewódzki stanowił 3,0% skupu krajowego. **Żywca drobiowego** skupiono 141,2 tys. t (więcej o 5,0% niż w 2022 r. i o 35,7% niż w 2015 r.), w tym najczęściej kurczaków (78,8%) i indyków (19,0%). W kraju skupiono 3518,7 tys. t żywca drobiowego (mniej o 3,8% niż w 2022 r. i więcej o 31,3% niż w 2015 r.), w tym kurczaki stanowiły 80,0%, a indyki 13,4%. Udział województwa lubelskiego w krajowym skupie drobiu wyniósł 4,0%.

Wielkość skupu **mleka krowiego** w 2023 r. w województwie lubelskim wyniosła 568,8 mln l i była o 1,1% niższa niż przed rokiem, zaś o 4,4% wyższa w stosunku do 2015 r. W kraju skup mleka krowiego wyniósł 12659,2 mln l. i tym samym był wyższy zarówno w porównaniu z 2022 r., jak i z 2015 r., odpowiednio o 1,7% i o 19,8%. Udział województwa lubelskiego w skupie ogólnokrajowym wyniósł 4,5%.

Wykres 60.

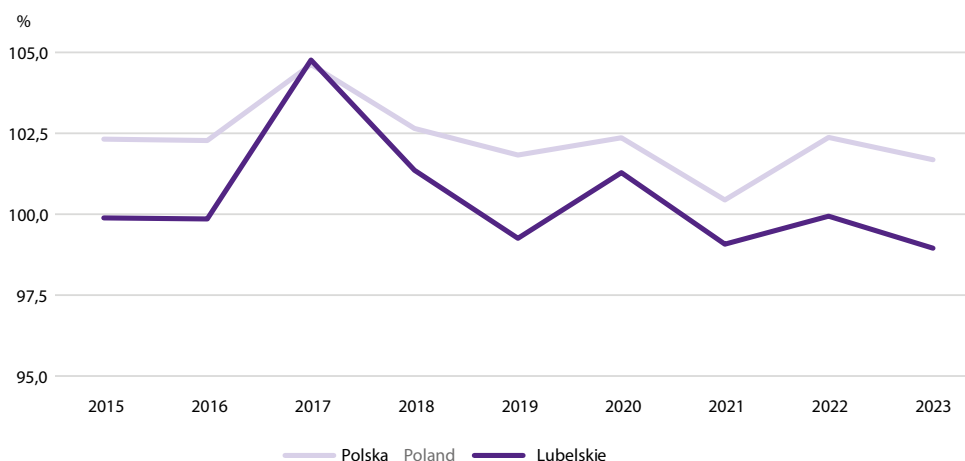
Dynamika skupu mleka

rok poprzedni=100

Chart 60.

Indices of procurement of cows' milk

previous year=100

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach

Średnioroczna cena skupu **pszenicy** w województwie lubelskim w 2023 r. wynosiła 91,01 zł/dt i była o 36,3% niższa niż rok wcześniej i o 45,0% wyższa niż w 2015 r. Natomiast w Polsce cena ta wynosiła 98,83 zł/dt i w porównaniu z 2022 r. była niższa o 35,0%, a w stosunku do 2015 r. wyższa o 47,7%. Cena skupu pszenicy w województwie lubelskim była o 7,9% niższa niż w kraju. Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 129,13 zł (w kraju 134,91 zł), czyli cena była niższa o 4,3% niż średnia cena w kraju. W porównaniu z 2022 r. cena pszenicy na targowiskach zmniejszyła się o 20,4% (w Polsce o 19,0%), zaś w stosunku do 2015 r. wzrosła o 93,2% (w kraju o 78,5%).

W analizowanym roku cena **żyta** w skupie ukształtowała się na poziomie 69,72 zł/dt i była niższa w stosunku do 2022 r. o 35,7%, zaś wyższa w porównaniu z 2015 r. o 56,0%. W Polsce cena ta wynosiła 72,61 zł/dt i w porównaniu z 2022 r. była niższa o 40,0%, a w stosunku do 2015 r. wyższa o 41,0%. Cena żyta w skupie w województwie lubelskim była o 4,0% niższa niż średnia cena w kraju. W obrocie targowisko-wym cena żyta osiągnęła poziom 103,15 zł/dt (w Polsce 106,64 zł/dt) i tym samym była niższa o 3,3% niż średnia cena w kraju. W porównaniu z 2022 r. targowiskowa cena żyta zmniejszyła się o 14,8% (w Polsce o 16,2%), natomiast w stosunku do 2015 r. wzrosła o 95,9% (w kraju o 81,8%).

W 2023 r. za **ziemniaki jadalne** w skupie płacono 110,03 zł/dt (w kraju 114,50 zł/dt), czyli o 39,9% więcej niż przed rokiem (w Polsce o 26,7%) i o 143,3% niż w 2015 r. (w kraju o 123,9%). Cena ziemniaków jadalnych w skupie była o 3,9% niższa niż średnia cena w kraju. W obrocie targowiskowym cena ziemniaków jadalnych ukształtowała się na poziomie 179,10 zł/dt (w Polsce 203,34 zł/dt), czyli niższym o 11,9% niż średnia cena w kraju. Cena ziemniaków jadalnych na targowiskach wzrosła zarówno w stosunku do 2022 r., jak i 2015 r. odpowiednio o 26,6% i o 133,3% (w kraju odpowiednio o 28,5% i o 147,9%).

W omawianym roku cena skupu **żywca wołowego w wadze żywej (bez cieląt)** wyniosła 11,12 zł/kg (w Polsce – 10,38 zł/kg), czyli wzrosła o 0,3% w stosunku do uzyskanej w poprzednim roku (w kraju zmniejszyła się o 0,8%) i o 70,6% w porównaniu z 2015 r. (w Polsce wzrosła o 72,7%). Cena skupu w województwie lubelskim w 2023 r. była o 7,1% wyższa niż w kraju.

Cena **żywca wieprzowego w wadze żywej** w skupie osiągnęła wartość 8,08 zł/kg (w Polsce – 8,35 zł/kg), czyli była wyższa o 23,1% niż w 2022 r. (w kraju o 24,1%) i o 90,5% niż w 2015 r. (w Polsce o 94,4%). Cena w skupie w województwie lubelskim w 2023 r. była o 3,2% niższa niż w kraju.

W 2023 r. cena skupu **drobiu rzeźnego** osiągnęła poziom 5,96 zł/kg (w Polsce – 5,79 zł/kg) i była niższa o 7,0% w porównaniu z notowaną w poprzednim roku (w kraju o 6,1%) i wyższa o 47,0% w stosunku do 2015 r. (w Polsce o 47,0%). Średnia cena skupu drobiu w województwie lubelskim w 2023 r. była wyższa o 3,0% od notowanej w kraju.

Za 1 l **mleka krowiego** w omawianym roku płacono 2,02 zł (w kraju – średnio 2,08 zł), czyli o 12,0% mniej w porównaniu z 2022 r. (w Polsce o 10,1%) i o 81,7% więcej w stosunku do 2015 r. (w kraju o 83,2%). Średnia cena skupu mleka w województwie lubelskim w 2023 r. była niższa o 2,8% niż w kraju.

Wartość **rolniczej produkcji globalnej** w cenach stałych w województwie lubelskim w 2022 r., w porównaniu z 2021 r. wzrosła o 1,5%, co było wynikiem wzrostu wartości produkcji zarówno roślinnej, jak i zwierzęcej, odpowiednio o 1,7% i o 0,9%. W kraju natomiast wartość produkcji globalnej wzrosła o 5,3%, na co miał wpływ wzrost produkcji roślinnej o 6,7% i zwierzęcej o 3,7%.

W analizowanym roku udział województwa lubelskiego w ogólnokrajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 8,6% i tym samym nasze województwo zajęło pod tym względem 4. miejsce w kraju. Podobnie jak w przypadku produkcji końcowej, gdzie województwo lubelskie również zajęło 3. miejsce w kraju, z udziałem w ogólnopolskiej produkcji końcowej 8,2%. Natomiast w przypadku produkcji towarowej województwo lubelskie zajęło 4. miejsce w kraju, z udziałem 8,1% w ogólnopolskiej produkcji towarowej. W 2022 r. produkcja globalna na 1 ha użytków rolnych w województwie lubelskim wzrosła o 15,4% w porównaniu z rokiem wcześniejszym i o 53,8% w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio o 14,8% i o 38,9%).

W 2022 r. wartość **produkcji końcowej** w województwie lubelskim, w porównaniu z poprzednim rokiem, była wyższa o 3,4%. Przyczynił się do tego wzrost zarówno produkcji roślinnej, jak i zwierzęcej, odpowiednio o 4,3% i o 0,9%. W porównaniu z 2021 r. zaobserwowano wzrost udziału produkcji roślinnej w produkcji końcowej o 1,8 p. proc., przy jednoczesnym zmniejszeniu się udziału produkcji zwierzęcej o 1,8 p. proc.

W 2022 r. wartość **produkcji towarowej** ogółem wzrosła o 1,9%, co spowodowane było wzrostem produkcji roślinnej o 3,5%. Natomiast produkcja zwierzęca zmniejszyła się o 1,8%, a jej udział w wartości produkcji towarowej ogółem wyniósł 29,9% i był niższy w porównaniu z 2021 r. o 2,0 p. proc. Natomiast udział produkcji roślinnej wyniósł 70,1% i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększył się o 2,0 p. proc.

Przemysł Industy

W 2023 r. w województwie lubelskim, w porównaniu z rokiem poprzednim, wystąpił spadek produkcji sprzedanej przemysłu. Zanotowano również niewielki wzrost wydajności pracy (mierzonej wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego) przy spadku przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

Dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: B – „Górnictwo i wydobywanie”, C – „Przetwórstwo przemysłowe”, D – „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz E – „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Dane o **wartości produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

W pierwszej części analizy dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** oraz **przeciętnym zatrudnieniu w przemyśle** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W 2022 r. w województwie lubelskim produkcja sprzedana przemysłu w 1160 przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób wyniosła łącznie 60872,9 mln zł (w cenach bieżących) i była o 8,2% (w cenach stałych) wyższa w porównaniu z 2021 r. Pod względem wartości produkcji sprzedanej przemysłu województwo lubelskie zajmowało 11. lokatę w kraju. Udział województwa w produkcji krajowej wyniósł 2,6%, tyle samo, co w 2021 r. oraz mniej o 0,1 p. proc. w stosunku do 2015 r. Wśród powiatów województwa lubelskiego zdecydowanie najwyższą wartość produkcji sprzedanej przemysłu odnotowano w Lublinie – 20608,6 mln zł, natomiast najniższą w powiecie hrubieszowskim – 153,7 mln zł. W skali roku wzrost produkcji zaobserwowano we wszystkich powiatach województwa lubelskiego, największy – w powiecie janowskim (o 38,2%), a najmniejszy – w powiecie zamojskim (o 6,4%).

Produkcja sprzedana przemysłu w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa lubelskiego osiągnęła wartość 29979 zł (w cenach bieżących) i była najniższa w Polsce. W porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o 6819 zł, a w stosunku do 2015 r. – o 15395 zł. W kraju wskaźnik ten kształtował się na poziomie 62283 zł (wzrost odpowiednio o 15021 zł i o 31934 zł). W przekroju terytorialnym najwyższą wartość produkcji sprzedanej w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano w Lublinie – 62076 zł, natomiast najniższą w powiecie hrubieszowskim – 2646 zł. Największy wzrost produkcji w stosunku do roku poprzedniego wystąpił w Lublinie (o 14947 zł), a najmniejszy – w powiecie hrubieszowskim (o 205 zł). W relacji do przeciętnej województwa wyższą wartość produkcji sprzedanej w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano w 4 powiatach – m. in. w Lublinie (o 107,1%) i w powiecie świdnickim (o 32,9%), natomiast niższą w 20 powiatach – m.in. powiecie hrubieszowskim (o 91,2%) i w chełmskim (o 83,0%).

W 2022 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie lubelskim wyniosło 99,3 tys. osób i w skali roku zwiększyło się o 0,3%, a o 9,8% w porównaniu z 2015 r. Najwyższy udział w przeciętnym zatrudnieniu w przemyśle odnotowano w Lublinie (28,0%), najmniejszy zaś w powiecie hrubieszowskim (0,4%).

W 2022 r. wydajność pracy w przemyśle, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego wyniosła 613,3 tys. zł (w cenach bieżących) i była o 27,9% wyższa niż rok wcześniej oraz o 77,4% niż w 2015 r. Wzrost tego wskaźnika w skali roku zaobserwowano we wszystkich powiatach województwa lubelskiego, najwyższy – w powiecie łukowskim (o 42,7%), natomiast najniższy w powiecie hrubieszowskim (o 9,3%).

W drugiej części analizy dane o **produkcji sprzedanej przemysłu oraz przeciętnym zatrudnieniu w przemyśle** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; opracowane zostały na podstawie danych krótkookresowych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej DG-1.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2023 r. w województwie osiągnęła wartość 64461,8 mln zł (w cenach bieżących) i była o 1,2% (w cenach stałych) niższa w odniesieniu do zanotowanej w 2022 r. oraz o 56,6% wyższa niż w 2015 r. Natomiast w skali kraju produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) zmniejszyła się o 1,5% w stosunku do 2021 r. i zwiększyła się o 49,2% w porównaniu z 2015 r. W województwie w kolejnych kwartalnych okresach narastających w 2022 r. odnotowano spadek produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach stałych) w skali roku odpowiednio: w pierwszym kwartale – o 1,0%, w pierwszym półroczu – o 2,5%, a w okresie trzech kwartałów – o 3,7%.

Tablica 37. Przemysł
Table 37. Industry

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) Sold production of industry (current prices)				
w mln zł in million PLN	31762,6	39579,2	63886,2	64461,8
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	2,7	2,6	2,6	2,6
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w % Share of sold production of manufacturing in sold production of industry (current prices) in %	74,3	76,3	79,2	70,9
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys. Average paid employment in industry in thousands	90,9	99,1	100,2	98,9

Na ogólną wartość produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) w 2023 r. w województwie lubelskim w głównej mierze wpłynęła produkcja w sekcji przetwórstwo przemysłowe – 45699,0mln zł, co stanowiło 70,9% produkcji przemysłowej (mniej o 8,3 p. proc. 2022 r.). Największy udział w produkcji sprzedanej przemysłu odnotowano w produkcji artykułów spożywczych – 21,8% (23,0% w 2022 r.), wyrobów z metali – 7,1% (6,5%), napojów – 5,0% (4,6%) oraz pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – 3,7% (3,9%).

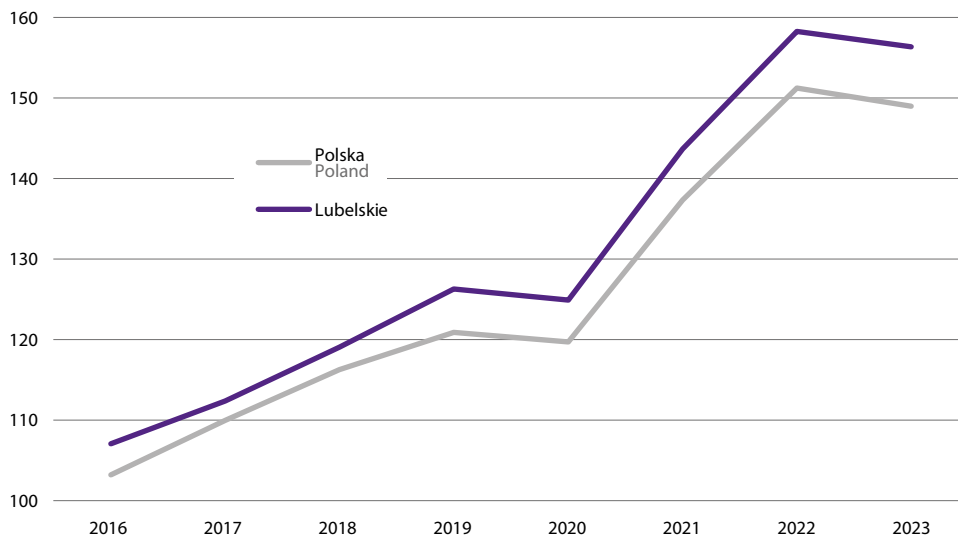
Wyższy niż w 2022 r. poziom produkcji sprzedanej wystąpił w 20 (spośród 30) działach przemysłu. Uwzględniając działy o znaczącym udziale w produkcji sprzedanej przemysłu, największy wzrost w odniesieniu do 2022 r. odnotowano w produkcji napojów (5,4%), poligrafii i reprodukcji zapisanych nośników (o 3,6%) oraz wyrobów z metali (o 3,2%), a największy spadek – w produkcji metali (o 15,3%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 13,8%) oraz mebli (o 10,9%).

Wykres 61. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)

2015=100

Chart 61. Indices of sold production of industry (constant prices)

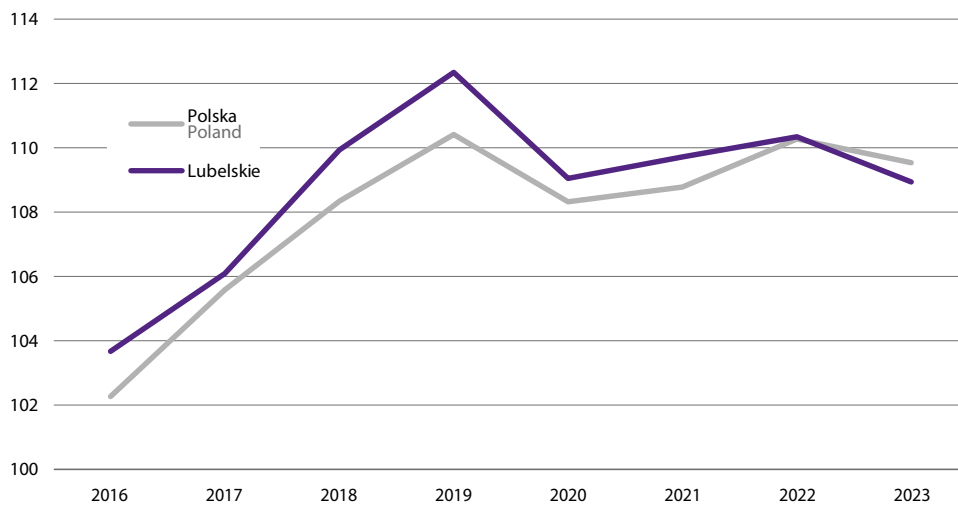
2015=100

Wykres 62. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle

2015=100

Chart 62. Indices of average employment in industry

2015=100

Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w 2023 r. w województwie lubelskim wyniosło 98,9 tys. osób, w tym w przetwórstwie przemysłowym 73,8 tys. osób. Spadkowi produkcji sprzedanej przemysłu w województwie lubelskim w skali roku towarzyszył spadek przeciętnego zatrudnienia o 1,3% i wzrost o 8,9% w stosunku do 2015 r. W kraju zanotowano również spadek przeciętnego zatrudnienia w przemyśle o 0,7% w odniesieniu do roku poprzedniego i wzrost o 9,5% w porównaniu z 2015 r.

Wydajność pracy w przemyśle w 2023 r., mierzona wartością produkcji sprzedanej przemysłu w przeliczeniu na 1 zatrudnionego, w województwie lubelskim wyniosła 651,7 tys. zł i była o 0,1% wyższa (w cenach stałych) niż przed rokiem. W kraju wydajność pracy w przemyśle w omawianym okresie zmalała o 0,8%.

Budownictwo Construction

W 2023 r. w województwie lubelskim odnotowano wzrost produkcji sprzedanej budownictwa w stosunku do roku poprzedniego. Wyższa niż przed rokiem była również produkcja budowlano-montażowa oraz wydajność pracy w budownictwie, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego. Zmniejszyło się natomiast przeciętne zatrudnienie.

W 2023 r. w województwie lubelskim w stosunku do 2022 r. zwiększyła się liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto, a zmniejszyła się mieszkań oddanych do użytkowania oraz mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia zgodnie z projektem budowlanym.

Dane zarówno o **produkcji sprzedanej budownictwa, jak i sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; opracowane zostały na podstawie danych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej DG-1.

W 2023 r. w województwie lubelskim produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 10558,9 mln zł i zwiększyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 14,5% (w skali kraju odnotowano wzrost o 6,4%). Produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) w 2023 r. w województwie lubelskim stanowiła 2,5% produkcji budownictwa w kraju (2,3% w 2022 r.). Pod tym względem województwo lubelskie zajęło 12. lokatę wśród innych województw.

Dane o **produkcji sprzedanej budownictwa** dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”.

Tablica 38.
Table 38.

Budownictwo Construction

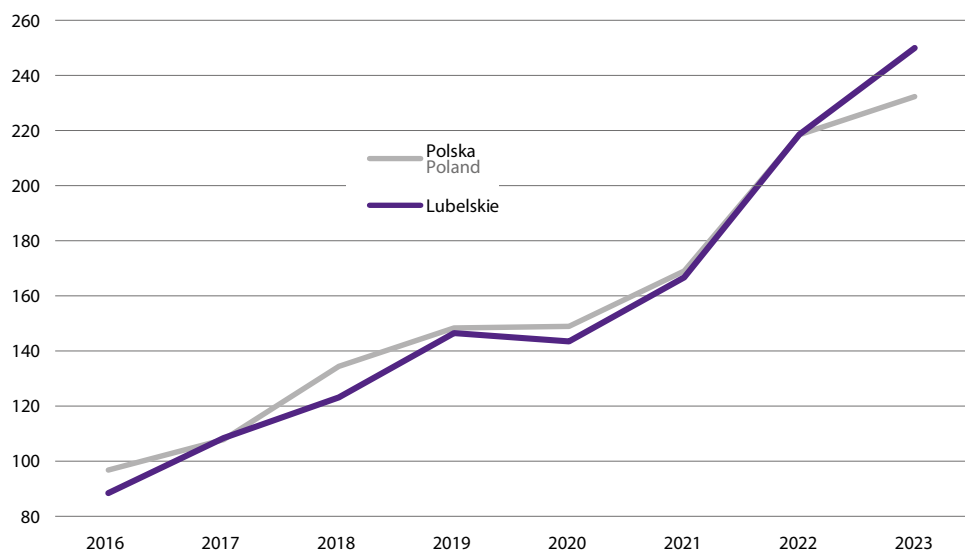
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) Sold production of construction (current prices)				
w mln zł in million PLN	4270,7	6007,8	9219,4	10558,9
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	2,3	2,3	2,3	2,5
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w % Share of construction and assembly production in sold production of construction (current prices) in %	66,7	71,2	64,9	61,0
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys. Average paid employment in construction in thousands	14,9	18,2	18,4	18,0

Wykres 63. Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)

2015=100

Chart 63. Indices of sold production of construction (current prices)

2015=100

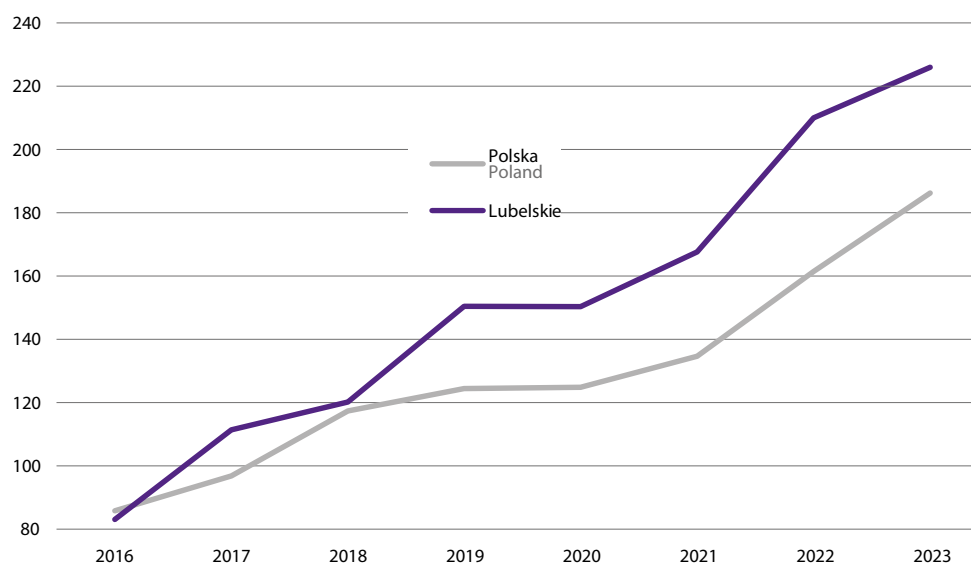
Dane o **sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą robót zrealizowanych na terenie kraju, wykonanych siłami własnymi (tj. bez podwykonawców) na rzecz zleceniodawców przez podmioty budowlane zaliczane zgodnie z PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”. Obejmują roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów.

Wykres 64. Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)

2015=100

Chart 64. Indices of construction and assembly production (current prices)

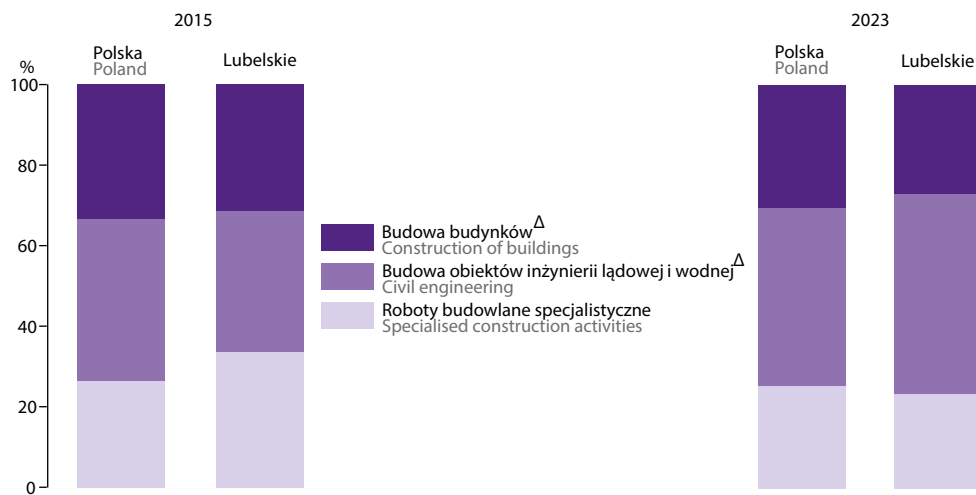
2015=100

W 2023 r. w województwie lubelskim produkcja budowlano-montażowa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 6435,8 mln zł i zwiększyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 7,6% (w skali kraju odnotowano wzrost o 15,4%). Pod względem wartości produkcji budowlano-montażowej województwo lubelskie zajmowało 10. lokatę w kraju (4,0% produkcji krajowej), a pod względem wskaźnika dynamiki w porównaniu z rokiem poprzednim 11. miejsce.

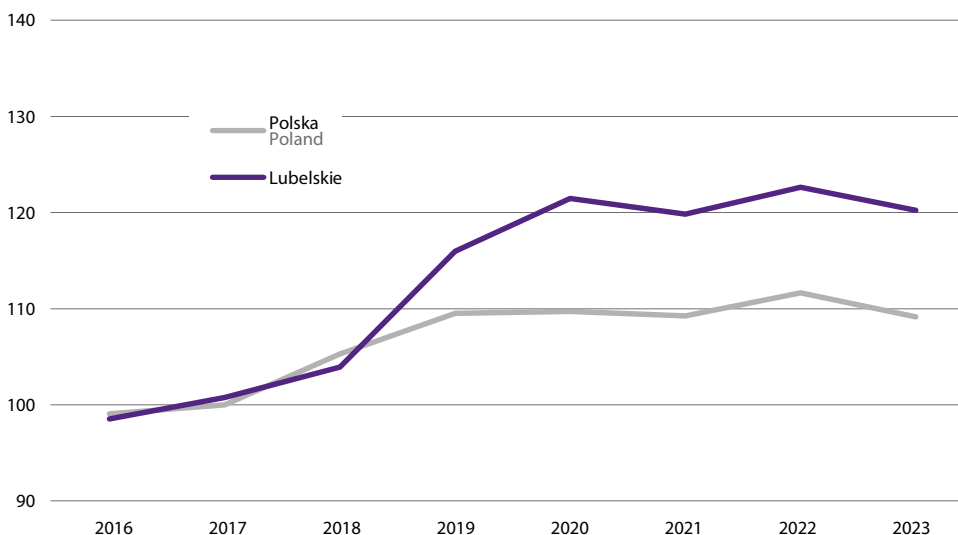
W 2023 r. wzrost produkcji budowlano-montażowej w skali roku odnotowano w przedsiębiorstwach specjalizujących się w robotach związanych z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 27,9%).

Wykres 65. Produkcja budowlano-montażowa według działów PKD (ceny bieżące)
Chart 65. Construction and assembly production by PKD divisions (current prices)

Wykres 66. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie
2015=100

Chart 66. Indices of average employment in construction
2015=100

W 2023 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, w strukturze sprzedaży produkcji budowlano-montażowej zmniejszył się udział przedsiębiorstw zajmujących się głównie budową budynków o 2,8 p. proc. (do 27,0%) oraz wykonujących roboty budowlane specjalistyczne o 5,0 p. proc. (do 23,4%). Zwiększył się natomiast udział podmiotów specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej o 7,9 p. proc. (do 49,6%). W porównaniu z 2015 r. zaobserwowano wzrost udziału przedsiębiorstw specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 14,4 p. proc.), a spadek udziału podmiotów wykonujących roboty budowlane specjalistyczne (o 10,2 p. proc.) i przedsiębiorstw zajmujących się głównie budową budynków (o 4,2 p. proc.).

W województwie lubelskim przeciętne zatrudnienie w budownictwie zmniejszyło się w porównaniu z 2022 r. o 1,9% do poziomu 18,0 tys. osób. W kraju przeciętne zatrudnienie zmniejszyło się o 2,2%.

W 2023 r. w województwie lubelskim wydajność pracy w budownictwie, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, wyniosła 586,2 tys. zł i była o 16,8% wyższa niż przed rokiem.

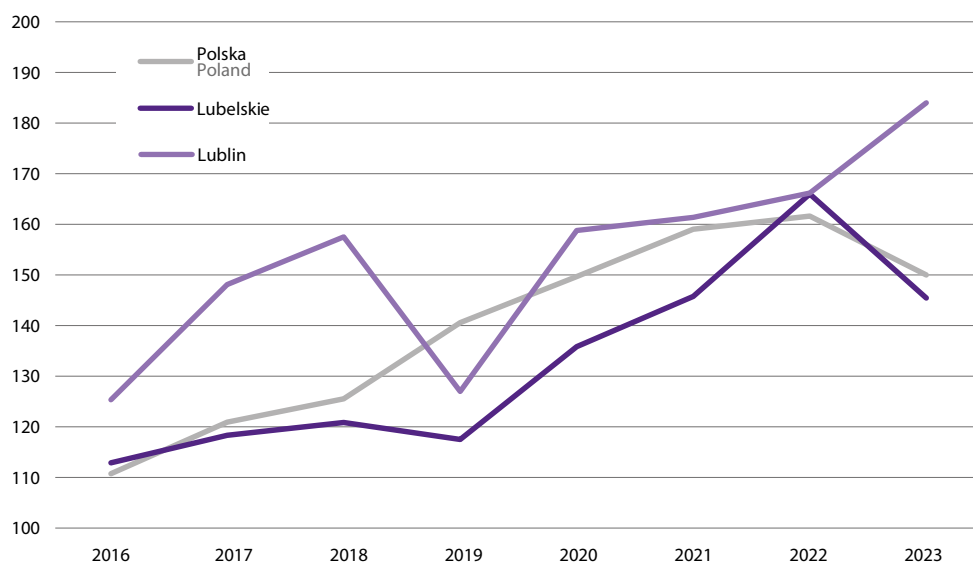
W 2023 r. w województwie lubelskim oddano do użytkowania 9048 mieszkań o łącznej powierzchni 839,6 tys. m². Oznacza to w skali roku spadek liczby mieszkań o 12,4%, a powierzchni o 16,3% (w kraju odpowiednio o 7,2% i o 9,7%). Natomiast w porównaniu z 2015 r. liczba mieszkań oddanych do użytkowania była większa o 45,3%, a ich powierzchnia o 27,9% (w kraju odpowiednio o 49,8% i o 34,9%).

Wykres 67. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania

2015=100

Chart 67. Indices of the number of dwellings completed

2015=100

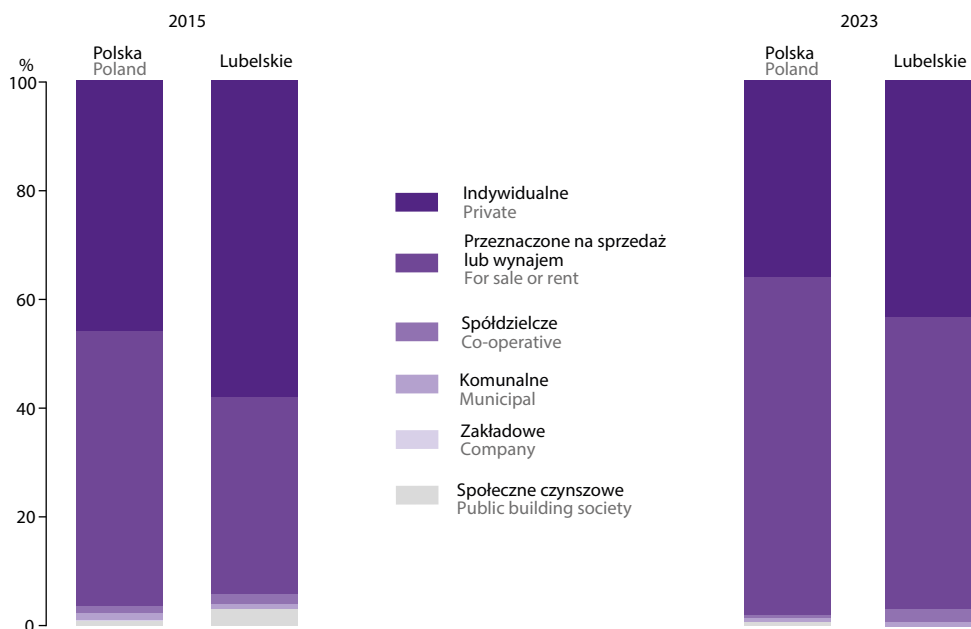

Najwięcej mieszkań wybudowali deweloperzy z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem, a w dalszej kolejności inwestorzy indywidualni. W województwie lubelskim w 2015 r. udział mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem w ogólnej ich liczbie wyniósł 36,2%, a 8 lat później – 53,4%; w przypadku mieszkań indywidualnych było to odpowiednio 58,0% i 43,4%.

Tablica 39. Budownictwo mieszkaniowe
Table 39. Residential construction

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	2023 Polska Poland
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności Dwellings completed per 1,000 population	2,9	4,1	5,1	4,5	5,9
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ² Average useful floor area of a dwelling completed in m ²	105,4	96,3	97,1	92,8	89,9
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1000 ludności Dwellings which received construction permits or whose construction projects were registered per 1,000 population	3,7	5,1	6,2	4,4	6,4
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności Dwellings started per 1,000 population	3,6	4,7	4,2	4,4	5,0

Wykres 68. Mieszkania oddane do użytkowania według form budownictwa
Chart 68. Dwellings completed by construction form

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

W 2023 r. przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania oddanego do użytkowania w województwie wyniosła 92,8 m². Było to mniej o 4,3 m² niż rok wcześniej i o 12,6 m² niż w 2015 r. Mieszkania w miastach były mniejsze niż na wsi – w ostatnim badanym roku ich powierzchnia wynosiła odpowiednio 67,5 m² wobec 132,7 m², a 8 lat wcześniej – 78,7 m² wobec 135,2 m². Przeciętna powierzchnia mieszkań w województwie była większa niż w kraju; w 2023 r. o 2,9 m², przy czym mieszkania w miastach były mniejsze o 2,5 m², a na terenach wiejskich – większe o 7,7 m². Mieszkania oddane do użytkowania w wojewódz-

twie były większe niż w kraju także pod względem przeciętnej liczby izb. W 2023 r. wskaźnik ten wyniósł odpowiednio 4,0 wobec 3,8. Zarówno w kraju, jak i w województwie mieszkania w miastach miały średnio nieco ponad 3 izby, a na wsi – 5 i więcej.

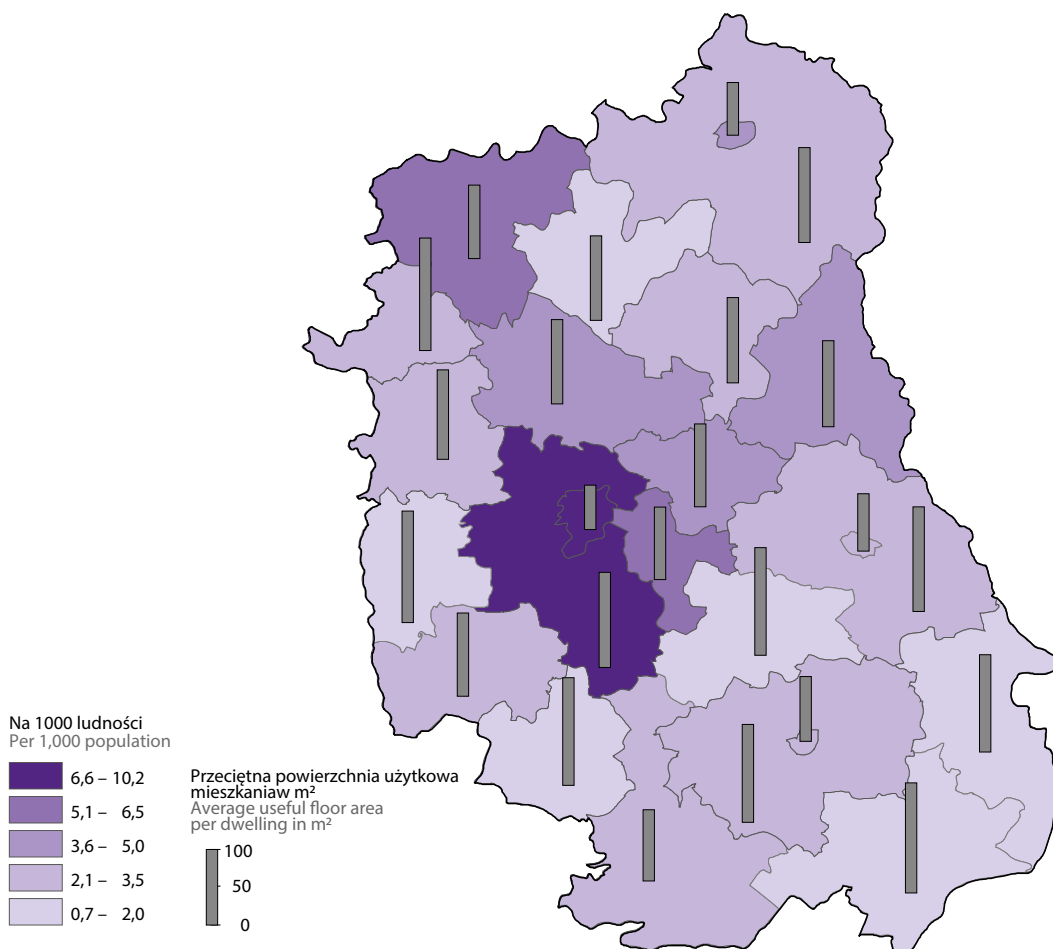
W 2023 r. największą powierzchnię użytkową miały mieszkania wybudowane w powiatach: ryckim (148,8 m²), opolskim (147,5 m²) i tomaszowskim (145,6 m²), a najmniejszą w Lublinie (58,7 m²), Białej Podlaskiej (69,7 m²) oraz Chełmie (75,9 m²).

W województwie lubelskim w 2023 r. na 1000 ludności przypadało 4,5 mieszkania oddanego do użytkowania (w Polsce 5,9). Wskaźnik ten był wyraźnie zróżnicowany terytorialnie i wynosił od 0,7 w powiecie hrubieszowskim do 10,2 w Lublinie.

Mapa 42.
Map 42.

Mieszkania oddane do użytkowania w 2023 r.

Dwellings completed in 2023

W 2023 r. wydano pozwolenia na budowę lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym dla 8784 mieszkań, co oznacza spadek o 30,0% w porównaniu z rokiem poprzednim i wzrost o 11,7% w ciągu 8 lat (w kraju w tym samym czasie odnotowano odpowiednio spadek o 18,9% i wzrost o 27,9%). Wśród ogółu mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym 54,6% stanowiły mieszkania przeznaczone na sprzedaż lub wynajem, 42,1% indywidualne, 1,8% ko-

munalne i 1,5% spółdzielcze. Na budowę mieszkań zakładowych i społecznych czynszowych nie wydano pozwoleń, ani nie dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym.

W ostatnim omawianym roku rozpoczęto budowę 8826 mieszkań, tj. więcej o 4,1% niż w 2022 r. i o 15,3% niż w 2015 r. (w Polsce odpowiednio spadek o 5,6% i wzrost o 12,3%). Wśród mieszkań rozpoczętych najczęściej było przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (61,0%), indywidualne stanowiły 38,6%, a spółdzielcze 0,4%.

Rynek wewnętrzny

Internal market

W 2023 r. w województwie lubelskim sprzedaż detaliczna zrealizowana przez jednostki handlowe i niehandlowe była niższa o 2,8% niż rok wcześniej. Natomiast wyższa niż przed rokiem była sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych (o 3,9%).

Dane zarówno o **sprzedaży detalicznej**, jak i **hurtowej** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, opracowane zostały na podstawie danych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej DG-1.

W województwie lubelskim w 2023 r. wartość sprzedaży detalicznej (w cenach bieżących) zmalała w skali roku o 2,8% (w kraju wzrosła o 5,0%), a w stosunku do 2015 r. o 94,3% (w kraju o 78,9%). W 2022 r., w porównaniu z 2021 r., wartość sprzedaży detalicznej w województwie była wyższa o 37,0%, a w kraju – o 19,9%.

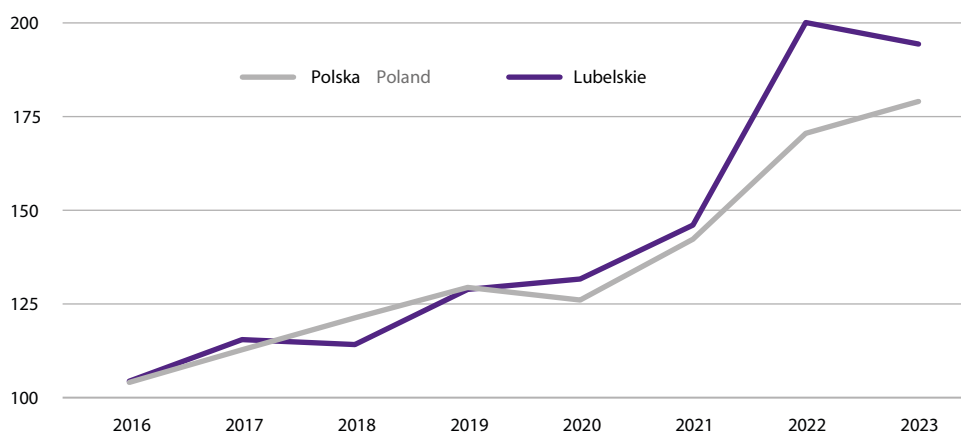
Dane o **sprzedaży detalicznej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż towarów własnych i komisowych (nowych i używanych), dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny) w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców.

Wykres 69. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące)

2015=100

Chart 69. Indices of retail sales of goods (current prices)

2015=100

W strukturze sprzedaży detalicznej w 2023 r. największy udział miały przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (51,4%), następnie przedsiębiorstwa zgrupowane

w kategorii „paliwa stałe, ciekłe i gazowe” (14,8%), „pozostałe” (8,3%), „farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny” (7,7%), „pojazdy samochodowe, motocykle, części” (6,5%) oraz „meble, RTV, AGD” (4,4%). W pozostałych grupach udział wahał się od 0,4% do 1,6%.

W 2023 r. najwyższa dynamika wzrostu sprzedaży detalicznej, spośród grup mających znaczący udział w sprzedaży detalicznej, wystąpiła w grupie „paliwa stałe, ciekłe i gazowe” (o 6,7%), spadek zaś odnotowano w grupie „Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny” (o 23,5%) i w grupie „pozostałe” (o 21,6%).

Tablica 40. **Dynamika sprzedaży detalicznej towarów^a (ceny bieżące)**
Table 40. Indices of retail sale of goods^a (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	2023 Polska Poland
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				
Ogółem Total	103,5	102,1	137,0	97,2	105,0
w tym: of which:					
Pojazdy samochodowe, motocykle, części Motor vehicles, motorcycles, parts	108,3	95,5	96,3	102,1	111,3
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe Solid, liquid and gaseous fuels	88,5	87,7	214,0	106,7	89,1
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe Food, beverages and tobacco products	103,5	107,5	131,7	106,4	110,8
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny Pharmaceuticals, cosmetics, orthopedic equipment	102,2	96,1	140,1	76,5	110,3
Tekstylnia, odzież, obuwie Textiles, clothing, footwear	126,4	68,7	62,4	77,2	102,6
Meble, RTV, AGD Furniture, radio, TV and household appliances	105,2	100,3	104,2	85,0	95,1
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach Newspapers, books, other sale in specialized stores	102,2	86,7	109,7	75,5	92,2
Pozostałe Others	113,4	110,5	147,7	78,4	100,5

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym stanem organizacyjnym. Kształtowanie się dynamiki sprzedaży detalicznej wynika m.in. ze zmiany zarówno przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa, jak i zmian organizacyjnych.

a Enterprises were grouped on the basis of the Polish Classification of Activities (PKD 2007), and a given enterprise is included in a specific category by predominating kind of activity and according to its present organisational status. The retail sales index results, inter alia, from a change in both the predominating kind of activity of the enterprise and in its organisation.

Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych lub użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstw handlowych zaliczanych do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

W 2023 r. w województwie lubelskim wartość sprzedaży hurtowej towarów (w cenach bieżących) w jednostkach handlowych była wyższa o 3,9% niż przed rokiem i o 87,8% w porównaniu z 2015 r. (w tym zrealizowana przez przedsiębiorstwa hurtowe niższa analogicznie o 3,4% i wyższa o 83,4%). W kraju sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych w 2023 r. była niższa o 18,1% niż w 2022 r. i wyższa o 91,2% niż w 2015 r. (w tym zrealizowana przez przedsiębiorstwa hurtowe niższa analogicznie o 24,7% i wyższa o 68,8%). W 2022 r. w odniesieniu do 2021 r. odnotowano wzrost sprzedaży hurtowej towarów w jednostkach handlowych – w województwie – o 119,3%, a w kraju – o 35,9% (w tym wzrost sprzedaży realizowanej przez przedsiębiorstwa hurtowe – w województwie – o 20,9%, a w kraju – o 39,3%).

W 2023 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, we wszystkich grupach odnotowano wzrost wartości sprzedaży hurtowej realizowanej przez przedsiębiorstwa hurtowe, przy czym najwyższa dynamika wystąpiła w grupie „Sprzedaż narzędzi technologii informacyjnej i komunikacyjnej, maszyn, sprzętu i dodatkowego wyposażenia” – o 114,7%, a udział tej grupy w sprzedaży hurtowej ogółem wyniósł 11,1%. W grupie z największym udziałem w sprzedaży hurtowej ogółem (45,7%) – „sprzedaż półproduktów i odpadów pochodzenia nierolniczego oraz złomu” odnotowano spadek o 7,9%, a w dalszej kolejności w grupach „sprzedaż niewyspecjalizowana” (udział – 13,0%, wzrost o 6,7%), „sprzedaż narzędzi technologii informacyjnej i komunikacyjnej, maszyn, sprzętu i dodatkowego wyposażenia” (udział – 11,1%, wzrost o 114,7%), „sprzedaż kosmetyków i wyrobów farmaceutycznych” (udział – 10,8%, wzrost o 32,6%) oraz „sprzedaż żywności” (udział – 10,5%, spadek o 12,3%). W pozostałych grupach udział w sprzedaży hurtowej wahał się od 0,7 do 2,5%.

Transport

Transport

W 2022 r. w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się długość dróg publicznych o twardej nawierzchni (o 1,6%). Zwiększyła się liczba przewiezionych pasażerów komunikacją miejską (o 16,8%) oraz liczba pasażerów w transporcie lotniczym (ponad 2-krotny wzrost).

Rozwój sieci transportowej wpływa na rozwój przemysłu i miast, jak również warunkuje przemieszczanie towarów oraz ludności na każdym poziomie podziału terytorialnego. Na koniec 2022 r. długość dróg publicznych w województwie lubelskim wyniosła 37695,0 km i w porównaniu z 2021 r. było ich mniej o 2,8% i o 4,1% więcej w stosunku do 2015 r. Stanowiły one 8,8% dróg publicznych w Polsce. Dróg publicznych o twardej nawierzchni było 23936,2 km (o 1,6% mniej niż w 2021 r. i o 10,9% więcej niż w 2015 r.), z czego 95,4% stanowiły drogi publiczne o nawierzchni twardej ulepszonej. W 2022 r. w ogólnej długości dróg publicznych o twardej nawierzchni udział dróg miejskich wyniósł 12,1%, a zamiejskich 87,9%. Dróg gruntowych było 13758,8 km (mniej o 5,0% w stosunku do 2021 r. oraz o 5,9% w stosunku do 2015 r.). W 2022 r. w granicach województwa leżało 7,5% ogólnej długości dróg o nawierzchni twardej w kraju i 12,5% dróg gruntowych.

W strukturze dróg publicznych o nawierzchni twardej w 2022 r. dominowały drogi o znaczeniu lokalnym, tj. gminne (46,3%) i powiatowe (39,6%), a następnie wojewódzkie (9,8%) oraz krajowe (4,3%). Przez województwo lubelskie nie przebiegają autostrady, natomiast w ostatnich latach przybyło dróg ekspresowych. W 2022 r. było ich 232,1 km wobec 207,8 km w 2021 r. i 79,3 km w 2015 r. Na 1000 km² powierzchni województwa w 2022 r. przypadało 9,24 km dróg ekspresowych wobec 8,27 km w 2021 r. i 3,16 km w 2015 r.

W 2022 r. na 100 km² powierzchni województwa przypadało 95,3 km dróg o nawierzchni twardej, wobec 96,8 km w 2021 r. i 85,9 km w 2015 r. (w kraju odpowiednio: 101,5 km, 100,9 km i 93,0 km). W 2022 r. na 100 km² powierzchni ogólnej województwa przypadało 81,9 km dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni twardej. Gęstość tych dróg była wyraźnie zróżnicowana terytorialnie. Najwyższą odnotowano w mieście na prawach powiatu Zamość, a najniższą w powiecie włodawskim – odpowiednio 386,0 km i 41,3 km na 100 km² powierzchni ogólnej powiatu. Wciąż duży odsetek stanowią drogi o nawierzchni gruntowej. W 2022 r. ich udział w ogólnej długości dróg w województwie wyniósł 36,5%. Na 100 km² powierzchni województwa przypadało średnio 54,8 km dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni gruntowej. Najwyższy wskaźnik odnotowano w powiecie lubartowskim – 114,3 km na 100 km², a najniższy w powiecie tomaszowskim – 25,0 km na 100 km². Udział dróg gminnych i powiatowych o nawierzchni gruntowej w ogólnej długości tych dróg wyniósł 40,1% w omawianym roku wobec 40,9% w 2021 r. i 44,5% w 2015 r. (w kraju odpowiednio: 29,1%, 30,0% i 34,7%).

Drogi publiczne to drogi zaliczone na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 1693) do jednej z kategorii dróg, z których może korzystać każdy, zgodnie z ich przeznaczeniem. Ze względu na funkcje w sieci drogowej, dzielą się na następujące kategorie: drogi krajowe; drogi wojewódzkie; drogi powiatowe oraz drogi gminne.

Tablica 41. Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni

Table 41.

Stan w dniu 31 grudnia
Public roads by types of surface
As of 31 December

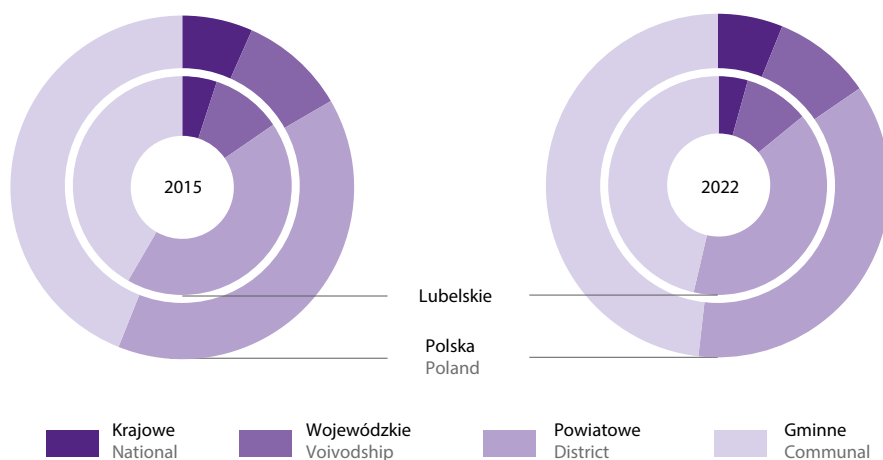
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Ogółem w km Total in km	36209,6	38483,2	38797,0	37695,0
o nawierzchni twardej hard surface	21581,4	23857,6	24321,4	23936,2
ulepszonej improved	20468,2	22791,6	23155,8	22846,3
o nawierzchni gruntowej unsurfaced	14628,2	14625,6	14475,6	13758,8

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.
Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

Wykres 70. Drogi publiczne o twardej nawierzchni

Chart 70.

Stan w dniu 31 grudnia
Hard surface public roads
As of 31 December

Tablica 42. Drogi publiczne o twardej nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia
Hard surface public roads
As of 31 December

Table 42.

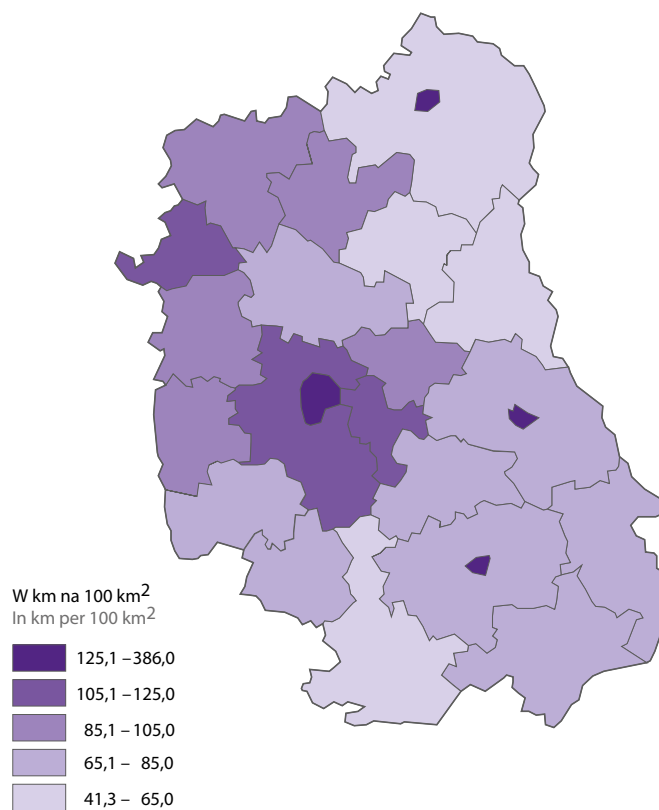
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Ogółem w km Total in km	21581,4	23857,6	24321,4	23936,2
na 100 km ² per 100 km ²	85,9	95,0	96,8	95,3
O nawierzchni ulepszonej With improved surface	20468,2	22791,6	23155,8	22846,3
ekspresowe expressways	79,3	145,9	207,8	232,1
autostrady motorways	-	-	-	-

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.
Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

Mapa 43. Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia
Improved hard surface communal and district roads in 2022
As of 31 December

Map 43.

W województwie lubelskim na koniec 2022 r. długość dróg dla rowerów wyniosła 1159,4 km i w stosunku do 2021 r. było ich więcej o 5,5% (o 60,1 km) i o 105,8% w porównaniu z 2015 r. (o 596,1 km). Stanowiły one 5,9% ścieżek rowerowych w kraju. Wskaźnik gęstości ścieżek rowerowych w 2022 r. wyniósł 4,62 km na 100 km² wobec 4,38 km w 2021 r. i 2,24 km w 2015 r. Również w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców długość ścieżek rowerowych wzrosła i wyniosła odpowiednio 5,73 km, 5,39 km i 2,63 km. W 2022 r., w porównaniu z 2015 r., najwięcej ścieżek rowerowych przybyło w powiecie lubelskim – 89,2 km (o 341,8%), jednak biorąc pod uwagę dynamikę, najwyższy wzrost odnotowano w powiecie parczewskim – 17-krotnie. W omawianym roku najwięcej ścieżek rowerowych w przeliczeniu na 10 tys. ludności było w powiecie włodawskim – 19,1 km, najmniej zaś w powiecie krasnostawskim – 0,7 km.

Mapa 44.

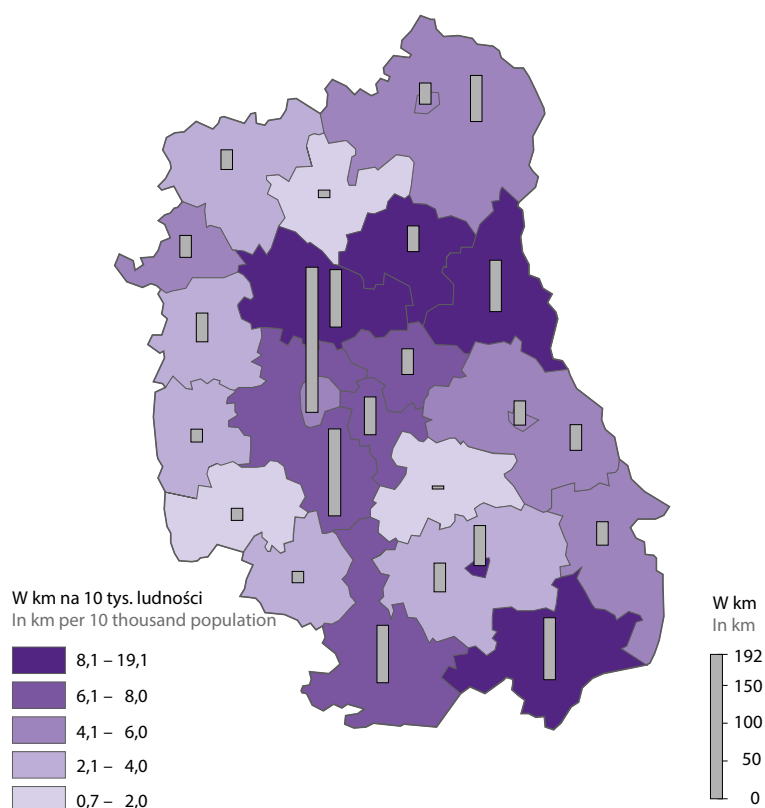
Ścieżki rowerowe w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 44.

Bicycle paths in 2022

As of 31 December

W 2022 r. w województwie lubelskim komunikacja autobusowa realizowana była na 562 liniach krajowych (dotyczy przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzących regularną komunikację w ruchu krajowym; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej), tj. o 13,0% mniej niż w 2021 r. i o 52,0% niż w 2015 r. Długość tych linii wynosiła 26,3 tys. km i zmniejszyła się o 16,5% w stosunku do 2021 r. i o 60,2% w porównaniu z 2015 r. W 2022 r. najwięcej było linii podmiejskich – 486 (86,5% ogólnej liczby linii krajowych), o długości 15,3 tys. km.

Nie odnotowano w 2022 r. realizowanej linii w przewozach międzynarodowych (w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzących regularną komunikację w ruchu międzynarodowym) w 2021 r. realizowana była 1 linia (o długości 220 km), wobec 10 linii w 2015 r. (o długości 8544 km).

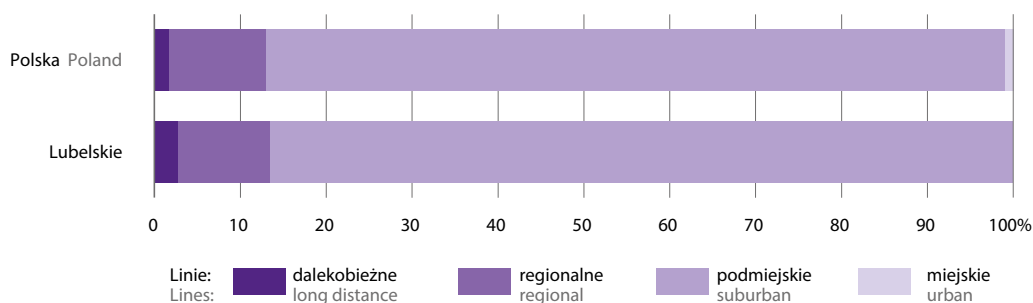
Wykres 71. Krajowe linie regularnej komunikacji autobusowej w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 71.

National lines of scheduled bus transport in 2022

As of 31 December

W województwie lubelskim w 2022 r. przedsiębiorstwa zajmujące się przewozem osób (dotyczy przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej) przewiozły ogółem 11,5 mln pasażerów, tj. więcej o 19,4% w porównaniu z rokiem poprzednim, mniej zaś o 49,4% niż w 2015 r. Średnia odległość przewozu 1 pasażera w komunikacji krajowej wyniosła 28,0 km, a w komunikacji międzynarodowej 506,2 km.

Istotną rolę w przewozach pasażerskich w województwie lubelskim odgrywa komunikacja miejska. W 2022 r. przedsiębiorstwa i zakłady komunikacji miejskiej (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) prowadziły przewozy pasażerów liniami komunikacyjnymi o łącznej długości 2445,7 km (mniej o 1,9% niż w 2021 r., więcej zaś o 14,4% w porównaniu z 2015 r.), z tego 91,9% to linie autobusowe i 7,5% trolejbusowe. Komunikacja miejska dysponowała 463 autobusami (o 2,1% mniej w stosunku do poprzedniego roku i o 15,5% więcej w porównaniu z 2015 r.) oraz 99 trolejbusami (mniej o 8,3% niż w 2021 r. i o 9,2% niż w 2015 r.). Liczba miejsc w autobusach wynosiła 48,1 tys. (o 3,4% mniej w stosunku do poprzedniego roku i o 15,6% więcej w porównaniu z 2015 r.), a w trolejbusach – 9,6 tys. (mniej o 8,0% niż w 2021 r., a więcej o 0,7% niż w 2015 r.). Liczba autobusów komunikacji miejskiej przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych wyniosła 461 i zmniejszyła się o 1,9% w porównaniu z 2021 r. i zwiększyła się o 27,0% w stosunku do 2015 r. Ich udział w ogólnej liczbie autobusów zwiększył się z 90,5% w 2015 r. do 99,6% w 2022 r. W 2022 r. liczba przewiezionych pasażerów wyniosła 105,6 mln i zwiększyła się w skali roku o 16,8%, zmniejszyła się zaś o 26,4% w stosunku do 2015 r.

Tablica 43. Komunikacja miejska^aTable 43. Urban transport^a

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Długość linii komunikacji miejskiej ogółem w km Total length of urban transport lines in km	2138,0	2498,7	2492,4	2445,7
linii autobusowych bus lines	2012,2	2315,0	2305,2	2248,7
linii trolejbusowych trolleybus lines	125,8	183,7	187,2	197,0
Tabor komunikacji miejskiej: Urban transport stock:				
autobusy buses	401	466	473	463
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adapted to carry people with disabilities	363	403	470	461
trolejbusy trolleybuses	109	123	108	99
Liczba miejsc w autobusach w tys. Number of seats in buses in thousands	41,6	48,5	49,8	48,1
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adapted to carry people with disabilities	37,9	42,3	47,3	48,0
Liczba miejsc w trolejbusach w tys. Number of seats in trolleybuses in thousands	9,5	11,6	10,5	9,6
Przewozy pasażerów w mln (w ciągu roku) Transport of passengers in millions (during the year)	143,5	86,3	90,4	105,6
Przewozy pasażerskie na 1 mieszkańca (w ciągu roku) Passenger transport per capita (during the year)	67,0	41,8	44,1	52,0

a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

a Data concern entities and urban transport enterprises in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

W 2022 r. w województwie lubelskim eksploatowanych było 1097 km linii kolejowych normalnotorowych, z których 491 km było zelektryfikowanych (w 2015 r. ich długość wynosiła odpowiednio 1042 km i 416 km). Wskaźnik długości linii kolejowych normalnotorowych w 2022 r. wynosił 4,4 km na 100 km² wobec 4,1 km w 2015 r. (w kraju w obydwu omawianych latach wynosił 6,2 km). W 2022 r. w porcie lotniczym Lublin łączna liczba startów i lądowań była ponad 2-krotnie wyższa niż rok wcześniej i wyniosła 4014 (co stanowiło 1,0% startów i lądowań w kraju), z czego ruch krajowy stanowił 41,5% ruchu ogółem. Udział samolotów polskich w przeprowadzonych operacjach lotniczych wyniósł 32,1%.

W 2022 r. z usług lotniska skorzystało 326,4 tys. pasażerów, tj. ponad 2-krotnie więcej niż przed rokiem (co stanowiło 0,8% pasażerów korzystających ze wszystkich lotnisk w kraju). W porównaniu z 2021 r. w komunikacji krajowej liczba przewiezionych pasażerów była wyższa blisko 3-krotnie, a w komunikacji zagranicznej 2-krotnie wyższa. W 2022 r. udział pasażerów przewiezionych w komunikacji krajowej wyniósł 12,8%, a pasażerów obsługiwanych przewoźnikiem polskim w ogólnej liczbie pasażerów obsługiwanych w Porcie Lotniczym Lublin wyniósł 6,4%.

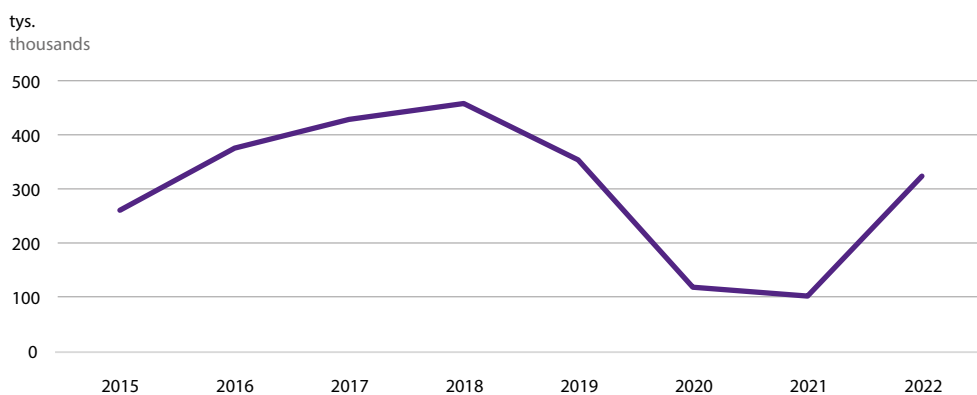
Dane o **ruchu pasażerów w portach lotniczych** obejmują pasażerów: dla których określony port krajowy jest portem zakończenia lotu rozpoczętego w porcie krajowym lub zagranicznym, dla których określony port krajowy jest portem rozpoczęcia lotu kończącego się w porcie krajowym lub zagranicznym, w transzycie bezpośrednim, tj. pasażerów dla których przy kontynuacji podróży samolotem numer lotu pozostał bez zmian.

Tablica 44. Ruch pasażerów w Porcie Lotniczym Lublin
Table 44. Passenger traffic at Lublin Airport

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Pasażerowie przybyli z portów ^a : Passenger arrivals from airports ^a :				
krajowych domestic	430	5124	5387	20267
zagranicznych foreign	131211	56006	48439	139967
w tym w ruchu regularnym of which scheduled service	126990	55935	48324	132193
Pasażerowie odprawnieni do portów ^a : Passenger departures to airports ^a :				
krajowych domestic	332	5470	5420	21526
zagranicznych foreign	132157	56912	48132	144647
w tym w ruchu regularnym of which scheduled service	127833	56836	48019	136228

a W lotach komunikacyjnych.
a In transport flights.

Wykres 72. Ruch pasażerów w Porcie Lotniczym Lublin (przyjazdy i wyjazdy)
Chart 72. Passenger traffic at Lublin Airport (arrivals and departures)

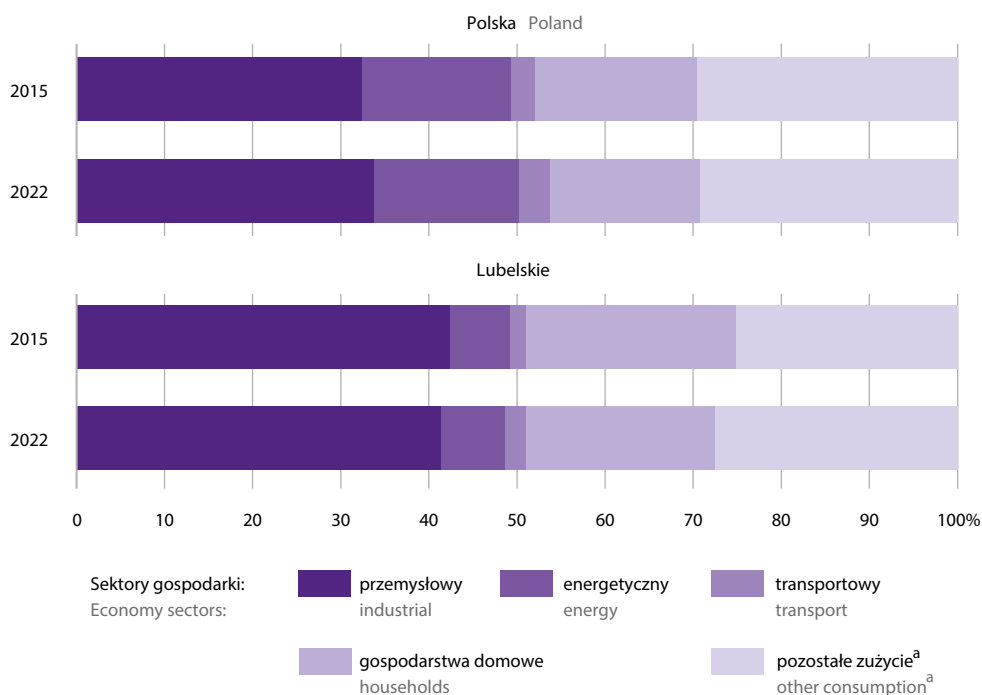
Energia

Energy

W 2022 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, wzrosła moc zainstalowana (o 30,5%) oraz osiągalna (o 132,0%) elektrowni, natomiast produkcja energii elektrycznej była niższa (o 16,3%). Spadło zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych (o 11,0%) oraz zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę w gospodarstwach domowych (o 11,9%).

W 2022 r. w województwie lubelskim moc zainstalowana w elektrowniach wynosiła 1360,6 MW (2,3% mocy zainstalowanej w Polsce) i w porównaniu z 2021 r. wzrosła o 30,5%, a w stosunku do 2015 r. o 183,5% (w kraju wzrost odpowiednio o 7,9% i o 49,8%). Moc osiągalna w elektrowniach w 2022 r. wynosiła 1339,1 MW (2,3% krajowej mocy osiągalnej) i w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano jej wzrost o 132,0%, a w stosunku do 2015 r. o 196,0% (w kraju odpowiednio o 10,6% i o 47,1%).

Wykres 73. Zużycie energii elektrycznej według sektorów gospodarki
Chart 73. Electricity consumption by economy sectors

^a Łącznie z rolnictwem.
^a Including agriculture.

Produkcja energii elektrycznej w 2022 r. wyniosła 1901,5 GWh (1,1% produkcji krajowej) i w stosunku do 2021 r. była niższa o 16,3%, wyższa zaś o 5,5% w porównaniu z 2015 r. W kraju odnotowano wzrost produkcji energii elektrycznej w porównaniu z 2021 r. o 0,1% i o 9,0% w stosunku do 2015 r.

W województwie lubelskim udział odnawialnych nośników energii w produkcji energii elektrycznej ogółem w 2022 r. wyniósł 51,6% wobec 30,4% w 2021 r. i 5,8% w 2015 r., a w kraju udział ten wyniósł 21,0% wobec 17,0% w 2021 r. i 13,8% w 2015 r.

Informacje o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** dotyczą gospodarstw domowych oraz gospodarstw zbiorowego zamieszkania, które opłacają rachunki za zużycie energii elektrycznej według stawek grupy taryfowej „gospodarstwa domowe”. Dane o zużyciu energii elektrycznej ustala się na podstawie wpłat zaliczkowych dokonanych przez odbiorców.

Tablica 45. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych
Table 45. Consumers and consumption of electricity in households

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Odbiorcy (stan w dniu 31 grudnia) w tys. Consumers (as of 31 December) in thousands	777,8	814,4	823,6	832,3
miasta urban areas	395,5	421,3	428,6	434,9
wieś rural areas	382,2	393,1	395,0	397,3
Zużycie (w ciągu roku): Consumption (during the year):				
w GWh in GWh	1417,3	1465,8	1479,1	1316,8
miasta urban areas	639,5	652,3	666,5	621,4
wieś rural areas	777,8	813,6	812,5	695,4
w kWh na odbiorcę in kWh per consumer	1822,2	1799,9	1795,9	1582,1
miasta urban areas	1616,7	1548,2	1555,3	1428,8
wieś rural areas	2034,9	2069,5	2057,0	1750,0

a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 grudnia.

Źródło: dane Klimatu i Środowiska.

a The number of consumers as of 31 December was used in calculations.

SOURCE: data of the Ministry of Climate and Environment.

W województwie lubelskim w 2022 r. liczba odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych wyniosła 832,3 tys. (5,1% ogólnej liczby odbiorców w kraju). W porównaniu z 2021 r. odnotowano wzrost liczby odbiorców o 1,1%, a w stosunku do 2015 r. – o 7,0% (w kraju odpowiednio wzrost o 1,8% i o 12,5%). W 2022 r. w województwie w gospodarstwach domowych w miastach wzrost liczby odbiorców w stosunku do 2020 r. wyniósł 1,5%, a na wsi – 0,6%.

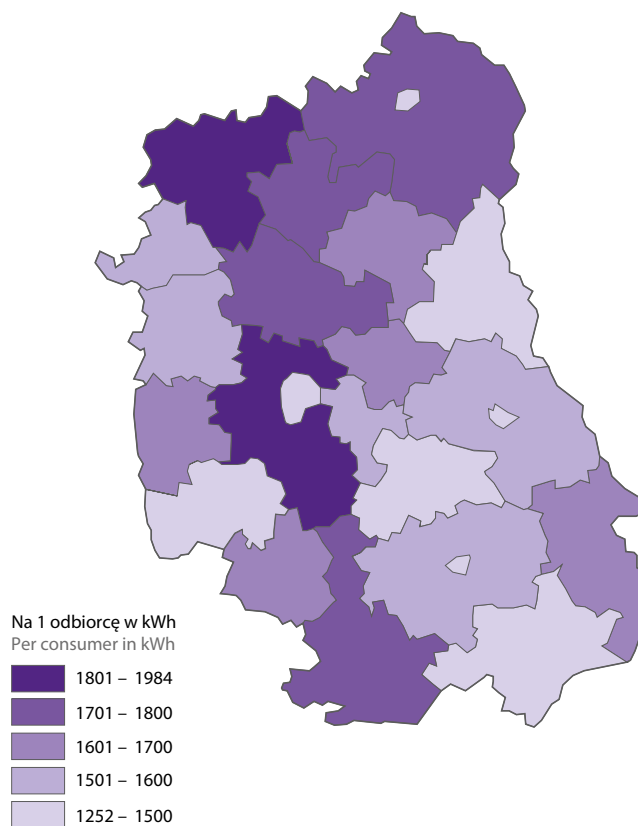
Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2022 r. w województwie wyniosło 1316,8 GWh (4,4% zużycia krajowego), tj. mniej o 11,0% w stosunku do 2021 r. i o 7,1% w porównaniu z 2015 r. W kraju gospodarstwa domowe zużyły energii elektrycznej mniej o 5,0% niż w 2021 r. i więcej o 6,2% niż w 2015 r. W 2022 r. w województwie w gospodarstwach domowych w miastach odnotowano spadek zużycia energii elektrycznej o 6,8% w stosunku do 2021 r., a na wsi o 14,4%.

W 2022 r. zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 odbiorcę wyniosło 1582,1 kWh i było niższe o 11,9% w stosunku do 2021 r. (w kraju o 6,7%). W miastach województwa miał miejsce spadek zużycia energii elektrycznej w przeliczeniu na 1 odbiorcę o 8,1%, a na obszarach wiejskich o 14,9% (w kraju odnotowano spadek w miastach – o 5,3%, a na wsi – o 8,6%).

W 2021 r. najwyższe zużycie na odbiorcę wystąpiło w powiatach łukowskim (1953,8 kWh), lubelskim (1943,8 kWh) i bialskim (1753,5 kWh), najniższe zaś w miastach na prawach powiatu: Zamość (1252,4 kWh), Chełm (1291,0 kWh) i powiecie krasnostawskim (1424,8 kWh).

Mapa 45.
Map 45.

Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2022 r.
Consumption of electricity in households in 2022

W 2022 r. zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca w województwie wyniosło 648,5 kWh i w porównaniu z 2021 r. było niższe o 10,2%, w miastach wyniosło 661,9 kWh (spadek o 5,9%). W kraju zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca w 2022 r. wyniosło 794,7 kWh i w porównaniu z 2021 r. spadło o 4,6%, w miastach wyniosło 791,3 kWh i spadło o 3,0%.

Rozdział 7

Chapter 7

Zarządzanie rozwojem

Development management

7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego

7.1. Revenue of local government units

W 2022 r. w województwie lubelskim, w porównaniu z rokiem poprzednim, wystąpił wzrost dochodów jednostek samorządu terytorialnego. Odnotowano również wzrost dochodów własnych. Od 2015 r. utrzymuje się tendencja wzrostowa.

Jednostki samorządu terytorialnego województwa lubelskiego w 2022 r. osiągnęły dochody ogółem w wysokości 17868,2 mln zł – 5,2% łącznych dochodów jednostek samorządu terytorialnego z całego kraju. Były one wyższe o 2,8% w porównaniu z 2021 r. oraz o 74,2% niż w 2015 r. Dochody własne ukształtowały się na poziomie 7093,4 mln zł, większym o 17,8% niż w 2021 r. Jednostki samorządu terytorialnego otrzymały również dotacje ogółem w kwocie 5815,6 mln zł oraz subwencję ogólną w wysokości 4790,0 mln zł, co odpowiednio stanowiło wzrost o 1,1% i spadek o 14,5% w stosunku do 2021 r. W porównaniu z 2015 r. dochody własne zwiększyły się o 83,1%, dotacje – o 93,5%, a subwencja ogólna – o 41,7%.

Tablica 46.

Table 46.

Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Revenue of local government units budgets

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział dochodów własnych w % ogółem dochodów share of own revenue in % of total revenue
Ogółem Total	4786	7750	8485	8800	39,7
Gminy ^a Gminas ^a	3189	5653	6125	6524	37,2
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	4770	7475	8440	8183	48,1
Powiaty Powiats	895	1513	1488	1609	35,9
Województwo Voivodship	533	507	666	654	39,7

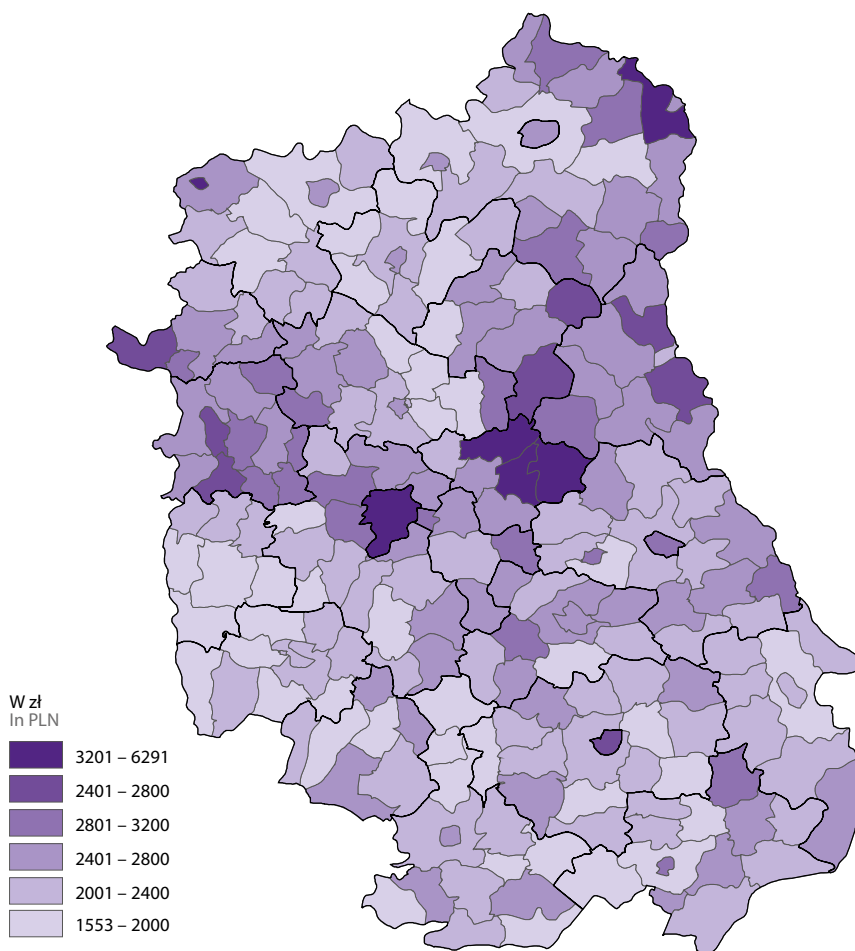
a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding of gminas which are also cities with powiat status.

W 2022 r. dochody poszczególnych rodzajów jednostek samorządu terytorialnego w województwie lubelskim kształtowały się następująco: gminy – 9955,8 mln zł (wzrost o 5,6% w porównaniu z 2021 r. i o 93,3% w stosunku do 2015 r.), miasta na prawach powiatu – 4128,6 mln zł (spadek o 3,9% i wzrost o 63,8%), powiaty – 2455,8 mln zł (wzrost o 7,2% i o 69,9%), a województwo – 1328,0 mln zł (wzrost o 2,8% i o 74,2%).

Największą pozycją dochodową jednostek samorządu terytorialnego w województwie lubelskim w 2022 r. były dochody własne, które stanowiły 39,7% dochodów ogółem. Udział dotacji był mniejszy o 7,2 p. proc., a subwencji ogólnej – o 12,9 p. proc. Struktura dochodów gmin była następująca: dotacje – 37,6%, dochody własne – 37,2% i subwencja ogólna – 25,3%. W miastach na prawach powiatu największą częścią dochodów były dochody własne, których udział wyniósł 48,1%, a dotacje i subwencja ogólna stanowiły odpowiednio 26,5% i 25,4%. W powiatach największą częścią dochodów okazała się subwencja ogólna, której udział wyniósł 37,5%, a dochody własne i dotacje stanowiły odpowiednio 35,9% i 26,5%. W budżecie województwa największą częścią dochodów były dochody własne z udziałem 39,7%, natomiast dotacje i subwencja ogólna stanowiły odpowiednio 24,7% i 22,9%.

Mapa 46. Dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2022 r.
Map 46. Own revenue of gminas budgets per capita in 2022

a Dochody miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymywane w ramach części gminnej i powiatowej.
a Revenues of cities with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts.

Źródłami **dochodów własnych** jednostek samorządu terytorialnego są m.in: wpływy z podatków, opłat, dochody z majątku jst, spadki, zapisy i darowizny na rzecz jst, dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach, odsetki od pożyczek udzielanych przez jednostki samorządu terytorialnego o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej, odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody jst, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej i inne. W rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT).

W 2022 r. średnio na jednego mieszkańca województwa lubelskiego przypadało 8800 zł dochodów jednostek samorządu terytorialnego, więcej o 315 zł niż w 2021 r. i o 4013 zł niż w 2015 r. Najwyższymi dochodami per capita charakteryzowały się miasta na prawach powiatu – 8183 zł, a następnie gminy – 6524 zł i powiaty – 1609 zł. Na każdego mieszkańca przypadało zaś 654 zł dochodów budżetu województwa. Dochody własne jednostek samorządu terytorialnego per capita w 2022 r. wyniosły 3493 zł, więcej o 553 zł niż w 2021 r. i o 1686 zł niż w 2015 r. Najwyższe odnotowano w miastach na prawach powiatu – 3932 zł, a następnie w gminach – 2425 zł i powiatach – 578 zł. Na każdego mieszkańca przypadało zaś 260 zł dochodów własnych z budżetu województwa.

W gminach w 2022 r. średnio na 1 mieszkańca przypadło 6524 zł dochodów. W 66 gminach dochody były niższe od średniej, a w 143 – wyższe. Najmniejszy dochód per capita uzyskało miasto Kraśnik (powiat kraśnicki) – 4975 zł, a największy gmina Chrzanów (powiat janowski) – 11194 zł. Na 1 mieszkańca przypadało średnio 2425 zł dochodów własnych. W 118 gminach były one niższe od średniej, a w 91 – wyższe. Najmniejszy dochód własny na 1 mieszkańca osiągnęła gmina Izbica (powiat krasnostawski) – 1553 zł, a największy gmina Puchaczów (powiat łęczyński) – 6291 zł. Na mieszkańca Lublina przypadało 8026 zł dochodów, w tym 4383 zł dochodów własnych. Biorąc pod uwagę dochody per capita wśród miast na prawach powiatu województwa lubelskiego, Lublin miał dochody ogółem niższe od średniej wojewódzkiej, ale jako jedyny miał dochody własne wyższe od średniej.

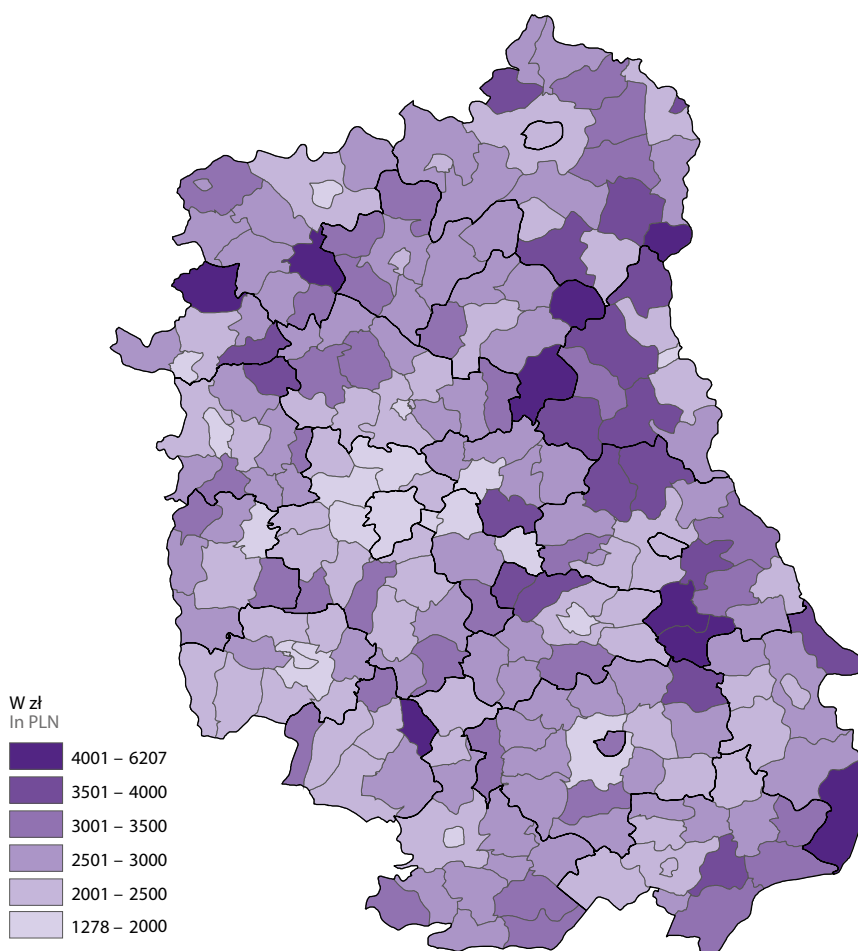
W 2022 r. jednostki samorządu terytorialnego otrzymały dotacje celowe w kwocie 4798,7 mln zł, więcej o 9,1% niż w 2021 r. Kwota ta była 2,6 razy wyższa w porównaniu z 2015 r. Dotacje celowe dla poszczególnych rodzajów jednostek samorządu terytorialnego w województwie lubelskim kształtowały się następująco: gminy – 3321,1 mln zł, miasta na prawach powiatu – 835,2 mln zł, powiaty – 533,9 mln zł, a województwo – 108,5 mln zł. Średnio na jednego mieszkańca przypadało 2363 zł dotacji celowych, więcej o 215 zł niż w 2021 r. i o 1499 zł niż w 2015 r. Najwyższymi dotacjami celowymi per capita charakteryzowały się gminy – 2176 zł, a następnie miasta na prawach powiatu – 1655 zł i powiaty – 350 zł. Na każdego mieszkańca przypadało zaś 53 zł dotacji celowych z budżetu województwa.

W 2022 r. jednostki samorządu terytorialnego otrzymały w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich (z paragrafów 200, 620 oraz 205, 625 według klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych) dotacje w kwocie 1017,0 mln zł, mniej o 24,8% niż w 2021 r. i o 11,8% niż w 2015 r. Dotacje europejskie dla poszczególnych rodzajów jednostek samorządu terytorialnego w województwie lubelskim kształtowały się następująco: gminy – 418,8 mln zł, miasta na prawach powiatu – 260,7 mln zł, powiaty – 117,6 mln zł, a województwo – 219,9 mln zł. Średnio na jednego mieszkańca przypadało 501 zł dotacji europejskich, mniej o 160 zł niż w 2021 r. i o 37 zł niż w 2015 r. Najwyższymi dotacjami europejskimi per capita charakteryzowały się miasta na prawach powiatu – 517 zł, a następnie gminy – 274 zł i województwo – 108 zł. Na każdego mieszkańca powiatów ziemskich przypadało zaś 77 zł dotacji europejskich.

W 2022 r. 20,3% dotacji przeznaczonych było na inwestycje – 1182,0 mln zł, mniej o 18,2% niż w 2020 r. i o 8,6% niż w 2015 r. W ramach dotacji inwestycyjnych gminy otrzymały 632,9 mln zł, miasta na prawach powiatu – 251,2 mln zł, powiaty – 198,7 mln zł, a województwo – 99,2 mln zł. Średnio na jednego mieszkańca na inwestycje przekazano 582 zł z dotacji, mniej o 123 zł niż w 2021 r. i o 21 zł niż w 2015 r. Najwyższymi dotacjami inwestycyjnymi per capita charakteryzowały się miasta na prawach powiatu – 498 zł, a następnie gminy – 415 zł i powiaty – 130 zł. Na każdego mieszkańca przypadało zaś 49 zł dotacji inwestycyjnych z budżetu województwa. Udział dotacji inwestycyjnych w finansowaniu wydatków inwestycyjnych wyniósł w 2022 r. 34,7% i był niższy o 11,7 p. proc. niż w 2021 r. i o 19,4 p. proc. w porównaniu z 2015 r. Największym udziałem charakteryzowały się miasta na prawach powiatu – 38,4%, a następnie województwo – 35,6% i gminy – 33,9%. Najniższy udział odnotowano w powiatach i wyniósł on tylko 33,0%.

Mapa 47.
Map 47.

Dotacje dla gmin na 1 mieszkańca w 2022 r.
Grants for gminas per capita in 2022

7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego

7.2. Expenditure of local government units

W 2022 r. w województwie lubelskim, w porównaniu z rokiem poprzednim, wystąpił wzrost wydatków jednostek samorządu terytorialnego. Odnotowano również wzrost wydatków inwestycyjnych.

Wydatki ogółem jednostek samorządowych wyniosły 18251,9 mld zł. Stanowiły one 5,2% łącznych wydatków jednostek samorządu terytorialnego z całego kraju. Były one wyższe o 11,6% w porównaniu z 2021 r. oraz o 73,4% niż w 2015 r. Wydatki majątkowe ukształtowały się na poziomie 3552,1 mln zł, wyższym o 11,9% niż w 2021 r. i o 45,6% niż w 2015 r. Jednostki samorządu przeznaczyły na inwestycje 3402,8 mln zł, więcej o 9,5% w stosunku do 2021 r. i o 42,5% w porównaniu z 2015 r.

Tablica 47.

Table 47.

Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Expenditure of local government units budgets

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział wydatków inwestycyjnych w % ogółem wydatków share of invest- ment expendi- ture in % of total expenditure
Ogółem Total	4911	7453	7985	8989	18,6
Gminy ^a Gminas ^a	3181	5442	5624	6653	18,4
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	4949	7571	8399	8793	14,8
Powiaty Powiats	888	1388	1456	1660	23,8
Województwo Voivodship	625	439	577	557	24,6

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding of gminas which are also cities with powiat status.

W 2022 r. wydatki poszczególnych rodzajów jednostek samorządu terytorialnego w województwie lubelskim kształtowały się następująco: gminy – 10152,2 mln zł, miasta na prawach powiatu – 4436,3 mln zł, powiaty – 2532,5 mln zł, a województwo – 1130,9 mln zł.

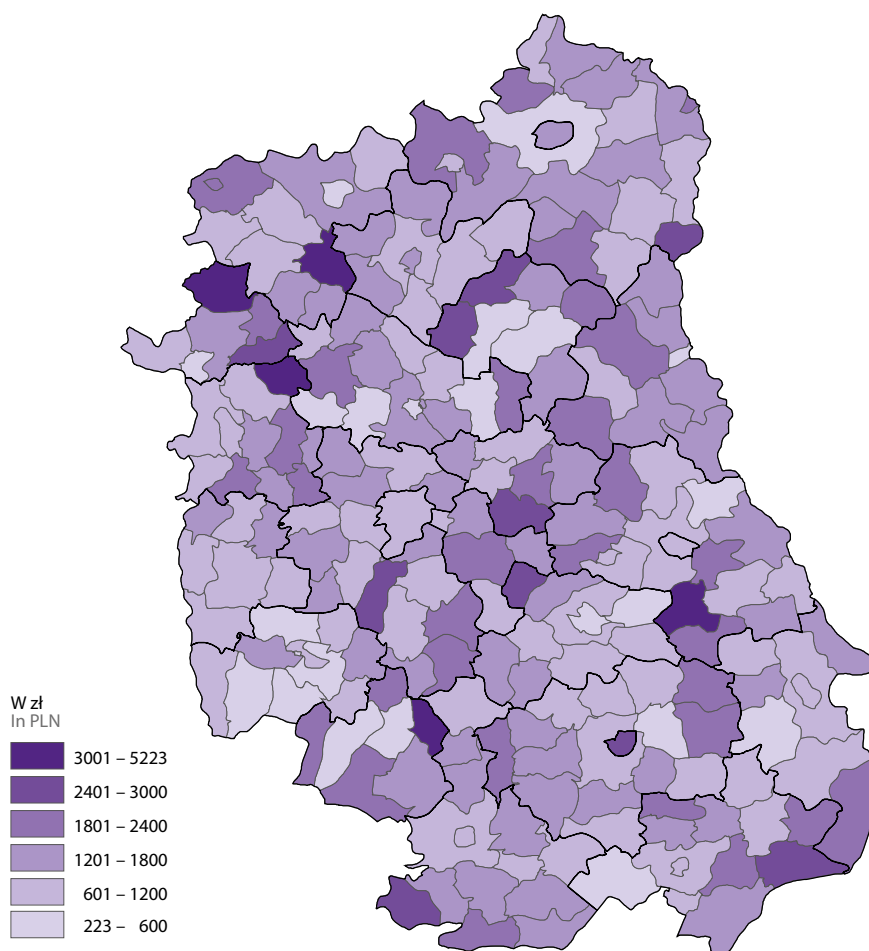
W 2022 r. średnio na jednego mieszkańca województwa lubelskiego przypadało 8989 zł wydatków jednostek samorządu terytorialnego, więcej o 1004 zł niż w 2021 r. i o 4078 zł niż w 2015 r. Najwyższymi wydatkami per capita charakteryzowały się miasta na prawach powiatu – 8793 zł, a następnie gminy – 6653 zł i powiaty – 1660 zł. Na każdego mieszkańca przypadało zaś 557 zł dochodów budżetu województwa.

W 2022 r. średnio w przeliczeniu na jednego mieszkańca województwa lubelskiego samorządy wydały na inwestycje 1676 zł, więcej o 158 zł niż w 2021 r. i o 562 zł niż w 2015 r. Najwyższymi wydatkami inwestycyjnymi per capita charakteryzowały się miasta na prawach powiatu – 1297 zł, następnie gminy – 1224 zł, a powiaty – 395 zł. Na każdego mieszkańca przypadało zaś 137 zł wydatków inwestycyjnych województwa.

W gminach w 2022 r. średnio na 1 mieszkańca przypadło 6653 zł wydatków. W 88 gminach dochody były niższe od średniej, a w 121 – wyższe. Najmniejsze wydatki per capita poniosła gmina Godziszów (powiat janowski) – 5131 zł, a największe gmina Puchaczów (powiat łęczyński) – 11697 zł. Na inwestycje średnio na 1 mieszkańca gminy przeznaczyły 1224 zł. W 99 gminach były one niższe od średniej, a w 110 – wyższe. Najmniejsze wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca wykazało miasto Dęblin (powiat rycki) – 223 zł, a największe gmina Chrzanów (powiat janowski) – 5223 zł. Na mieszkańca Lublina przypadało 8598 zł wydatków, w tym 1010 zł przeznaczono na inwestycje. Biorąc pod uwagę wydatki per capita wśród miast na prawach powiatu województwa lubelskiego, Lublin miał zarówno wydatki ogółem, jak i wydatki inwestycyjne niższe od średniej wojewódzkiej.

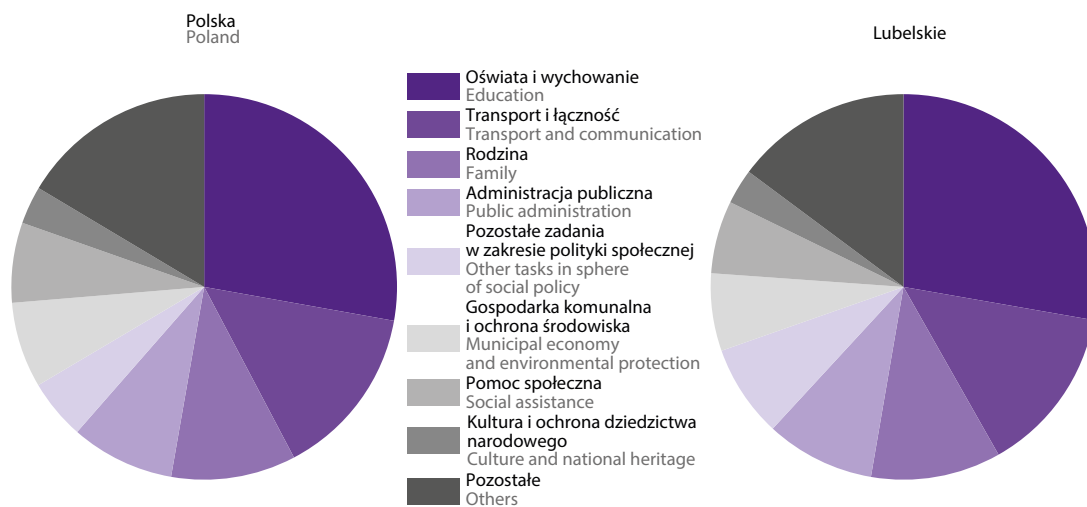
Mapa 48.
Map 48.

Wydatki inwestycyjne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2022 r.
Investment expenditures of gminas budgets per capita in 2022

Największą część środków w 2022 r. (27,8%) jednostki samorządu terytorialnego wydały na oświatę i wychowanie. Działami, na które przeznaczono znaczące kwoty były również transport i łączność, rodzina, administracja publiczna, pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, gospodarka komunalna i ochrona środowiska oraz pomoc społeczna. Na oświatę i wychowanie największe wydatki wykazały gminy (27,8%), miasta na prawach powiatu (35,2%) oraz powiaty (24,6%). W budżecie województwa największy udział wydatków odnotowano w dziale transport i łączność (40,6%).

Wykres 74. Wydatki budżetowe według działów w 2022 r.
Chart 74. Budget expenditure by divisions in 2022

7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

7.3. Result of budgets of local government units

W roku budżetowym 2022 w województwie lubelskim odnotowano deficyt budżetowy jednostek samorządu terytorialnego. W latach 2015-2022 tylko w 2016, 2020 i 2021 r. wystąpiła nadwyżka budżetowa.

Jednostki samorządu terytorialnego w województwie lubelskim zamknęły rok budżetowy 2022 deficytem, łącznie w wysokości 383,8 mln zł. W budżetach jednostek samorządu terytorialnego deficyt odnotowano w gminach – 196,4 mln zł, miastach na prawach powiatu – 307,7 mln zł i powiatach – 76,7 mln zł. Jedynie budżet województwa zamknął się nadwyżką budżetową w wysokości 197,1 mln zł.

Tablica 48. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego
Table 48. Result of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	w mln zł in million PLN				relacja do dochodów w % relation to total revenue in %
Ogółem Total	-266,5	612,9	1023,6	-383,8	-2,1
Gminy ^a Gminas ^a	14,3	326,9	771,0	-196,4	-2,0
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	-94,7	-48,9	20,4	-307,7	-7,5
Powiaty Powiats	12,3	194,6	49,2	-76,7	-3,1
Województwo Voivodship	-198,5	140,3	183,0	197,1	14,8

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding of gminas which are also cities with powiat status.

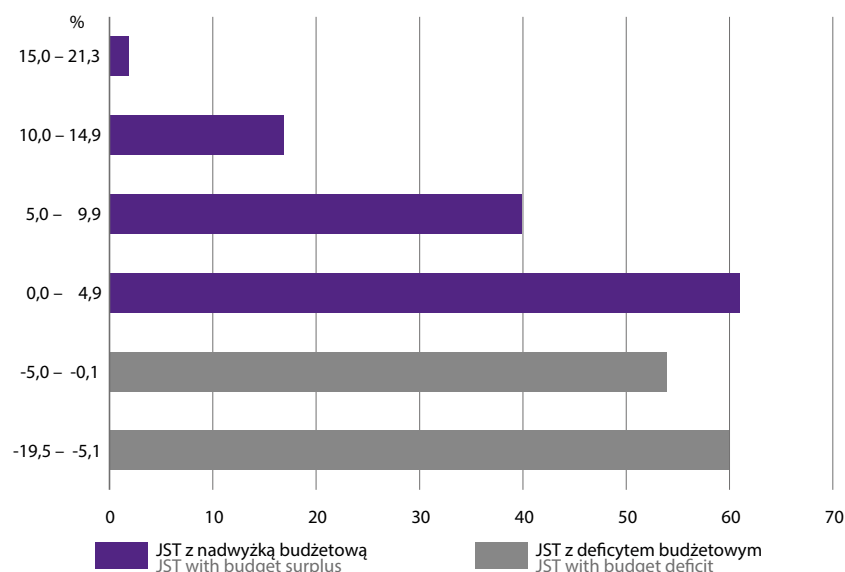
Relacja deficytu jednostek samorządu terytorialnego do dochodów ogółem wyniosła 2,1%. W gminach relacja ta była na poziomie 2,0%, w miastach na prawach powiatu – 7,5%, a w powiatach – 3,1%. W województwie nadwyżka budżetowa stanowiła 14,8% dochodów.

Na jednego mieszkańca przypadało 189 zł deficytu jednostek samorządu terytorialnego, W gminach deficyt per capita wyniósł 129 zł, w miastach na prawach powiatu – 610 zł, a w powiatach – 50 zł. W przeliczeniu na jednego mieszkańca nadwyżka budżetowa województwa była na poziomie 97 zł.

Rok 2022 dla 114 jednostek samorządu terytorialnego zamknął się deficytem na kwotę 811,8 mln zł (95 gmin, 4 miasta na prawach powiatu, 15 powiatów). Nadwyżkę w wysokości 428,0 mln zł wykazało 120 jednostek samorządu terytorialnego (114 gmin, 5 powiatów i województwo). W 60 jednostkach deficyt przekroczył 5% dochodów, a w jednej jednostce nadwyżka budżetowa przekroczyła 20% dochodów.

Wykres 75. Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2022 r.

Chart 75. Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2022

Tablica 49. Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Table 49. Debt of local government units in 2022

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem w mln zł Total in million PLN	Na 1 mieszkańca w zł Per capita in PLN	W % dochodów ogółem In % of total revenue	2021=100
Ogółem Total	4953,0	2439	27,7	99,4
Gminy ^a Gminas ^a	1683,2	1103	16,9	95,4
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	2336,4	4631	56,6	106,3
Powiaty Powiats	415,1	272	16,9	99,7
Województwo Voivodship	518,3	255	39,0	85,6

^a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding of gminas which are also cities with powiat status.

W 2022 r. zobowiązania ogółem jednostek samorządu terytorialnego w województwie lubelskim wyniosły 4953,0 mln zł i w porównaniu z 2021 r. zmniejszyły się o 0,6%. Wzrost zadłużenia w stosunku do 2021 r. odnotowano w miastach na prawach powiatu (o 6,3%). Najwyższa kwota zobowiązań wystąpiła w budżetach miast na prawach powiatu i wyniosła 2336,4 mln zł, natomiast najniższe zobowiązania w kwocie 415,1 mln zł odnotowano dla powiatów.

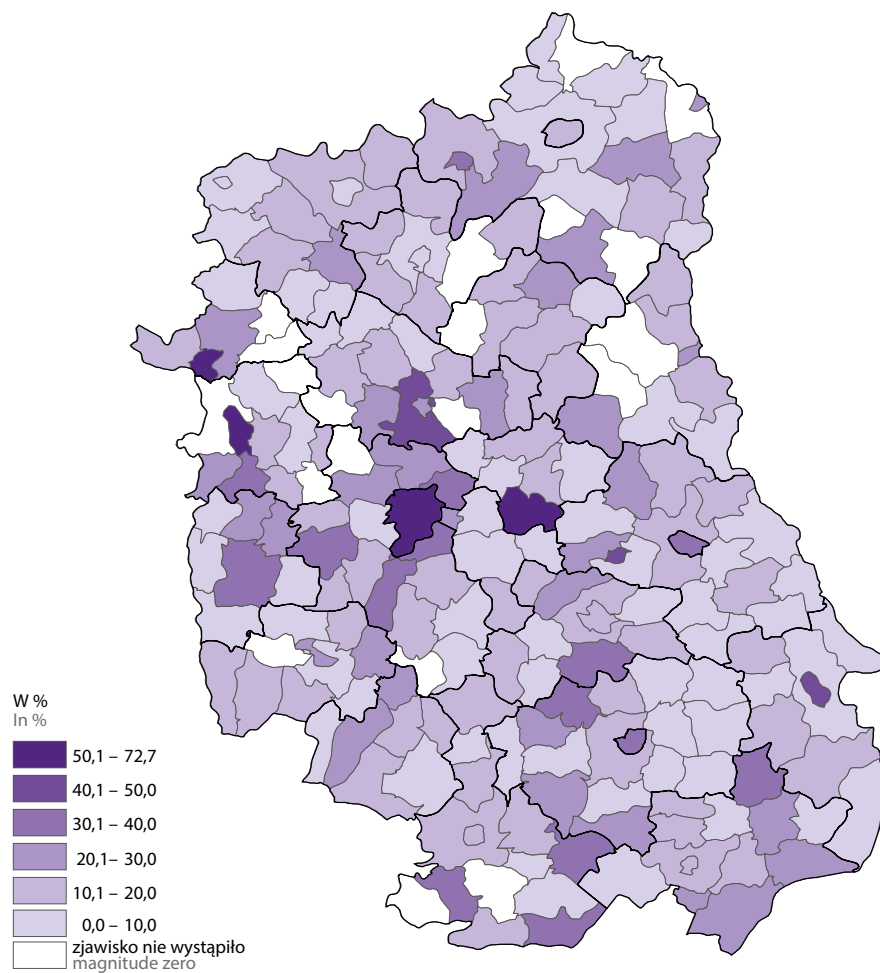
Mapa 49. Zadłużenie gmin w % dochodów ogółem w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 49.

Debt of gminas in % of revenue in 2022

As of 31 December

7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich

7.4. Projects co-financed by the European funds

Udział dofinansowania ze środków Unii Europejskiej projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa lubelskiego stanowił 5,6% całkowitej wartości w kraju. Najwięcej środków było przeznaczonych na projekty zrealizowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego.

Sposób wykorzystania głównej części funduszy napływających do Polski z budżetu Unii Europejskiej został określony w Umowie Partnerstwa na lata 2014–2020. W okresie wcześniejszym podstawą były Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007–2013, a środki przewidziane na ten okres programowania były wykorzystywane w niewielkiej skali także po 2015 r.

Umowa Partnerstwa 2014-2020 jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej (WPR) i wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb) w Polsce w latach 2014–2020. Instrumentami realizacji Umowy Partnerstwa są krajowe programy operacyjne (KPO) i regionalne programy operacyjne (RPO).

Większa część rozdzielonych w Umowie Partnerstwa 2014–2020 funduszy strukturalnych (tj. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – EFRR i Europejskiego Funduszu Społecznego – EFS) oraz Funduszu Spójności (FS) przypada na Krajowe Programy Operacyjne (KPO), niemające przypisania do konkretnych regionów, natomiast pozostała ich część została programowo rozdzielona na określone obszary kraju. Dotyczy to 16 Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO) oraz Programu Operacyjnego Polska Wschodnia (PO PW).

Tablica 50. Wartość całkowita projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014-2020 na terenie województwa do końca 2023 r.^a

Table 50. The total project value projects which are implemented based on the Partnership Agreement 2014-2020 in voivodship to end the 2023^a

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total		W tym dofinansowane ze środków UE Of which co-financing from the EU resources	W odsetkach (Polska=100) In percent (Poland=100)	Na 1 mieszkańca ^b Per capita in PLN ^b
	w mln zł in million PLN				
Ogółem Total	22985,9	18233,6		5,6^c	11353
programy operacyjne: operational programmes:					
Infrastruktura i Środowisko Infrastructure and Environment	6480,0	5375,5		4,5	3201
Inteligentny Rozwój Smart Growth	2522,7	1642,9		4,5	1246
Polska Cyfrowa Digital Poland	747,4	624,4		6,1	369
Wiedza Edukacja Rozwój Knowledge Education Development	785,5	682,8		3,5	388
Regionalne Programy Operacyjne Regional Operational Programme	12450,3	9908,0		7,0	6149

^a Dane szacunkowe; miejsce realizacji projektu zgodnie z umową o dofinansowanie; dane dotyczą podpisanych umów o dofinansowanie; bez środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna. ^b Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r. ^c Dla Polski łącznie ze środkami Programu Operacyjnego Polska Wschodnia.

Źródło: dane Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej

^a Estimated data; place of project implementation in accordance with the financing agreement; data relate to signed co-financing agreements; without the funds of the Technical Assistance Operational Programme. ^b For the purpose of calculating data, the number of population as of 31 December 2022 was adopted. ^c For Poland included financing value of operational programme Eastern Poland.

Source: data of the Ministry of Funds and Regional Policy.

Do końca 2023 r. całkowita wartość projektów zrealizowanych na terenie województwa lubelskiego w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 wyniosła 23,0 mld zł, co stanowiło 5,6% wartości całkowitej w Polsce (nie wliczając środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna – POPT).

Prawie cztery piąte (79,3%) omawianej kwoty, tj. 18,2 mld zł pochodziło z budżetu Unii Europejskiej. W kraju udział dofinansowania ze środków wspólnotowych był o 1,3 p. proc. niższy i wyniósł 78,0%. Na 1 mieszkańca województwa lubelskiego przypadało przeciętnie 11353 zł, tj. o 437 zł więcej niż średnio w kraju.

Fundusze strukturalne oraz Fundusz Spójności w różnym stopniu wspierały projekty w ramach poszczególnych programów operacyjnych. Spośród zrealizowanych w województwie lubelskim największą wartość (12,5 mld zł) miały projekty Regionalnych Programów Operacyjnych. Stanowiły one 54,2% wartości całkowitej wszystkich projektów w województwie oraz 43,2% wszystkich projektów w tych programach w Polsce.

Tylko część środków publicznych przekazanych na realizację wymienionych programów operacyjnych jest realizowana przez samorządy, natomiast pozostałe trafiają bezpośrednio do sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), fundacji, stowarzyszeń, uczelni, szkół itp.

Należy podkreślić, że opisane wartości projektów to nie są wszystkie środki europejskie wykorzystywane w województwie. Nie obejmują one:

- funduszy z formalnie już zakończonych poprzednich ram finansowych 2007–2013, lecz jeszcze później w niewielkim stopniu wykorzystywanych,
- środków pozaunijnych z Norweskiego Mechanizmu Finansowego (NMF; tzw. Funduszu Norweskiego), Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy (SPPW) i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (MF EOG),
- projektów unijnych na lata 2014–2020 realizowanych poza funduszami strukturalnymi i Funduszem Spójności, czyli poza Umową Partnerstwa i pieczęcią Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej (np. realizowanych z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – EFRROW).

7.5. Planowanie przestrzenne i rewitalizacja

7.5. Spatial planning and revitalisation

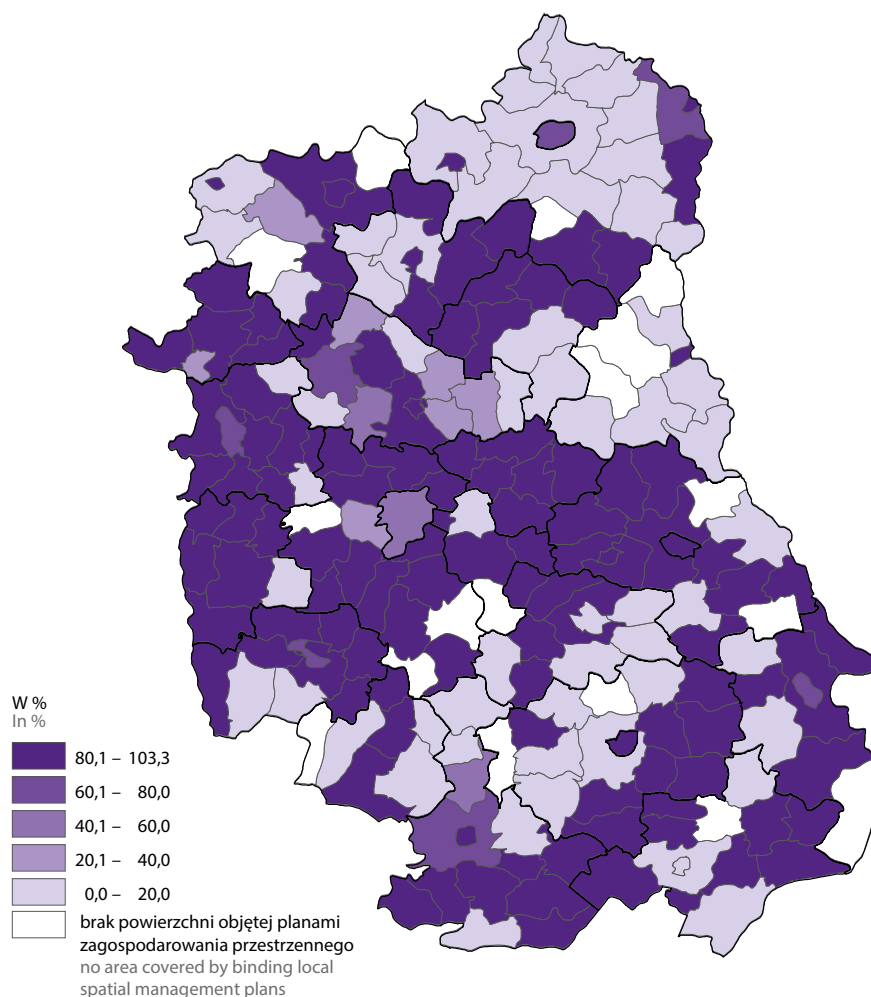
Jednym z zadań własnych gmin jest kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej na swoim terenie tak, aby efektywnie wykorzystać przestrzeń, godząc przy tym interesy różnych jej użytkowników oraz realizując cele społeczne i gospodarcze. W związku z tym gminy uchwalają studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Mapa 50.

Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem ^a w 2022 r.

Map 50.

Share of the area covered by binding local spatial management plans in total area ^a in 2022

^a Wartość wskaźnika większa od 100% wynika z rozbieżności zapisów w dokumentacji planistycznej gmin w stosunku do powierzchni geodezyjnej publikowanej przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii (GUGiK) z uwzględnieniem prowadzonej od 2006 r. rewizji granic jednostek terytorialnych.

^a The index value greater than 100% results from the discrepancy in the planning documentation of the municipalities in relation to the geodetic area published by Head Office of Geodesy and Cartography (GUGiK), taking into account the revision of territorial units' borders since 2006.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest to opracowanie planistyczne gminy – akt prawa miejscowego uchwalony przez radę gminy – ustalające dla obszaru nim objętego, przeznaczenie terenów wyodrębnionych liniami rozgraniczającymi, z określeniem ich funkcji, zasad zagospodarowania, zasad obsługi w zakresie infrastruktury, a także ustalające, w zależności od potrzeb, lokalne warunki, zasady i standardy kształtowania zabudowy oraz inne szczególne warunki wymagające uregulowania planistycznego.

W 2022 r. w województwie lubelskim na terenie 213 gmin obowiązywały 2064 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (mpzp), o 6,3% więcej w porównaniu z 2021 r. Powierzchnia objęta mpzp stanowiła 57,4% powierzchni ogółem województwa, tj. o 0,1 p. proc. więcej niż rok wcześniej.

Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w województwie lubelskim był mocno zróżnicowany. W ponad połowie gmin (120) powierzchnia pokryta planami stanowiła co najmniej 90%. Jednak w 45 gminach wskaźnik ten nie przekroczył 10%, a w 15 nie odnotowano powierzchni pokrytej mpzp.

W 2022 r. w trakcie sporządzania na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. było 409 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (387 w 2021 r.). Sporządzanie 33,0% projektów planów trwało dłużej niż 3 lata.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy to dokument planistyczny określający politykę przestrzenną gminy. Studium ma koordynować ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z: dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu, występowania obiektów i terenów chronionych, stanu funkcjonowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, prawa własności gruntów, jakości życia mieszkańców, zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych. W studium określa się, w szczególności: walory i zagrożenia środowiskowe, formy ochronne, obszary zabudowane, wyłączone z zabudowy i przewidziane do zabudowy z rozróżnieniem ich cech funkcjonalnych, stan i kierunki rozwoju infrastruktury usługowej i technicznej, obszary, dla których mają być sporządzane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz obszary przewidywane do realizacji zadań i programów ponadlokalnych. Studium nie jest aktem prawa miejscowego i nie stanowi podstawy wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Powierzchnia terenów wskazanych w studium do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wyniosła 834,0 tys. ha i w porównaniu z 2021 r. była większa o 39,9 tys. ha. Tereny wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze stanowiły 2,9% powierzchni wskazanej w studium, natomiast tereny wymagające zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne 0,3%.

Działania rewitalizacyjne w 2022 r. prowadziło 61,0% gmin województwa lubelskiego. Dla 86,9% z nich podstawą do prowadzenia działania był Program Rewitalizacji (PR) uchwalony na podstawie ustawy o samorządzie gminnym. Obszar rewitalizacji zajmował 6,4% powierzchni województwa. Liczba mieszkańców na obszarach rewitalizowanych stanowiła 20,6% ogółu ludności gmin prowadzących procesy rewitalizacji i w porównaniu z rokiem 2021 była mniejsza o 2,0%.

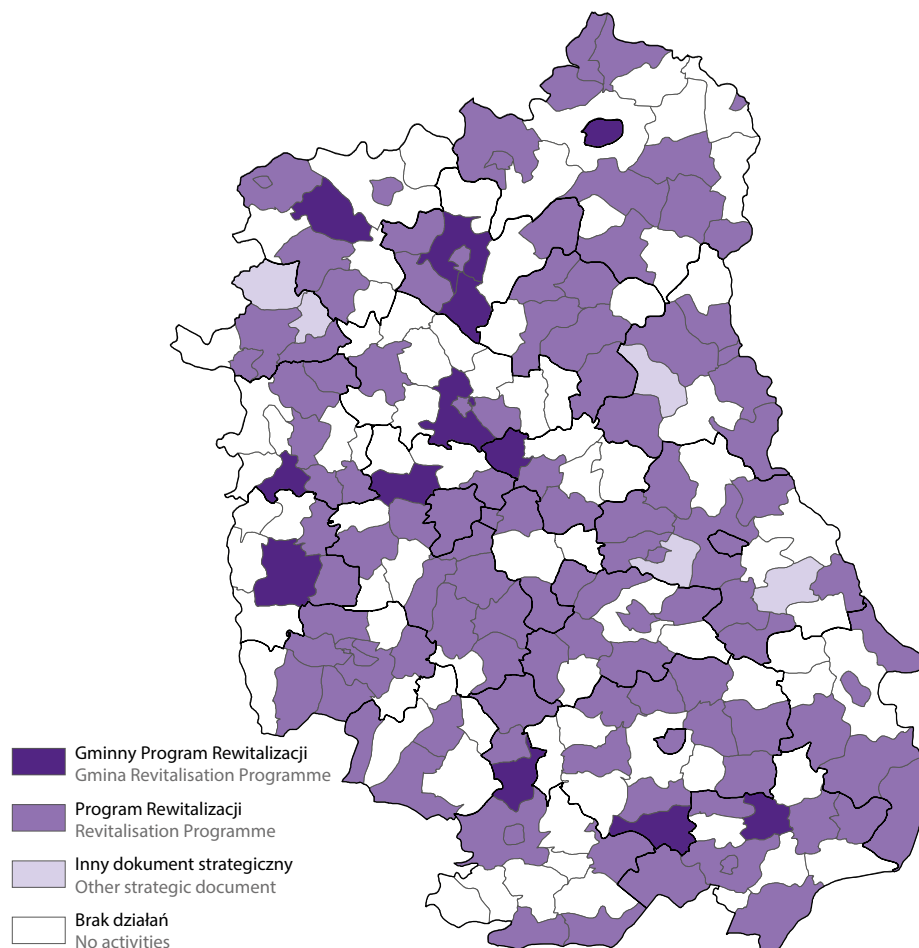
Rewitalizacja stanowi jeden z obszarów działań władz lokalnych skierowanych na poprawę stanu zagospodarowania i jakości życia na obszarach będących w stanie kryzysowym. Potrzeba rewitalizacji wynika z narastających problemów o charakterze przestrzennym i infrastrukturalnym, jak i społecznym oraz gospodarczym. Jej efektem powinno być przywrócenie funkcji danego obszaru z uwzględnieniem nowych uwarunkowań i potrzeb poprzez np. likwidację zagrożeń środowiska naturalnego, przywrócenie wartości użytkowych terenu, stwarzanie nowych miejsc pracy, spadek zagrożenia przestępczością, zachowanie dziedzictwa kulturowego, poprawę dostępu do usług kulturalnych lub edukacyjnych, przeciwdziałanie trudnościom gospodarczym tych terenów oraz złemu stanowi technicznemu budynków.

Rewitalizacja to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji, na podstawie działań przygotowanych przez gminy i prowadzonych na podstawie dokumentu strategicznego (gminnego programu rewitalizacji, programu rewitalizacji lub innego dokumentu strategicznego).

W 2022 r. działania rewitalizacyjne prowadziło 130 gmin, tj. ponad połowa jednostek na terenie województwa lubelskiego (61,0%). Było to o 1 mniej niż w 2021 r. Program rewitalizacji prowadziły wszystkie miasta na prawach powiatu, 93,8% gmin miejskich, 71,0% gmin miejsko-wiejskich i 54,9% gmin wiejskich. Dla 113 jednostek (86,9%) posiadających program rewitalizacji, dokumentem na podstawie którego prowadzono działania był program rewitalizacji (PR) uchwalony na podstawie ustawy o samorządzie gminnym. Rewitalizację na bazie gminnego programu rewitalizacji (GPR) uchwalonego na podstawie ustawy o rewitalizacji lub innego dokumentu strategicznego (IDS) prowadziło odpowiednio 12 i 5 gmin.

Mapa 51.
Map 51.

Aktywność gmin w zakresie rewitalizacji w 2022 r.
Activity of the gminas in the field of revitalisation in 2022

Obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych (m.in.: niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowych (m.in.: przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska),
- przestrzenno-funkcjonalnych (m.in.: niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych),
- technicznych (m.in.: degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, niefunkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego stanowi pierwszy etap działań prowadzących do wskazania terytorium gminy, na którym będzie prowadzona rewitalizacja. W 2022 r. 141 jednostek, stanowiących 66,2% ogółu gmin w województwie lubelskim, podały informacje o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego, w tym 11 z nich nie posiadało żadnego dokumentu z zakresu rewitalizacji. Ich liczba była o 8 wyższa niż rok wcześniej. Powierzchnia obszaru zdegradowanego w omawianych gminach wyniosła 511,9 tys. ha i w porównaniu z 2021 r. zwiększyła się o 16,0 tys. ha, tj. o 3,2%.

Tablica 51.
Table 51.

Obszary zdegradowane w gminach
Degraded area in gminas

Wyszczególnienie Specification	2021		2022		2021		2022	
	gminy, które miały wyznaczony obszar zdegradowany gminas which had designated degraded area				powierzchnia obszaru zdegradowanego ^a area of degraded area ^a			
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers		w % gmin ogółem in % of total gminas		w ha in ha		w % powierzchni ogółem in % of total area	
Ogółem Total	134	141	66,2	495904	511877	20,4		
Gminy miejskie ^b Urban gminas ^b	15	15	93,8	7461	7 552	19,6		
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	4	4	100,0	5160	5525	21,1		
Gminy wiejskie Rural gminas	92	97	59,9	428519	444945	21,7		
Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas	23	25	80,6	54764	53855	13,4		

a W momencie jego wyznaczenia. b Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a At the time of designation. b Excluding gminas which are also cities with powiat status.

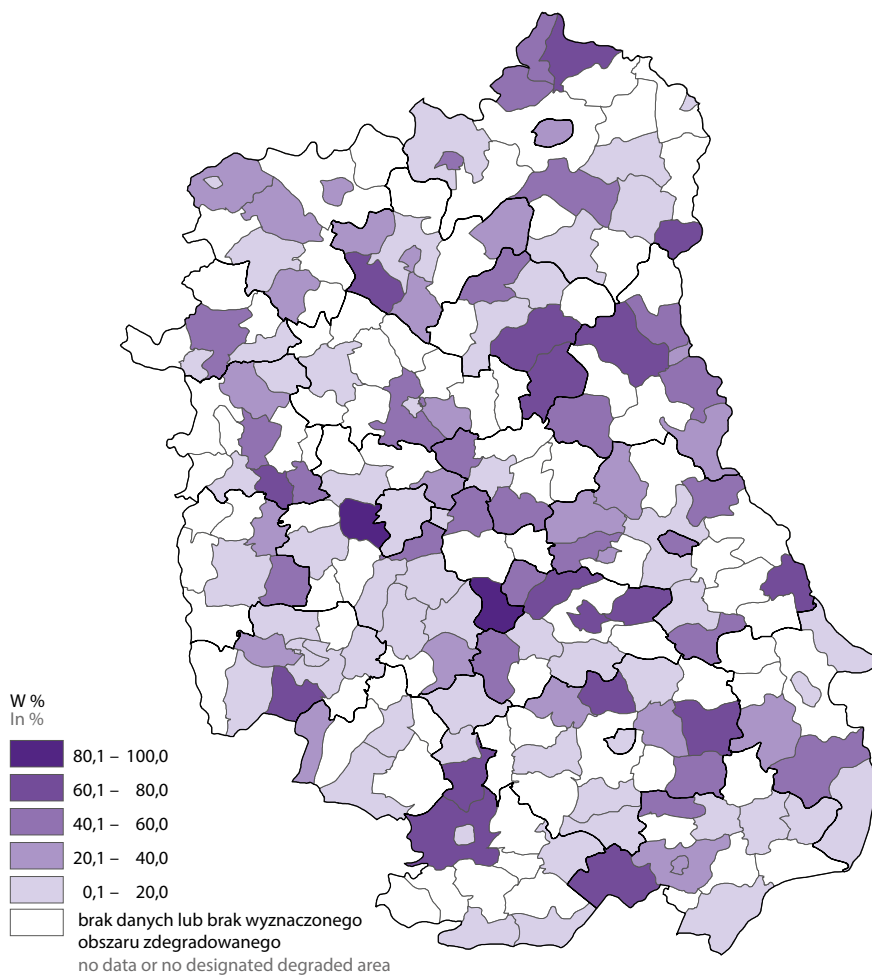
Obszar zdegradowany w momencie jego wyznaczenia zamieszkiwało 551,6 tys. osób. W porównaniu z 2021 r. ich liczba wzrosła o 0,1%.

Mapa 52.

Udział powierzchni obszaru zdegradowanego w powierzchni ogółem gmin, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR w 2022 r.

Map 52.

Share of degraded area in the total area of gminas that carried out revitalisation activities on the basis of the GPR or PR in 2022

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz co najmniej jednego o charakterze gospodarczym lub środowiskowym, lub technicznym, lub przestrzenno-funkcyjnym, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji powinien być wyznaczony na podstawie zapisów uchwały rady gminy lub przynajmniej wskazany w dokumentach strategicznych uchwalonych przez radę gminy.

W 2022 r. w województwie lubelskim obszar rewitalizacji w gminach, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR obejmował 161,6 tys. ha i stanowił 6,4% powierzchni ogółem. W stosunku do 2021 r. powierzchnia rewitalizacji była o 0,2 tys. ha, tj. o 0,1% mniejsza. Udział obszaru rewitalizacji w ogólnej powierzchni gmin, które posiadały gminny program rewitalizacji (GPR) lub program rewitalizacji (PR), był mocno zróżnicowany i zawierał się w przedziale się od 0,1% do 25,0%.

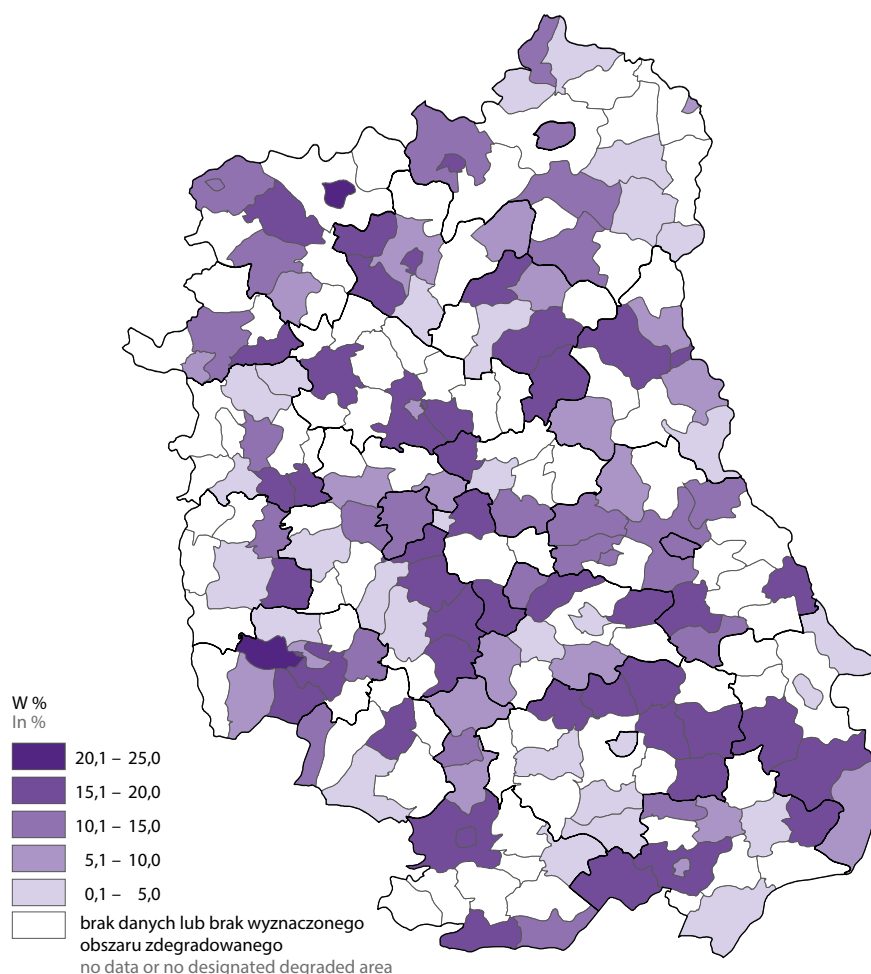
Mapa 53. Udział powierzchni obszaru rewitalizacji w powierzchni ogółem gmin, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 53.

Share of revitalisation area in the total area of gminas that carried out revitalisation activities on the basis of the GPR or PR in 2022

As of 31 December

W końcu 2022 r. obszar rewitalizacji zamieszkiwało 319,2 tys. osób, co stanowiło 20,6% ogółu ludności gmin prowadzących procesy rewitalizacji. W porównaniu z rokiem 2021 liczba mieszkańców na obszarach rewitalizowanych była mniejsza o 2,0%.

Wśród typu funkcjonalnego terenów, na których prowadzone były działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR, dominowały tereny mieszkaniowe łącznie z towarzyszącymi terenami usługowymi i komunikacyjnymi. Obejmowały one 68,9% obszarów rewitalizacji w województwie. Tereny niezamieszkałe stanowiły 28,5% obszaru rewitalizacji, w tym zabudowane 4,2%. Natomiast 2,6% to tereny zieleni, do których zaliczamy m.in. powierzchnię parków, zieleńców i cmentarzy.

Przedsięwzięcia z zakresu rewitalizacji to sformalizowana i zdefiniowana w programach rewitalizacji forma aktywności podmiotów zaangażowanych w procesy rewitalizacji służąca realizacji celów rewitalizacji. Przedsięwzięcia realizowane mogą być przez gminę (jej jednostki organizacyjne) lub inny podmiot publiczny lub prywatny. Przedsięwzięcia podstawowe to takie, dla których zawarto: nazwy przedsięwzięć i podmioty je realizujące, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość środków finansowych, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji. Przedsięwzięcia, dla których nie ma możliwości wskazania powyższych informacji – zgodnie z ustawą o rewitalizacji – stanowią przedsięwzięcia dopuszczalne.

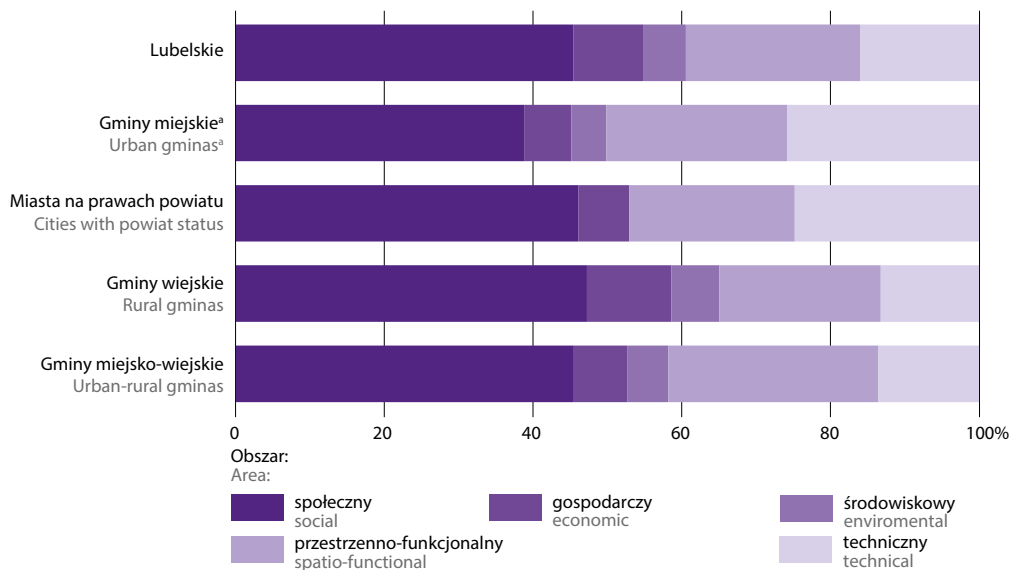
W obowiązujących w 2022 r. GPR i PR zaplanowanych było 2300 przedsięwzięć, tj. o 2,5% mniej niż 2021 r. W ciągu całego roku rozpoczęto, realizowano lub zrealizowano 16,3% spośród zaplanowanych programach rewitalizacji działań.

Najwyższy odsetek (45,5%) miały przedsięwzięcia, w których dominowały interwencje w obszarze społecznym i zawierał się on w przedziale od 38,9% w gminach miejskich do 47,3% w gminach wiejskich. Blisko co czwarte przedsięwzięcie dotyczyło interwencji w obszarze przestrzenno-funkcjonalnym. Największy ich udział odnotowano w gminach miejsko-wiejskich (28,2%) i w gminach miejskich (24,3%). W gminach wiejskich oraz miastach na prawach powiatu było to odpowiednio 22,2% i 21,7%. Działania w obszarze technicznym stanowiły 16,0% wszystkich przedsięwzięć w województwie. W gminach miejskich odsetek ten był najwyższy i wyniósł 25,8%, w pozostałych jednostkach udział ten był niższy – w miastach na prawach powiatu było to 24,8%, a w gminach miejsko-wiejskich oraz wiejskich odpowiednio 13,6% i 13,3%. Wśród zaplanowanych działań najmniej było przedsięwzięć w obszarze gospodarczym (9,4%) i środowiskowym (5,7%).

W porównaniu z 2021 r. wzrósł odsetek przedsięwzięć w obszarze technicznym (o 0,9 p. proc.), społecznym (o 0,4 p. proc.) i gospodarczym (o 0,1 p. proc.), a spadek odnotowano w obszarach przestrzenno-funkcjonalnym (o 0,8 p. proc.) oraz środowiskowym (o 0,6 p. proc.).

Wykres 76. Struktura przedsięwzięć zaplanowanych w programach rewitalizacji GPR/PR według obszaru interwencji w 2022 r.

Chart 76. Structure of undertakings planned in the GPR/PR revitalisation programmes by intervention areas in 2022

^a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
^a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Rozdział 8

Chapter 8

Wybrane dane o województwie lubelskim

Selected data on Lubelskie Voivodship

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w tys. zł (ceny bieżące)	483460,7	142243,6	164195,1	755510,1
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w tys. zł (ceny bieżące)	91008,6	41235,8	68085,8	95945,4
Ścieki komunalne odprowadzone na 1 mieszkańca w dam ³	0,023	0,024	0,024	0,024
Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w odpadach komunalnych zebranych ogółem w %	22,7	25,9	28,6	32,6
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-1,45	-1,23	-1,19	-1,69
Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,20	9,21	9,81	9,47
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	.	-1,90	-2,22	-2,53
Wskaźnik starości demograficznej w %	16,4	16,9	17,4	18,0
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	662	807	845	870
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^a w 4 kwartale w %
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^a w %
Stopa bezrobocia według BAEL ^a w %
Bezrobotni zarejestrowani ^b na 1 ofertę pracy	71	54	43	46
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^c w zł	3543,24	3713,05	3882,99	4126,67
Przeciętna w roku liczba emerytów i rencistów w tys.	507,6	508,4	508,9	521,2
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł	1776,99	1812,13	1870,57	1953,74
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym w zł	1226,74	1299,14	1436,58	1527,69
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w %
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w %	8,6	7,8	6,6	5,9
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3	45,3	52,5	61,0	77,2
Zasoby mieszkaniowe ^b na 1000 ludności	355,9	359,9	364,2	368,9
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w m ³	28,5	28,0	27,8	28,8
Porady lekarskie udzielone w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	7,5	7,5	7,7	7,7
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej	1337	1319	1276	1313

a Od 2021 r. wyniki zostały uogólnione na podstawie danych o ludności rezydującej w Polsce zamieszkałej w mieszkaniach i pochodzą z dnia 31 grudnia. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a As of 2021, the results have been generalized using data on resident population of Poland living in households, coming from the ber. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

2019	2020	2021	2022	2023	Specification
681597,2	611274,9	681918,6	659071,3	.	Outlays on fixed assets in environmental protection (current prices) in thousand PLN
122002,6	105130,7	117143,5	116653,0	.	Outlays on fixed assets in water management (current prices) in thousand PLN
0,024	0,025	0,026	0,026.	.	Municipal wastewater discharged per capita in dam ³
39,2	47,9	50,0	48,5	.	Share of municipal waste collected separately in total municipal waste in %
-1,77	-4,46	-6,82	-4,78	-4,67	Natural increase per 1,000 population
9,13	8,73	8,12	7,49	6,69	Live births per 1,000 population
-2,86	-2,10	-2,33	-2,22	-2,21	Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population
18,6	19,4	19,8	20,4	21,0	Old age ratio in %
877	876	879	917	.	Children attending pre-primary education establishments per 1,000 children aged 3-6
.	.	53,9	54,8	54,6	Employment rate by LFS ^a in 4th quarter in %
.	.	56,2	57,8	56,5	Activity rate by LFS ^a in 4th quarter in %
.	.	4,0	5,1	3,5	Unemployment rate by LFS ^a in 4th quarter in %
48	66	31	41	39	Registered unemployed persons per job offer ^b
4352,10	4585,19	5014,44	5604,38	6329,15	Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^c in PLN
523,9	525,1	521,4	518,1	521,6	Annual average number of retirees and pensioners in thousand
2049,58	2170,28	2321,29	2533,54	2973,13	Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN
1556,76	1679,02	1906,84	2088,43	.	Average monthly available income per capita in households in PLN
26,5	24,4	22,9	22,6	.	At-risk-of-poverty rate after social transfers in %
5,4	4,7	4,1	3,8	.	Beneficiaries benefiting from social assistance in number of total population in %
92,7	98,4	128,2	148,6	.	Children staying in nurseries and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3
373,6	382,4	388,7	395,5	.	Dwelling stocks ^b per 1,000 population
29,0	29,5	29,6	30,2	.	Consumption of water from water supply system in households per capita w m ³
7,9	7,6	8,8	9,2	.	Doctor's consultation provided within the scope of out-patient health care per capita
1355	1361	1335	1337	.	Population per out-patient health care unit

ych z bilansów opracowanych na podstawie NSP 2021 i nie są w pełni porównywalne z danymi prezentowanymi w poprzednich edycjach.

balances compiled on the basis of the National Census 2021. Data may not be fully comparable with data presented in previous editions. b As of 31 Decem

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^a w %	91,5	93,8	93,3	94,3
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych ^a w %	7,2	5,1	5,6	4,6
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^a w mln zł (ceny bieżące)	3850,4	3490,8	3868,0	4463,4
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^a (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	96,0	90,7	110,8	115,4
Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową ^b na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	342,4	292,6	314,1	380,2
Sprzedaż detaliczna towarów ^c (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	103,5	104,3	110,6	98,8
Drogi powiatowe i gminne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej	72,7	74,1	75,5	80,3
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w %	5,8	18,0	23,5	22,9
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %:				
ogółem	37,8	37,0	35,7	35,3
gminy ^d	37,3	34,0	32,4	32,2
miasta na prawach powiatu	51,4	49,1	47,4	46,7
powiaty	28,1	30,2	30,9	29,2
województwo	21,8	30,6	27,3	29,3
Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %				
ogółem	22,7	11,7	15,1	21,5
gminy ^d	19,0	9,9	13,2	21,4
miasta na prawach powiatu	14,9	8,9	11,9	15,9
powiaty	17,2	15,2	18,5	25,8
województwo	57,7	29,3	34,4	35,0
Dotacje inwestycyjne ogółem ^e dla jednostek samorządu terytorialnego w mln zł				
ogółem	1292,9	570,0	731,0	1306,0
gminy ^d	479,1	173,8	235,3	585,0
miasta na prawach powiatu	169,3	99,4	171,4	299,6
powiaty	146,8	108,2	118,6	260,3
województwo	497,7	188,6	205,8	161,1
Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w mln zł				
ogółem	-266,5	316,2	-90,5	-559,6
gminy ^d	14,3	197,1	-9,9	-308,2
miasta na prawach powiatu	-94,7	10,3	-60,3	-119,9
powiaty	12,3	28,5	-30,7	-61,8
województwo	-198,5	80,3	10,4	-69,7

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba przekracza 49 osób. b Bez amortyzacji środków trwałych. c Dane e Suma wszystkich typów dotacji inwestycyjnych.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons. b Excluding depreciation of fixed status. e Sum of all types of investment grants.

2019	2020	2021	2022	2023	Specification
93,7	93,2	92,5	92,4	99,4	Cost level indicator in non-financial enterprises ^a in %
5,1	5,7	6,4	6,5	-0,5	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises ^a in %
4784,4	4618,2	5007,2	6024,0	8350,1	Investment outlays of non-financial enterprises ^a in million PLN (current prices)
107,2	96,5	108,4	120,3	138,6	Investment outlays of non-financial enterprises ^a (previous year=100; current prices)
467,0	495,4	541,8	648,4	.	Intramural expenditure on research and development ^b per capita in PLN (current prices)
112,9	102,1	111,0	137,0	97,2	Retail sale of goods ^c (previous year=100; current prices)
77,6	81,6	83,4	81,9	.	District and communal roads with hard surface per 100 km ² of total area
23,2	21,9	30,4	51,6	.	Share of renewable energy sources in production of electricity in %
					Share of own revenue in total revenue of local government units in %:
36,2	36,7	34,7	39,7	.	total
32,9	34,2	31,5	37,2	.	gminas ^d
47,8	44,4	43,3	48,1	.	cities with powiat status
35,4	36,3	33,9	35,9	.	powiats
24,7	30,0	30,5	39,7	.	voivodship
					Share of investment expenditure in total expenditure of local government units in %
20,9	18,5	19,0	18,6	.	total
18,7	18,1	15,9	18,4	.	gminas ^d
12,9	12,8	16,3	14,8	.	cities with powiat status
27,7	26,6	23,8	23,8	.	powiats
47,6	27	42,6	24,6	.	voivodship
					Total investment grants ^e for local government units in milion PLN
1443,9	1376,2	1265,6	1182,0	.	total
620,7	663,8	425,4	632,9	.	gminas ^d
189,8	242,5	327,9	251,2	.	cities with powiat status
250,3	285,7	168,8	198,7	.	powiats
383,1	184,3	343,5	99,2.	.	voivodship
					Result of budgets of local government units in milion PLN
-5,1	612,9	1023,6	-383,8	.	total
11,9	326,9	771,0	-196,4	.	gminas ^d
-60	-48,9	20,4	-307,7	.	cities with powiat status
68	194,6	49,2	-76,7	.	powiats
-25,1	140,3	183,0	197,1	.	voivodship

dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. d Bez gmin mających również status miast na prawach powiatu.

assets. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. d Excluding gminas which are also cities with powiat

Rozdział 9

Chapter 9

Wybrane dane o Lublinie

Selected data on Lublin

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tonach/rok:				
gazowych	681159	798240	792210	732627
pyłowych	115	68	71	93
Odpady wytworzone ^a w tys. t	220,8	175,9	95,2	110,5
Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca w kg	247,9	239,5	247,4	245,9
Ludność ^b	340727	340466	339850	339682
Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,59	0,43	0,13	0,17
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	.	-0,65	-0,82	-0,46
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym ^b	624	645	668	690
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^c na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	.	989	1018	1042
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b w %	7,9	7,2	6,2	5,5
Długotrwale bezrobotni w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych ^b w %	60,0	60,2	59,9	57,7
Bezrobotni zarejestrowani ^b na 1 ofertę pracy	33	44	36	57
Liczba osób na 1 przychodnię ^{bd}	1175	1150	1072	1045
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej ^d na 1 mieszkańca	15,8	15,1	15,2	15,2
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w %	5,3	4,8	4,0	3,3
Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach ^e i klubach dziecięcych w %	13,0	15,1	17,5	20,5
Miejsca w żłobkach ^{be} i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3	134	161	181	219
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych ^b	2,31	2,28	2,23	2,19
Podmioty gospodarki narodowej ^b na 1000 ludności	129	131	134	134
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą ^b na 1000 ludności	89	88	89	92
Spółki handlowe ^b na 1000 ludności	18	21	22	20
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niemieszkalnicowych ^f w %	8,9	5,5	5,8	6,0
Nakłady inwestycyjne ^g na 1 mieszkańca (ceny bieżące) w zł	4814	3861	3881	4524
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	5,4	6,7	8,0	8,5
Dochody własne budżetu miasta na 1 mieszkańca w zł	2804	2931	3116	3309
Wydatki majątkowe budżetu miasta na 1 mieszkańca w zł	1066	637	1012	1381

a W ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Stan w dniu 31 grudnia. c Łącznie z dziećmi przebywającymi przez wewnętrznych i administracji. e Łącznie z oddziałami żłobkowymi oraz w latach 2017-2021 żłobkami przyzakładowymi. f Dane pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

a During the year; excluding municipal waste. b As of 31 December. c Including children in units performing health care activities nursery wards as well as in 2017-2021 workplace nurseries. f Data concern economic entities employing more than 49 persons. g Data

2019	2020	2021	2022	2023	Specification
					Emissions of air pollutants from plants especially noxious to air purity in tonnes/year:
791210	909987	790322	600105	.	gaseous
86	165	151	181	.	particulate
107,7	98,9	112,7	172,6	.	Waste generated ^a in thousand tonnes
227,9	219,9	226,6	230,8	.	Mixed municipal waste collected per capita in kg
339784	335114	332852	331243	329565	Population ^b
0,11	-2,50	-4,39	-3,04	-3,32	Natural increase per 1,000 population
0,57	-0,54	-1,13	-1,80	-1,28	Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population
707	700	709	720	611	Non-working age population per 1,000 persons of working age ^b
1009	1041	1061	1078	.	Children attending pre-primary education establishments ^c per 1,000 children aged 3–6
5,0	5,6	5,2	5,1	4,3	Registered unemployment rate ^b in %
54,5	55,0	62,9	59,6	55,6	Long-term unemployed persons in the total number of registered unemployed persons ^b in %
67	71	41	23	47	Registered unemployed persons ^b per job offer
1100	1113	959	952	.	Population per 1 out-patients departments ^{bd}
15,4	13,4	15,7	16,9	.	Medical consultations provided in out-patient health care ^d per capita
2,9	2,7	2,6	2,1	.	Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in %
23,5	25,3	30,4	34,2	.	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries ^e and children's club in %
256	309	369	395	.	Places in nurseries ^{be} and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3
2,16	2,08	2,04	1,99	.	Population per 1 dwelling in dwelling stocks ^b
136	143	150	156	162	Entities of the national economy ^b per 1,000 population
93	98	102	106	109	Natural persons conducting economic activity ^b per 1,000 population
21	23	25	27	30	Commercial companies ^b per 1,000 population
5,3	6,2	7,0	6,8	-2,4	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises ^f in %
4936	5229	5343	6842	.	Investment outlays ^g (current prices) per capita in PLN
6,9	8,7	8,9	9,2	10,2	Dwellings completed per 1,000 population
3694	3554	3973	4383	.	Own revenue of the city budget per capita in PLN
988	833	1344	1192	.	Property expenditure of the city budget per capita in PLN

cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. d łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej, spraw dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. g Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba

throughout the school year. d Data have included health care of the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and Administration. e Including concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

Rozdział 10

Chapter 10

Wybrane dane o miastach na prawach powiatu

Selected data on cities with powiat status

Wyszczególnienie	Biała Podlaska	Chełm	Lublin	Zamość	Specification
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2022 r. tonach/rok:					Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in 2022 in tonnes/year:
gazowych	63675	1503381	600105	74270	gaseous
pyłowych	31	117	181	31	particulate
Odpady wytworzone ^a w 2022 r. w tys. t	12,8	31,2	172,6	22,2	Waste generated ^a in thousand tonnes in 2022
Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca w 2022 r. w kg	12,6	171,1	230,8	177,9	Mixed municipal waste collected per capita in 2022 in kg
Ludność ^b w 2023 r.	54453	57214	329565	58231	Population ^b in 2023
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2023 r.	-1,80	-5,38	-3,32	-5,59	Natural increase per 1,000 population in 2023
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2023 r.	-4,71	-7,19	-1,28	-4,82	Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population in 2023
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym ^b w 2023 r.	541	564	611	560	Non-working age population per 1,000 persons of working age ^b in 2023
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2022/23	1140	1271	1078	1158	Children attending pre-primary education establishments per 1,000 children aged 3–6 in 2022/23 school year
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b w 2023 r. w %	7,3	8,2	4,3	7,8	Registered unemployment rate ^b in 2023 in %
Długotrwale bezrobotni w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych ^b w 2023 r. w %	54,7	51,7	55,6	58,3	Long-term unemployed persons in the total number of registered unemployed persons ^b in 2023 in %
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ^b w 2023 r.	52	44	47	41	Registered unemployed persons per job offer ^b in 2023
Liczba osób na 1 przychodnię ^b w 2022 r.	1014	1159	952	662	Population per 1 out-patients departments ^b in 2022
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca w 2022 r.	12,3	13,5	16,9	19,0	Medical consultations provided in out-patient health care per capita in 2022
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2022 r. w %	3,1	3,4	2,1	4,2	Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2022 in %
Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych w 2022 r. w %	26,3	31,8	34,2	30,2	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries and children's club in 2022 in %
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 ^b w 2022 r.	307	379	395	325	Places in nurseries and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3 ^b in 2022
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych ^b w 2022 r.	2,23	2,23	1,99	2,32	Population per dwelling in dwelling stocks ^b in 2022
Podmioty gospodarki narodowej ^b na 1000 ludności w 2023 r.	132	105	162	135	Entities of the national economy ^b per 1,000 population in 2023
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą ^b na 1000 ludności w 2023 r.	91	77	109	102	Natural persons conducting economic activity ^b per 1,000 population in 2023
Spółki handlowe ^b na 1000 ludności w 2023 r.	20	11	30	9	Commercial companies ^b per 1,000 population in 2023
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) ^d na 1 mieszkańca w 2022 r. w zł	2896	3147	6842	4780	Investment outlays in enterprises (current prices) ^d per capita in 2022 in PLN
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2023 r.	4,6	2,7	10,2	3,0	Dwellings completed per 1,000 population in 2023
Dochoły własne budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2022 r. w zł	2767	2880	4383	3524	Own revenue of the city budget per capita in 2022 in PLN
Wydatki majątkowe budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2022 r. w zł	1769	886	1192	2926	Property expenditure of the city budget per capita in 2022 in PLN

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Stan w dniu 31 grudnia. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

a Excluding municipal waste. b As of 31 December. c Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.